Vitál István

1922/23 – 1925/26.

Ferképzomfoisk vk
146.l.

MDK

Vitál István

Mucsi A.: Kiáll. Esztergomban. SzM. 1955.
231.l.

Vitál István

festő Esztergom-

ban

az 1920-30-as évek-

ben.

Bék Kornél

72. l.

alszászi Vitál István

ny. igazgató tanító és

képviselőtestületi tag, született 1870-

ben, valószínűleg

Jenő atyjá.

Élete u. o. 81. l.

(A kérelmezett elicheák Cajstrom

Ex muscalibus dee.
1. Aquam Flötenbläser
2. Restauon d. N. Dr. Krone
4-10 Albumen
12 Aquam. Weiss. Kopf.
13 Leuchterfuss
17. Medaill. Vog v Löwe
18 Zwei Jegen Med.
20. Med Drachentödter
25. Wärmeapfel.
37. Relig. caput.
38. Rauchfass
40. Ueberladn Kelch
44. Porzelan. Hirsche

A magyarorsz. müeml. id. bi

elsö ca

Mitth d. k. k. Central Commission

Bd. IV Jahrg. 1859 N. Szombathi szerencsekere
" VII — 1862. n. Lajos ajándéktáblája Aa
" X. — 1865. Elefántcsont nyergek a m. n.
x — 1865. Szepes vármegyei vár Szepesbany
" XI — 1866. Fatemplo Hatm. megyeből (—
(a számbavétel az elsö 1.2.3. után ujra
" XI — 1866. Bártfai szentségház (p. C
" XII — 1867. A m. n. muscumból Bock leirása
(hibázik egy gyürü ad. 10 ábra és a 4
" XII — 1867. Magyarorsz. kerékkapolna 1146 —
(hibázik a sopronik hosszpelv. és a já
" XII — 1867 Bertenczeb. keresztelö medencze
" XII — 1867. Bánáti mozaik padolat (XX l.

Vitale

festo

1858

l.

Kreinszeplit

189. l

földi festő.
feléből (1520).

tte lévő gyermek Jézusnak,
nát (?) mutat, a mely után
ob kezével összehúzott bal
zűlök a kibomlott szőke hajú
rülvett fejét abroncs szorítja
ibinnal, szűk ujjú kék ruhát
pedig, kinek haja rövid és
ek, balrafordultan ül a keleti

– Lelt. sz. 4327. — Becsértéke
os hagyománya 1907 novem-
ételre és az átvétel jóváhagyá-
4316 lelt. számnál. — Bejelen-
3–913).
latok a Szépművészeti Múzeum-
kola, a XVI. szból: Mária a

natkozó egyéb adatok és pedig:
–909. pag. 52. Nº 909). *Nie-*
n.: Maria mit Jesukind. Öl-
gen Rahmen, unter Glas (Neues

577–909. pag. 10. Nº 126).
ahrh.: Maria mit dem Jesu-
altarförmigen Rahmen, unter
fzimmer);
(1894–912. Nº III:12). *Német-*
lonna a gyermek Jézussal;
2165–912. Nº II:12). *Német-*
onna a gyermek Jézussal. Fa,

III
928 (4327)
~~4327 (980?~~
980 (123),
12 (1006)

Vitalis

ötvös. (goltschmyd)

Kassa. Ugy látszik a szt
Erzsébet székesegyházi részére
is dolgozott, mert ennek lel-
késze Rubel János 1519
ben 32 ft erejéig rudem
valgonára tilalmat tesz.
1520 ban ugyanis ugyanezen
összegerejéig. Bárczay
kászlinak is dolgozott, aki
több ször vet rá tilalmat.
Az első tilalom 1518 ban
fordul elő a nevén.

K 72 l

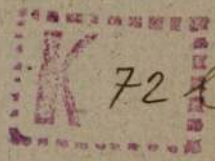

Vitális ötvös

Kassa 1874.

Irod

A Kassai műipar múltjából. Arch Ért 1887. 447.l.

Vitalis

ötvös

1518-ban Komoroffszky Mátyásné a Vitalis mesternek feldolgozásra adott ezüst értéke fejében tilalmat emel a mester ingó és ingatlan ~~xx~~ jószágára

Mihalik. Kassaváros

ötv. tört. 39. l.

Kmetty. 92. l.

Vitalis

Kassai ötvös
1521

l.

Arch. Ert

1920 - 22.
105. l.

30f
MAGYAR KIR. POSTA

Vitalis ötvös

l. Kassa 1514.

l. Arch. Ert

1887. 447. C.

Vészi-nyomda. Tel. 108—03.

Vitalis, aranymüves, 1514., Kassa.

Tört. Tár

1887., 781-787.

Kemény: Kassa középkori iparához és kereskedelméhez.

Vitális ötvös, Kassa, 1521.

Archaeologiai Értesítő
XXXIX., 1920–1922., 104–105.
Kemény Lajos: Adatok a vidéki
történetéhez Kassa.

Vitális

könyvfesto

1321.

Csontosi jegyz.

VITÁLYOS ZIMÁN Magda *159*, 112
Gidófalva, 1942. április 5.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

Vitályos Gábor, [ ]

L: Bor Pál

Vadas József: Számítógép

12

Élet és Irodalom Bp. 1986. dec. 12. XXX/50

Vitályos József

és mások felvételei illusztrálják

A Budapest c. folyóirat 1969. 11. számát.
28-29.l.

Vita, Giuseppe de

festo

dalmát. XVIII. nár. al

Lásd:

Wurzbach. Biogr. Lex.

Wien, 1885, 51 K. 70. l.

(idő kimélésből)

nem írtam lemost

Vita, Sebastian de

dalmats, Giuseppe
testvére-
Laisd:

Wurzbach Biogr. Lex
Wien 1885. 51 k. 70. l.

Vitai Péter

illusztrációja

Vigilia 74/4 253.o.

MAGYAR HÍRMondó SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 - 3
VIGILIA
Budapest
Vitai Péter
1021

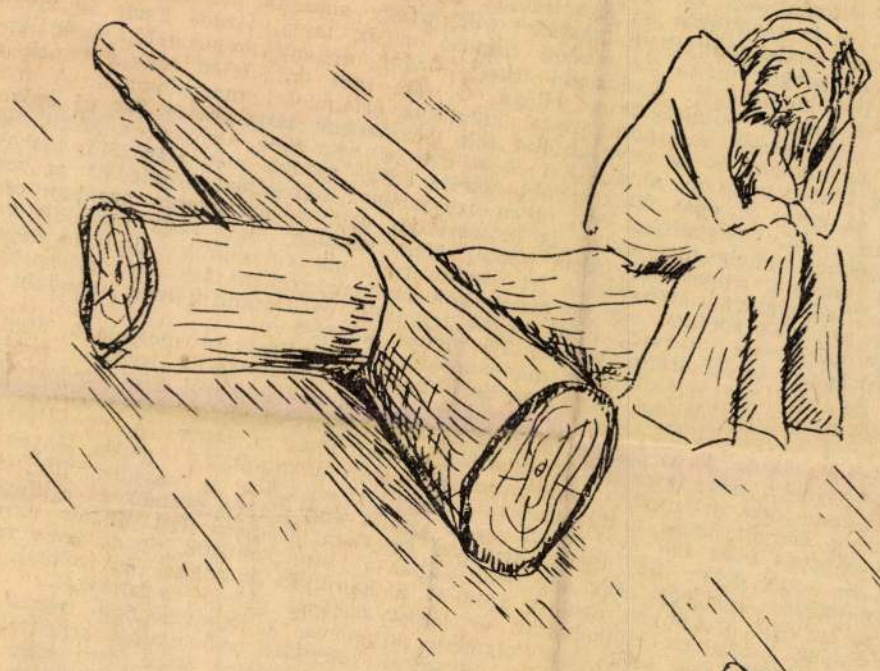

Vitai Péter: A megfáradt Krisztus

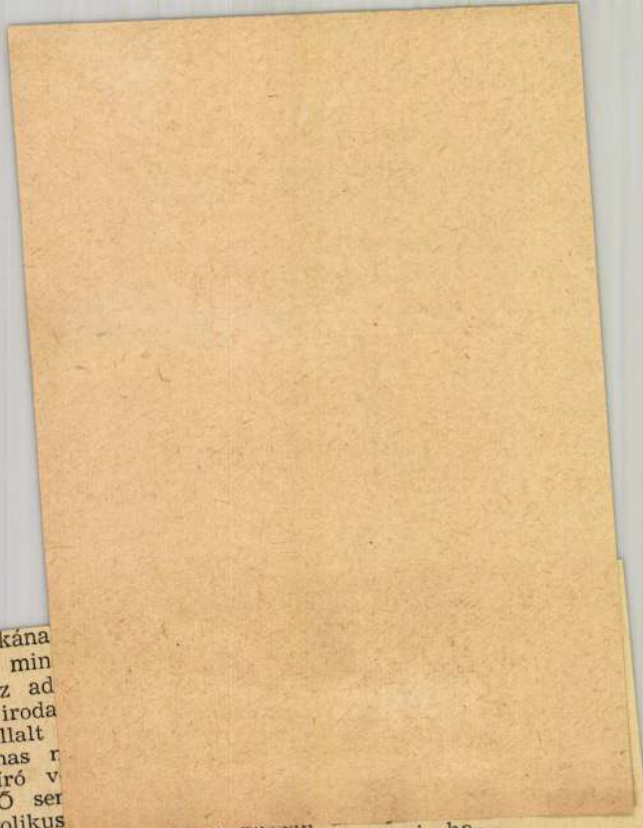

...tudás és a sokszor rabszolgamunkána...
galma és fegyelme. Nyugtalan szelleme min...
irányú elfoglaltsága és hivatala", ami az ad...
lentett, el is távolította az elsődlegesen iroda...
középkori irodalomtörténeti tanszéket vállalt...

Nem sokkal utána az eredeti hármas r...
a Vigilia kötelékéből. Elsősorban újságíró v...
zása is inkább publicisztikus jellegű. Ő ser...
30-as évek elején megindult fiatal katolikus...
gyar társadalom és az egyházi élet sok visszásságat látta el...
nalak között azonban, amelyek a 30-as évtized vége felé nemcsak a hazai, ha-
nem az egész európai világ további életét egyre inkább meghatározták, bizony-
talanná vált. Lényegében egy olyan „egyházias" felfogással közeledett az ese-
ményekhez, amely már akkor is időszerűtlen volt, végérvényesen azonban csak
a II. vatikáni zsinat tett utána pontot. Nem véletlen, hogy nagy tisztelője volt
XII. Pius pápának, könyvet is írt később róla, aki valószínűleg utoljára képvi-
selte a pápák sorában azt az évszázadok hagyományaként kialakult álláspontot,
hogy az egyház hivatott, mint végső tekintély és fórum, ítéletet mondani az
emberiséget foglalkoztató valamennyi fontos kérdésben.

Az 1938 januárjától most már szabályosan folyóiratként megjelenő Vigiliát,
a főszerkesztő *Possonyi László* mellett, népes szerkesztőgárda jegyezte nevével,
akiknek névsora több ízben is változott. Az idősebbek közül Sík Sándor, Har-
sányi Lajos és Mécs László, a fiatalok közül Horváth Béla, Just Béla és Ró-
nay György neve szerepelt hosszabb-rövidebb ideig a lapon. A névváltozások
általában nem jelentettek irányváltozást, hiszen a munkatársi gárda lényegében
azonos maradt, azzal a különbséggel, hogy közben kitört a második világháború
(a háborús évek hat évet tettek ki a Vigilia első kilenc évéből) és a folyóirat
egyre több olyan író, költő, kritikus, esszéista számára lett olykor egyetlen
publikációs lehetőség, akik bár távol álltak a katolicizmustól, de szívesen vállal-
ták az egy gyékényen árulást azokkal a katolikus költőkkel és írókkal, akik
hozzájuk hasonlóan elutasították az egész Európát elöntő barbárságot.

A Vigilia hat háborús évfolyamát átlapozva, a legmeglepőbb jelenség az,
hogy ebben a hat évfolyamban úgyszólván egyetlen szó utalást sem találunk
arra, hogy az ország háborúban van. Ha már valami *ellen* nem lehet írni,
mindenesetre lehet *nem írni* róla. Bizonyára sokan voltak, és vannak is, akik
ezt az álláspontot vitathatónak érzik. És Possonyi Lászlóban, valamint szer-

Vitam

várrom Könyöki 1886

Komárom m.

1) alapvajz 1:200. tárlati kép –

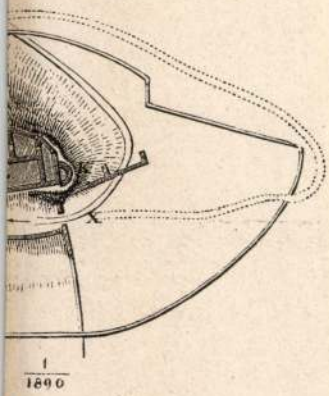

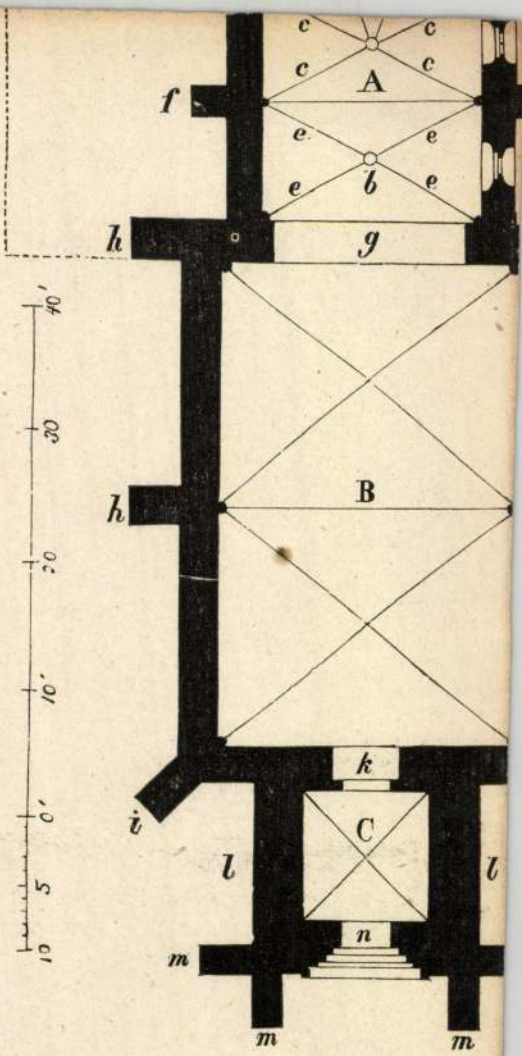

18.

Vitéz Emma

iparostanonciskolai
rajztanitói Oklevelet
kapott 1941-ben.

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

Lajos: Franck Bálint emlékérme. MMI, XII., 1936., 253. l. (Képe 254. l.) — Kőszeghy 1437. p. szám. — Lepold Katalógus 81. sz.

FÜGGŐLÁMPA,
ezüst, barokkstílű.
Mag. 63 cm.
Michael Mayr, augsburgi ötvös műve, 1710 körül.
Kövér Béla: Régi ötvösművek jelző bélyegeinek megfejtése. AÉ, X., 1890., 25. l. — Forster: Magyarország műemlékei, II. kötet, Bp. 1906., 287. l.

ÚRMUTATÓ,
részben aranyozott ezüst, vert díszítéssel, alakokkal. Barokkstílű. Talpperemén poncolt felirat: joanni elemosynario dedicatum. Pozsonyi hitelesítő bélyeg és ICM mesterjegy.
Mag. 55 cm.
Pozsonyi munka, a XVIII. század elejéről.
Lepold Katalógus 91. sz.

KÉT MISEKANNA OVÁLIS TÁLCÁVAL ÉS CSENGŐVEL,
aranyozott ezüst. A kannák talpán IHS és MARIA, a tálca alján, a kannák és a csengő oldalain bécsi hitelesítőjegy 1713-ból és ZAS mesterjegy. A tálca 35·6×24·5 cm, a kannák mag. 14·8 cm, a csengőé 7·8 cm.
Bécsi munka 1713-ból.
Mérey Mihály esztergomi kanonok (1689—1729) és Batthyány prímás birtokából.
Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 284. l. — Lepold Adatok, 18. és 30. l. — Lepold Katalógus 79. sz.

VITÉZ PAPP GERGELY

A Magyar Fotóművészek Szövetsége
szeretettel meghívja Önt

VITÉZ PAPP GERGELY KÉPEI 1938-1998

című fotókiállításra a

Tölgyfa Galériába

(1027 Budapest, Henger u. 2.)

Megnyitó: 1999. április 8-án 18.30 órakor

A kiállítást megnyitja:

Miltényi Tibor

művészeti író

Megtekinthető: 1999. április 23-ig
hétköznap 10.00 - 18.00 óráig

Vidéky Emma

keramikus

l. Budapest

1939-40. 17. l.

Törökök IV. 195

M.D.L

Viter György
szabó

1751 március 12-én Pécsett az
atyamesterháriába huvcoltatott
és 12 bot ülést mértek rá.

Patali Ferencné: Apród, fécsér és céhmester
Dunántúli Napló, 1958. jan 31 - 5 lap.

VITÉZ Ilona bádogos. Egerben a Dobó u.21.sz.
ház tulajdonosa 1903-ig.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Vitéz Ilona, bádogos

Egerben 1903-ban a Dobó u. 21. sz. ház tulajdonosa.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

Vitéz István

MDK

áes

A Bubik János mester által ifj. Supkégel Mozes számára épitett /1844-46/ első orosházi emeletes lakóház tetőépitője. /1844/

SZABÓ FERENC: Értékes adtok egy orosház iparosmester-család feljegyzéseiben.

A SZÁNTÓ KOVÁCS MUZEUM ÉVKÖNYVE. Orosháza . 1960.

135-152. 140-141.

Viter János ~~püspök~~ érsek

ikonografiája

Fenti képmása a modenai Tribrachus Gáspár költeményeit tartalmazó, az érsekhez ajánlott kódexből.

Orsz. Széchenyi könyvtár.

Repr.

Magyar Művelődtört

II. 454. l.

Fenti alakos siremléke az esztergomi főrzékesegyházban.

A Nemzeti Muzeumban levő kis mellszoborrely fentit ábrázolja, hamisítvány.

u. o. 657 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vitéz János érsek
ikonografiája

Fenti ábrázolás az
esztergomi főszékegy-
házban: 1472.
Repr.
Magyarművelődtört
II. 465. l. 658. l.

Török János: Magyar-
ország primása.
Pest 1859.

MOK

Fiter János, miniátor

Mátyás király humanista udvara könyv-
művészetében kiemelkedő korszak volt.

Radó Polikárp: E. Berkovits.
Magyar Könyvszemle. 1941. 407. l.

mDK

Vitéz János

veszprémi püspök

1486-ban megalapítja az első morvaországi nyomdát Brünnben. Ugyancsak ő tesz ajánlatot Bécs első állandó nyomdászának Winterburger Jánosnak, hogy nyomdáját tegye át Budára. „De törekvése siker nélkül maradt"

Fritinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói

Grafikai Szemle 1893 évf 10 z. 169 l.

MDK

Vitéz János
humanista

Lírés könyvtárának maradvá-
nyaiból Fraknói Vilmos 1878 ota
több kodexet mutatott be

÷ Régi magyar könyvtárak

Grafikai Szemle 1910 évf 8 7 240 l.

Kedd, 1969. június 10.

Megnyílt az új mártélyi művésztelep

Hódmezővásárhelytől nyolc kilométerre, Mártélyon, a Tisza gyönyörű holt ága mentén, mintegy évtizeden át öt szobából álló, fűthetetlen kis épület szolgált nyári tanyául az itt dolgozni szándékozó művészeknek. Ki volt szolgáltatva a gyakori árvíznek, kis szobái primitív szálláshelyet biztosítottak az alkotóknak. Inkább csak a Hódmezővásárhely belterületén működő, korszerű művésztelep kiegészítője volt.

Az erősen megrongálódott, idényjellegű épület már alkalmatlan volt arra, hogy eredeti hivatását betöltse. Az alföldi festészet, ezen belül a „vásárhelyi iskola" hagyományai nem engedték, hogy ezen a jelentős művészeti múlttal bíró környéken megszűnjék az alkotóotthon. Tornyai Jánosék első művésztelepe óta legnevesebb képzőművészeink harcoltak a szervezett művészeti élet kialakításáért, fenntartásáért. Hódmezővásárhely jelentőségét képzőművészetünkben az illetékes szervek felismerték, így épült fel a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a hódmezővásárhelyi városi tanács közös akciója eredményeképpen *az új, szerencsét hozó otthon*.

A Rácz György építőművész által tervezett, árvíz ellen betonlábazattal jól biztosított, öt ízlésesen berendezett kis szobából, fürdőszobából, öltözőfülkéből álló lakosztály tágas erkélyeivel a Tiszára néz. Egyszerűségével beleillik a tájba, praktikus szerkezeti megoldása helyet biztosít az ugyancsak hangulatosan berendezett társalgónak és egy *kőfaragó műteremnek* is.

Ez a kis beruházásból, mindössze másfél millióból létrehozott alkotóotthon mostani avatásakor az Alföld nagy festője, Tornyai János emléke különösen elevenné válik. Tornyai Párizsból való hazaérkezése után, új korszak kezdődött az alföldi festészetben, nevezetesen, az ő nevéhez fűződik a „vásárhelyi iskola" megszületése. Vásárhelyen, a volt huszárlaktanya épületében jött létre az első művésztelep, majd ezzel párhuzamosan az első alkotóműhely, művészek majolika és agyagipari telepe. A Tornyaiék által létrehozott művésztelep működését a nehézségek hosszú sora kísérte. Már az első világháború után át kellett adni helyüket a nemzeti hadseregnek, hogy ezután évtizedekig a majolika és agyagipari telep tartsa nehezen össze a művészeket. Ezt a nehéz időszakot olyan hagyományteremtő erejű mesterek fémjelzik, mint Rudnay Gyula, Pásztor János, Iványi Grünwald, vagy Medgyessy Ferenc. Az elviselhetetlenné vált körülmények következtében a második világháborút közvetlenül megelőző és követő időszakban a magát második nemzedéknek valló Almássy, Erdős és a nemrég eltemetett mester, Kohán tudott ittmaradni.

Hogy a szervezett művészeti élet a régi hagyományokon újra feléledt, nagyban köszönhető annak, hogy 1954-ben Kurucz D. István festőművész házából az akkori Képzőművészeti Alap esgítségével új telepet létesítettek. A következő korszerűen felszerelt vásárhelyi művésztelep szintén a Képzőművészeti Alap támogatásával jött létre, ez lett az első igazán szilárd bázisa a vásárhelyi iskola továbbfejlődésének.

Akaratlanul Bartók és Kodály emléke idéződik a szemlélőben a vásárhelyi iskola népi valóságból gyökerező alkotásain keresztül. Nem véletlen, hogy a népi realizmus ilyen szilárdan él ezen a helyen, s nem véletlen, hogy az utóbbi időben világviszonylatban is elharapódzott „intellektuális" művészetnek ellenpólusaként emlegetik magukat az itt élő, vagy ebből a népi valóságból merítő művészek. Jelenleg mintegy 50—60 képzőművész sorolja magát a vásárhelyi művészek tagjai közé. Művészi felfogásuk szorosan egybeforr a nagy elődök hagyományteremtő erejével, egyre több értéket fedeznek fel és továbbítanak az egyetemes művészet felé a magyar sajátosságokból, a magyar valóságból. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a magyar képzőművészet egyenlő a vásárhelyi iskolával, inkább csak arra hívja fel a figyelmet, amit *Molnár* János, a művelődésügyi miniszterhelyettese is elmondott avató beszédében: *a Magyarországon is egyre jobban elterjedt „intellektuális" művészettel ellentétben szilárd talajjal bíró, jellegzetesen magyar, népi eredetű alkotások létrehozására ösztönöz.*

Az elmúlt szombaton felavatott kis művésztelep jelentősége így nőtte ki Hódmezővásárhely határait és vált országos jelentőségű eseménnyé. Az ünnepélyes megnyitás alkalmával *Sajti* Imre, a városi tanács elnöke átadta *Bányai* Józsefnek, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja képviselőjének a korszerű alkotóotthont.

Lőrincze Miklós

MAGYAR NEMZET

Kedd, 1969.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

a Ni

Washington

Kis Csaba, _
toni tudósítója jelenti: 25 000 amerikai katona *kivonását* helyezte kilátásba *Nixon* amerikai elnök a dél-vietnami rezsim vezetőjével, *Thieu*val folytatott tanácskozását követően. Nixon ugyanakkor a rezsim megnyugtatására megismételte, az Egyesült Államok *nem fogad el koalíciós kormányt* az általa elképzelt módon történő választások előtt.

A nagy garral meghirdetett találkozó *sovány* eredményét bírálva George *McGovern* demokrata szenátor kijelentette, ez *nem tekinthető jelentős változásnak* a vietnami politikában. Eugene *McCarthy* szenátor szintén megállapította, hogy a találkozó nem mutatta a változás jelét.

Nixon még a tanácskozás szünetében megtette bejelentését a részleges kivonásról. Ezek szerint az Egyesült Államok *rövidesen megkezdi és augusztus végéig befejezi* 25 000 katona — nagyjából egy hadosztálynak megfelelő erő — kivonását Dél-Vietnamból. Az amerikai elnök kilátásba helyezte, hogy a félmilliót meghaladó erő további csökkentésére is sor kerülhet, ha az Egyesült Államok által szabott *három feltétel* teljesül: megerősödik a dél-vietnami rezsim hadserege, előrehaladás történik a párizsi tárgyalásokon, illetve sor kerül „kölcsönös" kivonásra. Nixon hangsúlyozta, hogy a jelenlegi intézkedés nem érinti sem az amerikai csapatok biztonságát, sem a dél-vietnami rezsim helyzetét.

Az elnök Thieuval együtt a kiadott közös közleményben megismételte, hogy a választás előtt nem kerülhet sor koalíciós kormány létrehozására Dél-Vietnamban, s a választásokat „nemzetközi ellenőrzés" beiktatásával kell lebonyolítani. Bár a kommüniké arról beszél, hogy Washington adott esetben elfogadná a vietnami nép „szabad akaratának" megnyilvánulását, az Egyesült Államok anyagi és politikai támogatását ígéri a Thieu-féle rezsimnek.

a korábban sejtetett lehetőség — 30—50 ezer katona kivonása — mögött is elmarad és alig számíthat arra, hogy a „jóakarat" megnyilvánulásának tekintsék: a kivonásra kerülő erő ugyanis *jelentéktelen* a Dél-Vietnamban bevetett félmilliós amerikai hadsereget tekintve.

Valószínű, hogy csak egyké önálló egység kivonására kerül sor, inkább *demonstratív* jelleggel és a létszámcsökkentést főként úgy hajtják végre, hogy a szolgálati időjük végéhez közeledő katonákat *idő előtt* küldik haza. Az az ígéret, hogy a továbbiakban is felülvizsgálják az amerikai létszámcsökkentés lehetőségét, igen sok feltételtől függ, s így jelentősége *pillanatnyilag csekély.*

Nixon a találkozó után hétfőn visszatért az Egyesült Államokba.

A Pentagonhoz közelálló körökben közölték — jelentik nyugati hírügynökségek —, hogy azt a 25 000 amerikai katonát, akiket augusztus elsejéig kivonnak Dél-Vietnamból, nem viszik azonnal haza az amerikai kontinensre, hanem Okinawa vagy Hawaii-szigetén tartják őket, hogy *szükség esetén sürgősen visszaküldhessék* a vietnami harcterekre.

A Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Párizsban tárgyaló küldöttségei *külön-külön nyilatkozatban ítélték el* Nixon és Thieu midwayi találkozóját és a találkozón hozott döntéseket. A VDK küldöttségének szóvivője *otromba bohózatnak*, propaganda-manővernek nevezte azt a döntést, hogy 25 000 fővel csökkentik a Vietnamban állomászó amerikai haderők létszámát.

A DNFF küldöttségének szóvivője hangsúlyozza, hogy 25 000 katona kivonása „nem egyéb, mint *csepp az óceánban* és semmiképpen sem befolyásolja az Egyesült Államok agresszív háborújának folytatását és fokozását".

Madridi döntés:

Gibraltár szárazföldi blokád alatt

A brit gyarmat elveszítette a munkaerő egyharmadát

Madridból jelenti a *Reuter* és a *UPI:* Spanyolország vasárnap éjfélkor *lezárta* határát Gibraltárral, miután a *Franco*-kormány felszólítására 4800 spanyol munkás hagyta el a gyarmat területét és költöznak maguknak új munkahelyet.

A madridi kormány a spanyol munkások visszarendelésével és a határok lezárásával *a gyarmat új alkotmánya ellen tiltakozik.* A májusban nyilvá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tornyai János

KÖNYVTÁROS
Budapest

1969 10

1971

TORNYAI JÁNOS-bibliográfiát adott ki a Hódmezővásárhelyi Megyei Könyvtár. A reprodukciókkal díszített, finom papíron készült kiadvány, melyet Tóthpál József állított össze az Alföld nagy festőjének 100. születési évfordulójára, azzal, az utószóban bevallott szándékkal is készült, hogy kiindulásul szolgáljon egy majdani Tornyai-emlékkönyv összeállításához. A bibliográfia előbb Tornyai János írásait, majd a róla szóló irodalmat sorolja fel, közli Pákozdi Ferenc és Polner Zoltán versét, valamint egy részletet Szalay Ferenc megemlékezéséből, végül névmutatóval zárul.

A kalauz tipográfiai megó
nálhatóságot segíti. Az e

HÍRADÓ címmel évente
jelenésre tervezett tájékozt
a Veszprém megyei könyv
működési tanácsa. Az 1.
eddig is sikeresen együtt
böző hálózatok közérdek

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1971 MÁR 19

Tornyai János

A néprajzkutató

KILENCVEN ÉVVEL EZELŐTT, 1881. március 18-án született Hódmezővásárhelyen a néhány éve Budapesten elhunyt kiváló néprajzkutató, Kiss Lajos.

Gimnáziumi tanulmányait félbeszakítva, a budapesti Színiiskolába iratkozott be. A színész pályát azonban hamar abbahagyta; visszatért a szülővárosába, s ott Tornyai János festőművészszel együtt a néprajzi tárgyak gyűjtésében segédkezett. Ez lett az életeleme, hivatása, különösen attól kezdve, amikor 1912-ben Nyíregyházára került Jósa András múzeumigazgató mellé munkatársnak. 1925-től ő lett a nyíregyházi múzeum igazgatója, s a néprajzi gyűjtemény fejlesztésének elindítása is az ő érdeme.

Értékes tudományos tevékenységének elismeréseként 1948-ban az első között kapta meg a Kossuth-díjat. 1949-től, bár nyugdíjba vonultan, de nagy szorgalommal folytatta egészen 1965-ben bekövetkezett haláláig a nép mindennapi életének vizsgálatát. Főbb munkái: A szegény ember élete, A szegény asszony élete, Vásárhelyi híres vásárok, Vásárhelyi művészélet, Vásárhelyi hétköznapok.

a meghökkentő számok. Milliárdokat bíztak itt tízezer emberre, de ez csupán a dolgok egyszerűbb, könnyebben felfogható fele. Az Ikarusban 55 percenként készül el egy busz és a gyárnak négyszázötven bedolgozóüzem szállít. Négyszázötven, a piciny ktsztől a patinás magyar és külföldi autóiparos cégekig. Indulásként nem rossz, fantáziát gyújtó tények, számok, nekiramodhat a gondolat. Kooperáció ilyen szinten, ilyen számban micsoda küzdelem, veszekedés, siker, balsiker, tapasztalat. Antal igazgatóval végigjárjuk a „technológiát". Ahány csarnok, mind megannyi

Vitéz József

grafikus

hard meg Izadány Vitéz József alatt is

. Rejtélyes jelenség egyelőre Vitéz József magyar grafikus, ki a mult század elején működött Bécsben. A kiállitáson egy I. Napoleont ábrázoló karcza látható. Jelentéktelen alkotás, de talán fáradságra érdemes feladat volna fiatalabb művészettudósaink számára végére járni annak, hogy ki és mi volt Vitéz József. Piranesinek egy impozáns római rézmetszetét emlitjük még meg az értékes gyüjtemény anyagából. A kiállitást Hoffmann Edit dr. rendezte izlésesen tanulságosan. *(e. a.)*

Az Ujság. 1917. okt. 27.

(e. a.: Podmaniczky László báró grafikai gyüjteménye.)

a szépművészeti Muzeumban, amely ajándékul kapta. Ebben fordul elő a fenti vézkarc.

V. 126
V. 110

V. 101
V. 128

V. 125
V. 102

Vitéz József

rezin

l.

Képm. Mur. graf.

ont. 25. kiall

ELSŐ TEREM.

I. ***Szent István király és Szent Imre herceg.***

A király trónján ül és fiához beszél, ki vele szemben áll. Írás fent: «De Sancto Stephano | Apostolo Et Primo | Rege Hvngariæ.» Lent: «Sanctvs Stephanvs filius Geysæ, filij Taxis, pri- | mus Rex et Apostolus Vngarorum, natus Strigonij, anno salutiferi | partus Nongentesimo, Sexagesimo nono, patre e viuis sublato regnat.»

Háromszínnyomat. A bécsi cs. udv. könyvtár «De Sancto Stephano apostolo et primo rege Hungariæ» című 8100. számú kéziratának címlapja, mely a XVI. század első feléből való. (M. 28.5—18·8 cm.) Ltsz. 11017.

II. 1. ***Szent István király ereklyetartó mellszobra.***

Koronás fejét kissé balra fordítja és felemeli. Talapzatán írás. Aranyozott ezüst.

Heliogravure. M. 30—20·2 cm. Eredetije a XVII. századból. A Berninek tulajdonított herma a zágrábi székesegyházban. Kettős példány.

— 2. ***Szent István király és Szent Imre herceg.***

A király trónon ül; jobbfelé fordul. Feje felett két angyal tart koronát. Jobbján Imre herceg. (S Stephanvs Apostolus Et Pri- | mvs Rex Hvngariæ.)

Rézmetszet. M. 21·8—14·4 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című művéből, 89. l. Ltsz. 5935.

III. 1. ***Szt. László, Szt. István és Szt. Imre.***

Álló alakok, fülkékben.

Fényképfelvétel a mezőtelegdi ev. ref. templomban levő falfestmény után. M. 17—17·6 cm. A Műemlékek Országos Bizottságának tulajdona. Eredetije a XV. századból.

— 2. ***Szent István Mária védelmébe ajánlja országát és fiát.***

Térdig ábrázolt álló alakok. Jobbra a király, balra Imre herceg. Felettük felhőkön ül a Szűz, gyermekével. (Sanctus Stephanus. |

Rex et Apostolus Hungarorum. | Ducem Emericum filium suum Regnumque | Hungariæ. Protectioni et Patrocinio | Dei Paræ Virginis | offert.)

Rézkarc. M. 22·3—15·7 cm. XIX. sz. eleje. Kiadta Zadányi Vitéz József. Jelzése lent a középen: «Specimen Calcographicum Instituti Josephi Vitéz de Zadány.» Ltsz. 2195.

IV. 1. ***Péter király.*** (1038—1046.)

Trónon ül; balra fordul. (Petrvs Secvndvs Rex Hvng.)

Rézmetszet. M. 22·3—14·2 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferencz «Mausoleum» című művéből. 109. l. Ltsz. 6083.

— 2. ***Péter király.*** (1038—1046.)

Trónon ül; balra fordul. (XVI. Petrus. Der II. König in | Hungarn.)

Rézmetszet. M. 12·3—6·5 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkája után metszette Azelt. Ltsz. 3563.

— 3. ***Aba Sámuel király.*** (1041—1044.)

Alló alak, menyezet alatt. Jobbra fordul. (Aba Tertivs Rex Hvngar.)

Rézmetszet. M. 22·5—14 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című művéből. 116. l. Ltsz. 5756.

— 4. ***Aba Sámuel király.*** (1041—1044.)

Álló alak; jobbra fordul. (XVII. Aba. Der III. König in | Hungarn.)

Rézmetszet. M. 12·3—6·5 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című műve után. Jelzés lent a bal sarokban: «Azelt. sc.» Ltsz. 547.

V. 1. ***I. András király.*** (1046—1060.)

Trónon ül, sátor alatt. Balra fordul. (Andreas I, quartus Rex Hvn^{ae}.)

Rézmetszet. M. 22·2—14·4 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című művéből. 121. l. Ltsz. 5761.

— 2. ***I. Béla király.*** (1060—1063.)

Trónon ül. Jobbfelé fordul. A háttérben pénzt verő és pénzt váltó alakok. (Bela I^{mus} Quintus Rex Hvngar^{ae})

Rézmetszet. M. 22—14·4 cm. XVIII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című művéből. 127. l. Ltsz. 5767.

— 3. ***Salamon király.*** (1063—1074.)

Trónon ül; jobbra fordul. A háttérben a király mint remete. (Salomon sextus Rex Hvng^{ae})

Rézmetszet. M. 22—14.2 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferencz «Mausoleum» című művéből. Ltsz. 6140.

Vitán vár

Arch. Kösl

XXII. 133 l.

Könyöki

618, 619. l.

Vitán vára

(tatai járás)

a Rozgonyi-szalád (1445–1492) építtette át és erősítette meg.

Reneszánsz pildértöredéke a tatai múzeumban.

A tatai piarista rendház és múzeuma.

Bpest, 1938. 24. l.

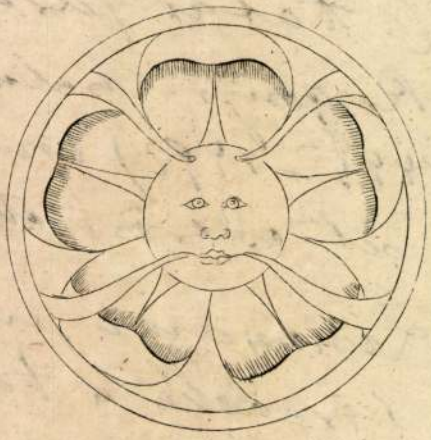

9.

5.

Vitán

Vitán vára

Varju: Magyar várak.

Vitán

Vitéz Mátyás, festőművész

A művész Lőcse reneszánsz építészetét, és intimitását használta festői motívumnak. (emlitve).

Losonci Miklós: Kiállításemekben.
Test Megyei Hírlap, 1979. júl. 17.

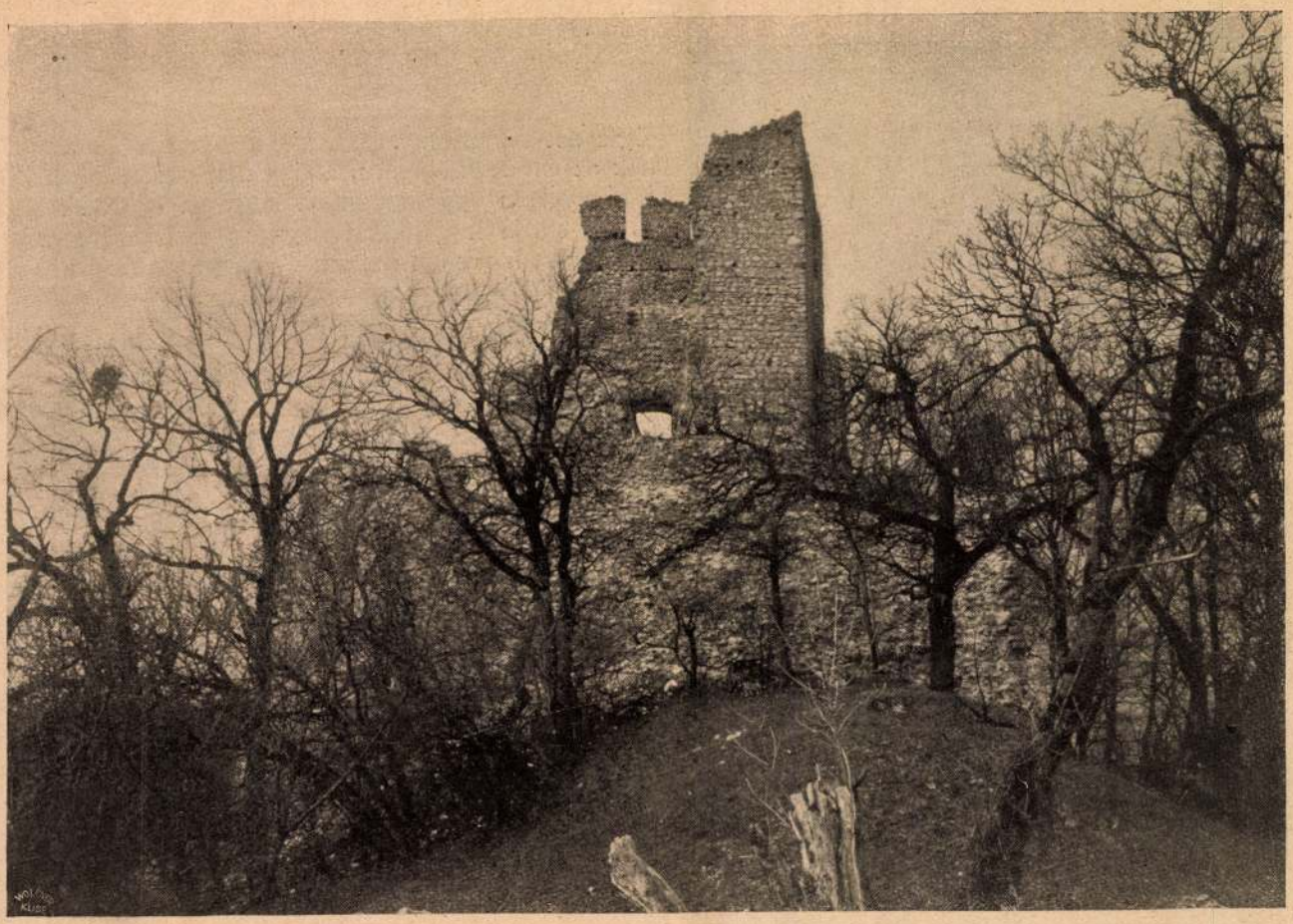

Magyarország várai — Az Uj Idők számára fényképezte Müllner János

Vitány vára Komárommegyében. A törökök 1543-ban elpusztították

hatatlan buzgalommal kutatják a királyok és népek harcait, de nem érdekli őket sem az embereknek a természettel vívott küzdelme.

A mult elmosódott, száz meg száz hatalmas lángelme munkássága mint értéktelen holmi került a feledés kamrájába s ezek között az asztrológia részesült a legmostohább bánásmódban. Ma már senki sem tudja, hogy mi volt az asztrológia, a lexikonok ötven sorban elsiklanak fölötte, úgy, hogy ha valaki meg akar valamit tudni róla, napokig kell kutatni a könyvtárakban — hat évezred előkelő hagyománya nyomtalanul eltünt az emberek tudatából, mintha kézenfekvően gyerekes tévedés lett volna az egész. Pedig éppen a természettudomány szoktatott hozzá ahhoz a tárgyilagossághoz, hogy láttatlanban semmit sem szabad tagadni, még a legvalószínűtlenebb dolgot sem, mert a tévedések között esetleg mégis rejtőzik valami s különösen nem szabad az első pillanatban határozott, végleges itéletet mondani, amíg nagyon becsületesen és alaposan meg nem vizsgáltuk a kérdést. Még a legközönségesebb fizikai elméletekben is ezerszer tévedtünk s ezerszer tűnt ki, hogy nem felel meg az igazságnak az, amit azelőtt magától értetődőnek tartottunk, mért lenne jogos akkor egyszerre pálcát törni az asztrológia fölött, mikor még igazán senkinek sem jutott eszébe egyszer komolyan végére járni a problémáknak.

Amikor a természettudományok fejlődése megkezdődött, az emberek első pillanatban nevetségesnek tartották azt, hogy az égitestek befolyással vannak az emberek szellemi világára s ez a kezdetben kialakult vélemény mai napig változatlanul megmaradt. Elvben tagadni valamit azonban épp olyan jogtalan dolog, mint előre hinni mindenben s a tagadás csak akkor jogosult, ha a tapasztalat alapján áll, amiből magából következik az, hogy az asztrológiában még nincs okunk kételkedni sem, mert hiszen eddig még semmiféle tapasztalat nem cáfolta meg kétségtelenül. Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy az asztrológiát azonnal föl kell éleszteni hamvaiból és mindenkinek hinnie kell alapelveinek igazságában. Pusztán arról lehet szó, hogy éppen a legkomolyabb tudósoknak kellene hozzáfogniok az asztrológia revideálásához s a régi tudományról alkotandó véleményüket egyelőre föl kellene függeszteni, amíg a modern kutatások kétségtelenül kimutatják az asztrológia alaptalanságát, vagy pedig megállapítanák, hogy mekkora mértékben tekinthetjük jogosultnak.

Az asztrológia *tapasztalati tudomány* volt, évezredek végtelen sok tapasztalati eredményein nyugodott. Lehetséges, hogy az a rengeteg sok tapasztalat, amelynek alapján a régiek fölépítették az asztrológia rendszerét, valamennyi tévedés volt? Talán lehetséges, — de nem föltétlenül valószínű. A mágia is tapasztalati tudomány volt s ha egészen téves rendszerbe is foglalták, megszámlálhatatlan teljesen igaz tapasztalati megállapítás volt benne, épp úgy, ahogy a kuruzslók is ismernek egy csomó olyan gyógyszert, amit az orvosok nem használnak, de amiről a hosszú tapasztalat beigazolta, hogy hasznosak, gyógyítanak. A kuruzslók azt hitték, hogy a betegségeket rossz démonok okozzák s a gyógyszereket azért használták, hogy a démonokat üzzék el velük. Tudjuk, hogy nem démonok okozzák a bajt, de azért az mégis igaz, hogy a démonok elűzésére használt gyógyszerek valóban gyógyító hatásúak. Nem démonokat kergetnek el, hanem helyrehozzák a szervezet rendellenes működését, vagyis a régi kuruzslás végső eredményei jó részben ma is érvényesek lehetnek, mert az alapjukat alkotó tapasztalati megállapítás helyes. A régi kuruzslásból csak az a rész vetendő el, amely természetfölöttiséget vezet be a dolgok magyarázatába. Ez a rész azonban csak sallang volt mindig s talán öntudatlanul is arra szolgált csak, hogy a kuruzslókba vetett hitet megerősítse. Az emberek nagy többsége ma sem

Begas : A villamos szikra

tud semmit arról, hogy hogyan gyógyítanak az orvosok, s az orvosok maguk is mindig hangoztatják, hogy a gyógyítás legelső kelléke az orvosba vetett bizalom, úgy, hogy az orvostudomány a laikus szemében ma sem sokkal különb, mint régente a kuruzslás volt. Ma a bizalmat az adja meg, hogy a beteg tudja az orvosról, hogy az öt évig tanúlta mesterségét, a régi időben azért bíztak a kuruzslókban, mert azt hitték róluk, hogy hatalmukba tudják keríteni a démonokat.

Amint a kuruzslásban a természetfölöttiségnek nem volt egyéb a szerepe, mint a bizalom biztosítása, akképpen lehet a dolog az asztrológiában is. Az asztrológia azt tanította, hogy az égitestek befolyással vannak az emberek sorsára, ami a mai pontosabban kifejező nyelven úgy mondható, hogy az égitestek állása és az emberek gondolatvilága és cselekedetei között határozott kapcsolat mutatható ki. Már ebben a fogalmazásban kimondva sem látszik eleve abszurdumnak az asztrológia, mert hiszen ez ellen a lehetőség ellen semmi ellenvetést nem lehet fölhozni. Természetes, hogy egy pillanatra sem gondolunk valamilyen természetfölötti hatásra, csak ismeretlen összefüggésekre, amelyek talán nem is okozati kapcsolatok. Az összefüggéseket a régiek tapasztalati úton állapították meg és jegyezték föl s nem lehet tagadni, hogy számtalan esetben be is igazolódtak ezek a megállapítások. Ezer és ezer jóslást sorolhatnánk föl, amik kétségtelenül beváltak, annyit, hogy lehetetlen lenne valamennyit a véletlennek tulajdonítani. *Lilly* megjövendölte a londoni tűzvészt és a pestist, *Kepler* pedig *Wallenstein* horoszkópjából kiolvasta, hogy a nagy hadvezér hány éves korában kapja meg a podagrát; — hogyan volt lehetséges ez és hogyan válhatott be még annyi meg annyi jóslás? Ha csak minden tizedik jóslás vált is be, már ez is sok, már ezt sem lehet pusztán a véletlennek tulajdonítani.

A mai ember előtt egyszerűen nevetségesnek látszik az, hogy valakinek a jellemvonásait meg lehessen állapítani abból, hogy születésének pillanatában a bolygók milyen helyzetben voltak a csillagos égen. A gondolkodásmódunk joggal tiltakozik minden ellen, ami természetfölöttinek látszik. De megtörtént elégszer az, hogy az asztrológus — egészen mai esetekről van szó, — valakiről előre azt mondta, ismervén az illető karakterét, hogy például a Hold és a Mars együttállása alatt kellett születnie és azután, mikor a horoszkópot elkészítette, valóban kitünt, hogy az illető a Hold és a Mars együttállása alatt született. Az asztrológus ezzel a megállapítással bizonyítékot szerzett arra, hogy azok a régi axiómák, amelyeknek ismeretében ő előre megalkotta véleményét, megfelelnek a valóságnak, azaz igazak. Megint emlékeztetnünk kell arra, hogy az ilyen pontos megállapítások sem jelentenek még semmilyen természetfölötti befolyást, vagy okozati kapcsolatot. Maga az összefüggés lehet a véletlen eredménye, de lehet állandóan érvényes összefüggés is. Egy nagyon közönséges példát említünk föl. A babonás emberek azt tartják, hogy nem lesz szerencséjük, ha elindulva hazulról, valamiért vissza kell fordúlniok s legtöbbször be is igazolódik ez a babona. A visszatérés ugyanis időveszteséget, bosszankodást jelent s ez a bosszankodás az öntudat alatt egész nap kiséri az embert, elvonja a figyelmét a munkától, kellemetlenségeket okoz. A babonának tehát egészen pozitív lélektani magyarázata van, amit az emberek nem tudnak ugyan, de azért a babona úgy is igaz, mint babona és úgy is, mint lélektani igazság.

A mi fölfogásunk szerint az asztrológia tanaiban a valószínűségek tanának egy fajtáját láthatjuk. Mondjuk, hogy megvizsgálták ezer tudósnak a születési horoszkópját s az ezer eset közül hatszázban az tünt ki, hogy az illető tudós elmék a Mérleg jegyében születtek. (Ez a régi asztrológia megállapításainak egyike.) Tudva ezt, valószínűnek kell tartanunk azt, hogy az ezután következő esetek hat-tized részében is a Mérleg jegyében születnek a tudósok, vagyis tíz eset közül valószínűleg hatszor nem tévedünk, hogy valakiről, aki a Mérleg jegyében született, azt mondjuk, hogy tudós lesz. Most már lehetetlenség megállapítani azt, hogy az ó-kori asztrológusok is hasonló módon jutottak-e el az

Vidámvár

romjai

képe nélkül

Polgárdy Géza:

Vértes hegység kalauza. Magyarország útikalauzok. 3.

Bp. 1939.

16. l. után

Leírás 38-l=

kapcsolat

Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Nem helység, Komárom megye.

VITÁNYI

Vitány

Vértes?

VÁRROM, első említése 1379-ből. 1410-ben Zsigmond király elzálogosította, később a Rozgonyi és a Kanizsay-családé. 1551-1598 közt a török bírta. Az Esterházy-családtól a M. ált. kőszénbánya birtokába került.

MDK

Vitányi Erzsébet

böszörményi

gyermekrajz-anyaggal szerepelt a képzőművészeti körök VI. országos kiállitásán./Bp.Rózsa Ferenc Művelődési Ház. 1963 nov.7-21/

Kürti Katalin: A képzőművészeti körök legfőbb faladata az izlésnevelés.
Hajdubiharmegyei Népujság 1963 dec. 7.

Vitányi Imre

Miskolc. Tizeskonvéd u. 48 lakásos bérházat tervezett ifj. Horváth Bélával, Bedő Bélával.

Északmagyarország 1959. máj. 1. 10.1

MDK.

Vitányi István

Müvészet és közérthetőség c. irása

Fejérmegyei Hirlap 1966 okt.22.

1969 JUN 2.

Visszautasítottak és nem jelentkezők kiállítása

EGY TÁRLATLÁTOGATÓ TÖPRENGÉSEI

A *XI. Országos Képzőművészeti Kiállításról* megjelent cikkeket olvasva, némelyikben két névsort is találunk. Nemcsak a kiállító, hanem a ki nem állító művészekét is. És ez — valljuk be — jogos. Egy testület, közösség becsületét két dolog alapozza meg: hogy kik a tagjai és kik vannak belőle kirekesztve. Miért éppen egy tárlat lenne ezalól kivétel?

A baj csak az, hogy nehéz az összehasonlítás. Az irodalomban vagy zenében más a helyzet, ott előbb-utóbb minden érdemes mű megjelenik vagy felhangzik, „legalább" a rádióban. S náluk mostanában nem is rendeznek olyan megnyilvánulásokat, mint a nemzeti tárlatok, amelyek összetétele mindenképpen ítéletet, értékelést jelent.

Jó dolog-e tehát, hogy a kiállításon nem láthatjuk olyan (egyébként igen különböző irányzatokhoz tartozó) művészek műveit, mint például Bálint Endre, Bencze László, Gyarmathy Tihamér, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Martyn Ferenc, Orosz János, Papp Oszkár és mások? A közönség nem tudja hitelt érdemlően ellenőrizni, amikor most azt mondom, hogy nagyon rossz. Nem lehet feladatom, hogy a példaként felsorolt művészeket itt értékeljem, vagy irányzatukat esztétikailag elemezzem. Nem egyik vagy másik irányzat mellett szeretnék szót emelni, csak kétségtelen művészi rangjukat hangsúlyozni. Nélkülük nem volna szabad keresztmetszetet adni a mai magyar képzőművészetről. Tulajdonképpen ez a bemutatás az egyik lényeges feltétele a szóban forgó irányzatok hiteles marxista kritikájának is.

Ha rám bíznák, hogy rendezzem meg a Visszautasítottak (és a Nem Jelentkezők) Kiállítását, vállalnám. Egyszerűen felhívnám a névsorban szereplő művészeket (és még néhány társukat), s megkérném őket, hogy hozzák el képeiket. De ha bennem nem bíznának meg, legalább tíz nevet tudnék ajánlani; akik ugyanilyen gyorsan megtennék

[illegible] Gyanúja bizony jo-

ugyanezt. Akkor eljöhetne mindenki és állást foglalhatna, ízlése, legjobb tudása szerint.

És itt szeretném a szót komolyra fordítani: voltaképpen miért is ne lehetne ezt megtenni? Csak elmúlt időszakok babonái mondanak ugyanis ellene, nem reális és józan érvek, nem *mai művészetpolitikánk* érvei.

A babonák sorába utalhatjuk azt az indokot, mely állami rendünkre látja károsnak, ha a tömegek ízlését valamilyen államilag be-nem-vett *stílussal* megfertőzzük. S ez nem azért babona, mert a művészetnek nem kell segítenie állami és társadalmi rendünket. Ellenkezőleg. A művészet igazi méltóságát egyedül abban a szolgálatban látom, amelylyel az emberek, a nép ügyének és korunkban mindenképpen: a szocializmusnak szolgálhat. Nem félek kimondani, még bizonyos depolitizálódott entellektüellek gúnykacaja ellenére sem, hogy a művészet *szentsége* ebben a szolgaságban van (lévén „a vers csak cifra szolga"). De éppen mert ezt a lehető legkomolyabban kell vennünk, el kell gondolkoznunk azon is, hogy mi e szolgálat *lényege* manapság.

Nem mellőzhetjük az elmúlt évek tapasztalatait. Bizony — kimondva vagy kimondatlanul — élt egy olyan hit bennünk, hogy társadalmi berendezkedésünk szilárdsága nem politikai-gazdasági munkánk eredményein és fegyvereink erején múlik, hanem azon vagy azon is, hogy Sztravinszkij és Schönberg, Picasso és Klee „fertőzésétől" elég légmentesen elzárjuk-e népünket. És mit ád isten? Ma többet játszunk e szerzőktől, több képüket hozzuk forgalomba kiadványainkban, mint bármikor, de mindettől államunk nem lett gyengébb, csak művészeti életünk színesebb, jobb, sőt szocialistább. A többi művészeti ágban már ki is alakult egy egyensúlyrendszer, amelyben minden stílus egyszerre jut a megmutatkozás és megbíráltatás jogához. Csak a képzőművészetben és csak a hazai művészet vonatkozásában hiányzik ez. Kiadványaink lelkesen méltatják Kandinszkijt vagy akár Pollockot, de a hozzájuk közel álló itthoni művészek előtt becsukjuk a kiállítás kapuját.

De hát hogyan segíthet a képzőművészet társadalmi fejlődésünkben? Talán a képek közkincsé tehetik a gazdaságtan és a filozófia fogalmait? Vagy *közvetlenül* segíthetik napi feladataink megoldását, mondjuk, a termelékenység emelését?

Szomorú és káros naivitás lenne a művészetnek ily csodás erőt tulajdonítani. Az ember világnézetét, magatartását társadalmi viszonyai határozzák meg, aszerint alakul ízlése is. A művészet *visszahat* és *megerősít*, de csak meghatározott keretek közt. Szerepe így is fontos és felcserélhetetlen. Csak hát nem képzeljük, hogy például az önző kispolgár vagy a kapitalizmus megrögzött híve „megtér" száz optimista életkép, ezer munkásportré vagy tízezer ma elfogadott módon festett csendélet és utcarészlet hatására? És hogy azok az „absztrakt" képek, amelyekről joggal mondjuk, hogy csak igen szűk értelmiségi kör tetszésére szolgálnak, elfordíthatnak valakit is a szocializmustól?

A *művészetszociológia* alapkérdéseiről van szó. Nem a fejlődő szocializmus, hanem a kapitalizmus következménye, hogy a nagy tömegek másfajta művészi táplálékot kívánnak, mint az „értők" kifinomult rétege. A hasadás tény és nagyot tévedünk, ha a tömegek ízlését az „értők", az „értőkét" a tömegek szempontjából ítéljük meg. Mi az *egész folyamat* irányítását akarjuk kézben tartani. Néha egy-egy szűkebb embercsoportnak, forradalomban a forradalmároknak, művészetben a művészet értőinek nagyobb szerepe lehet a valóságos fejlődésben, mint a passzív és konzervatív többieknek.

E ma már közhelynek ható gondolatokat azért ismételjük el, hogy annál határozottabban mutathassunk rá a *pozitív megoldásra*. Művészeti életünk ugyanis mindenekelőtt egy módon segítheti társadalmi rendünk fejlődését: ha gondolkodásra késztet, sőt kényszerít. Ha mindent készen találunk a népnek (illetőleg azt hisszük, hogy készen találhatjuk neki), átnyújtjuk a dicséretes *műveket*, s az elvetettek *listáját*, zárt rendben, az ítélet kész esztétikai indoklásával egyetemben, a művészeti életet az unalom tölti el, s egyszerre azon kapjuk magunkat, hogy ég tudja honnan, „rejtekutakról" kerülnek felszínre a be nem tervezett irányzatok. Ez a gyakorlat nem segít, hanem hátráltat minket. Ha viszont lehetővé tesszük, hogy minden irányzat szabadon versenyezzen egymással — hacsak nem fordul szembe velünk, nem dicsőíti a háborút, az embertelenséget, a dehumanizálódás mítoszát —, akkor a nézők érdeklődését felcsigázzuk, választásra és gondolkozásra kényszerítjük. Márpedig legfőbb, *első számú szövetségesünk a gondolat*, ahogy egyik fő ellenségünk a kispolgári tunyaság. Akkor van nyert ügyünk, ha az emberek gondolkoznak, mert a gondolkozás útjai a mi Rómánkba vezetnek, még ha olykor áttételeken keresztül is.

Művészetpolitikánk megváltoztatására van tehát szükség? Nem, inkább következetesebb érvényesítésére. Csak emlékeztetnék arra, hogy a *Népszabadság* már az 1957-es Tavaszi Tárlat alkalmából helyeselte az irányzatok nyílt harcát, s hogy legutóbb is, több cikkben sürgette lényegében ugyanezt. Egyik esetben sem azért, hogy lemondjunk a művészet társadalmi funkciójáról, hanem éppen azért, hogy megfeleljünk neki, hogy a valóságos és ne egy vágyaink szerint kipreparált helyzetkép alapján vonhassuk le a szükséges következtetéseket.

Ezért kívánom most is hangsúlyozni, hogy nem egyik stílus védelme vagy a másik támadása miatt kell szót emelnünk, hanem művészeti életünk egészséges fejlődésének biztosítása érdekében. A szocialista művészet csak akkor lehet életerős, ha harcokban erősödik, ha nem fosztjuk meg oktalan „majomszeretettel", attól, hogy maga gyűrje le a számára idegent, s így teljesítse ki lehetőségeit. Ezért másodlagos kérdés az is, hogy az említett művészek egy részét oda *lehet* sorolni az absztrakció egyébként meglehetősen tisztázatlan fogalma alá. Először is nem valamennyit, másodszor pedig ha stílusuk el is tér a kiállítás átlagától, még csak nem is annyira, hogy kizárásuk indokolt lenne. Különösen meglepő, hogy ugyanazok a stílustörekvések, melyek legjobb mesterei kívülmaradtak, mégis képviselve vannak — másodlagos művekkel.

El kell mondani azt is, hogy a tárlatról kimaradt művészek egytől egyig a mi társadalmi valóságunk talaján állnak, azt kívánják szolgálni a maguk művészi eszközeivel. *Ezek* az eszközök a jók, vagy a zsűrik által elismertek, vagy még másokat kell keresnünk? A kiállítás legnagyobb hibája, hogy nem sarkall a gondolkozásra: a művek jó része meglehetősen egységes ízlésideált képvisel, s még a tőle való eltérések is kiszámíthatóan törvényszerűek. Hát ilyen lekerekített, ennyire ellentétek nélküli ez a mai magyar élet? Hát ennyire „kész en már a kocsi", ennyire nem kell választanunk, döntenünk, ennyire tökéletes már az egyetértés, ennyire nincs szükség már arra, hogy belső harcokból születsenek az új megoldások?

Ne féljenek tehát az illetékesek, a Képzőművész Szövetség és mások bátrabban ütköztetni az egymással szemben álló irányzatokat. Ne féljenek a stílusok nyílt harcától, a szocialista művészet ügye nyerni fog vele.

Vitányi Iván

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

A NAGY K

A KORA DÉLUTÁNI ÓRÁKBAN terjedt el a vészhír az utcában, hogy Mike Öcsi eltűnt. A szülők reggel elindították az iskolába, majd dolgozni mentek. A tanítónő — Öcsi az első osztályt végezte — megkérdezte a gyerekektől, mit tudnak róla. Egy kislány, Öcsiék szomszédja, újságolta, a fiú előző este azzal búcsúzott tőle, hogy hamarosan útnak indul a tengeren, s majd küld egy szép képeslapot. A tanítónő nyugtalankodott, értesítette a szülőket és megindult a nyomozás. Hamar kiderült, hogy Öcsit Tót Sanyival látták reggel nyolc óra előtt. Mindenki elkomorult és záporoztak a szidalmak. Tót Sanyi, a tizenegyéves, zömök, szőke vasgyúró az utca réme. Javíthatatlan, veszedelmes rontópál, akinek a vonulását betört ablakok, leütött villanykörték, sírásigráncigált hajú kislányok és felbosszantott házfelügyelők panasza kíséri. Sanyi se ment aznap iskolába, nyilvánvaló, hogy a két fiú együtt eszelt ki valamit. S hogy nagyobb legyen a riadalom, délután Sanyi nagybátyja telefonált Érdről. A lurkó nála volt egy másik fiúval. Haza akarta hozni őket, de egy óvatlan pillanatban elszöktek.

S alkonyattájt, amikor már tetőfokára hágott az izgalom, a szülők fűnek-fának jelentették az eltűnést, az utca végében feltűnt a két vándor. Sanyi a hátán hozta a síró Öcsit. A házuk melletti üres telken óvatosan letette a fűre. A fiúk gubbasztva néztek maguk elé, és vallottak Öcsi osztályfőnökének, aki elsőként érkezett fogadásukra.

NÉHÁNY NAPPAL AZELŐTT az iskolából jövet Öcsi megkérdezte Sanyit.

— Tudod-e, merre van Adony?

— Tudom.

— Hogy lehet oda eljutni?

— Először Érdre kell menni — felelte Sanyi magabiztosan.

Öcsi elmondta, hogy szeretne Adonyba utazni. Beteg a nagymama és egyedül van. Azelőtt itt lakott náluk, de anyuék mindig veszekedtek. Azt is mondták, hogy kicsi a lakás, jobb lenne, ha a nagymama eladná az adonyi házat, s akkor itt vehetnének nagyobbat. Egy szép napon a nagymama visszaköltözött Adonyba. Most beteg és egyedül van.

Sanyi fejében megszületett a terv.

— Elkísérhetlek, ha akarod. Én ugyan nem Adonyba készülök. Butaság odamenni.

— Hova készülsz?

— Túl a tengeren. Igazi utazásra, nagy kalandra. Apu sosem jön velem sétálni se. Pedig én mindent szeretnék látni... S tudod, most rossz lesz a bizonyítványom is.

Attól kezdve közösen tervezték az utazást. Elhatározták, hogy először Érdre mennek. Lehet ugyan hogy nem arra van a tenger és Adony felé is más út visz. De Érden lakik Sanyi nagybácsija, aki azt üzente, hogy már érik a cseresznye. Jóllaknak cseresznyével és úgy mennek tovább.

Az indulás előtti napon Sanyi megkérdezte Öcsitől:

— Tudsz gyalogolni?

— Tudok.

— Meddig bírnád?

Öcsi önérzetesen felelte:

— A világ végéig!

Sanyi megnyugodott.

— Akkor jó. Beveszlek a kalandba.

Azután Sanyi mégis úgy döntött, hogy a városból busszal mennek az érdi útelágazásig. Onnan már semmi az egész. Öcsinél volt négy forint húsz. Egy liter tejet és három kiflit kellett volna hazavinnie. Sanyi két forintot csörgetett a zsebében. Fagylaltra kapta az anyjától, mert előző nap éppen jó volt.

NEM VITTEK NAGY BATYUT. Sanyi egy kopott bicskát, gyufát, gyertyát tett az iskolatáskájába. Elengedhetetlen kellékek éjjeli táborozáshoz. S ragaszkodott hozzá, hogy viharkabátot is vigyenek. Enélkül semmire sem mennének a tengeren, ahol mindig fúj a szél, s a hullámverésben ronggyá ázik az ember viharkabát nélkül.

A Kamaraerdőig kitűnő volt a hangulat. Öcsi vidáman baktatott Sanyi után. Nem sokat beszélgettek, legfeljebb Öcsi kérdezte meg ötpercenként, hogy messze van-e még a cseresznyefa. Fent a dombtetőn sajnos történt egy apróbb kellemetlenség. Hatalmas, fehér kutya tekergett az árokparton, nagy érdeklődéssel figyelve a két világvándort. Öcsi nagyon félt a kutyáktól, a komondor láttán az ájulás környékezte. Sanyi ádámcsutkája is le-fel ugrált az izgalomtól, de azért erősen tartotta Öcsi kezét, nehogy az rohanni kezdjen visszafelé. Öcsi már-már elpityeredett, amikor egy nagydarab fekete bajuszos ember futott ki az útra a gyümölcsfák közül, s botját suhogtatva visszakergette a kutyát az őrhelyre.

Öcsit azonban már ez sem nyugtatta meg. Mindenáron visszafordulni.

— Begyulladtál? — kérdezte Sanyi ajkbiggyesztve.

— Nem, — mentegetőzött Öcsi. — De hátha nem is beteg már a nagymama... S mi lesz, ha a tengeren vihar támad és elsüllyed a hajó?

Sanyi nevetett.

— A mi hajónk nem süllyed el. Mi nem olyan ócska vacakra ülünk, hanem új hajóra.

— Vitorlásra?

— Bolond vagy! Ki ül ma már vitorlásra? Diesel-hajóra, úgy repül, mint a nyíl.

ÖCSIT AZ SEM NYUGTATTA MEG egészen, hogy Diesel-hajóra ülnek. A tengert már legalább olyan félelmetes szörnynek látta, mint a nagy fehér komondort. De Sanyi nem hagyta magát.

— Át kell kelnünk a tengeren.

— Miért kell átkelnünk?

— Mert ott rengeteg kincshez juthat az ember. Apuék is beszélték. S tudod milyen nagy dolog lesz az? Hazajövünk a kincsel. Veszel egy nagy házat, ahol a nagymamádnak is lesz egy szoba és akkor az öregedék sem veszekednek többet.

— Biztos, hogy tudok venni egy olyan házat?

— Bolond vagy! A kincsért mindent megkap az ember.

Öcsi megadta magát.

— Akkor jó. Akkor megyek.

Bandukoltak szorgalmasan. Meleg volt, tűzött a nap. Öcsi megszomjazott, de szégyellte a nyafogást. Kipirultan, eltikkadva lépkedett Sanyi mellett. Végül egy útszéli kis villa előtt nem bírta tovább.

— Szomjas vagyok.

— Utazás közben előfordul — állapította meg Sanyi komolyan és máris cselekedett. Becsöngetett a villa kapuján, s a házból kibukkanó barátságos asszonynak határozottan jelentette:

— Öcsi szomjas. Tessék adni egy pohár vizet.

Az asszony firtatta egy ideig, hogy mit keres két iskolás fiú tanítási időben az országúton. De Sanyi kivágta magát azzal, hogy mindketten délutánosok, s most a beteg nagymamát mennek meglátogatni. Erre egy fél üveg szörp is előkerült. Nincs több itthon — mondta a néni, s javasolta, hogy osztozzanak meg rajta. Sanyi gavallérosan elhárította az ajánlatot.

— Öcsi a kisebb és szomjas is. Ő igya meg.

FÉLÓRA MÚLVA ott voltak a nagybácsi kertjében. Fenn a cseresznyefán. Sanyi ugyanis jobbnak látta, ha nem mutatkoznak a rokonok előtt, úgy gondolta, hogy jóllaknak cseresznyével, s folytatják az utat a nagymama, illetve a tenger felé. Jóízűen lakmároztak, azt is elfeledve, hogy hányatott sorsú világvándorok. Sanyi buzgón szemelte a ropogós gyümölcsöt, s amikor úgy érezte, hogy pukkadásig jóllakott, fütyörészni kezdett. Ez a füttyszó pecsételte meg a nagy kaland sorsát. A nagybácsi ugyanis éppen szabadnapos volt, s a kert felé tartott. Már messziről felfigyelt Sanyi trilláira és észrevétlenül a fa alá osont.

— Hadd nézzem csak ezt a szép szavú rigót.

Elsőnek Öcsi pottyant le a fáról és mindjárt sivalkodni is kezdett. A nagybácsi ott termett mellette, nyilván azzal a szándékkal, hogy elporolja az ismeretlen cseresznyedézsmálót, de Sanyi megmentette a helyzetet.

— Nem ő a bűnös. Ő még kicsi.

A NAGYBÁCSI AZÉRT NEM HAGYTA volna annyiban a dolgot, de kiderült, hogy Öcsi bokája megrándult a huppanástól, nagy fájdalmak árán tud[illegible]

Értesítjük ügyfeleinket, hogy a

ZIL típusú tehergépjárművek

szerkezeti alkatrészeinek árusítása

JÚNIUS 13-TÓL JÚLIUS 7-IG BEZÁRÓLAG

Budapest XIII., Kelli u. 17. sz. alatti telepünkön

költözködés miatt szünetel

Az árusítás JÚLIUS 8-tól Budapest IX., Gyáli út 31. sz. alatt

MEGKEZDŐDIK

Autóker

AUTÓ- ÉS ALKATRÉSZKERESKEDELMI VÁLLALAT

V. sz. kereskedelmi egység

MDK

Vitay Győző és Károlyi Antal épitészek

A Pesti Városháza. 1937. 4. sz. 9.l.

a, mert jön a Kövesdi kisasszony!"
eimre adott válaszok alapján úgy
sasszony" a mult század végén, a
e el népszerüsége tetőfokát. Ek-
s akadt a faluban, aki tréfából
ijesztgette a késő esti órákban a

rás után a legközelebbi esemény,
en formában a faluban máig is nyo-
korában egy vár felépitése volt,
omjait is alig látni. A várat a
en a nyirvégi nemesek épitették
t László adott engedélyt. Nem le-

rűen és szépen kell és lehet is átépíteni falvainkat. Ennek igénye megvan és a lehetősége is mindinkább meglesz.
E mellett szükségesnek tartjuk, hogy szinte megyénként ki legyenek jelölve azok a települések, amelyek átépítésére nagyobb súlyt helyeznénk és ennek az átépítésnek tapasztalatai alapján gyakorlati konzekvenciákat vonnánk le a többi átépítésre szoruló településnél.
Végül megjegyzem, hogy az átépítés azzal is jár, hogy akarva-akaratlanul el fognak tűnni a falvak etnográfiai és építészetileg is értékes részei, legalábbis nagyobb részük. Ezeknek a megmentése már ma is nagy nehézségekbe ütközik. Ezért rendkívül fontos kérdés a magyar skanzenek megteremtése. Talán az utolsó órában vagyunk, hogy népi építészetünk értékeit legalább muzeológiai szempontból megmentsük.

Egy rövid tanulmány keretében természetesen nem lehet kitérni minden részletkérdésre, csak néhány olyan alapvető gondolatot ismertethettem, amely az urbanisztikával foglalkozó szakembereket foglalkoztatja jelenleg falvaink sorsával kapcsolatosan. Építészek, mérnökök, közgazdászok, higiénikusok, várospolitikusok összefogása szükséges ahhoz, hogy az az átépítési folyamat, amely a magyar falvakban megindult, megfelelő irányban haladjon.

PERÉNYI IMRE

Szocialisztikus utópiák a XX. században

Az utópista szocializmusról általában úgy szoktunk beszélni, mint egy régóta kihalt irányzatról. Számontartjuk Morus Tamást, Campanellát, Morellyt, Mablyt, majd a nagy hármast: Owent, Fouriert és Saint-Simont, akiknek tanításai a marxizmus kialakulásának is „egyik forrását" képezték. Még hozzáteszünk egy-két emlékképet a gyakorlati kísérletekről, a különböző szocialisztikus utópista közösségekről az Owen-féle New Harmony-tól kezdődőleg a múlt század közepe tájáig (egyszer a Népszabadság is sorra vette őket Máthé György cikksorozatában). Ezzel azonban igazán befejeződik az utópista szocializmus története, a szocializmus közben „az utópiától a tudományig" fejlődött, s mi szükség lenne álmokra, mikor megszólal a tudás.
Ez, az emberi gondolkodás fejlődésének általános menetét tekintve kétségkívül így is van. Amióta létrejött a tudományos szocializmus, az utópizmus csak valamiféle hátramaradt ideológiát képviselhet. Ilyen ideológiák azonban nagyon is vannak, a túlhaladott és egyszer már legyőzött gondolkodási formák gyakran nagyon is elevenek lehetnek. Kérdés, vajon nem kell-e módosítanunk az utópista szocializmusról kialakított képet, nem volna-e érdemes megvizsgálni, nem támadtak-e ennek a gondolkodásmódnak új formái a marxizmus kialakulása után is?
E szónoki kérdésben már benne volt felelet: az utópista szocializmus Fourier és Saint-Simon után is élt és fejlődött. Először is híve volt számos művész, aki érzelmeiben eljutott a szocializmusig, de tudományosan nem. Így például lényegében az utópista szocializmus vonalát képviselte a múlt század közepén a zeneművészet nagy triásza: Liszt (akire kimutathatóan Saint-Simon hatott, s utópikus képet rajzolt a jövő zeneművészetéről), Berlioz (aki Eufónia néven megrajzolta a jövő társadalmát), és a fiatal Wagner (még a *Művészet és forradalom* megírásának idején). Nem idegen az utópista szocializmus az orosz irodalom nagy nemzedékétől sem: Csernisevszkij *Mit tegyünk?*-je, Tolsztoj művészetelméleti írásai, Dosztojevszkij sok műve teljesen világosan mutatják ezt a hatást. Vagy beszéljünk a magyar irodalomról? Csokonai utópista törekvéseiről, Vasvári kidolgozott utópizmusáról (amelyről a Valóságban Pándi Pál közölt tanulmányt), Petőfi gondolatvilágának a francia utópistákkal való kapcsolatáról?
Az orosz és magyar példák már azt is bizonyítják, hogy az utópizmus nem maradt

E tézisszerűen, tömören vázolt folyamat elkerülhetetlenül a falu urbanizálódásához vezet. Ez világjelenség és nálunk – ha lassan is – a falu fokozatos „városodásának" folyamata lényegében már megindult. Ez a „városodás" azonban nem jelentheti a már ma is elavultnak tartott városi formák mechanikus átvételét. Sem a századforduló városi villáit utánzó családi házak sora, sem a falu szélén elhelyezett többszintes típusépületek nem jelentik a falu „városodását". Ha ebbe nem történik időben beavatkozás, a mind erőteljesebben jelentkező „városi" életforma igényének szakszerűtlen kielégítése torz településeket eredményez.

A falu „városodása" mélyebbre ható folyamat, amely az életszínvonal emelésével és a szolgáltatások növelésének eredményeképpen jöhet csak létre. A korszerű mezőgazdasági jellegű település nem kell hogy azonos legyen a mai várossal. Az átépülő falu a mezőgazdasági termelés jellegéből adódóan is – gondoljunk csak a mezőgazdasági termelés területi jellegére –, az ipari jellegű városokkal szemben bizonyos eltérő vonásokat kell hogy tartalmazzon. Ez elsősorban viszonylag alacsonyabb lakosszámot kell hogy jelentsen; a mezőgazdasági jellegű településeknél nemcsak indokolatlan az olyan arányú népesség-koncentrálás mint az iparban, hanem káros is lehet. A túlzott koncentráció komoly szállítási és közlekedési nehézségeket okozhat. Ez a tény egyúttal bizonyos irányt is szab mezőgazdasági jellegű településeink fejlesztésének: *egyrészt* nagyobb mértékű ráutaltságot a központi szerepkörű településekre, *másrészt* eltérő beépítési jelleget. Az előbbiről már volt szó.

Azoknak a településeknek, amelyek nagyságrendjüknél fogva nem képesek lakosaik valamennyi igényét helyben, zárt, önálló települési keretek között kielégíteni – ahogy már utaltunk rá – szoros összefüggésbe kell kerülniük a környezetben levő többi településsel. Egyes települési funkciók szempontjából a települések csoportja is képezhet tehát racionális települési egységet.

De mi történjék azoknak a falusi településeknek a szerkezetével, felszerelésével, beépítésével, amelyeket továbbfejlesztés céljából fenntartandónak ítélünk? Falvaink épületállománya a telekelosztás megtartása mellett eléggé gyorsan cserélődik ki (évente 24 000 új lakás épül községeinkben), javul – így jelentős értéket képvisel és ezért a faluszerkezet gyökeres átépítése helyenként nehéz, de kisebb-nagyobb korrekciók elvégzése lehetséges és szükséges. Így az utcás települések továbbfejlesztésénél igyekezni kell párhuzamos területek beépítésével tömörebb szerkezetet kialakítani, halmaztelepüléseknél pedig az úthálózat felesleges bonyolultságát, esetlegességét kiigazítani. A háztáji kertek kihelyezésével és a mélytelkek megosztásával a beépítés sikeresen sűríthető és ezáltal a közművesítés gazdaságossága is megközelíthető lesz. A sávházas és társasház többszintes beépítés fokozottabb elterjedésével pedig a közművesítés általánossá válhat. A hangsúly azonban nem a beépítés magasságának növelésén kell hogy legyen, hanem a laksűrűség növelésén. Talán az egyemeletes (esetleg kétszintes lakásos) sávházak vagy ikerházak elterjedését kellene elsősorban szorgalmazni. Ez a beépítés tömörsége, gazdaságossága mellett lehetővé teszi a telekszerű kialakítást és megközelítést, a tulajdonosok bizonyos elkülönülését, a megszokott izoláltságot is. Ugyanebből a célból a közintézmények felhasználásának, variálhatóságának bevezetése, tömbösítése és csoportosítása nemcsak a középületek kialakításának alapfeltétele, hanem a falusi települések korszerűsítésének „városodásának" útja is. E központi magok tervszerű kialakításával kellene kezdeni nagyobb falvaink rekonstrukcióját. Ezzel együtt ki kell alakítani a mezőgazdasági jellegű települések ipari-üzemi területeit hasonló elvek alapján, mint ahogy a városokban megköveteljük. A mezőgazdasági üzemek közművesítésének a tömbösítés az alapfeltétele.

A falvak ötletszerű fejlesztéséről át kell térnünk a tervszerű koncepciózus fejlesztésre. Úgy mint a városokban, a falvakban sem az egymástól független ágazati beruházások hozzák magukkal a kívánt gyorsütemű fejlesztést.

A falvak építését ki kellene venni a hozzá nem értő emberek, gyakran kontárok, kupeckedő kőműves-mesterek kezéből és szakemberek kezébe adni. Jól kiértékelt típustervek, előregyártó üzemek, begyakorolt helyi építőgárda segítségével korsze-

meg a művészi mozgalmak határain belül, tudományos, sőt politikai szint is kapott mindenütt, ahol nem erősödött meg a marxizmus. Ilyen értelemben nem nehéz az orosz narodnyik mozgalomnak az utópizmussal való kapcsolatát felismernünk, ami annál inkább fontos, mert a XX. században Európa nagyon sok országában indultak többé-kevésbé a narodnyikizmussal párhuzamos (csak jellegükben inkább szellemi-művészeti, s hatásukban ezért szűkebb) mozgalmak. A népművészet feleleventését célzó mozgalom szülőhelye például Anglia (Cecil Sharp, a nagy néprajztudós kezdeményezte 1899-ben). Érintkezik ezzel a magyar népi írók mozgalma is (erre már a marxista kritika is rámutatott), sőt Bartók és különösen Kodály gondolatvilága is. (Kodály zenei nevelői koncepciójának például egészen világos a kapcsolata az utópista szocializmussal, Morus utópiájában csakúgy fontos közösségi nevelő szerepe van az együttes éneklésnek, mint Campanella Napállamában, Owen New Harmonyjában, vagy Vera Pavlovna álmában a Csernisevszkij felé *Mit tegyünk?*-ben.) Németh László tudatosan vállalt utópiája csakúgy idetartozik, mint az az ízig-vérig utópista népművelési koncepció, amelyeket annakidején Muharay Elemér képviselt.

Dehát az utópizmus nem irodalmi mozgalom. Ha valamilyen tudományt is megérinthet, akkor nyilvánvalóan elsősorban a szociológiát. Ezért nagyon érdekes, ahogy Heller Ágnes elemzi könyvében *(A morál szociológiája vagy a szociológia morálja)* a mai amerikai szociológia egyes irányzatait, s ki is mondja, hogy egy új fajta szocialisztikus utópiát képviselnek. Aki valamennyire is ismeri a nyugati szociológia mai helyzetét, az tudja, hogy ez a megállapítás nem korlátozódhat Amerikára, hasonló törekvéseket találunk pl. Franciaországban és Nyugat-Németországban is.

Ez a kis cikk nem vállalkozhat arra, hogy sorra vegye az utópizmus valamennyi megnyilvánulását, csak az igényt akarja jelezni, hogy egyszer ezt is meg kellene tennünk. Az utópizmus funkciója kétségtelenül kettős: egyrészt ugyan visszatarthatja a szocializmus felé igyekvőket, másrészt azonban el is vezetheti őket hozzája. A merev „vagy-vagy" itt is súlyos hiba lenne. A marxizmus nem légüres térben fejlődő tudomány és világnézet, s abban a légben, amely körülveszi, az utópista irányzatok molekulái is ott lebegnek. Ez egyebek között a marxizmus elevenségét is bizonyítja: a gondolkodás fejlődése a marxizmuson kívül és tőle függetlenül is szüntelenül arra az útra kénytelen lépni, amely egyszer már kitermelte a marxizmust, s amely – ha szükség lenne rá – újra és újra kitermelné.

Ezekután kétszeresen érdekesek számunkra azok a híradások, amelyek szerint a mai kapitalista nyugaton olyan utópista törekvések is támadtak, melyek nem maradnak meg az elmélet területén, hanem a gyakorlatban is meg akarják valósítani elveiket, a szabályaiknak megfelelő közösségeket.

Sokféle ilyen törekvésről hallottunk már. William H. Whyte amerikai szociológus ír például azokról a külvárosi lakóközösségekről, amelyeket egymás segítésére alakítanak, segítik egymást a környék szépítésében, a gyermekek nevelésében stb. „Kis Oroszország dollárral" – hirdetik magukról – s összetartásukat pedig így fejezik ki: „Egy csónakban utazunk". A közösségi élet formái olykor szinte Fourier-re emlékeztetnek: szándékosan vékonyra építik a falakat és kopogtatás nélkül lépnek be egymáshoz.

Nemrégiben viszont egy magyar orvos számolt be az Albert Schweitzer lambarene-i telepén töltött két évről. Az egyik legérdekesebb vonása az ottani életnek: az utópia összes szabályai szerint felépülő közösségi élet (persze a kórház személyzete között), amely kiküszöböli a magántulajdont (ha például a párás levegőben elrothad az ember fogkeféje, nem kell venni, s nem is lehet, igényelni kell a közös raktárból, s ugyanígy kell tenni minden más „áruval"). Közös természetesen a munka is, és közös az esti éneklés (amelyhez Schweitzer harmóniumozott).

Nemrégiben Franciaországból kaptunk hasonló híradást. Egy ott élő magyar festőművész, Biró Ákos hozta, aki maga is „kültagja" egy virágzó kommunisztikus közösségnek.

Biró Ákos már a harmincas években Franciaországba költözött, de a háborúban ittrekedt nálunk, bekapcsolódott az ellenállásba, véletlenül éppen abban a körbe, ame-

lyet én is jól ismertem. Ezért most régi barátként üdvözölhettem, hallgathattam elbeszéléseit. Meg kell vallanom, hitetlenkedve tettem: az volt az érzésem, valamilyen múlt századbeli utópista közösség leírásából olvashatta csak ki. Az tetszett, hogy l'Arche-nak (bárkának) nevezik közösségüket. Whyte emberei is egy csónakról beszélnek, úgy látszik mind Noé bárkájára akarják menteni a bűnös emberiséget. Mondom, cinikusan mosolyogtam, amikor feltette azt a lemezt, amelyet az Arche tagjainak énekéről készítettek. Csodálatosan tiszta, tökéletesen művészi kórusművészet volt, amit nyújtottak, a népművészetnek és a gótika környéki idők egyházi művészetének bámulatosan eleven, élettel teli ötvözete, a legnagyobb művészi élmények közül való amit valaha hallottam. (Azóta a felvételt külön műsor keretében több alkalommal sugározták a magyar rádióban is.)
El kellett gondolkoznom: nem lehetnek érdektelen emberek azok, akik ilyen művészetet produkálnak. Ezért gondoltunk arra, hogy az olvasók számára „kivallatjuk" Biró Ákost, mondja el, hogy jött létre és hogyan működik közösségük.
Mielőtt átadnánk a szót magának Biró Ákosnak (és a riporternek, Torday Aliznak) csak még egyet szeretnék hangsúlyozni. Természetesen nem becsüljük túl ezeket a törekvéseket. Nem hisszük, hogy belőlük megszülethetne a szocializmus, vagy akár annak bármilyen formája. Nem hisszük, hogy a romantikus közösségalkotás reális, tömegerőt képviselő társadalmi mozgalommá fejlődhet, amely számításba vehető jelentőségre juthat a társadalom átalakulásában. Nem: a szocializmus megteremtésének útja természetesen továbbra is csak a forradalmi párt által vezetett társadalmi forradalom útján lehetséges. Az utópisztikus közösségek kívülesnek ezen, s magukon viselik régebbi elődeik minden „gyermekbetegségét", a vallásos, sőt misztikus gondolkodástól (amelynek mint tudjuk Campanella, Fourier, sőt később Saint-Simon egyaránt híve volt), a közvetlen demokrácia túlhajtásáig.
Szó sem lehet tehát arról, hogy ezeknek a törekvéseknek közvetlen társadalmi-politikai jelentőséget tulajdonítsunk. Mégis nagy szó, hogy egyáltalán létrejöhetnek, működhetnek, (mert, Franciaországban sem az Arche az egyedüli, Biró Ákos mintegy 70-re teszi a számukat). Valamit mégis jeleznek: a kollektivizmus igényét a mai kapitalista társadalomban. Olyanok körében is, akik az utópiától nem jutottak el a tudományig, de a belenyugvástól eljutottak az utópiáig.

AZ ARCHE (BÁRKA) KÖZÖSSÉGE, FRANCIAORSZÁGBAN

A hanglemezről francia népdalok csendülnek fel tisztán, egyszerűen, minden keresettség nélkül. Az Arche kórusa és szólistái énekelnek. A lemezt a Franciaországban élő magyar festőművész, Biró Ákos hozta magával. Ő maga is tagja a közösségnek.
Amikor arra próbál feleletet adni, hogyan került kapcsolatba az Arche-sal, gondolatai először a háborút idézik, az 1944–45-ös Budapestet.
– Most, hogy annyi év után hazaérkeztem, bejártam a régi helyeket, találkoztam régi bajtársakkal, akikkel a háború hozott össze. A régi óvóhely-pince oldalán ma is ott az akkor odafröccsent agyvelő nyoma, ma is előttem a Hegyalja út képe, összenyomott emberi roncsokkal, véres sarat szürcsölő kóbor lovakkal . . .
Nem értettem a gyilkolást, nem értettem a háborút. Amikor visszamentem Franciaországba – ahol azelőtt is éltem –, úgy éreztem, hogy ebben a háborúban nem volt győző és legyőzött.
Az igazságot kerestem az őszintétlen világban, amikor kezembe került egy könyv: Lanza del Vasto könyve, a Pelerinage aux sources (Zarándoklás a forrásokhoz).
Lanza del Vasto szicíliai származású, költő, filozófus, regényíró, zeneszerző, énekes egy személyben. Fiatal korában került Franciaországba, iskoláit is itt végezte. Ezután szakítva a „Szalonintellektualizmussal", bejárta Olaszország, Görögország, Szíria, Palesztina és Egyiptom földjét – gyalog, vándorbottal. Verseket írt és elmélkedett. Majd, amikor Gandhi tevékenységéről, India függetlenségi harcáról hallott, odautazott és felajánlotta szolgálatait.
Gandhi megszerette és a Shantidas nevet adta neki, ami azt jelenti: „A Béke Szol-

gája". Rábeszélte, hogy térjen vissza Európába és hirdesse a békét, a fegyver és erőszak nélküli harcot. Ekkor tér vissza Párizsba és írja meg a Zarándoklást, amelyben leírja utazását és kifejti elveit az igazság és a béke erőszak nélküli megvalósításáról.

A regény hatására jelentkezni kezdtek nála érdeklődő fiatal értelmiségiek, ezekkel egy kis csoportot, közösséget alapít Párizs legrégibb és legszegényebb negyedében. Kidolgozták egy „Asram" – munkaközösség – alapelveit, szerkezetét. Amikor nő a közösség, leköltöztek Saint-Pierre-be, egy szép kis faluba, Dél-Franciaországba, földet bérelnek és dolgozni kezdenek. Nemsokára már huszonhét hektáron gazdálkodtak. A közösségiek önellátók; építkezés, szövés, fonás, asztalosmunka – mindezeket maguk végzik. A cél: visszaidézni, megmenteni a faluközösség hagyományait és gondolatát. Megőrizni a népi ipart, művészetet, a táncokat és énekeket. Ugyanakkor elmélkedésekkel, a szeretet, az alázatosság gyakorlásával megteremteni magukban a békességet.

A közösség tagjai a belépéskor fogadalmat tesznek. A belépés előfeltétele az egyistenhit, fajra, vallásra való tekintet nélkül. A jelenlegi közösségben van katolikus, református, de orthodox zsidó is. Van köztük chilei, new-yorki, portugál, magyar – és természetesen több francia.

Fogadalmat tesznek, hogy nem ölnek sem embert, sem állatot. Életüket az emberiség szolgálatába állítják. Elvégeznek minden testi munkát, hogy ne legyenek senkinek terhére, hogy megoldást találjanak a nyomor, a szolgaság, a visszaélések megszüntetésére. Példát mutatnak a vendégszeretettel, jószomszédsággal. Minden külső megnyilvánulással a közösség érdekeit szolgálják. Engedelmeskednek a maguk választotta elöljárónak. Egymást figyelmeztetik és serkentik az engedelmességre. Vállalják cselekedeteikért a felelősséget, kijavítják hibáikat. A közösségbeli testvérek előtt büntetést szabnak magukra, s ha a másik nem vállalja bűnét, elvállalják a büntetését. Megtisztítják magukat mindenféle birtoklási vágytól, beképzeltségtől, előítélettől, bosszúvágytól, közömbösségtől, színleléstől, gyűlölettől, lustaságtól, gyávaságtól. Bátran kimondják az igazságot, hacsak felebaráti szeretet, vagy a mások iránti tisztelet nem kényszerít hallgatásra. És végül vallják a háborúságok megszüntetését, a problémák megoldását az igazság ereje által, erőszak nélkül.

– Ön is letette ezt a fogadalmat?

– Igen. Bár nem élek az Arche telepén. Ott ma mintegy hetvenen élnek. Én a „szövetségesek" közé tartozom. Mi tán százan vagyunk, kinn élünk a „világban", de szoros kapcsolatban az Arche-sal. Évente azért hosszabb időt töltök magam is a közösségben, gyakran két-három hónapot.

– Hol van ma a közösség és hogyan élnek az Arche lakói?

– St. Pierre mellől elköltözött az Arche. Ugyanis a francia kormány itt alapította meg és építette fel Pierrelatte-ot, a hatalmas atombombagyárat.

Micsoda iróniája a XX. századnak, hogy a béke e kis közösségének lakóhelyét éppen Pierrelatte felépítése miatt kell elhagynia . . .

Az új Arche település Montpelliertől kb. 50 kilométerre, a hegyeken van 600 katasztrális holdnyi területen. Itt a mezőgazdaság legjobb népi hagyományai szerint folyik a munka. Egyetértünk azokkal az egyre jobban terjedő elméletekkel, amely szerint a rovarirtó szerek, a gyomirtók használata az élelmiszerek mérgeződéséhez, a humusz pusztulásához vezet. Egyre több biológus, kémikus – a svájci Pfeifer, az amerikai Carson, az osztrák Schwab könyveire, kísérleteire gondolok – figyel fel erre a jelenségre. Mi a megye e kis területén megmentjük a természetet, amelyet az ember meggyilkol . . .

Életmódunk egyszerű: az Arche-ban élő családok – és az időnként ott élő szövetségesek – számára is egységes. A rendet, fegyelmet betartani mindenkinek lelkiismereti kötelessége. Ki-ki képességeinek megfelelő munkát végez: a nők az ételek elkészítését, fonást-szövést, férfiak az asztalosmunkát, építést, földművelést vagy háziipari munkákat.

Saját készítésű ruhákban járnak az Arche lakói, amely nem függ a divattól: hétköznapi barna szövet vagy vászon, ünnepen fehér.

A lakók között kb. 20 nő, 20 férfi van – és nagyon [illegible] zasodtak össze, itt születtek a gyermekeik is.
Van közöttük két orvos, két építész, több tanár, tanító, de van egy bankár is, aki időnként hazalátogat ügyei intézésére New Yorkba. Paraszt egy van csak, üzemi munkás egy sincsen. Jelenleg ezen az új telepen az építkezés nagyon sok erőt leköt.
A mezőgazdaság szenved kárt emiatt. Van két normand ló, hét tehén, 5 borjú. A földterület egy része legelő és kaszáló. Termelünk búzát, répát, napraforgót, lencsét, káposztát és egyéb zöldségféléket. Víz van bőven az öntözésre, mert a terület két patak között fekszik, és van saját bővizű forrás is. Magasság kb. 700 méter a tenger szintje felett. Az erdő fiatal bükk, mivel a háború alatt kiirtották. Minthogy van egy régi vízimalom is, ezt valószínűleg átalakítják őrlésre és papírgyártásra. (Kézzel merített papír lenne.)
Juh-legelőre alkalmas terület is van, és ha lenne valaki, aki a juhász mesterségre betanítaná a közösség valamelyik tagját, igen hasznos lenne a gyapjú és a sajt termelése szempontjából is. (A telepnek van Roquefort-pincéje, s közel van ide maga Roquefort is.) Jelenleg tehénsajtot készítenek az Arche-ban, ami a trappistához hasonlít.
– Az Arche – Bárka – elnevezésnek van valami köze Noé bárkájához?
– Igen, jelképesen. Egyrészt mert a közösség minden tagja valamilyen állat vagy növénynevet visel. Másrészt, mert a Bárka szeretné megmenteni az emberi nem legidősebb hagyományait – a világégés, és az emberiség technikai „vívmányai"-tól.
Megmentjük a népi hagyományokat, mint már említettem a mezőgazdaság, az ipar területén. De őrizzük a népek táncait, dalait is. A napi munka végeztével az Arche lakói összegyűlnek télen a legnagyobb helyiségben, nyáron meg a tűz mellett, hogy közös énekléssel, tánccal szórakozzanak.
Csodálatos a hangulata ezeknek az összejöveteleknek! A közös éneklés lelkesítő, levegőt forrósító, felemelő ereje! Persze sokat kell „dolgozni" ahhoz, hogy az emberi hang minden szépsége előjöjjön. De az Arche kórusa már híres. Hanglemezünket hallotta. Szólistáink maga Lanza del Vasto, s a felesége, Chanterelle – aki hangja után kapta a nevét. Most összejöttem magyar népi táncosokkal, lejegyeztem népdalokat is. Viszem az Arche-ba.
– Milyen a kapcsolatuk a „világgal", a környező társadalommal?
– Hirdetjük és éljük a békés egymás mellett élést. Mindig támogatjuk a jó ügyet. Az atombomba-kísérletek elleni tiltakozásul most állítjuk össze a Halálhajó legénységét. Ezt az áldozatos feladatot önkéntesek vállalták. A francia atombomba-kísérletek idején behajóznak a legveszélyesebb zónába, hogy áldozatukkal hívják fel a világ népeinek figyelmét.
De az Arche félrevonult közösségén kívül egy nagyobb, „világi" közösség is van, amelynek központja Lyonban működik. Ez a közösség az „Action Civique Non Violent" nyitva áll minden jószándékú ember előtt, legyen keresztény, zsidó vagy ateista.
Az A. C. N. V., vagyis a polgári Ahimsa akció tevékenysége az algériai háború, a gyűjtőtáborok ellen, az igazságtalanságok ellen már közismert. Évek óta tagjai sorába tömörítette azokat a katonaköteles fiatalokat, akik megtagadtak mindennemű katonai szolgálatot. Ezek a fiatalok éveket töltöttek börtönben emiatt, amíg a felvonulások, tüntetések, éhségsztrájkok 1963-ban a francia képviselőházat a katonai szolgálat átalakítására kényszerítette. Azóta polgári szolgálatba léphetnek azok a fiatalok, akik szilárd meggyőződésből visszautasítanak minden háborús előkészületet. (A civil szolgálatot viszont az állam duplájára, tehát öt évre emelte.) Az akció azonban ezzel még így is jelentős eredményt ért el.
A lyoni szervezet sűrűn rendez összejöveteleket, előadásokat, énekórákat, filmvetítéseket. Az egyetlen cél: a béke gondolatával, a béke érdekében.

Vitér

Ltáb II. 73

10026

gorikus alakokkal diszitett talap-
jásdad medáillonban. Jobb kezét
s baljában legyezőt tart. Felira-

in von Österreich
von Florentz.

8 cm.

-900.
-40.

Vitěz-kodexek

l
E-g II. 5961

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

MDK

Vitéz,festö

a legfelötlöbb interieur -festök közt szerepel.

Pipics Zoltán dr.:A Képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Mücsarnok.-U.M.1934 dec.8. 21.1.

Vitéz

festő

l.

Csikvári Ungvár

154. l.

Vitéz

---

l.

LLykaMagyműI300-50

211. l.

Dr Baross Pál Ömeb.

Nograd sipek

~~Salamon Jo~~

u. p. Szécsény

Balos Barna Barna

felsőbeny tág

Nevelenc

Kiss József

Kéri Józsefnél

Nemedi

Tl

Vitelli

hadimérnök

Esztergom vár anak ujjáépítesen (harmad magával) dolgozott de a munka befejezését meggátolták a törökök.

Cród

Gyal Magy

321. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Viterbo, Fra Antonio di Michele

da

A.

Banfi - Ricordi

1946 -

XIX. század.
Elefántcsont.

MÉRŐESZKÖZ,
XIX. század.
Elefántcsont, hossza 31·2 cm.

KÉSZLET
elefántcsont dobozban: arany fogpiszkáló és fülzsírkanál.
XIX. század.

GOLYÓ,
három darab.
Elefántcsont.
XIX. század.

CELLÁNTÁRGYAK

KORSÓK,
kilenc darab, kőcserépből.
Rajnai munka, XVI—XVII. század.

MADONNA JÉZUSSAL,
színes dombormű, félalak.
Olasz munka, XVII. század.
Cserép, mag. 5·5 cm.

EDÉNY
magyar főúr képével.
Fajánsz.
XVII. század.

Vitányi Pál, kovácsinas

A mádi kovács-kerékgyártó céhben, Petrovics Jánosnál tanult. A mester ellen panasz, hogy házi munkával foglalkoztatja. Szokolyi János mester műhelyébe rendeltetvén Petrovics megrovásban részesült. 286.o. 1836-ban

Bogdál Ferenc: A mádi kovács-kerékgyártó céh. 283.o.

A herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman ~~xx~~ Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Vilér Alapító, parochus

neve 1834-ben szerepel
az ceri adózók közöll.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezsö.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

VITÉZ Alajos fazekas. 1834-ben szerepel az egri városi adózók között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vitéz Judit

m e g h í v ó

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete meghívja Önt és barátait
a Premier című kiállításra, az egyesületbe 2003-ban felvételt nyert festőművészek
bemutatkozására 2004. március 3-án 17 órára a Duna Galériába.

A kiállítást megnyitja: Baksai József festőművész
A kiállítást rendezte: Vitéz Judit grafikusművész

Megtekinthető 2004. március 21-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Premier

DUNA GALÉRIA

Budapest, XIII. kerület, Pannónia u. 95.

K i á l l í t ó m ű v é s z e k

Ale Ildikó, Árki Tibor, Árvay Zolta, B. Hegedűs Piros, Bábásné Lakatos Erika, Barcsay Kálmán
Boros Tamás, Csollák Mihály, Dr. Csengery Béla, Geisbhül Tünde, Hansági Hédi, Homoródi Éva
Humiliovicz Vanda, Komlósi Szilvia, Lukács Róbert, Megyeri Horváth Gábor, Mitzky Stella
Pósa Ede, Prohászka Antal, Votin Dóra

m e g h í v ó

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete meghívja Önt és barátait
a Premier című kiállításra, az egyesületbe 2003-ban felvételt nyert grafikusművészek
bemutatkozására 2004. február 11-én 17 órára a Duna Galériába.

A kiállítást megnyitja: Rényi Krisztina grafikusművész
A kiállítást rendezte: Vitéz Judit grafikusművész

Megtekinthető 2004. február 29-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Magyar Alkotóművészek Közalapítvány

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Premier

DUNA GALÉRIA

Budapest, XIII. kerület, Pannónia u. 95.

Kiállító művészek

Daradics Árpád, Durucskó Zsolt, Kovács Valéria, Madaras László, Nagy Vera, Titkó Ildikó

meghívó

Vitéz Judit

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete meghívja Önt és barátait
a Premier című kiállításra, az egyesületbe 2003-ban felvételt nyert fotó és szobrászművészek
bemutatkozására 2004. január 21-én 17 órára a Duna Galériába.

A kiállítást megnyitja: D. Udvary Ildikó művészettörténész
A kiállítást rendezte: Vitéz Judit grafikusművész

Megtekinthető 2004. február 8-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Kiállító művészek

Aknay Tibor, Balogh Sándor, Czér Péter, Erős Apolka,
Filotás Viktória, Forgács Jenő, Halász Tamás, Megyer Márta
Németh Erika, Rajcsányi Artúr, Tóth Bence

Budapest, XIII. kerület, Pannónia u. 95.

DUNA GALÉRIA

Premier

Vitéz Judit

A tárlat megtekinthető
2004. május 16-ig
minden nap 10 és 18 óra között.

A program támogatói:

EastEuroCo
EXECUTIVE SEARCH GROUP

Millennium Szalon

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

H·U·N·G·A·R·T

Művészeti Szemle

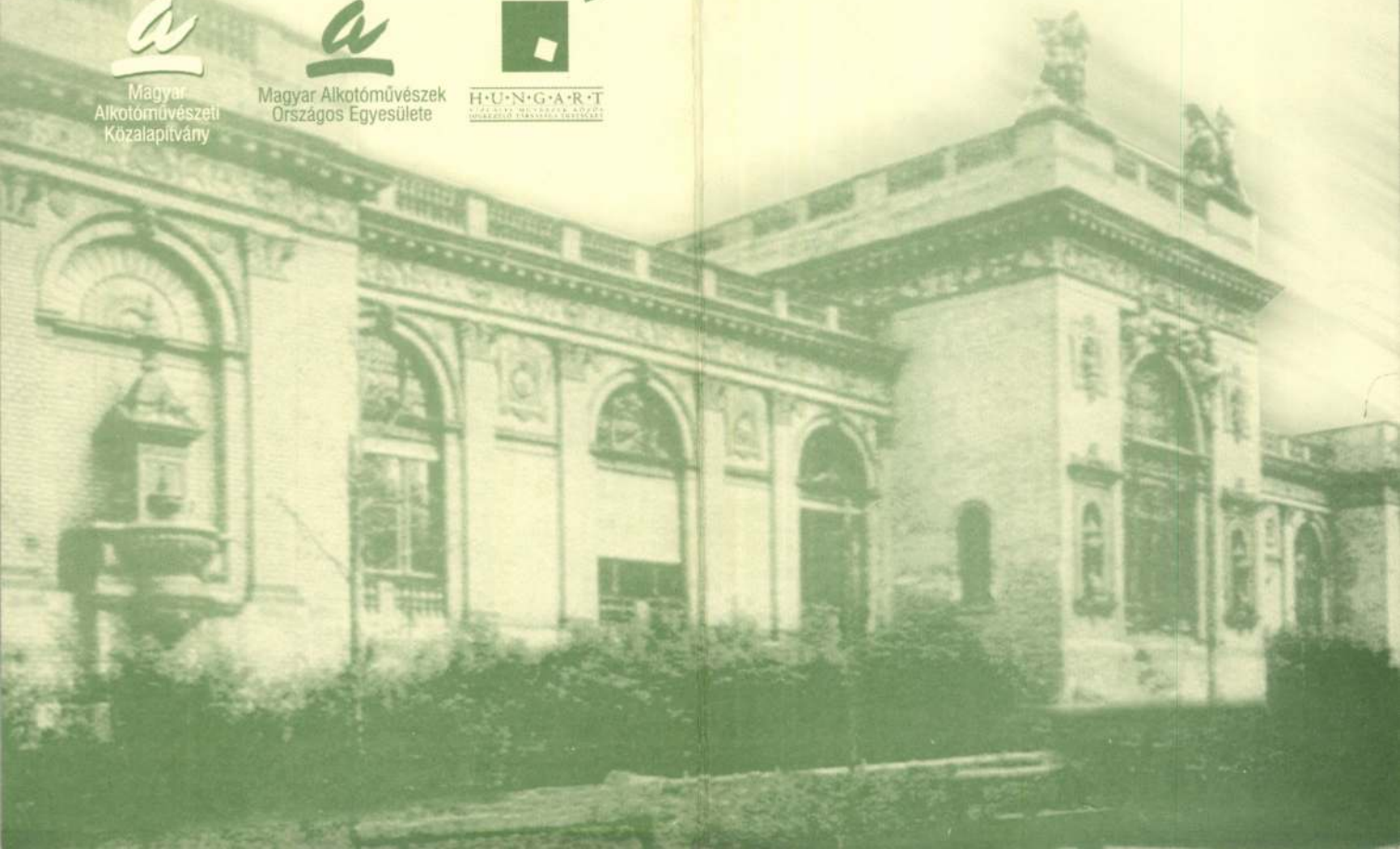

A **MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE**
és a **MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZETI KÖZALAPÍTVÁNY**
tisztelettel meghívja Önt és barátait
az **Olof Palme Ház**ba
(Budapest, XIV. Olof Palme Sétány 1.)

2004. április 29-én 17 órára

Művészi alkotómunkájukhoz
a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületétől
2003-ban támogatást kapott
képzőművészek kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
SÁRKÁNY GYŐZŐ
a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének képzőművész alelnöke

A kiállítást rendezte:
VITÉZ JUDIT
grafikusművész

Művészi alkotómunkájukhoz
a **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületétől**
2003-ban támogatást kapott művészek:

Atlasz Gábor *festőművész*
Babinszky Csilla *grafikusművész*
Baksai József *festőművész*
Baky Péter *festőművész*
Bátai Sándor *festőművész*
Benes Bátor *grafikusművész*
Berentz Péter *grafikusművész*
Bíró Sándor *festőművész*
Borgó György Csaba *grafikusművész*
Czakó Rita *szobrászművész*
Cseh Lili *szobrászművész*
Dobó Krisztina *festőművész*
Erdélyi Eta *festőművész*
Erős Ágost Koppány *szobrászművész*
Győrffy Sándor *grafikusművész*
Gyulai Lajos *festőművész*
Hegedűs Éva *szobrászművész*
Hévizi Éva *festőművész*
Horváth Helén Sára *festőművész*
Huszár Andrea *szobrászművész*
Kecskés András *festőművész*
Kesselyák Rita *grafikusművész*
Kiss Zoltán *grafikusművész*
Kopasz Tamás *szobrászművész*
Kovács Tamás László *grafikusművész*
Krajcsovics Éva *festőművész*
Kucsora Márta *festőművész*
Lendvai Péter Gergely *grafikusművész*
Lovász Erzsébet *festőművész*
M. Novák András *festőművész*
Madácsy István *grafikusművész*
Mayer Berta *festőművész*
Móder Rezső *szobrászművész*
Nagámi *szobrászművész*
Nagy Sándor Zoltán *festőművész*
Orbán Sándor *festőművész*
Paizs Péter *festőművész*
Pató Róza *szobrászművész*
Romvári Márton *festőművész*
Sebők Éva *festőművész*
Serényi H. Zsigmond *festőművész*
Somogyi György *festőművész*
Somorjai Kiss Tibor *grafikusművész*
Sóváradi Valéria *festőművész*
Stroe Krisztián *grafikusművész*
Sz. Varga Ágnes Kabó *festőművész*
Szabó György *szobrászművész*
Szalai Kata *festőművész*
Szalma Edit *grafikusművész*
Szöllössy Enikő *szobrászművész*
Türk Péter *festőművész*
Várady Róbert *festőművész*
Varga Zsófi *grafikusművész*
Veres Sándor László *festőművész*
Véssey Gábor *festőművész*
Veszely Jelena *szobrászművész*
Vogl Filemon *festőművész*
Wechter Ákos *festőművész*
Zeke László *szobrászművész*
Zöld Anikó *festőművész*

Vitéz Mátyás.

8 órai Ujság.
1930. X. 14., 7.
(:Ben.:)

Lupasziget

Weekendház, Vitéz M.

Tér és Forma, 1935 VIII. 355

Vitéz Mátyás kiállítása a Fénekben.

8 órai Ujság.
1930. x. 14., 7.
(: Dez. :)

Vitéz Mátyás

Katol.Szemle.1931.I.295-301.l.

Vitéz Mátyás MDK

Interieur

Mücsarnok 1943. nov-dec.

~~Xxxxxxxxxx~~ Téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Szegény tót udvara, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

A humanista, üvegf.

Pedagógus szaklapszerv. I. képzőm. kiáll. 1947. máj. 7. l.

Vitéz Mátyás

MDK

Liba-strand az Ipolyon

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Templom belseje

Műcsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

Vitéz Mátyás

Körhinta

Miskolc 1943. nov-dec.
Téli kiállítás

Vitéz Mátyás MDK

Latorca partján, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Vitéz Mátyás

Templom interieur, of.

Nagymosás a Latorcán, of.
Utca télen, of.

M. rajztanárok e. egyesülete kiáll. N.Szal,
1922. máj. 25 l.

Vitéz Mátyás MDK

Ocska holmi, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Csendes szoba

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Vitéz Mátyás

Alkotása, a Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Vitéz Mátyás

Tájképével szerepelt a Független Művészek Társasága tárlatán.

P.H.930.X.5.

Vitéz Mályás

Kuvicsal nevepel a Kuvicsaink
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 24.

Vitéz Mátyás

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

N.930.X.2.

Vitéz Mátyás

Független Művészek Társaságának kiállításán képével szerepelt.

80U.929.X.13.

Vitéz Mátyás

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán kitüntető elismerést
kapott festményéért.

NU.929.X.20.

Vitéz Nádyár

Független Művészek Társaságának kiállításán kitüntető elismerésben részesült.

EK. 929. X. 20.

Vitéz Mátyás

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiáll.-án.

P.H.930.X.2.

Vitéz Mátyás MDK

Pihenő a folyóparton

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

A lőcsei jezsuitatemplomból, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállítás

vitéz Mátyás

MDK

Nógrádi táj

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Vitéz Mátyás

„Templombelső" c. műve szerepel a Nemzeti Szalonban a szepességi művészek kiállításán

(emlitve)

Magyarság 1937 III. 13

Vitéz Mátyás MDK

A lőcsei Szt. Jakab templom Bethlen Gábor szószéke, olf.

Egyház és művészet
Nemzeti Szalon 1919.

Vitéz Mátyás MDK

Barokk templom belseje

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Nógrádi menyecske szobájában

Műcsarnok 1920. téli tárlat

Vitéz Mátyás MDK

Piaci nap egy kis városban, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Vitéz Mátyás MDK

Lőcsei templom, Interieur, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Külvárosi utca a felvidéken

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

Piaci nap egy kisvárosban, of.

N.Szal. tav. tárl. 1922. máj.

Vitéz Mátyás

MDK

Vörös akt

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.l.

MDK

Vitéz Mátyás
műve:

Templom belseje.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 40.l.

MDK

Vitéz Mátyás
műve:

Csendes szoba.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 41.l.

M.D.K.

Vitéz Mátyás

A tavaszi tárlaton a Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel festménye.
A 21. oldalon a 12-es számozással a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26-juli. 2. X. évf.26. sz. 19. l.

Vitéz Mátyás MDK

Latorca partján, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

Kitünő oltárképe a Műcsarnok tavaszi tárlatan.

/Kézdi./ :Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.1.

Vitéz Mátyás MDK

Gloria in excelsis...

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

Templom-interieur, olajfm.
Lőcsei külváros, "
Biedermaier, "

Nemzeti Szalon, 1937.Márc.Szepesi művészek

MDK

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. - 68.l.

Vitéz Mátyás MDK

Templom belseje

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Tót udvar a Felvidéken, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Csendes szoba

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

Kertrészlet. Olajfm. 46x46. J.l.b.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931.dec.
4.sz. 50.lap

MDK

Vitéz Mátyás

Független Müvészek Társ. kiáll. Képzőművészet, 1930. 31.sz. 146 l.

Vitéz Mátyás

Szürkület a pataknál, olf.

Nicsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Vitéz Mátyás

MDK

Reggel a város végén, olf.

Miccarnok 1932/33 téli kiállítás

Vitéz Mátyás MDK

Löcse külvárosából, olf.

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás MDK

Szoba belseje, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Vítéz Mátyás MDK

Szoba belmagje, olt.

Miccamok 1934 téli időjárása

Vitéz Mátyás MDK

Borus táj napraforgókkal, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Csónakkikötő a Temesen, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Csendés sarok

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Piaci kocsik pihenője, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Csónakok a Temesen, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Ujpesti Dunaág, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Fiuk a patak partján, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Pihenő akt, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Szepesi utcarészlet, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Vilda Melyéa MDK

Szegyed utcaszalet, olt.

Mikszáth 1930 tavaszi kiállítása

MDK

Vitéz Mátyás

Palóc menyecske ünneplőben

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Lőcse külvárosából.

Képzőm.Társ.1934.évi téli kiáll.tárgym.
Jan.4 - Febr.11.

MDK

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

Vitéz Mátyás

MDK

Ócska holmi, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás

A lőcsei Szt.Jakab-templom oltára, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 34 l.

MDK

Vitéz Mátyás

A "Fekete város". Of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 12.1.

MOK

Vitéz Mátyás, festő

Pehenő akt. of.

Favarni szürkület a Dunán.

Neuz. Szalon. - A Független Mův. Társ. - IV. kiáll.

1931. XI. - Kat.

Vitéz Mátyás MDK

Kisvárosi utca télen, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás
Ócska holmi, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 15 l.

Vitéz Mátyás
A lőcsei jezsuitatemplomból, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 16 l.

MDK

Vitéz Mátyás

Nagymosás a Latorcán, festm.

M.Rajstanárok Orsz. Egy. kiáll. Magyarság, 1922, V. 28.

Szend (Komárom)

Ref. templom, ~~egyetlen~~ homlokzati
A torony alján kapu 1789-es évsz
jesen átalakítva. (Kehely, 1614.

(Kováts J. István: Magyar reformátu
Ilona, 1951)

V

Vitéz Mátyás
Csónakok a Temesen

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 22 l.

Knauz Nándor: A magyar egyház régi szokásai. agyar Sion, VII. 1869. 195. l. — Knauz N.: magyar egyház régi mise- és zsoloz:ma-könyvei. ztergom, 1870, 35—40. l. — Könyv kiáll. Eml. 3. l. 4. sz. — Szabó Károly—Hellebrant Árpád: gi Magyar Könyvtár. III. 176. sz. — Hubay na: Missalia Hungarica. Budapest, 1938. 54. l. Lepold Antal: Szent István király ikonofiája. Emlékkönyv Szent István király h lának 900. évfordulóján. Budapest, 1938. III. kt. 1. l. Klny. is. — Lepold Antal: L'Iconografia Re Santo Stefano. Archivum Europae Centrorientalis. IV. 1938. fasc. 1—3. Klny.: Etudes l'Europe Centro-Orientale, N° 13. Budapest, 38. 24. l.

13. MISSALE ZAGRABIENSE.

Latin. Folio. 1511. Díszítés 1593—1596 között. Papír és hártya (a Kánon 10 hártyalevélre nyomva. Vízjegye: körbeillesztett tegez, liliommal A. Hubay, 27. 28. 343×235 mm. 332 levél. 46] + 285 + [1] levél.) Két hasábon 44 sorba omtatva. Fametszet keretdíszítések és iniciálék, színezetlen, 2 színezett egész lapot betöltő fametszet. *1 rajzolt címerábrázolás. Kötés:* XVI. ázadi, vörös bársony, fatáblákon, lehajló szélekl. (364×240 mm.) Köldök-, sarok- és kapocsretek elvesztek. Poncolt aranymetszés.

Velencében, 1511-ben nyomták Petrus Liechtenin nyomdájában. Egy magyar mester 1593—1596 között rajzolta Kutassy János győri püspök (1593 1596) címerét. A metszeteket korábban, 1567-ben inezték.

XVII. század végén Kutassy

MDK

Vitéz Mátyás

Szepesi táj napraforgókkal, of.

Táj aktokkal, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 28. 1.

MNK.

Vitéz Mátyás festő

"Kertrészlet" /olaj/

Árverési Különy 4. sz. 1939. december.

50.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Csendes órák palócföldön

KMTárs 1938. őszi kiáll.

111.

Vitéz Mátyás
Szürkület a pataknál

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932, április
23 l.

199. kép. *Fajánszlap l*

SGRAFITTÓS EDÉNYEK,
2 drb. korsó és 3 drb. tányér, fajánsz, kékmázasak.
Erdélyi munkák, XVIII—XIX. század.

KORSÓK,
9 drb., fajánsz, alakosak, részben ónfedéllel.
Alvinci munkák, XVIII. század.
Gerevich PA, 258. l. — Erdélyi kiállítás, 1931., 490—491. szám.

KORSÓ,
fajánsz, ónfedővel, festette Knöller 1720—1745.
Bayreuthi munka.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

KORSÓK,
6 drb. fajánsz, polikrom.
Wischaui munkák, XVIII—XIX. század.

MDK

Vitéz Mátyás

Parkrészlet, of.

Fehér ruhás asszony, of.

Gesztenye levelek, vf.

Kecskeméti-utca, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 27. 1.

MDK

Vitéz Mátyás

Öreg palác, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 2o.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Nehéz munka

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 12. 1.

MDK

Vitéz Mátyás

Falusi konyha

MTárs Kiáll. 1941. dec. Hücs. 22. l.

MDK

Vitéz Mátyás

A politikus csizmadia, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 2o.1.

Vitéz Mátyás

MDK

Képzőművv.Főisk. ifjusági kiáll. 1913-14.
Kecskeméti Csop.

MDK

Vitéz Mátyás

Palóc porta

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 9.1.
Mücs.

M.D.K.

Vitéz Mátyás

561. Patakban játszó fiuk.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 31.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Lőcsei templom interieur c. munkájáért kitüntető elismerést kapott

Képzőművészet 1929. 24. sz. 224.l.

Vitéz Mátyás

MDK

Lőcsei templom. Interieur, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Vitéz, Mátyás

ung. Fig.- u. Landsch.-Mal.

* 8.11. 1891 ~~Kakas~~ Nagy lomnic (Szepes Com.)

(ung.) Gimn. Zeichenprof. a/D.

Th.-B., 34 (mangelhaft!)

Ausstell. seit 1913 in Bpest, Wien, Italien, Prag (1956).

Preise erhalten in 1922, 1930

Völkel, Josef

ung. Mal. u. Graph.

* 23.6.1882 Preßburg (Pozsony, jetzt Slowakei), ansässig ebda.

Gimn. Zeichenprof.

Th.-B., 34 (mangelhaft!)

Vitéz Mátyás MDK

Szepesi táj, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Vitéz Mátyás

a bpesti képzőm. főiskolán Révész Imrénél
és Réti Istvánnál tanult

Vitéz Mátyás, festő. E.G. II. 595.l.

Vitéz Mátyás

MDK

Kut és harangláb

Műcsarnok 1943. nov.-dec.
Téli kiállítás

Vitéz Mátyás MDK

Pihenő a Temes parton, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Vitéz Mátyás, festőművész, középiskolai tanár. Nagylomnicon született, 1891-ben. Középiskoláit Lőcsén végezte és a Képzőművészeti Főiskolán 1914-ben rajztanári oklevelet nyert.

Mint tanár Lőcsén, Désen és Munkácson működött. 1912-ben tünt fel először alkotásaival. Templominterieurje a TÉBE diját, „Interieur a lőcsei Szent Jakab templomból" c. müve Mention Honorable-t nyert. Nagy sikert aratott „Ócska holmi" c. csendélete. Állandó kiállitója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalonnak, inte-

rieurökön kivül főként tájképekkel és aktokkal szerepel. A naturalista impresszionista irányzat hive. Munkáit erős rajztudás jellemzi, templom interieurjei e zsáner legkiválóbb alkotásai közé tartoznak. Megválasztott tagja az Orsz. Magyar Képzőművészek Egyesületének, alapitó tagja a Székely Bertalan Társaságnak és választmányi tagja a Magyar Rajztanárok Egyesületének, tagja a Független Művészek Társaságának. Jelenleg a IX. ker. állami reálgimnázium nyilvános rendes tanára.

MAGYAR M

UNGARISCHE KUNST * ART HONG

MEGJELENIK HAV

A MŰVÉSZETI MÚZEUMOK BARÁTAI EGYESÜL

Egyes szám ára 3 aranypengő, negyed

A Szinyei Társaság Barátai Körének tagjai a MAGYAR M

A tagsági, illetve előfizetési díjak a folyóirat

M. kir. postatakarékpénztári csek

Szerkesztőségi telefon: 86—0—90. Kiadóhivatal: BUDAPEST, VI

TARTALOM:

Lyka Károly: Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás 129
In memoriam 152
Művészeti élet és irodalom 154

INHALT:

Karl Lyka: Die Nationale Kunstausstellung im Künstlerhause 129
In memoriam 152
Kunstleben und Kunstliteratur..... 154

ABBILDUNGEN:

Aus der Grossen Kunstausstellung im Künstlerhause:
Stefan Csók: Nirvana 131
Adalbert Iványi-Grünwald: Zigeuner 132

VITÉZ MÁTYÁS:

187.	Templom-interieur, olajfestmény	1.000.— P
188.	Lőcsei külváros, olajfestmény	600.— P
189.	Biedermaier, olajfestmény	250.— P

Nemzeti Szalon 1937 márc.

Szepesi művészek

Vitéz Mátyás
Jezsó

Vitéz Mátyás

festő

Nemzeti Szalon
Szépen művészek 1937. márc.

jutalék	247·31	
org. adó	7·80	
Dec. 14.	10.147·41	
litási díj házhoz		
litás és egyéb		
tség	2.215·45	12.362·86
lk. besz. ár 12·363		
ereség		4.013·34
		54.319·40

9 Bergsmann A. I, Mészá

Vitér Mátyás

festő Damjanich u. 23

Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 42.

1930/31. jub. kiáll. 667, 669

1934. téli kiáll. 235, 296

Vitéz Mátyás

festő, M. Képzőm. Egyet. tanára.

KMTÁRS művésztok

1931 feb márc kiáll.

III. 42

1931/32. téli tárl. 297.

1932. febr. - márc. kiáll. 295

1932. tav. tárl. 339, 374

1932/33. téli tárl. 327, 711.

Vitéz Mátyás

festő

Nemzeti Szalon 1937. márc.
Szépen művészek

VITÉZ MÁTYÁS

Templominterieur.

Vitéz Mátyás

festő

Déli pihenő c. Lépe

repr.

Karczagmagyállam

lapszám nincs

Vitéz Mátyás

festő

l. élet.

Karczagmagyállam

953. h.

~~Algyői gazd. Kot. IV. 261.~~

Vitéz Mátyás

254. „Gloria in excelsis Deo.“ Lőcsei templom belseje. Olajf. 22.000.

Nemzeti Szalon
Egyházm.-kiáll.
1926.

ult lovon ülve. Jobb kezében kivont kardot
lör, bajusza sszakálla leberetvált. Öltözete: há-
esztyű, mellvért, kabát széles újjhajtókával, tér-
rkantyus csizma. Anyereg-kápánál pisztoly
s vidék ostrom alatt lévő várral és égő vár-
alatt három sorban:

rl Palfy,
Ungarn und Böhmen
chtmeister &c.
iv. S.C. Maj.
ngelbrecht excud. A.V.

i 29·8 : 19·2 cm.
(szines).
/98.
693.

Vitéz Matyás

KMTárs 1940. A gyermek

Patakban fatorzó fiúk

Római edénytörédék VI. 264.

Vitéz Mátyás

festő

lásd

Nemesvári 150. l

r der Kirche zu Wodice.

Raymund Jeblinger in Linz.

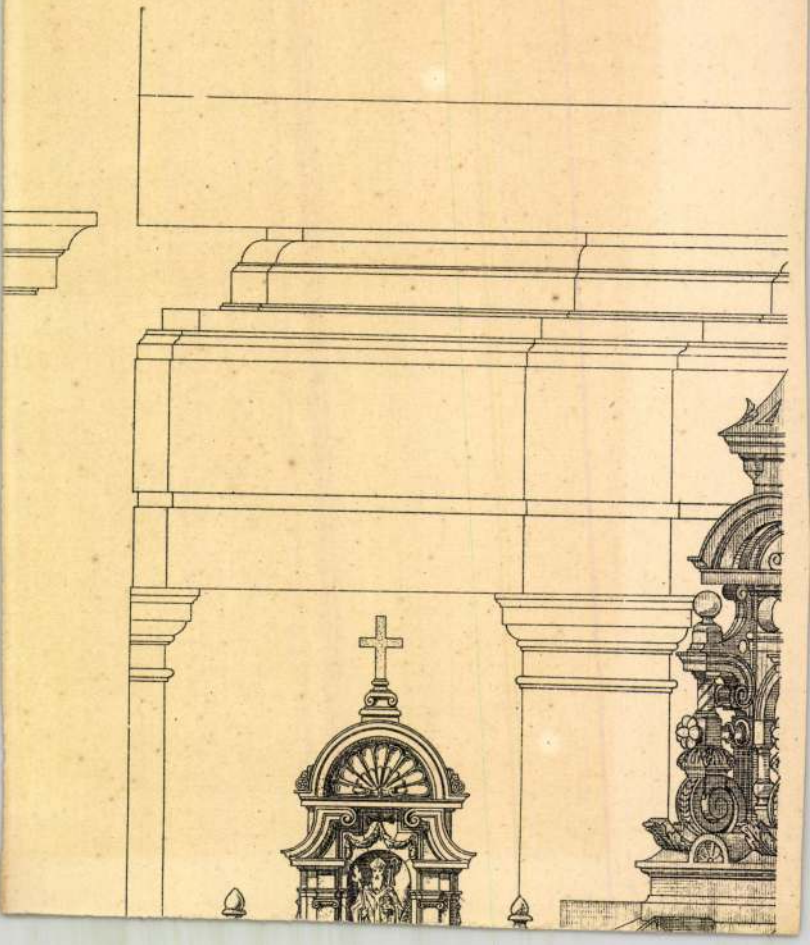

Vitéz Mátyás

festő

irod

z

Mabi

Vitéz Mátyás

Plotó

Bul. Nagylomnic 1891.

nov. 8.

laid

Lex Magyarás

609 b. l.

Vitéz Mátyás

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Templom interieur, olaff. 25000.-

Nagymosás a Latorcán, olaff. 25000.-

Utca télen, olaff. 9000.-

Castrum, római II. 102

Érkezett 1904. november 9.

868/1904. Q. (Sopron, 1904. november 7.)

A soproni Kárpát múzeum igazgatósága jelenti, hogy a természetrajzi államsegély felhasználása még nem történt meg. (Hálaty, 1904. XI. 16.)

Vitéz Mátyás

festő, szül. 1891-ben Kakaslomnicron. A képrőművészeti főiskolán Révész Imrénél és Réti Istvánnál tanult, azután a kecskeméti majd a szolnoki művésztelepen. 1913 óta állít ki.

Krück II-fio. l.

Gerevich Tibor: A művészeti emlékek kutatása Ausztriában III. 165–167.

Vitéz Mátyás

1912/13 II – 1913/14

Ferképzomfoisk vk
146.l.

Vitéz Mátyás

arch. repr.

Lex Mátyás

Fg. tábl.

r János

s Antal — Kapossy Janos
nné, Berkovits Ilona
Jenő

ó Gyula

ik Sándor

Zoltán

i Sándor

chall Magda

kás László

r Andor

r Julia
Jenő
gyi-Réh Elemér
Arnold
Ervin

~~iványi Gyula~~

Pál

Anna.

Vitéz Mátyás

életrajz

szód.

Csókássy 142. l.

Veteráni-barlang.

A Duna tulsó partján lát
barlangot, a mely előtt Stei
lyón török hadihajók képezne
az ágyuütegek közelében, az o

Angriff und Vertheidigun
(Attaque et Defense de l

fölül jobbra: N. XIII.
legalól jobbra: Wien bei T:E
magyarázó szövegének kezdete
besetzt (Abbatis garni de
Der Ort wo am 31 August d
K:K: Truppen Frey abzogen
conclue le 31 Aout, les A
de se retirer.).

Szines rm., mér. a rl. 2

Vitéz Mátyás

Vitéz Mátyás: Szárnyasoltárok a lőcsei Szt. Jakab templomban

Vitéz Matteo: Altare nella chiesa di San Giacobbe a Lőcse

Csókásy

Vitéz Mátyás

1913. ápr.-máj. – kiáll. Nemzeti Szalon

Parkrészlet, olajf. 80.–

Fehér ruhás asszony, olajf. 150.–

Gesztenye levelek, vízf. 50.–

Kecskeméti utca, olajf. 90.–

1913. dec. kiáll. n. o.

Nyári táncterem, olajf. 80.–

1914. máj.-jún. kiáll. n. o.

Csendélet, olajf. 300.–

1915. ápr.-máj. kiáll. n. o.

A lőcsei bástya sétány télen, olajf. 250.–

1919, egyházmův. kiáll. n. o.

A lőcsei szent Jakab templom Bethlen Gábor szószéke, olajf. 3000.–

Tancia III. 157.

Vitér Mátyás

1926. egyházmino. Ezáth
a Nemzeti Kalonban
Gloria in excelsis Deo,
Lőcsei templom belsége,
olaff.

K

Barika browbół VII. 245.

Vitéz Matyás

Munkácsi Munkácsi

1917–18. téli kiáll. 128

1918–19. téli kiáll.

1920–21. téli kiáll. 316. 395

1921. tav. kiáll. 78.

1921. őszi kiáll. 218

1924. tav. kiáll. 536

1927. tav. kiáll. 543

1928. tav. kiáll. 413, 429

Damjanich u. 23

1928/29. téli kiáll. 549, 566

1929. tav. kiáll. 50, 473

Agyagmüvesség, ~~római~~ ~~V. 243, 244~~

Vitéz Mátyás

festő

Szefeltlex. 239. l.

Életr. arch.

n. o. 1120. l.

fia,Gábor és György.

A 40-es évek elején há
a Decker családnál sokkal jelentő
arckép-kőrajzoló telepedett meg
ten: Johann Baptist Clarot,a 30-a
években Bécs egyik legismertebb,d
nem nagy jelentőségü kőrajzolója.
később Kriehuber,illetve mindkett
modorában dolgozott,s nem annyira
eredeti kőrajzokat készitett,mint
inkább mások rajzait,arcképeit vi
át a kőre.1841-től kezdve többszö
lerándult Pestre Canzi Ágost,mig
1846-ban állandó lakhelyéül vál
totta fővárosunkat./ /. Arcképeiv
de különösen genre-képeivel nagy
reket aratott a Müegylet kiállitá
Litográfiákat csak 1852-től kezdv
szitett / /,amelyek nagyrészt arc

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1930. 34. sz.

Vitéz Mátyásnak a Fészek clubban kiállított művei egy kiforrott festő érzékéről tesznek tanúságot. Halk melódiá-

kat érint, mikor a vásznon ködös, őszi hangulatot adja a maga finom szürkéivel, de ugyanakkor vidám dal csendül meg plain-airban fogott, meleg kolorisztikus tájrészleteiből, avagy genreképeiből. Művein az össztónus igen jó hatásban mutatkozik. Téma, rajz, színfelfogása teljes mértékben érvényre tudja juttatni mondanivalóját. Rendkívüli dolgokat a jelen intim kiállítás keretében nem akar elmondani, s igy hangsúlyozni sem, de azt, amit ő műveivel kifejezésre juttat, teszi azt egy lehiggadt s mélyebb érzésü festő tehetségével. Képei közül kiemeljük a terem bejáratával szemben levő „Glória in excelsis" és a „Szent Anna oltár Lőcsén" című nagyobb vásznait, melyek a Műcsarnok kiállításain is szerepeltek. Mindkét képét a félhomály hatása alatt finoman tompított szürkék uralják. *(—ó —s)*

Vitéz Mátyás

Pesti

Műcs. kiáll. 1917-től

Pipics 122. l.

F.: Kanlezkyné Tándy Margot
Bpest
I. Zlgocsa-u. 6/a. II

MDK

Vitéz Mátyás

Művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállitásan.

Cikk: A független művészek társ.kiáll.Pécsett.

Dunántul, 1929.máj.3. 7.o.

MDK

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1935. 7.1.

MDK

Vitéz Mátyás

Tájképeket állitott ki a Műcsarnok őszi tarlatan

Cikk: A Műcsarnokban.

Élet,1921.nov.20.XII.évf.4.sz.92.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Templominterieur c. képe. Repr.
(A Műcsarnok tav.tárlataról.)

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 91.l.

Vitéz Mátyás

A Független Művészet Társaságának pécsi kiállításon szerepelt interieurrel.

Cikk: Művészet.

Munkatol, 1929.máj.5. 9.l.

Vitéz Mátyás MDK

Interieur a lőcsei Szt. Jakab templomban, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Vitéz Mátyás MDK

A lőcsei jezsuitatemplomból, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Vitéz Mátyás

Ocska holmi, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

MDK

Vitéz Matyas

Interieur csillarral. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 8.1.

MDK

Vitéz Mátyás

K.E. : A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi Művészek. N. Szalon 1937. márc.

MDK

Vitéz Mátyás

Műveivel résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 30.lap

MDK

Vitéz Mátyás

Képzőművészet 1927. I.évf. 1. sz. 13.l.

MDK

Vitéz Mátyás

Interieurje, a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14.1.

Vitéz Mátyás

MDK

Templom interieur, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Vitéz Mátyás, festöm.

Kiforrott festö érzékéröl tesznek tanuságot kiállitott képei. Téma, rajz, szinfelfogás, összetomus igen hatásos. Képei közül ki kell emelni:

"Gloria in excelsis"...

Szent Anna oltár Löcsén. c.nagyobb vásznai. /E két alkotás a Mücsarnok kiállitásain is szerepeltek.

/-ó-s/ : A Fészek Club kiállitásai.

Képzömüvészet 1930. 34.sz. 224.l.

MDK

Vitéz Mátyás, festőm.

Kertrészlet. Olf. J.l.b.

Arv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 71.l.

MDK

Vitéz Mátyás, festőm.

Tót udvar a felvidéken. ?

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec. 20.-jan.17.
Kat. 18.1.

MDK

Vitéz Mátyás festőművész

A szepesi művészek kiállitásanál közreműködött.

Nemzeti Szalon, 1937.Márc.Szepesi művészek.

Vitéz Mátyás

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

k: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Vitéz Mátyás

Öreg palóc

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Vitéz

M. 932. XII. 18.

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Vitéz Mátyás

Nógrádi menyecske szobájában

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Vitéz Mátyás

MDK

Vörös akt

Miscsarnok 1939 Téli tárlat

Vitéz Mátyás

MDK

Csöndes órák palócföldön

Miccsarnok 1938 Őszi tárlat

Vitéz Mátyás

MDK

Virágos udvar

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Vitéz Mátyás

MDK

Palóc menyecske ünneplőben

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Vitéz Mátyás

MDK

Nehéz munka

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Vitéz Mátyás

MDK

Szegény ember ebédje

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Vitéz Mátyás

Szerepel a Nemzeti szalon
Lavaszi tárlatán

Nyróg 1927 VI. 16.

Vitéz Mátyás

Független Művészek Társasága kiállítása –
Kaposvárra – művével szerepel –

Pesti Hirlap
1929 V. 23

Vitéz Mátyás

Független Művészek Társaságának kiállitása - Kapos-
váron - művével szerepel.

Magyarság
1929.V.24.

Vitéz Mátyás

festőművész

Független Művészek Társasága kiállitása - Nagykanizsán - képével szerepel. Napraforgós tájképpel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.7.

Vitéz Mátyás

Műcsarnok téli tárlatain "Csónak-kikötő a Temesen" c. képe szerepelt, és "Ócska holmi" c. képe.

PH. 929. XII. 24.

Vitéz Mátyás

szerepelt a Művésznők Tavaszi Hadjáratán.

2K 1930. III. 15.

Vitéz Mátyás

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban templom interieurje szerepelt.

MH. 929. X. 13.

Vitéz Mátyás

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlatán szerepelt.

A tizedik teremben is feltűnik *Szántó* Mária, aki mellett *Vitéz* Mátyás és egy bájosan szép zsánerkép a tárlat egyik legjobb darabja: *Kemény* Nándor bravuros alkotása, valamint *Náray* Aurélnak végre élénk szinü tanulmánya az értékek.

EK 929. XII. 22.

Vitéz Mátyás

UJSAG 930 X 11

— **Képkiállitás a Fészek Klubban.** *Vitéz* Mátyás festőművész gyüjteményes képkiállitást rendez a Fészek Klub kiállitási termében. A gyüjteményes kiállitás keretében bemutatja templomi interieurjeit, tájképeit és aktstudiumait. A kiállitás, mely e hó 11-től 20-ig tart, dijtalanul tekinthető meg mindennap délután 5—8 óra közt a Fészek Klubban, VII., Kertész-utca 36. szám alatt.

N.U.930.X.11.

Vitéz Mátyás

* **Vitéz Mátyás képkiállitása.** A Fészek Klubban (Kertész-utca 36.) a müvészvilág és társadalom számos előkelőségének jelenlétében nyilt meg *Vitéz* Mátyás kiállitása. Vitéz Mátyás a Mücsarnok tárlatairól és egyéb kiállitásokról régi ismerőse már a müértő közönségnek, mégis meglepetésként hat ez a gyüjteménye. Rendkivül sokoldalu, nagy fölkészültségü művész, ki egyforma pietással festi a gótikus templomok hangulatát, a tájak borus vagy napfényes szinakkordjait, a folyóban delelő tehéncsordát, az ákácfák hüsében bóbiskoló lovakat, a délutáni nap hevében izzó szinpompás strandot, a városi nép mozgalmasságát, a ligeti fák alatt játszó gyermekeket, vagy a Balaton gyöngykagyló-szineit. A kiállitás e hó 20-ig délután 5—8 óra között dijtalanul tekinthető meg.

M.930.X.14.

Vitéi mátyás

szerepelt a műcsarnok Tavasi tárlatán –

PH. 1930. III. 19.

Vitéz Mátyás

NÜ
929 XII/12

— Müteremkiállitás. *Vitéz* Mátyás festőművész, Mester-utca 60. szám alatti mütermében december 15-től 31-ig müteremkiállitást rendez, amely naponta délelőtt 10 és délután 2 óra között dijtalanul tekinthető meg.

N.Ü. 929. XII. 12.

Vitéz Mályás

E. K. 929. XII. 17.

)—(**Vitéz Mátyás müterem-kiállitása.** A IX. állami Fáy András reálgimnázium tanára, *Vitéz* Mátyás festőművész az iskola rajztermében (Mester-utca 60—62) müterem-kiállitást rendez december 15—31-ig. A jónevü festőművész egy esztendő termését bocsátja nyilvánosság elé. Jó, levegős, szines tájképei a tiszta naturalátás élénk bizonyságai. A kiállitás megtekintése dijtalan.

E. K. 929. XII. 17.

Vitéi Mátyás

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XII. 20.

Vitéz Mályás

a gyöngykagylószerü ragyogásokkal *Vitéz* Mátyás ecsetje. Lent, a Délen, *Lugos* vidékén nyári hőizzásban éget a veres homok és álmosan lézeng a vásárra gyülekező nép. Az alföldi vén kuriának udvarán milyen illanó harmatos szinü a fehér, piros oleándervirág. Az *ujpesti* sziget nyomasztó, komor szürkeségébe — esőre hajló tavaszi alkonyaton — micsoda ingerletesen fonódnak be a fakadó vén füzfák zöldes pelyhü, bajszosan hajladozó ágacskái. A *Városliget* utsoráról az asszonynép és a gyerekhad ruhái melegen villognak... Valóban szép, kedves, müvészlelkü itt minden megfestett vászon. Mégis, amikor az öreg *Szepesség* tájait, népét, épitkezését látom, nézem az ihletett mesterkéz, mesterszem eme remekes vásznain, legmélyebben átérezem a *szülőföld* büvös erejét. *Vitéz* Mátyás kincses lelket, tehetséget, eredeti, erős müvészetet hozott onnét. Gyönyörködtet, lelkesitőleg, meggyőzőleg hat tárgyainak, szineinek frisseségével és minden, amit ad — müvészisége mellett —, legjava magyar. *(Móricz Pál.)*

M. 929. XII. 20

M. 929. XII. 20.

A könyv lapszáma	Számlázás

Össze

BI/ ..... ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett ..... a könyvben:

193 .....

Vitéz Mályás

Szerepel a Független Művének Társaságának Klúbhelyiségében rendezett Karácsonyi Képvásáron (Erzsébet-kt. 41.)

P. H. 929. XII. 22.

Ujság. 929, XII. 15

Vitéc Mátyás

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Vitéz Mátyás

MDK

Intérieur

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Vitéz Mátyás MDK

Interieur csillárral, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Vitéz Mátyás

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Szoba belseje.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Vitéz Mátyás

"Barokk templom belseje" c. műve

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Vilez Mátyás

Független Művészek Társasága Erzsébet körut 41. sz. alatti karácsonyi kiállításan "Tehén sorda-ja és "Sárga ház"-a szerepels.

PH.930.XII.13

Vitéz Mátyás MDK

Nógrádi táj

Mücsarhok 1944 Tavaszi tárlat

Vitéz Mátyás

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Temesparti táj.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Vitéz Mátyás

Körhinta

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Vitéz Mátyás

Liba-strand az Ipolyon

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Vitéz Mátyás

MDK

Szegény palóc udvara, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Vítéz Mátyás

„Tavaszi szürkület a Dunán" c. képe finom hangulatu.

(Kiáll. Nemz. Sz.)

(– – ó): Független Művészek Társasága

P. H. 931. XI. 15.

Vitéz Mátyás

Kis balatoni vázlatai, a Független Művészek Társ.kiáll.-án.

P.H.930.V.9.

P.M. Ch. V. C.

Vitéz Mátyás MDK

Falusi délután

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Fekvő akt

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Vitéz Mátyás

MDK

Felvidéki táj

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Vitéz Mátyás

MDK

Gyarmati udvar

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Vitéz Mátyás

Csendes órák

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Atte's Mefjäs

Vitéz Mátyás MDK

Menyecske mákot tör.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Vitéz Mátyás

Falusi konyha

Műcsarnok 1941-42 téli kiállítás

Vitéz Mátyás

A Műcsarnok 1927-es
tavaszi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Vitéz Mátyás

MDK

Paloc porta

Mucsarnok 194o Tavaszi tárlat

Vitée Métyés

Palée portes

Vitéz Mátyás MDK

Patakban játszó fiuk

Micsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

MDK

Vitéz Mátyás

Interieur csillárral, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Kardos László

1964

Sok tag csak 8-kor
5-kor már abbahagyt
ban 8 óra, de nem r

Egyébként: ross
munkacsapatvezetői

A közös felszer
csülése.

Sajnos ebben az
jó, . . . m
pat, jó tag összevá

Vitéz Mátyás.

A Mücsarnok téli tárlatán bonus part-
részlet-képe szerepel. (emlitve)
témájú

Magyarság, 1928. dec. 16;

Vitéz Mátyás.

Az orsz. magyar képzőművészeti társulat téli tárlatán festménye szerepel.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Vitéz Mátyás

A Műcsarnok téli tárlatán az „Ujpesti Duna-ág" – ~~két interszeje~~ műve szerepel.
(említve.)

Pesti Hírlap, 1928. dec. 19.

Vitéz Mátyás MDK

A politikus csizmadia

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

MDK

Vitéz Mátyás, festőm.

Kisvárosi utca télen. Olf.

Műcs.-OMKT. Tavaszi Kiáll. 1941. Kat. 6.1.

Vitéz Mátyás festőművész

Barokk templom belseje

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

MDK

Vitéz Mátyás, festöm.

két képe müvészi.

A Mücsarnok jubiláris kiállitása.
Képzömüvészet.1931. 37.sz.

Vitéz Mátyás. festöm.

MDK

ezuttal is szinvonalasan szerepel.

A Mücs. Téli Tárlata.
Képzömüvészet.1932.VI.évf. 46.sz. 18.l.

Vitéz Mátyás, festőm. MDK

jó képpel van képviselve, művészetének javát adta.

/gy./:A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

MDK

Vitéz Mátyás festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállításain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállítása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Vitéz Mátyás, festö

Patakban játszó fiuk.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II.-III.
Kat. 31.l.

MDK

Vitéz Mátyás, festő

Külváros a felvidéken. Olf.
Hiuság. "
Naprafergók. "

Nemz.Szal.-A Független Művészek Társ.-III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Vitéz Mátyás festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs. 4o l.

MDK

Vitéz Mátyás, festö

Szegény palóc udvara. Olajf.

Műcsarnok. IV. Képzőmüv. kiáll. "A Magyar Művészetért". 1943. máj. 16-30. Kat. 7.1.

Vitéz Mátyás

festő

koll. kiáll. a Tőzek-
Klubban. 1930. okt.

Egyébként lásd

Rajzoktatás

1930. 107. l.

VITÉZ *Mátyás*, festő, * Kakaslomnic 1891. A bpesti képzőművészeti főiskolán Révész Imrénél és Réti Istvánnál tanult, azután a kecskeméti, majd a szolnoki művésztelepen dolgozott. 1913 óta táj- és figurális képeket állít ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban. 1921. a TÉBE díját nyerte, 1929. dicsérő elismerést kapott. 1930. koll. kiállítása volt a Fészek Klubban.

6. FÖLD=TORNA.
Vezeti: *Bucskó Jenő* előadó.

7. SZALAG=TÉPÉS.
Vezeti: *Lenck Béla* őrnagy.

Főrendező: *vitéz Szinay Béla* ezredes.

A zenét összeállitotta és vezényli:
Fricsay Richárd igazgató.

Pallas nyomda, Budapest.

Vitéz Mátyás

festő

VII. Damjanich

u. 23

MKSz 1947

Vitéz Mátyás

VITÉZ MÁTYÁS: PIACI KOCSIK PIHENŐJE

KMTáró 1929. tav. kiáll

KUNFFY LAJOS: AZ ÚJ MODELL

s 542
4
4—5
73
9
ler 220
lfred 188
-27, *529*, 535
ri *36*—7, 41,
84
5
415
t 413
nc 304, 377,
303
Tilgner Viktor 256
Timár Imre 126
Tintoretto, Jacopo Robusti 41, 94, 272, 284, 297, 341, 426, 446, 539, 570
Tipary Dezső 419
Tirano, Bertalan de 243
Tiziano Vecelli 243—4, 272—84, 446, 483, 539
Tornai Gyula *550*
Tornyai János 362
Tóth Gyula 38, 40
Tóth István 256
Törna, Oscar *500*, 508
Tträgårdh, Carl 508
Troger, Paul 102, 114
Troy, Jean François de 94
Trubeckoj Pál herceg 38
Trübner, Wilhelm 342, 344
Turner, Joseph Mallord William 15, 175, 183, 186, 188, 196, *204*

Udvary Géza 59, 416
Uferbach Jenő 424
Uhde, Fritz von 349
Uhrl Ferenc 120, 251
Ullman, Sigfrid 523
Ungváry Sándor 60
Utrillo, Maurice 340

Vadász Benjamin 304
Vadász Endre 48
Vágh-Weinmann Mihály 246
Vágh-Weinmann Nándor 246
Vágó Pál 363
Vágó Sándor 126
Vallgren, Ville 542
Valloton, Felix 176, 298
Van Dyck, Anton 94, 186, 344
Varga Nándor Lajos 177, 297, 299, 302, 363

Vitfalu

Szepes m.

Myskovsky 1887.

1) alapraje 15 mm = 1 m. és

déli oldal "

Huszka J. 1905.

1) alapraje 1:100

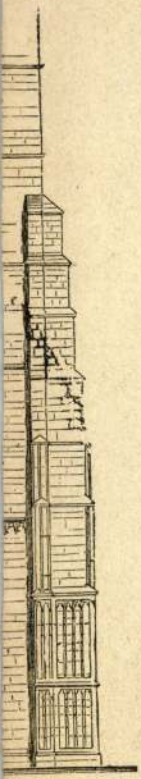

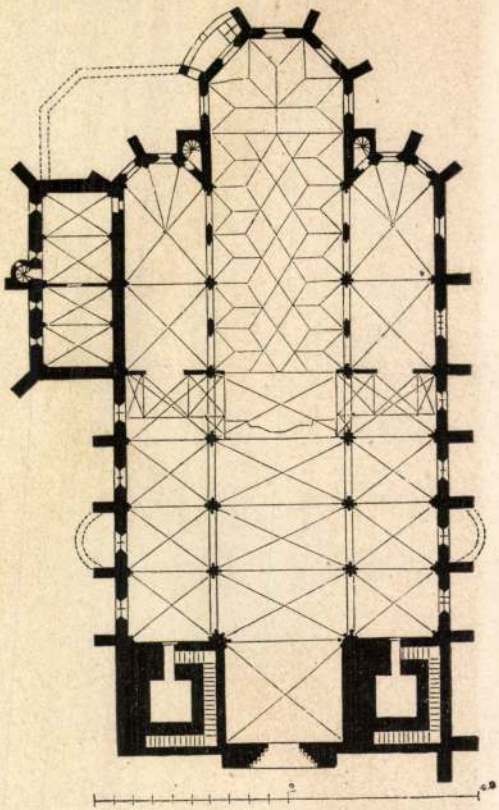

3.

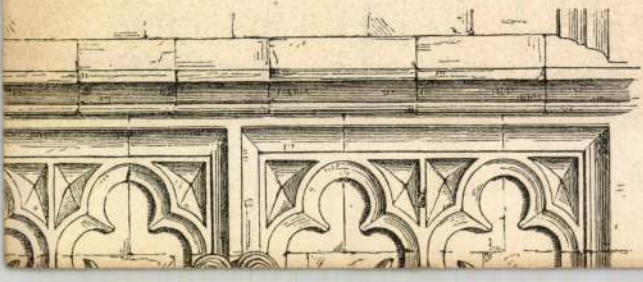

Vitfalui templom

Chepesieg:
alaprajza

Foerk Hepesieg

1 tábla

BUDAPEST
XII. 10-14

Vitfalui rk. templom

(Szepesom)

Div Felsöm.

381. l.

myrokylon balsamum

pariś balzsamfa

Vitfalni templom

Szeresség.

Zsegrával szomszédos falu

Cserhalmi ütközetet átvárató falkép.

l

Divald Magyarmeml.

115. l.

117. l.

Vitfalui templom

falkeper

(Szepes vm)

l. , , ,

Varju Arpadok

331 l.

3805. Hunnia nyomda rt.

Ferenczi Zoltán d. VII. 213

Vitfalui templom falképei

1400 Eörül

l –

Jendrássik Borbála:

Szepes vármegye középkori falképei –

Bp. 1938. 45. és kv.

M

Vitfalu templom

frakrépés

Dívald 1927

85. l –

ingatlan vagyon c ra a kielégitési végrehajtás az 1881: évi LX. t.-cz. 1. §. s pontja alapján ezennel elrendeltetik és annak kőzjl. foganatositása végett a jelen végzéssel ellátott végrehajtási kérvény II-III. példányának megküldése mellett, a

bp. I-III. kerlei jbsg.

megkerestetik.

Budapesten, 1909 évi szept. hó 27 napján.

A kir. kereskedelmi és váltótörvényszék.

kir. törvényszéki biró.

XV. csoport.
8. rakt. szám.

Kiel. végrehajt. végzés az 1881: LX. t.-cz. 1. §. alapján.

Vitéz Mátyás

festő és rajztanár

szül. 1891 nov. 8. Kakaslom

nic. 1923–25. a Verbőczy

gimnáziumban tanított.

Műcsarnok kiállításai

1924, 1927. stb

Baum Verbőczy

47. l.

UGAT

ALMI ÉS KRITI-
FOLYÓIRAT :: ::
SZTŐ: IGNOTUS
TŐK: FENYŐ M.
SVÁT ERNŐ :: ::

EN SZÁMA
OS KÖTET

A H
MŰVÉSZETI

IV. ÉVFOLYAM — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAI

TARTA

Zichy Mihály önvallomásai. Közzéteszi Iván Edę. ményéből.) Illusztráció. — **Baillie Scott ismertetése.** Ír **lehetnének.** Baillie Scott »Houses and Gardens« című mű **Scott műveiből.** Illusztrációk. — **Székely Bertalan hagyá József főherceghez intézett beszéde** a Székely Bertalan Illusztrációk. — **A Nemes-gyűjtemény és modern mű** Home Fletcher és H. Philips Fletcher. Könyvismertetés (A. Dr. Lázár Béla felolvasása. — **Hikisch Rezső építészeti mű** Illusztrációk. Stb.

A HÁZ (L
REVUE MENS

VOLUME IV. — RÉDACTION ET ADMINISTRATION: BUDA

TABLE DES

Confessions de Michel Zichy. Publiées par Edouar du Dr. Guill. Elischer. — **Baillie Scott et son art.** Par A. S qu'elles pourraient être. (Traduction de l'oeuvre de Baillie — **Extraits des oeuvres de Baillie Scott.** Illustrations. — **Discours du Comte Jules Andrássy à l'Archiduc commémorative de Bertalan Székely.** — **Les oeuvres de Nemes et notre art moderne.** (—r —a.) — **Le „Home"** Notice par A. S. Levetus. — **Conférences données par le d'Architecture de M. Rezső Hikisch.** Illustrations. — Illustrations. Etc.

Vitéz Ottó, grafikus

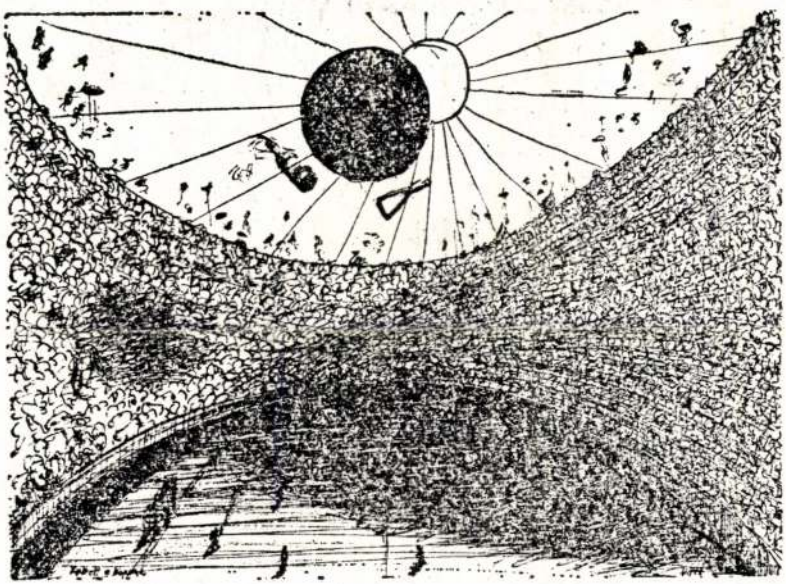

Vitéz Ottó: Felkelt a napunk

Vit
Ele
II.
XXX/14

Nitér Miklós

Kiállítását Rippl-Rónai József nyitja meg.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

36.o.

MDK

Vitéz Miklós festőmüv.

Kecskeméti Művésztelep kiáll. Kecskeméti Ujság. 1913. nov. 4. 2 l.

MDK

Vitéz Miklós - Kozma Lajos

kaposvári kiállitása

Kiállitások. Müvészet IX. évf. 1910. 351.l.

MDK

Vitéz Miklós festőművész

Kozma Lajos és Vitéz Miklós, Kaposvárott kiállitást rendezett. A két művész rajzain és festményein kivül nagyon érdekes extrem-orientalis gyűjtm. volt látható.

Cikk: A "KÉVE" nyári munkássága.

A Ház, 1910.III. 7.sz. 166.lap

MDK

Vitéz Moór

Baranski E.L: Főiskolánk párisi a 8. nemz.közi ...
kongresszuson. Képzőműv.Főisk.Évk. 1936/37.
1.

M.D.K.

Vitéz Nagy Zoltánné Kovács Mária

"Repül a nehéz kő, ki tudja hol áll meg..." cimmel beszámoló a müvész munkásságáról.
A lap bemutatja "Toldi Miklós"szobrának repr.-ját, amellyel elnyerte a főváros 3ooo.-pengős nagy díját.
A Képzőművészeti Főiskolán Kisfaludi Stróbl Zsigmond volt a mestere . Első munkája önarcképe volt, majd a római esztendő után a pécsi müvészhéten vett részt,- irja a lap és közli a müvész féyképét munka közben.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. juni 18-24. IV. évf. 26. sz. 9. lap

< Vitéz Mihály >

cikke

( ) Realista festés:

Uj Szántás. 1947.

febr. 27.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
112/912. szhoz

Tekintetes m.kir.Pénzügyigazgatósághoz

Besztercebánya.

---

felebbezése

a közalapitványi kir.ügyigazgatóságnak a Müemlékek Országos Bizottsága képviseletében/Budapest

Vitéz Miklós festő

Népszava XXXVIII.évf.1910.
szept.4. 210 sz. 6 lap.

A Kéve tagjainak kiállitása.

Vitéz Miklós festő.

Népszava,XXXVIII.évf.191o.szept.4.
211o.sz.6.1.

A Kéve tagjainak kiállitása.

Vitéz Miklós építész

Kozma által tervezett Weekendház

Tér és Forma, 1935 VIII. 355

Vitéz Mátyás

Képeiből kiállitást rendeztek a Fészek -klub-ban

8.6.u.930.X.14.

Vitéz Mátyás képei

A *Fészek*-klub új kiállításán *Vitéz* Mátyás képei kaptak helyet, amelyek változatos témakörben, jó mesterségbeli tudással adnak szines és közvetlen természetábrázolásokat, tájképben és interieurben, portréban és figurális dolgokban. Egy vásári képének friss mozgalmassága, egy levegős hegyoldali látképe, egy gondos munkájú templom interieur részlete, egy kis mély horizontú tájképe jó kvalitásokkal igazolják azokat, akik e kollektiv kiállitást bemutatják. *Vitéz* becsületes tudással járja a naturalizmus utját, és szürkékkel összefogott szineit biztosan kezeli. Külső megjelenésében tetszetős képei nyilván szives fogadtatásra számithatnak.

8.6.u.-930-X|14

Tartozik

Kelet		Hivatkozás	Tétel
év, hó	nap		

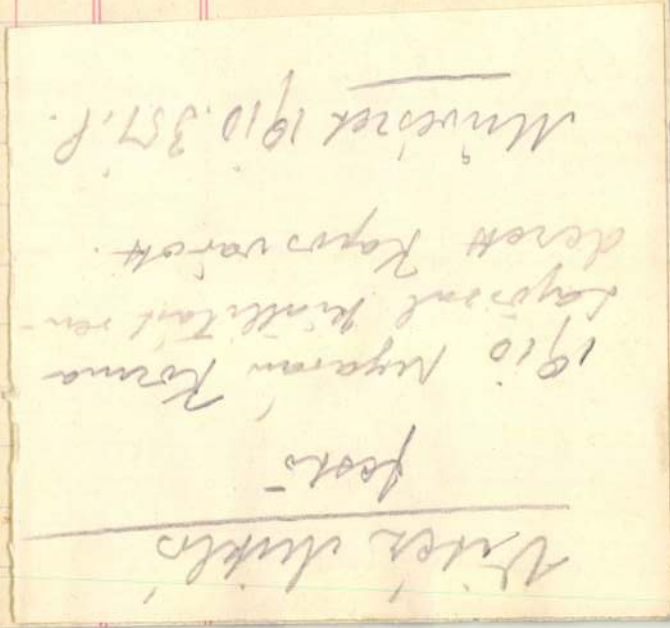

% kamat

Követel

Lejárat		Kamat-nap	Kamatszám	Összeg	
hó	nap			P	f
jul	16			35 034	16
				~~35 134~~	~~76~~

Vitéz Mátyás

M. 930 X/12

* **Képkiállitás a Fészek Klubban.** Vitéz Mátyás festőművész gyüjteményes képkiállitást rendez a Fészek-klub kiállitási termében. A gyüjteményes kiállitás keretében bemutatja templomi interieurjeit, tájképeit és aktstudiumait. A kiállitás, mely e hó 11-től 20-ig tart, dijtalanul tekinthető meg minden nap délután 5—8 óra között a Fészek-klubban: VII., Kertész-utca 36. szám alatt.

M.930.X.12.

Vitéz Mátyás

— Képkiállítás a Fészek-klubban. Vitéz Mátyás festőművész gyűjteményes képkiállítást rendez a Fészek-klub kiállítási termében. A gyűjteményes kiállítás keretében bemutatja templomi interieurjeit, tájképeit és aktsudiumait. A kiállítás október 11-től 20-ig tart.

P.H. 930 X/11.

P.H.930.X.11.

M.D.K.

Vilér Vince, kőműves

neve Egerben az 1845-ös
adókönyvben fordul elő

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

VITÉZ Vince kőmüves. Egerben az 1845-ös adó-
összeirásban találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

MDK

Vitézi Erzsébet

Pécs-belvárosi templom, vf.

Pécsi Mindenszentek temploma, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun. 14-15 l.

MDK

Vitézi Erzsébet

Templom és ablakfestés terv, temp.

Üvegfestmény terv. sz.tus

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun. 14-15 l.

MDK

Vitézi Erzsébet

Tanulmány, of.

Férfi arckép, of.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun. 14-15 l.

MDK MS

Vitézi Erzsébet

Vadvirágok, of.

Kislány babával, of.

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun. 14-15 l.

Pécsi Képzőm. és Nőbar. Társ. 25. liáll. 1938. jun.

MDK

Vitézi Erzsébet, Szombathely.

Kékruhás leány, of.

Fiu portré, of.

Erdőrészlet, of.

Szegedi Képzőmüv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló.
1943. okt. 8 l.

DEBRECEN (Hajdú)

Széchenyi-utca 11. Ház, egyemel
ives kapuval, XIX.sz. eleje, át

(Debrecen Vé. MV. Kp. 1951, 70 l)

Vitézy Erzsébet

festő Szombathely

l. Szent Márton Céh

Szombathelyi tav. Eiáll.

Ezt. 1943.

Könyvtáramban

Vitézy Füstök (-) Erzsébet

1930/31 – 1932/33

Ferképzőmfoiskevk

176.l

MDK

Vitézy Erzsébet

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. müvésztagjai 1938.

Vitezy Erzsébet

II.c.

[illegible]

Ferk'pzomfoiskèvk

1935-36. 74. l.

286
1938.

Nagyságos Dr. Szentiványi G

Ismételt levelére csak azért ne
voltam itthon. Nevemre jöttek a lev
plebániahivatal címére jött levele
kiváltásával is majdnem baj volt.-
lősségére adta ki Kallenberger Ist
Kallenberger a ládát is novembe
fuvarlevél másolatából kitünik. Nem
igen sajnálom, ha ebből csak a legk
gi károsodása is származott!-Ennek
állt tőlem minden szándékos mulasz
bátor, hogy a mágocsi egyházközsén
tődzés se fog bekövetkezni, amelyre
is sajnálnám, ha differentiák szárm
kább, mert mint kerületi esperesre
mel néz rám és az egész restaurálá
tául akar szolgálni ugy személyi, m
mágocsi minta esetleg nem felelne
mások!.....

A képek oda-visszaszállitása fe
tünk. Ebbe még nincs beleszámitva a
A pénz portoja " 2.P.02 F. Küldök t

A késedelemből származó kelleme
natot kér kiváló tisztelettel

Mágocs, 1938. nov. 29.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

célból másolatban megküldöm.

Budapest, 1929. évi augusztus hó 13.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Vitézy Erzsébet MDK

A pécsi minaret, vizf.
Balokányi városi fürdő, vizf.
A pécsi székesegyház nyugati homlokzata, vizf.
A pécsi székesegyház, vizf.

Pécsi Képzőmű és Műbarátok Társ. 1937.
Őszi kiállitás

Vitézy Erzsébet MDK

Duna szigeti táj, olf.
Tettyei romok, olf.
Balokányi parkrészlet, vizf.
Idris baba türbéje, vizf.

Pécsi Képzőmé és Mübarátok Társ. 1937.
Őszi kiállitás

Vitézy Erzsébet

MDK

Napraforgók, olf.
Pécs a Tettyéről, olf.
Pécsi Mindenszentek temploma, olf.
Gyuri uti részlet, olf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Tára. 1937.
Őszi kiállitás

MDK

Vitézy Erzsébet pécsi festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. .s Mübar. Társ. 23.kiáll.1938.jun.

Vitézy Erzsébet

Jessö

Szombathely

lásd

Szt Márton Cék

1943. tav. kiáll

Katalogus

időhatárt ad, ami alatt a pontosan megjelenő Ért
tése esetén a tagok számára a megjelenés után az
csak azoknak a t. Tagtársainknak szól, akik önké
magukat hátralékaiknak az adott határidőn belül

Rá kell mutatnunk arra, hogy az Archaeo
való megjelenése fokozott terheket ró Társulatu
a megjelenés után való megszerzése miatt kényte
által megállapított hozzájárulást tüstént a megjele
azzal, hogy 2—3 kötet postai szétküldése Társula
kb. kétszeresére fogja emelni.

Teljes bizalommal fordulunk tehát a fen
meghallgatásra fog találni. A régészet ma elsősor
segítése mindnyájunknak kötelessége, és ezért ren
befizetésével és hátralékaik pontos kiegyenlítéséve
rainkon túl is jól ismert és tekintélyes Archaeolo

Budapest, 1940. évi október hó 30-án.

35.361. — K. M. Eg

Vith Flórián

ötvös Kassa

1807

l.

Hlatky Mária

A magyar ötvösség.

Bp. 1938. 130 l.

Vith Florián

ötvös

1807–1810. 1807. máj 24-én a kassai nemzeti rajziskolattal igazoltatik, hogy Florián Vith, 24 éves, Pesti születésű juvelier a rajziskolát rendesen látogatta, sőt magát a Különböző ékkövek önszállításában ugyanra kiképezé, hogy városi mesterül elfogadható. A ich máj 25-én mint Stuckmeistert igazolja be azzal a feltétellel, hogy egy hónap alat tartozik remeket elkészíteni. Vith junius 8-án bemutatja remeket s lefüreti a 15 fort takszát. Rendes mesterré 1808-ban lesz. 1810. be második céhmesterre.

Mihalik Josef Kassavaros ötvösegének tört. Bpest. 1900. 311–312 l.

Fuchsthaller A

vérmetszo.

Vitka

Szatmár vm.

Vitkay-Euria 1740-ből

Ref. templom.
Épült 1871.

Rk. templom 1748.
Ennek helyen 1815-ben
nyírá épitettek.

Borovszky, Magyarorsz. vm

Szatmár vm.

1671.

Nagyságos

Szentiv

Indulás Vásárosnamenyből

68. Vitka katmárm 10.041

Vásárosnamenyből 4 km.

Innen Nyíregyházáig ugyan van vasut, de az autót a kiindulási pontig úgyis meg kellett fizetni 9 s. Az útvonal menti kőrseget műcumlékeit tanulmanyoztuk, s a kiválóbbakról felvételeket is egyetlet (9 s ig auton mentünk.) készítettünk.

1938 junius 26. Vasárnap

Gör.-Kath. templom
Barokk, 1, 1895-ben megujitva

Ref. templom
XIX. sz.
ürdekteleu

Nyirsègi utam 1938

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

DECEMBER

31 nap — 49. hét

4 Vasárnap	
5 Hétfő	
6 Kedd	
7 Szerda	
8 Csütörtök	Szepl. fog.
9 Péntek	
10 Szombat	

Gábor Csernyánszky

Ambitioning a story

In the heart of the city

(...Who can judge as an outsider whether or not it was wise to run away from the dragon. And isn't it all the same now afterward?
Every reliable statement is to refer to ourselves only.
I can do 100 metres in less than 25 seconds.)
This house is **all right** *as it is.*
I know even its prehistory, which may as well be regarded a drawback. In this case it surely is, as the history of its design is so absurd in itself that it can stand alone as a manifest piece of art, without a product.
(An apocryphal house: its spatial wall, its facade as well as its ground-plan is that of a house: more precisely, that of another house.)
It is a desire for a story.
There are three friends at a location called Development: Spatial Wall, Facade and Ground-Plan. Spatial Wall wins fame (his concreted statue is erected in the Regulation), whilst Facade and Ground-Plan die in World I (someone commissioned by Client shoots them dead). New characters appear: Facade No. 2 and Ground -Plan No. 2. It is a hesitating and bashful search for contact: can lost friends ever be substituted for?
We shall see soon.
But what about the statue of Spatial Wall?

Here is the description of this statue.

(A case study)

In order to speed it up I quit more frequented approaches based on comparison:

– geometric (small/big)
– reporting general condition (pleasant/good atmosphere)
– aestheticizing (like that/unlike that)
– critical (trendy/not trendy)

It cannot be examined why that is considered, and it cannot be judged whether or not it is well considered, as there is no norm available concerning what should be considered. (If it is frenzy or not.)
The question is whether what is considered here regardless of its so-called aesthetic or (particularly) justice contents – creates a self-contained construction. (If there is a system in it or not..)
Almost.
An enclosed construction: along priorities. First it is space being defined, thus inwardly. If it were so, there would not be butt-edges, as the space cannot be perambulated. In case there are butt-edges set in the space, then a feed-back: they are to be pedestalled. This way.
Or in a different way.

Description of Spatial Wall statue

(Moral)

The issue of the creative subject is perceptible. On the one hand, there is nothing to be said about it (that's why it is a subject). On the other hand, nothing can be said about it (as it is creative).
In case the character was not a category of aesthetics, but that of personality: there is a stronger consensus judging that. Judging the subject based on the work (thus in retrospect): difficult and extreme. Thus the statement – I guess – is tenable, and can be extended to the oeuvre as well. I do like it. (It is so because I am at the other extreme of the spectrum, and we tend to be closer to each other on the other side of the circle.)
I grant: it is not uttered that order shall redeem us, and it is indeed quite an adventure to shoot a lion.
The Moral is, as I see it: if we consider its location, Spatial Wall is "over-defined" (it is indeed rather too posted there), then its essential contents lies in its being erected there, and not in it looks: its shaping turns out to be insignificant. This is better than bad.
(I should say outright liberating): In case each window was the same consignment item in the whole of the development, it would not have a different final outcome either as far as qualities are concerned. I can prove it by the facade which has just been built at the back of the cortile.
A further moral is that shopfronts are worth designing well.
An off-chance moral – but I have also said this before – is that if all the spatial walls were slanting and/or crumbled, it would do some good if the paving also carried on with the raster.

Thank You, that's all I wanted to say.

VITÉZ Péter útján

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Vizér Péter, Dénes Tibor

Okrutay Miklós

Legszűkebb tartalom

Szociális lakóegyüttes Szentendrén

Lakótelep. Panellakás. A „gondoskodó állam" talán legerősebb, máig ható szimbólumai. Amikor a ház is gyárban készült, futószalagon, egyforma lakások, egyforma embereknek. Az elképzelt, megtervezett munkás(=közép?)osztály életterei. Anti-városok anti-közösségeknek.

A LAKÁSHOZ JUTÁS látszólagosan szociális rászorultság alapján történt, mégis, amikor a társadalom többsége rászorultnak tekinthető, a „szociális" jelző nem is igazán értelmezhető. Ennek megfelelően a rendszerváltáskor a kérdés ezen összetevője háttérbe szorult, s elsődleges szempont lett a tulajdonhoz jutás vágyának azonnali kielégítése.

Az állam lakásépítésből történt kivonulásának kettős következménye megkerülhetetlen teher. Egyfelől az addigi, ugyan minimális, mégis meglevő „tanácsi" háttér elvesztésével, a lakótelepek panelközösségeinek társasházzá alakulva, maguknak kell megoldaniuk az épületek és környezetük fenntartását. Másrészt a lassan ocsúdó önkormányzatok avval a képtelen helyzettel szembesülnek, hogy úgy kell biztosítaniuk a társadalmilag lemaradt rétegek fedélhez juttatását, hogy időközben elveszítették az erre a célra épített lakások döntő részét.

Hasonlóan településeink zöméhez, Szentendre városában is lezajlott ez a folyamat: a lakótelepi lakásokat a bennük élők jelentős része megvásárolta. Így azon rétegek, akik ezt nem tudták megtenni, leginkább a leromlott állagú, alacsony komfortú belvárosi épületekben rekedtek. Patthelyzet alakult ki: a többségében műemléki védettség alatt álló társas tulajdonú épületek felújítására nincs elegendő forrás, az értékén való hasznosítás pedig lehetetlenné vált, amíg a bennük élők elköltöztetését meg nem oldják. Ez utóbbi legalább annyira költségigényes.

A 2003 nyarán a püspökmajori lakótelep szomszédságában átadott 36 lakásos szociális lakóegyüttes helyi kitörési kísérlet: a pályázati forrásból megvalósított építkezés országos szinten is az elsők közé sorolható, amely az előzőekben vázolt problémákat komplexen, városi szinten igyekszik kezelni.

Mindezen körülmények vázlatos felvetése nélkül az épületegyüttes építészeti értékelése üres esztétizálás lenne. Láthatóan Vizér Péter, a tervező számára is fontos volt a leendő lakók életkörülményeinek pontos definiálása. Az építész sajátos közösségként határozza meg épületei lakóit, közöttük – félretéve a szemérmességet – egyfajta társadalmi elesettség, kiszolgáltatottság teremt kapcsolatot. Ennek megfelelően a külvilág felől jelzésszerűen védett, valamiféle személyes elvonulást biztosító belső kert köré szervezi épületeit, ami egyúttal – a közös használat révén – közösségformáló teret is jelenthet. Ezzel tudatosan konfliktust vállal a környezetet jelentő '70-es évekbeli paneles lakótelep közegével, ahol éppen ezen közösségformáló közterek hiánya jelent betölthetetlen űrt. Látszólag intim zártságú lakópark jött létre a „sivár" lakótelep területéből kiszakítva. Az elkülönülés azonban csak az első olvasat, nem kell hosszú idő éppen az ellenkezőjének megéléséhez sem. Vendég érkezik, a házigazda kabátot kap a vállára és elésiet, a második emeleten postás kézbesít ajánlott levelet, valaki éppen a szemetet viszi le, az elsőn fiatalasszonyok beszélgetnek, a másik házban egy kismama babakocsit tol ki a folyosóra. Iskolából hazaérkező gyerekek vitatják az aznap történteket. Egy ház éli mindennapjait. Ám a közösségi érintkezés ezen aktusai kifelé zajlanak le, a környezet, az utca felé nyitottan.

Az egyszerre bensőséges zártságot, a külvilággal mégis aktív kommunikációt biztosító építészeti elem a három tömbből álló együttest egységbe szervező, lendületes körívre szerkesztett külső határoló fal. Pontosabban falról csak a földszint magasságában

FOTÓK • PICTURES • BUJNOVSZKY TAMÁS

36 LAKÁSOS SZOCIÁLIS LAKÓEGYÜTTES, SZENTENDRE

MEGBÍZÓ / CLIENT
SZENTENDRE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

ÉPÍTÉSZET / ARCHITECT
VIZÉR PÉTER – X.Y.Z. KFT, DÉNES TIBOR

TARTÓSZERKEZET / STRUCTURE
GYURIS ZSOLT – GYURIS 2000 KFT.

GÉPÉSZET / PLUMBING
BOKOR ANDRÁS – VIZATERV KFT.

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
CSIKÓS GYÖRGYNÉ

KIVITELEZŐ / MAIN CONTRACTOR
ENTAZISZ KFT.

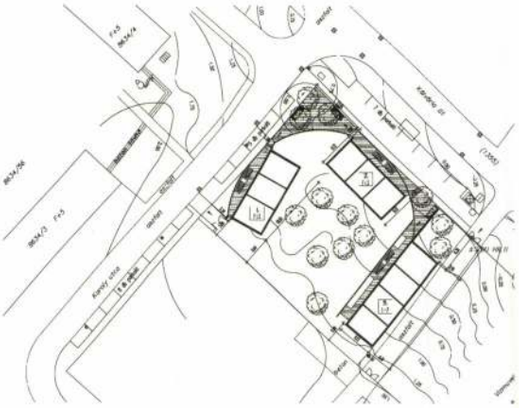

beszélhetünk, ahol a zártság szigorúságát a nyers bontott-tégla meleg tónusai és a felületet ritmizáló, egyszersmind a mögöttes térbe átlátást is biztosító vékony, résszerű nyílások oldják. Maga a fal az emeleti szinteken sajátos külső héjjá lényegül át, az általa határolt tér jelzésszerű védettségét könnyed falécrács biztosítja. A két utcai tömb közlekedőterei nyílnak ezen homlokzati sík mögött, nem rejtve el a külvilág elől a függőfolyosókon és az emeletekre vezető egyeneskarú lépcsőkön zajló köznapi jeleneteket.

Az intimitás biztosítása és a környezetre való nyitottság közötti egyensúlykeresés válik Vizér Péter épületének leghangsúlyosabb gondolatává. Ugyanakkor az építészeti program formai lebontása is fontos szerephez jut. Elsőként talán az épületegyüttes egyes elemeinek telepítése, egymáshoz való viszonya említendő. A tömb három, egyenként tizenkét lakást tartalmazó tömegre válik szét, melyek szervezését alapvetően a kedvező tájolás igénye határozza meg. Így a már említett két utcai tömb értékes homlokzataival a déli irányba, egyszersmind a belső kert felé fordul. A harmadik ház egy szinttel alacsonyabb, így kevesebb árnyékot vet a kertre. Itt a lakóterek ugyan az utca felé irányítottak, a „kárpótlás" a Szentendrére nyíló panoráma. Ez a ház közlekedőtereivel fordul a kert felé: az utcai homlokzatnál már leírt elemekből építkező, kellemes látványfal-homlokzatával.

Magukra az egyes lakóegységekre az egyszerűségre törekvő visszafogottság a jellemző. A zárt, funkcionális szerkesztést hangsúlyos falsíkváltások old-

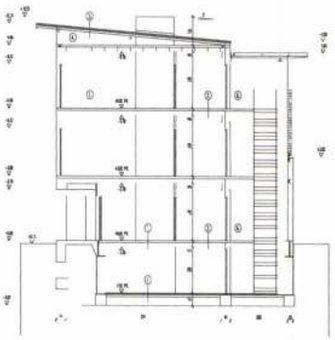

ják, de ilyen elem a párkány erős vörös színezése is. A funkcionalista felfogás következetes végigvitele az épületegyüttes egyik legfőbb erénye. Az együttes markánsan két elemre válik szét, a lakófunkciót rejtő rész zárt kubus, melyhez könnyed, transzparens szerkezettel csatlakoznak a nyitott közlekedőterek. Finom szerkezeti megoldás, hogy a két tömegrész kishajlású tetősíkjai az „illesztés" irányába, befelé lejtenek.

Speciális tartalmánál fogva az építészeti feladat további kihívásokat is rejtett: a lehetőségekhez mérten olcsón kivitelezhető, de ami talán még fontosabb, gazdaságosan fenntartható lakások kialakítása volt a cél. Az egyes lakóegységek a legszükségesebb életteret jelentik a maguk egy-másfélszobás alaprajzi rendjével. A lakások magától értetődően a ma elvárt komfortot biztosítják, de például a fürdőszobák csak zuhanyozókkal felszereltek, mint ahogy a fűtés is a legegyszerűbb parapetkonvektorral megoldott. A közműellátás is egyedi, a lakóközösség speciális összetételére reflektáló, azaz valamennyi szolgáltatás lakásonként külön szabályozható és mérhető.

A házakba lakók költöztek, jelenlétüket nem csupán a külső folyosón lezajló hétköznapi jelenetek mutatják. Az erkély korlátjára ruhaszárítót, parabolaantennát szereltek, a földszinti kis terasz tornáccá alakult, kerítéssel, kispaddal. Mások régi kredenccel jelölik a birtokba vett teret, a külső ajtóra nejlonfüggöny került. Az otthon álmának tárgyiasult leképeződései. A szoba-konyha után a legszükségesebb komfort biztos hátterével.

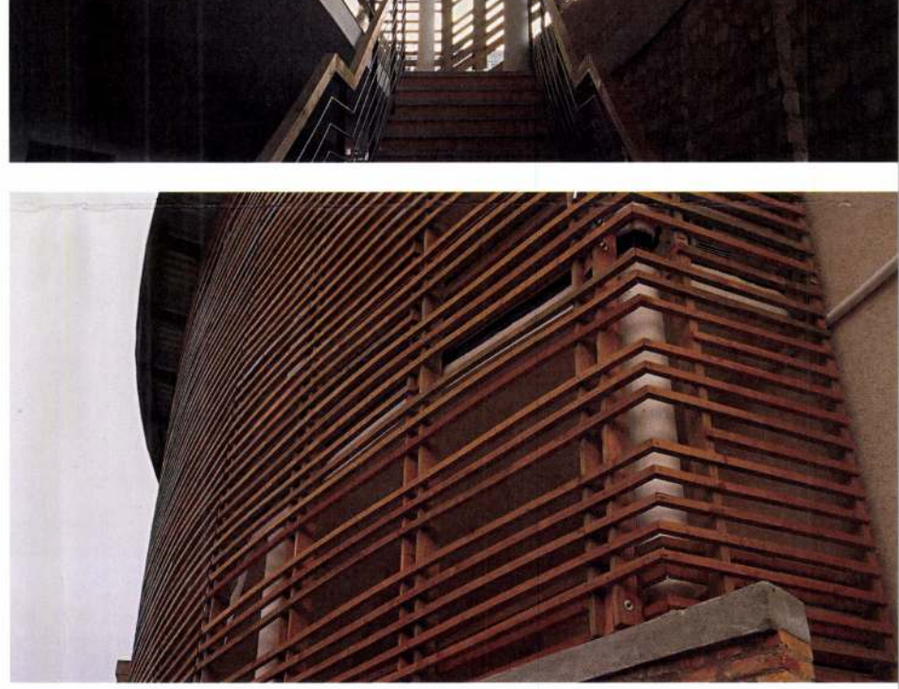

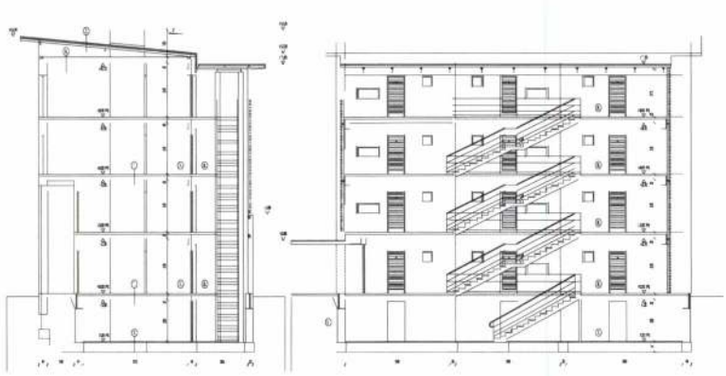

Miklós Okrutay

The Most Confined Contents

Social Residential Complex in Szentendre

A housing estate. Prefab blocks of flats. Maybe the most vital and strongest symbols of the "attentive" state exerting an influence even today. Back in those days houses were also made in factories on the line. Projected, designed living space meant for the working class (middle class?).

Obtaining a flat was done seemingly based on social means test, yet when the majority of society falls within this category, the adjective "social" cannot actually be interpreted. Accordingly, this component of the issue was pushed into the background when the change of the political system came about, and the primary concern became the immediate satisfaction of the desire for obtaining property. The withdrawal of the state from this field had a twofold consequence which is now an unavoidable burden. Local governments were slow to awake and had to face the impossible situation that they have to assist social layers to obtain homes whilst they had already lost the majority of the flats that had been built for this very purpose.

Not unlike the bulk of our habitations, Szentendre also witnessed the same process: the majority of the flats on housing estates have been purchased by the people living in them. This way the social layers that could not afford it had to stay in low-comfort downtown buildings with poor conditions. This way a deadlock situation evolved: the renovation of the buildings – their bulk being protected historic sites and monuments – and their sale for their real value is impossible unless the dwellers have somewhere else to move to.

In the summer of 2003 the inauguration of a social residential complex comprising 36 flats in the neighbourhood of the housing estate in Püspökmajor proved to be an attempt to break away – constructed from money obtained in tenders, it is a pioneering project in the country, being among the very first ones, aimed to locally tackle the issues described above as complex issues of national concern. Apparently, the exact definition of the living conditions of the would-be dwellers was of great importance for Péter Vizér, the architect of the project. He had the concept of defining the tenants of his buildings as a special community. Accordingly, his project is organized as centred around a cortile providing an opportunity for personal retreat. There is a residential park with a seemingly intimate closedness created as if it were plucked out from the "bleak" area of the housing estate. Separation yet remains the first reading only, it will not take long to experience just the contrary either. The house lives its own everyday life. Yet the acts of communal touch happen outwardly, open to the neighbourhood and the street. Suggesting both intimate closedness and yet guaranteeing active communication with the outer world, this architectural component is organised as a unit comprising three blocks centered on an outer bordering wall with a sweep of an arc functioning as a unifying agent. More precisely, we can only regard it as a wall at the height of the ground-floor, where the rigour of the closedness is counterpoised by raw bricks with warm hues and tints as well as by thin slit-like apertures that not only provide rhythm to the surface but also an access to see through the section behind. The wall itself on the upper floors is transformed into a special outer peel – the space bordered by it is gently protected by a light grid of wood strips. The search for the balance between guaranteeing intimacy and the openness to the environment is the most emphasized concept of the building by Péter Vizér. The complex is divided into three blocks, each containing 12 apartments, the organization of which is primarily defined by the criteria of a pleasant orientation. Thus the two blocks positioned toward the street mentioned above turn southward – simultaneously to the cortile – with its precious facades. The third house is one storey lower so as to shade less of the garden. The individual residential units are characterized by reservedness and simplicity. Enclosed and functional structuring is counterbalanced by emphasized changes of the planes of the walls. Thus the complex is strikingly divided into two components – the one comprising residential functions is a closed cube with open communicating sections linked to it via ligh and transparent structure.

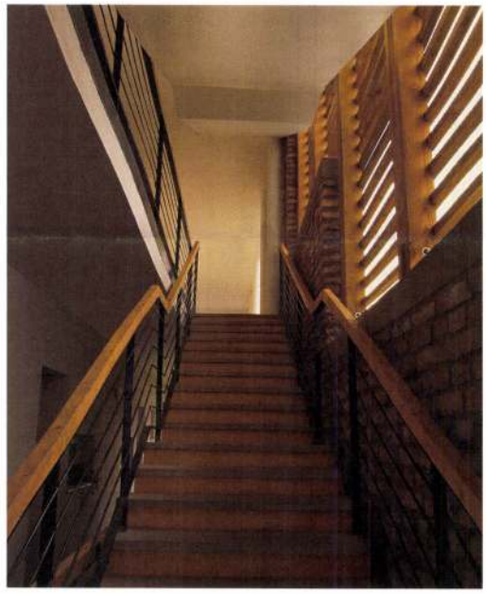

Because of the special contents, the task of the architect revealed further challenges, the main goal being low-cost construction compared to the possibilities. Yet an even more important concern was that the flats built are also to be maintained at a cheap rate in the long run. The individual residential units embody the most badly needed liiving space with their ground plans comprising just one or one and a half rooms.

Peple are now moving in, their presence is not only marked by the everyday scenes happening on the outer corridors. They have equipped washlines on the railings of the balconies, and, more strikingly, installed satellite dishes, whilst the small terrace on the ground-floor has been transformed into a porch with a picket fence and a small bench. These are the materializations of their dreams of a home – with the secure background of the comfort most needed after a kitchen and a room.

Vitkai

festő

Tordán, említé az Erd. Heradó 1833. I sö fél eszt. 34. l.

Magyar szorgalom és mesterségek történeti rajzolatja. Honnivész 1833. 238. l.

Rejáshutai Balla-barlang ásatása

VI. 167

Vittka

festő.

Nevét az eddig megjelent kézikönyv
nem emlitik. De két helyütt tala
juk e művészt fölemlitve, n
ből azt következtethetjük, hogy
a XIX század harmincas éveiben
Erdélyben kedvelt festője lehetett
a főrri köröknek. Sajnos, ez
a két forrás is igen szükszavú. m
veiről nem is szól. De nihor a
„Honművész", Magyar szorga
és mesterségek rajzolatja Ferenc
király alatt c. alatt megemlé
zik az akkor élt művészekről, e
ti, hogy Vittkairól az „Erdélyi K
1833. évi I Köt. 34. számában is d
tréöleg emlékezik meg e művé
általános tetszést oratot művész

Művészet, 1903. 348.

Vitkay Ferenc

Wid

z

KRima 1882 53 l-
54 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Vitkai

festő

l.

Szabómagyfest.

153. l.

Czóbel Minka:

Az erdő hangja

Tükrökről, szobákról.
Három falu határából.
Egy hét. Álmok kertje.

Wittkai

l.

LLykaMagyműI800-50

289. l.

Fráter Zsófia
I. Schweidel utca 11. sz. 2. e. 15. a.

30 p.

Vittkai

Ltáb, III. 30

Vittkai

München 1903. 348

Cossa Francesco: Futulyázó angyal 108 (606), 1143 (44). — Hárfázó angyal 109 (606), 1144 (44).

Vitkai

festő

A terembe fel vala függesztve
es. kir. fejedelmünknek
szinte ember nagyságu magyar
öltözetu olajba festett képe,
hely beli magyar képfestő
Vitkaitól, mely képet anyi-
val öröméstebb fogada az
innepló nép stb. (1833.
ján 10-én a vármegye közgyülési
termebe ~~megalakult~~ a Tordai Casino
megalakulása alkalmából

Erdélyi Hirado, 1833.

I. 34. l.

Vittkai

VITTKAI képfestő nevét az eddig megjelent kézikönyvek nem említik. De két helyütt találjuk e művészt fölemlítve, miből azt következtethetjük, hogy a XIX. század harmincas éveiben, Erdélyben kedvelt festője lehetett a főuri köröknek. Sajnos, ez a két forrás is igen szűkszavú. Műveiről nem is szól. De mikor a „Honművész“ ‚Magyar szorgalom és mesterségek rajzolatja Ferenc király alatt‘ cím alatt megemlékezik az akkor élt művészekről, említi, hogy Vittkairól az „Erdélyi Hiradó“ 1833. évi I. köt. 34. számában is dicséröleg emlékezik meg e műveivel általános tetszést aratott művészről.

—68.

Művészet 1903. 348 l.

képérol, mely a kivalo muvesznot „A hatvasi rózsa" Liszti-jeben mutatja be, kevesen tudjak, hogy ez is a „Honmuvészi"-ben jelent meg először. Az eredetit Szathmáry Kiraly Pal festette (1836. 32. sz.) sajnos, mues megemlitve annak a rajzolónak a neve, ki Hirszal Anikót, Lendvay Márton nejének képét mutatja be (1836. 27. sz.) Ellenben Kántorné arcképénel meg van emlitve, hogy ezt Ghiadek Antal festette (1834. 104. sz.) A szinészek közöti is voltak az időben rajzolók. Igy Telepi György, kiről különben is tudva van, hogy ezermestere volt a szinpadnak. O rajzolta meg Szeged várát, a bánsági oldalról tekintve, mely képej Majer István, a a későbbi püspök, metszette a „Honmuvész" tar-

VITKAI *Ferenc*, festő az 1830-as években Tordán. Ferenc királyt ábrázoló, közel életnagyságú arcképéről az egykorú hírlapok dicsérettel emlékeztek meg.

h. g. II. 5961

Kálmán, II. Endre keresztes vitézekkel, IV. Béla, Kun László, III. Endre.)

b) *Vegyes-házbeli királyok kora.* (Nagy Lajos, Zsigmond, V. László, Hunyadi János Kapisztrán Jánossal, Mátyás feketeseregbeli vitézekkel, II. Lajos.)

c) *Habsburgok és erdélyi fejedelmek kora.* (I. Ferdinánd, II. Ferdinánd, Bocskay István, Bethlen Gábor, I. Lipót, Zrinyi Miklós a költő és hadvezér, Thököly Imre Zrinyi Ilonával, II. Rákóczi Ferenc, I. József, Mária Terézia Lotharingiai Ferenccel, V. Ferdinánd.)

JELEN.

Vezető: *Sztrilich Imre* százados.

Gyászoló Hungária a csonka cimerrel, az elszakitott részek szobrai közt.

JÖVŐ.

Vitkovszky Lőrinc

rajztanító

volt a szegedi tanítóképer-
diben a XIX század 50–70 es
évciben. Világi (nem pap) volt
s 1851 ben választottak meg a
nemzeti rajztanodába tanítónak.

Reizner János. Szeged története.
Szeged 1900. III. K. 238. l. 270 l.

Vitkovszky építész 1845

országház terve.

Művészet 1902. 147. l.

Kapronczа.

A háttérben látható vár
vezet, az előtérben pedig kett
kezőkben szablyával, kissé odá
tőle nem messze a földön ülő d
mondatszalagon, mely fölött mé

COPPREÜ

fölül jobbra: 224.
alól balra: sssss.
a lap hátán pedig a Vierdte Au

Rm., mér. a rl. 17.5: 11

Vitkovszky

épitész

1,

Biró Kovács

22. l.

VITKOVSZKY LŐRINC, rajztanár

A szegedi Zsótér-ház: "Az egész épület külnézete Vitkovszky Lőrinc rajztanár terve szerint idomitassék". 1856-ban mondta ki a Választott Bizottság. 197.old.

OLTVAI FERENC-VINCZI KÁROLNÉ: A szegedi Zsótérház épitése 189.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve. 1. 1966-1967. Szeged 1968

Vitkovszky Lőrinc

világi rajztanító

Szegeden 1851–1858

Irod

Rajztatás, 1906.

IX. 64. 289 l.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél...

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

M.D.K.

Vitkovszky Lőrinc
mérnök

Ő restaurálta az ahóvárosi és Dömötör templomot.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 117.l.

Ph. Schmidt: Schloss Neuschwanstein 1874

VITKOVSZKY LŐRINC, rajztanár

Szegeden élt a XIX.sz.közepén. Az Oskola-utcai Egressy féle házban, az árvizig fennállott Zum Soldaten nevezetü bolt cégtábláját, amely egy szegedi háziezredhez tartozó ú.n.46-os bakát ábrázolt csákósan, fekér Waffenrockban és fehét váll zijon lógó panganéttal. Ezt a képet később átfestésekkel tönkretették. Vitkovszky munkája. 198.old. 24.jegyz

OLTVAI FERENC-VINCZI KÁROLNÉ: A szegedi Zsótér ház épitése 189.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve. 1. 1966-1967. Szeged 1968

Vitkovszky Lőrinc, rajztanári festi MDK

Szegeden érdemes képzőművészeti tevékenységet fejtett ki. 192 old.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőművészetéhez. 180.o.

Xx Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

Vitkovszky Lőrinc

Rajztanár volt Szepeden a mult század végén

Tiszatáj 1967 VIII. n. Látó borító

MDK

Vitkovszky Törinc rajztanár

(Szegedi) reáliskolai rajztanár volt. Néhány klasszicizáló háztervét a (szegedi) levéltár, későbbi Fogadalmi Templom-tervét a Somogyi-könyvtár őrzi. Kivitelezett munkájáról nincs hiteles adat.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. 12. 278. l.

MDK

Vitkovszky Lőrinc rajztanár

Vitkovszky Lajos apja; szegedi rajztanár a múlt század végén. (Más adat nincs.)

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén. Tiszatáj, Szeged, 1957. június. 3.

V. Horváth

Dallos Sándor: Dunántuli
ered. köt., Fay Dezső
Gergely Márta: Második n
Gordon Zita: Női szemmel
id.Ábrányi Kornél: A mag
700 old. kve .....
Farkas Pál: Forradalom é
Dokumenta Humana: Berlio
" Balzac levelei
" Flaubert level
" Nietzsche levé
" Ibsen levelei,
" Tolsztoj level

IIBOO-50

Barbusse: Tüz, fvo .....
Móricz Zsigmond: Karak s
Jászai Mari: Színész és
Rákosi Viktor: Elnémult
Nietzsche: A vidám tudom
Somló Zoltán: Sötét bald
zával és előszavával/,
Culbertson: A kontrakt b
Ady Endre: A magunk szer
Zola: Jó polgári koszt,

Vitkovsky

Ltáb. II. 21,116.

talnál ülve és kezeiben templomhomlok-
ojásdad medaillon keretbe van he-
orul és alól égő gyertyák és egyházi
elirata a kép alatt:

ogin zu Österreich.

cm.

/.

V i t k o v s z k y ? építész

Országház terve, 1845

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
146.
"Markó Károly"

Vitkovszky

magyar építész

A pesti országház tervezésére kiírt első pályázaton, mely 1844 nov. 30. jart le

és a Rómában és Bécsben tanult Vitkovszky is részt vett a pályázaton.

Zámborszky Ilona

A magyar Országház

Bpest, 1937, 15. l.

76375

Vitkovszky

építész

Lyka Róma

79. l.

152.

József és Pu

Joseph und Puti

Vászon — 196×236

Vitman Antal

o Tvös Pest.

1772 – 1788. Eöst.

Horváth Szentpéteri

257. l –

Vitman, Anton

Ötvös

Pest, 1772-1788

Horváth, Dr Heinrich:

Pester Goldschmiede –

Barokk.

A Műgyűjtő

1931. 5. 7.

1341.

mio ~~et~~ cari
allievo ~~sul~~ i
migliore tra
giovani, ~~scrive~~
sulla scultu
e dal dott K
direttore della
Gal Municip
sull'arte sar
~~itali~~ Tanti
i due ultimi
miei allievi

M.D.K.

Vidmar Antal ötvösmester

1772-től 1788-ig a pesti ötvöscéh tagja.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4. 272. old.

Vittmann Antal

az egri Széchenyi u. 1-5. p. püspöki rezidencia

két lusztházonak vázáit aranyozza 1776-ban.

Voit Pál: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4991

Vitmann Antal

hiteles alkotója az egri megyeházo. köz-
gyűlési termében szereplő festményeknek.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3491

Vittmann Antal

piktor munkálatokat végzett az egri Kossuth
L. u. 14 sz. a. ferences templomban 1778-ban.

Vist Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt
Budapest, 1972.

3651

Vittmann Antal

egri „képíró" 1770 körül.

Voit Pál dr.: Heves megye művelődési II. köt.
Magyarország művelődési topográfiája VIII köt.
Budapest, 1972.

2330

Vittmann Antal

egri piktor. javítja az egri Kossuth Lajos u. 9. p. megjeházában levő királyképeket

1774 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei. II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt

Budapest, 1972. 350 l

Vittmann János

„Képíró" Egerben 1770 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2331

Vitnyéd műemlékei
és irodalma

l.

Csatkaisoprvműeml.

II. 46. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

F. de Vitt

rezin

Thökölj mire a, chépe

irod

Mf 194-l

A szegedi m. kir. állami f

Érte

.....

.....

.....

..... tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi In

De Vitt

rezim.

Magyarország Tükre.

laid

Mur és Konjot. ét.

1910. 222. l.

223 l.

őreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó*.....

osztályfő.

ire Szeged.

M.D.V.

Vitorovity Mileta
festő

Szines fametszeivel vett
részt a tárlaton.

Mészáros Fülöp: Zombori képzőművészeti csoport ...
Művészet, 1968. április – 39 kap.

MDK

Vitos György

Kedvencz, toll

N.Szal. 1913. tav. kiáll.

26. 1.

Vitos György

Árverési Csarnok aukció Kat.

31. 7. 1926. febr.

Önarchej. Ausrap

~~Aranyi erdélyvészi I. 168~~

1906 Dt 20.

Ministerhez felterjentés: Miksa Imre nám-
viteli megbízott lemondásának tudomásul vétel
és a ministerium számvevőségi sztályából egy tint-
viselőnek ez úgy köz-elletésére való kijelölése iránt

C 339/1906

P. Vitos Győző

szobrász

„Nincs cserepes tanyám..."

szobr. gipsz 50 k.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Vitos György

1901. tav. Kiáll. Nemzeti Salon

Faun, gipsz, 100 Kor

Vouillième, Prof. X. 100

Vitos György

1913. ápr.-máj. kiáll. Nemzeti Szalon
Kedvenc, tollrajz 300.-

Tervbe vett mizemnok

III. 161.

MDK

Vitrarius és Glaserer

Ev.nyomda, Késmárk, XVII.sz.

Tud. gyüjt. 1818. X. 2o 1.

Vitrarius Matyás

nyomdái

l.

Könyvkiáll. emlék

154. l

Tekintetes

Országos Műemlék

Bizottság

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
307-1908. szám.
Érkezett: május 14.

A BUDAVÁRI
FŐEGYHÁZ
ÉPÍTÉSVEZETŐSÉGE

Schulek Frigyes műépítész

műegyetemi tanár

Vitriarius Mátyás
nyomdája

MOL

1705–1708-ig nyomdája Késmárkon.

Fritzinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1892. 12. sz. 200. l.

Vitrinczky P. MDK

korongos a Zsolnay -gyárban

Született:

A gyárban dolgozott:

1885-94

76.o. 36. jegy.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay gyár művészete.
Pécs. 1959.

Vitrinszky Paul MDK

korongos "Haffner Dreher"
a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött
1885-1897.

69.o

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

Vitrinczky Paul,"Haffner-Dreher"

1885-tőla Zsolnay gyárbam dolgozott 12 éven át.

Nikelszky Géza,: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi. Pécs. 1949.ápr.12.

Vits Bertalan

kolozsvári ötvöslegény

1532

l.

Szádeczky: Iparfejl.

II. 41. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Özv. Beke Ferencné
SZOMBATHELY

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

M. B. K.

VITKOVITS Joan

muraviorum magister

Szakolca

1952

Művért. Kapossy János: Pitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1928-ban 137.e

MD 4

Vitkovszky Lajos rajztanár

Vitkovszky Törinc fia, szegedi rajztanár a múlt század végén (más adat nincs.)

Szelesi Zoltán: Szeged képzőmű-vészete a múlt század végén.
Tiszatáj, Szeged, 1958 junius 3. 2

Vitkovszky Lajos, rajztanár, festő MM-DK-

V. Lőrinc fia. Szegeden érdemes képzőművészeti tevékenységet fejtett ki 1892 előtt.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőművészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1956. Szegedi Nyomda Váll. 1956

Vitkovszky rajztanár M.D.K.

Szegeden az Oskola utcai Egressy-féle házban, egészen az árvizig fennállott Z um goldaten nevezetü pálinkás bolt cégtáblája.

Bálint Sándor: Pálánk

A Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962. 153.1.

Szeged, 1962.

Vitrovszky Lajos

Rajztanár volt szepeden a mult század végén

Tiszaláj 1967 VIII. h. Látó Gosztó

MDK

Vitkös, Farkas, Szab, Póka ötvösök

Szomoró ötvös fiai, atyjukkal együtt Örményes faluban müködtek s a tihanyi apátság birtokának és népeinek 1211 évi összeirásában szerepelnek. A tihanyi monostor istentiszteleti ötvös felszerelését ők tartották karban.

Erdélyi L: A tihanyi apátság tört. I. A pannonhalmi Szt.Benedek rend történ X.k. Bp. 1908, 272, 438, 504 l.

MD K

Anton Vitman, aranymives

mint mester említve 1772-1788-ig.

Dr. Horváth Henrik:Pester Goldschmiede-Barock.
A Műgyüjtő.- Der Kenner. 1931.V.évf.5.sz. 130-134.l.

Vitkai, festő

Honmüvész, 1833. 238-239.

Magyar szorgalom...rajzolatja

Vitkóci szárnyasoltár

Lepold Antal

Szent István király
ikonografiája.
Ser. szt. Istvánemlékk III.

129. l.

Vitkóci szavunkjegek

Genthon István

A végi magyar festő-
minvészet. Vác 1932.

59. l.

~~87~~

~~88~~

~~89~~

~~90~~

~~91~~

~~92~~

~~93~~

~~94~~

<Vitkóci templom>

Nemethy Lajos: A < >-ról. (Hét ábrával) Arch. Ért. 1910. 58–62. l.

~~Baracska h. n. VII. 190~~

Vitko Mihály

Kannagjártó

Kassa 1672

l.

Arch. Ért

1909. 269. l.

cben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
klós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

ne és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

...ásztottak hellány hete Elek Istvánt a frakció tagjai. Ez adott alkalmat arra, hogy a ma meglehetősen kiélezettnek tűnő politikai helyzetről, a formálódó magyar demokrácia esélyeiről kérdezzük.

– Jelent-e változást feladataiban, lehetőségeiben az MDF-képviselőcsoport elnökségébe választása?

– A frakció ezután is ugyanaz, ami korábban volt, de a frakcióvezetőségnek mégis fontos szerepe van. Az elnökség meghatározza a stílust, befolyásolja a frakciót abban, hogy milyen menetrend szerint, milyen témákkal foglalkozzon. Úgy gondolom, hogy az elnökségbe választásom azt a szándékot tükrözi, hogy az a politikai stílus, amit eddig is határozottan képviseltem, az a korábbinál határozottabban jelenjen meg. Valószínű, hogy képviselőtársaimnak is az lehetett a szándéka ezzel, hogy *az MDF jobban emlékeztessen egykori önmagára, mint az elmúlt másfél évben.* Azaz úgy jelenjen meg, ahogyan az egy racionálisan gondolkodó, toleráns, gyakorlati kérdésekkel foglalkozó, sokféle *érdekkört, érdekszemléletet ötvöző sajátos „néppárt"-tól várható. Arról kell meggyőzni a nyilvánosságot, hogy ez a párt nem különbözik attól, amelyik megnyerte a választásokat.* Az a benyomásom, hogy az utóbbi időben a nyilvánosságban az a képzet erősödött meg, hogy az MDF alapvetően megváltozott, a társadalmi bázisa eltolódott, és ennek következtében politizálásának stílusa, módszerei a centrumtól jobb felé tolódtak.

– Mennyire tükrözi a nyilvánosságban megjelenő kép a politika valóságos arányait, a hatalmi erőviszonyokat és az ország politikai tagoltságát?

– A sajtó és a nyilvánosság is olyan fogyatékosan látja el a szerepét, mint ahogyan általában politikai intézményeink. Azt gondolom, hogy valami igaza van ennek a sajtónak vagy ennek a nyilvánosságnak akkor, amikor ilyen képet fest az MDF-ről, mert az okot vagy legalábbis ürügyet adott ahhoz, hogy így lehessen bemu-

ez olykor szinte már karikatúraszerűen eltúlozva jelent meg, amiben a sajtó fogyatékosságai is tükröződnek. Főként talán az, hogy nem tudja különválasztani a lényegest és a lényegtelent, a felszíni jelenségeket és a mélyebb folyamatokat, vagyis nem tesz különbséget a törvényekben, a kormányzati lépésekben megjelenő tettek és a szavalatok között. Nem érzékeli igazán, hogy a kormányzati pozícióból hirdetni liberális elveket szükségképpen mást jelent, mint ellenzékből hirdetni ugyanezeket.

– Van Bibó Istvánnak egy unalomig idézett tétele, ami szerint demokratának lenni annyit jelent, mint nem félni. Ugyanakkor töméntelen cikk olvasható arról, hogy milyen félelemgerjesztő intézkedések születnek, ilyen tendenciák jelentkeznek, tehát hogy a hatalom félelmet gerjeszt. Mások szerint viszont az erről szóló indokolatlan nyilatkozatok öngerjesztő módon hívnak elő félelmeket – egy valóban sok bizonytalansági tényezőt tartalmazó helyzetben. Várható-e, hogy partnerré válnak azok a politikai ellenfelek, akik a demokrácia kiépítése érdekében képesek voltak együttműködésre?

– Én azt tartom fontosnak, hogy a jogállam legfontosabb intézményei létrejöttek, többpárti parlamenti demokrácia működik. Ez arra kényszerít bennünket, politikai szövetségeseket és ellenfeleket, hogy egy meghatározott szférában – kölcsönösen korlátozva egymást – együtt tevékenykedjünk, és közösen, egymástól is tanulva, tapasztaljuk ki, hogy hogyan kell egy normális demokráciában működtetni ezeket az intézményeket. Fontos, hogy a szándék meglegyen, de ennél is fontosabb, hogy az ettől függetlenül már meglévő jogi intézmények, a politikai keret már rövid távon is arra kényszerít bennünket, hogy megtanuljunk együtt élni, és hogy a kialakult játékszabályokat folyamatosan finomítsuk.

– A közvélemény azonban elszokott attól, hogy együtt éljen a különbö-

VITTAY György elfiben

M. Nemzet, 1992. máj. 23.

Új operát, de...

Ne a Köztársaság téren

A főváros vezetősége korábban több ajánlatot kapott az Erkel Színház átépítésére, illetve *egy új, korszerű opera megépítésére*, de csakis úgy, ha *vele összekapcsolva egy szálloda* és már eljuttattam, esetleg metróállomás) közelében emelkedne, tehát a Köztársaság térnél *közlekedésileg is megfelelőbb* és tágasabb helyen.

Egy magas, többemeletes szállo-

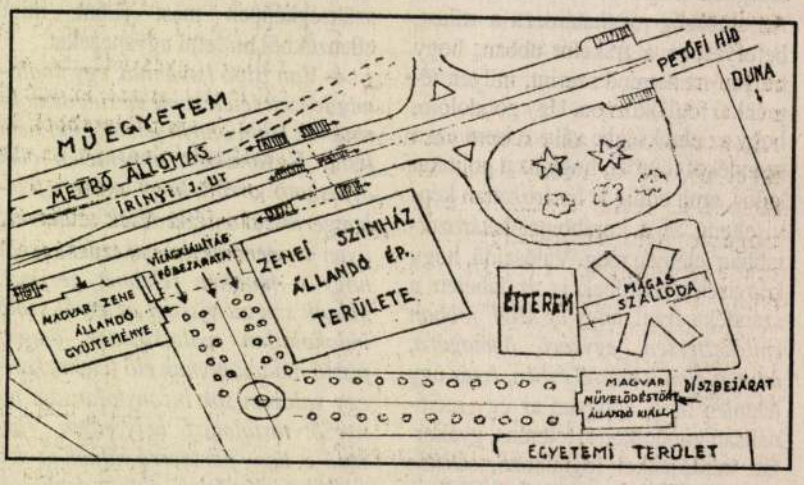

egy kisebb, reprezentatív *bevásárlóközpont* is létesül. Mindezt a Köztársaság téren képzelték el, úgy, hogy a teret formájából „kivetkeztetik", és az új létesítmények *legalább egyharmadát foglalták volna el.* Az ajánlatot – ilyen formában – a főváros vezetése aligha fogadhatta el, ugyanakkor örülne egy új opera megvalósításának, amely – jelenlegi nehéz helyzetünk ellenére – a külföldi beruházók segítségével újabb kulturális intézménnyel gazdagítaná Budapestet.

A Köztársaság téri vitákat hallva, jómagam egy más ötlettel állok elő. Szerintem ugyanis a Petőfi híd oldalán, az *Irinyi út vonalában* az operaház attraktív formában elhelyezhető, a szálloda pedig a Duna-partnál. Ez a hely a színház és a szálloda részére igen megfelelő, mert jelentős helyen, a Nagykörút folytatásában, a 4-es, 6-os villamosmegállónál (sőt, az én *módosított metróvonalvezetésemet figyelembe véve*, amelyet illetékesekhez da e helyen szinte kívánatos, mert *itt már a budai hegyek vonulatát nem zavarhatja; a folyó mindkét oldalát sík terület határolja.* A felső partrészt jellemző, történeti stílusú épületek sora itt befejeződik, a hídtól kezdve – tervek szerint – modern, vasbeton szerkezetű épületek szegélyezik majd a partot. Ezért különösen fontos volna, hogy *a történeti jellegű és az új, vasbeton jellegű épületsort a két oldalon magasépület válassza el,* amelyek egyúttal jellegzetessé teszik a part két oldalát. A parti épületek sorát pedig egymáshoz illő, 25 méter magasságúra kellene megtervezni és kialakítani.

Az új opera és a szálloda területét *a világkiállítási területtől elkülönítve kellene értékesíteni,* és akkor ebből az összegből megépülhetne *a magyar zene gyűjteményének és a magyar művelődéstörténet állandó kiállításának épülete is.*

Vittay Győző

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ- EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 1-853-30.

Vitay Győző

MEGHÍVÓ

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET

MŰ ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYA

1937. május hó 3-án, hétfőn délután fél 7 órakor ülést tartanak, melynek tárgya:

1. RIHMER PÁL előadása:

Városok sorsa a huszadik században.

2. VITTAY (WITTENBARTH) GYŐZŐ előadása:

Budapest belvárosi plébánia templom elhelyezése és a hídfő közlekedésének megoldása, valamint a Bazilika előterének kiépítése.

3. Folyó ügyek, indítványok.

Ülés után szakosztályi vacsora.

Vendégeket szívesen látunk.

A Szakosztályok Elnöksége.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Orsz. Bizottsága úrnak

H.

IX. Rákos-u. 10.

Mérnökök Nyomdája. 3789.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ- EGYLET

Budapest. IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 1-853-30.

MEGHÍVÓ

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET
MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1937. május hó 3-án, hétfőn este fél 7 órakor ülést tartanak, melynek tárgya:

1., RIHMER PÁL okl. építészmérnök előadása:

Városok sorsa a huszadik században.

2., VITTAY (Wittenbarth) GYŐZÖ előadása:

Budapest belvárosi plébánia templom elhelyezése és a hídfő közlekedésének megoldása, valamint a Bazilika előterének megoldása.

Vendégeket szivesen látunk.

A Szakosztályok Elnöksége.

Vittay (Wittenbarth) Győző

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Mücmlékek Országos Bizott-
ság

úrnak

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Mérnökök Nyomdája. 3759.

Vittay Grożo

l.

M. MÉE kożl

1938. 187. l

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Nitay Győző

tervét a budapesti pályaudvarok elhelyezésével kapcsolatban emliti-ismerteti

Bronte Lajos: Az átmenő személypályaudvarok kérdéséhez. - Budapest, 1970. 7.sz. 28-29. l.

Vitay Győző

cikke:

Vitta_y Győző: Római falmaradvány a Kazinczy-utcában.

Budapest, 1971. 5. sz. 32-33.l.

MDK

Vittay Győző és Károlyi Antal épitészek

A Pesti Városháza. 1937. 2. sz. 1o,12.1.

a, mert jön a kövesdi kiaasszony!"
eimre adott válaszok alapján ugy
sasszpny" a mult század végén, a
e el népszerüsége tetőfokát. Ek-
s akadt a faluban, aki tréfából
ijesztgette a késő esti órákban a

rás után a legközelebbi esemény,
en formában a faluban máig is nyo-
korában egy vár felépitése volt,
omjait is alig látni. A várat a
en a nyirvégi nemesek épitették
t László adott engedélyt. Nem le-

Vits Bestalan

ötv. Kolozsvár.

laid

Krádeczky II. 41. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi min'a

VITTENBAUER, Michael, brassói kőművesmester

M. V., Burger und Maurermeister in Kronstadt, 16 szegény számára lazaretet épitett és nagyrészt fenntartja. A király a polgári nagy arany éremmel tüntette ki. (1808, 466 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Vittenczi kastély

1.

Jedlicska II.

49. l.

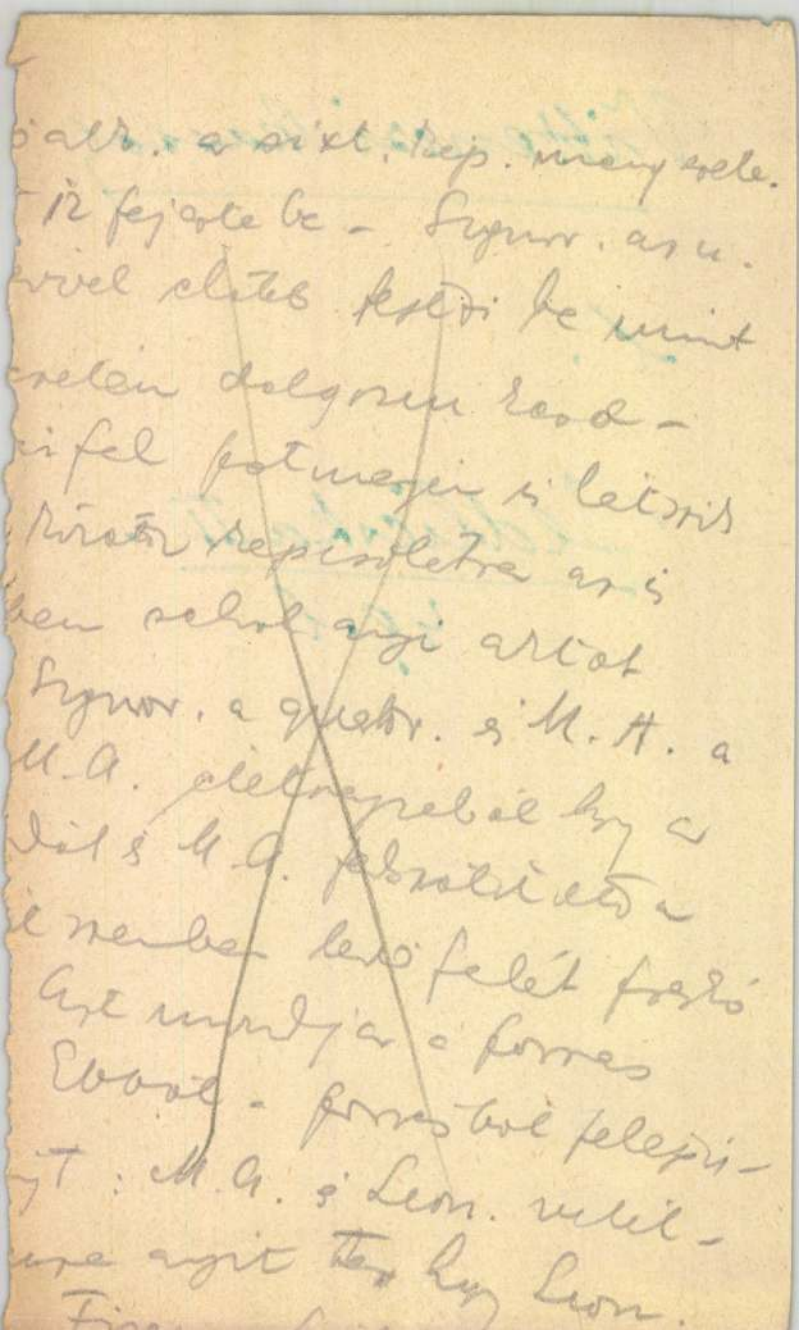

MDK

Lady Vittenberger Magda

Szines rajzok

Tannhäuser és Venus, vf.

Ó-testamentumi jelenet, vf.

MAPE 5. kiáll. N. Szal. 1916. nov. 17. 1.

Vittenci hastely

és egyházi emlékek

l.

Jedlicska II

287. l.

293 – 302. l.

Férfi képe

437. Németországi festő a XVI. sz.-ból

PETTER VITTIBSLAGER, német varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik.
26 .old

/ 1,2./.V. német varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században y 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

---

Vittinghof

l. Wittinghoff.

Arabcóz[illegible]

Daumont
Habermann
Kohlmann

Vésnök-nővérünk

M. D. K.
bekö és grafikus

VITTINGHOFF (Wittinghoff) Károly br.

szül. Pozsony 1772, megh. 1826 Wien

é. -

Bécsben tanult, Pozsonyban és Bécsben

dolgozott

Horas XVIII. 27. 259. l.

Vittinghoff Karl br
1772-1826
Ltäb. II. 47
IV. 35, 153

10022

rezett tojásdad medaillonban. A
ra helyezve korona, keresztes al-
p alatt két sorban:

rzogin zu Osterreich
hlen Gemahlin.

.5 cm.

-900.
-38.

Vittinghoff Károly báró

festő és rézmetsző.

Stúl. Pozsony 1772.
+. Bécs 1826. jul. 28.

Lásd teljes életrajzát

Wurzbach. Biogr. Lex.
Wien. 1885. 51 köt. 79-
80. l

(időkimélés)

Megnézni
Singer?

VITTINGHOF KÁROLY báró, westfáliai származású festő és grafikus. Pozsonyban született 1772-ben. 1820 körül a bécsi akadémián tanult. Főként Bécsben működött, ahol 1862-ben halt meg. Kőrajzai: „Der Eingang der Blasensteiner Tropfstein. Hölle in Pressburger Comjtat". Jelz: „N. der Natur von Carl Baron Vittinghof". — Detrekő, „Das Fürstlich-Pálffysche Schloss Blasenstein von Westen" aláírással. Jelz: „Nach der Natur von Carl Baron Vittinghof". — Detrekő „Das Fürstlich-Pálffysche Schloss Blasenstein von Osten" aláírással. Jelz: mint előbbi. — Bibl: Lyka: Tbv. m. II, IV. — M. T. Kpcs. graf. gyüjt. — Nagy J. Toldy Ferenc Irodalmi Beszédei, 1847. 271. l.

Vitkinghoff Károly báró, festő és rézmetsző, zül.
Pozsony 1772, megh. Wien 1826 júl. 28.

			Szinez
2	138	20041	Gáspár J Pergin Krétai

Ennek hitelére ezt az okm
ban állítottuk ki azzal, hog
tatásügyi m. kir. ministerium
Szépművészeti Múzeumnak, eg
véd Ludovika Akadémia paran

Budapesten, 1916. évi dece

A m. kir. honvéd Ludovika
Akadémia részéről:

mint átvevő.

M D K

Vitinghof Fridericus delineator privatus, Pécs.

grafikus

Kaposzy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. MMv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

tovább Vittinghof Karl
báró
1772–1826
99. l. 100. l.

Weiss David
1775–1846
106. l.

Wolgemut Michel
1434–1519 és Pley-
denwurff Wilhelm
1450–1494.
l. 108, 109, 110. l.

Felvinczi Takács Zoltán
dr.: A pápai ref. főis-
kola Br. Baldaccsi
Antal-féle metszet-
gyűjteményének kata-
logusa. Bp. 1910.

3918. Joseph Cla

Sz. Avignonban 1712 augusztus
december 2

Kikötő világítótoronnyal.

Lenyugvó naptól megvilágít
vannak a felszökő sziklától rész
idább két ágyú van, a melyek
míg a benyuló parton két asszo
get a csolnakban dolgozó nég
horgonyt vetett vitorlás közel
figyelmünket; jobbról pedig, a
melynek kétnyílású kőhídján hár
kozik ki, halászok foglalkoznak
nakkal, illetőleg a háló bevonás
térben jobbról hegy emelkedik t
kilencz halászmadár röpköd. Az

Vászon, méretei 63 : 94 cm.
600 K. — Hirsch Istvánné sz. Kr
deczember 2-án (1979–909). — Á
(178–910). — Bejelentetett 1911

III.

Hag. 1910.
Hirsch I.né

Vittkay

Vittkay Erzsébet
arcképe valószínűleg
fenti mind
ön szerintem

Perálltörsképes
226, 479. l.

M.D.K.

VITTMANN Antal

1779 FAZOLA Lénárd ártal a püspöki egyházigazgatási kapuk, ajtók vesztése

1778 Püspöki residencia bejárati kapujának vesztése

művért 1955. 1. 17

Soós Imre: Fazola Henrik és Lénárd egri vasművesek.

40

M. O. K.

Vithman

festő

1784 dec. 15. a kiskőrösi nagyoltár-
nak környékét V. nevezetű festette.

Szabó Gy. Adatai. Művtört. Ért.
1958 (VII.) 2-3 n. 200

M.O.K.

Vittmann egri aranyozó

Az egri exjezsuita templom főoltárán dolgozott társaival együtt. Lásd: Jegyzet rovat 25. pontját.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

M.O.K.

Vittmann Antal egri festő

A kömlői plébániatemplom főoltárának modelljét pingálja márványszinüre, mint Franz József vállalkozó épitész szerződésese.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

M.D.K.

Vittmann -

aronos Wittmannal

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

Vittmann Janos

Festö

l.

Garas Kracker

67. l.

MDK

Vittorio Pica, a velencei
nemzetközi müvészeti kiállitás fötitkára.

a jeles olasz kritikus a Szinvei -Társaság levelezö tagja, junius hó elsö hetében mint a Társaság vendége Budapesten tartózkodott, mely alkalommal székét a társaságban "A szélsö Kelet müvészete" c.elöadással foglalta el s az Ernst Muz.-ban is felolvasást tartott

Müvészeti Elet. -
Magyar Müvészet.1925. 3.sz.

Vittmann János

műve az egri /hatvani/ temető rk. kápolnájában. Reprodukció.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

2861

Vittmann János

egri festő háza Dobó u. 18. sz. a. Eger.

Reprodukció.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

272 f

Vittmann Zsiga

festőművész, akivel Bálint Endre Párizsban találkozott

Uj Irás 1978-3-122-
Bálint Endre: Az idők hömpölygése

THEODUS VITTMESSER, kötélgyártó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old

/ 1,2./ IV. kötéljártó. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Vittorio di Pietro
Simone

Càsd

Ràth II 431

Vittorio di Pietro Simone

antalos

Mátyás királynak

dolgozott

Florentinus

II. 602. l.

Vittorio di Pietro

Simone

olasz asztalos

Horo Mátyáskori

196-l.

700

őhadnagy
asut, Főmérnök Zimpel
Kormány építészi Felü-
te alatt tervezve és
olva.
rman Kometszete Bécsben és Steindruck
Vien.

vk. 56 : 75.7 cm.

35.

Térkép.

E lapon alól balra Nagy
Visegrádnak által ellenében fe
Nagy-Marost a fölötte elrobogó

RAJZKÉPE
A Pest-Buda Magyar Sz
szaki Ferdinand Csás
tsolása által, Bécs
Cseh, Szilezia, Galli
gal egyrészről, másré
és Erdély országgal
évi országgyülésnek
gyökereze
Szitányi Ullman Mó
több T.N. Vármegyék
alapitott
MAGYAR
KÖZÉPPONTI VASPÁL

Vittorio di Pietro

Simone

1479

l.

Voit Pál:

Régi magyar
okmánytár. Pp. e. n.
97. l.

zter rendeletéből:

[illegible]

szteri tanácsos.

k,

Budapest.

M.D.K.

Vituliny István, fazekas

neve Egerben 1834-45.
között szerepel az adózók
között.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

MDK

Viviani Antonio

"Pyrker László"
arckép - rézmetszet

Viviani , Antonio - Bauer - Ehrenreich

66.0

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Viviani A.

v. Ferdinand:

Mellig, kissé balra, keretben. Rövid haja előre van fésülve, oldalszakála kicsiny s arcza s bajusza leberetvált. Jobb kezét keblébe dugja. Fekete nyakravalója felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli s mellét a Mária Terézia, a Szt István, a Lipót és a Vaskorona rend díszíti. Egy elejű kabátjának gallérján és hajtókáján a paszománt tölgyleveles. Feliratai a kép alatt három sorban:

Ferdinando I°.

Imperatore d'Austria, Re d'Ungheria, Boemia, Lombardia, Venezia, Galizia, Lodomiria ed Illiria, Arciduca d'Austria ec. ec. ec."

alól balra: „A. Viviani dis."

s jobbra: „I. R. pri. Lit. Barozzi Venezia"

s legalól középütt: „Gius. Antonelli Tip. Editore Premiato Della Medaglia 1835."

Könyomat, méretei a keretnek 29.3 : 24.2 c/m.

Ltfa 7584

55/93 N° 1255.

Bartolommeo Vivarini

festő

Az arbei (dalmáciai) Szent András templom egy 1485-ben készült festményét őrzi.

Sz 69.f

Vivarini Barto-
lomeo
festő
Lárd +1499

Forster Gyula báró:
Capistrano János
arcképe. Magyarország
műcsulehei - I. K.
Bp. 1905. 115 —
120-l. képekkel -

Tellacsics I.

Csaknem térdig, hatnyol
rövid, bajusza kicsiny s arcza lebe
kodik, hol irás van, mig balját c
gon a Mária Terézia rendet viseli
dolmánya s nadrágja gazdag c
kard lóg. Teliratai a kép ala

Tellacich

Ban de Cro

Alól jobbra aláirás ának másaké
alól középütt: „29" és „Dessiné d'ap
par Am. Charpentier"
s jobbra: „Imp. Lith. de Cattier."
s legalól balra: „New-York pub.d
középütt: „Paris Goupil, Vilbert &
s jobbra: „London, pub. by E. Gar

Könyomat, alányomással

Litha 7648

55/93 N°

Vivarini, Bartolommeo

CAPISTRANOI SZENT JÁNOS

Bartolommeo Vivarini (1425 körül—1499 körül) olajfestménye a Louvre-ban

BÁNRÉVY GYÖRGY

Hankiss 57-l.

szintén használhatatlanná vált. Így is történt : az 1686—87-es kemény tél hamar próbára tette a már addig is sokat szenvedett helyőrség kitartását. Beck várparancsnok már november 24-én kénytelen a Haditanácsnak jelenteni, hogy liszttel, zabbal, fával és téglával rakott dereglyék valahol Buda fölött befagytak a Dunába. Werlein inspektor november 15-én kelt levelében szorgalmazza a Kamaránál egy malom létesítését, melynek kiválóan alkalmas helye lenne a meleg fürdő és a lőpormalom négytornyú hatalmas építménye (Császárfürdő) mellett. Ott a melegvízű tóból dús forrás fakad, melynek vize soha be nem fagy. Ez azonban egyelőre csak terv maradt.[24])

Buda ellátását, különösen ami az élelmet és építési anyagokat illeti, más körülmények is nehezítették. A Budára vezető útvonalakba eső vámhivatalok, de még a többé-kevésbbé szuverén jogokat gyakorló várparancsnokok sem vették tekintetbe, ha az átmenő szállítmányok a kipusztult Budára voltak irányítva, hanem csakúgy vámot vetettek ki rájuk, mint más egyéb árukra. Ez természetesen ismét nagy megterhelést jelentett, sőt a szállítókat el is riaszthatta attól, hogy Budára irányuló expediálásra vállalkozzanak. A Haditanács október 25-én át is írt a

Vityál-vára

Remete Károlyéki

Marosnéh

l.

Gaali II. tg. l.

A m. kir. vallás- és közo

14395 szám.

A Műemlékek Orsz. .

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Hüttes E

Vitzmandi Ötvös Lőrinc

Debecen 1557

l.

Zoltán Deb. 38 l.

Sul

XXIII

Vitzmandi Ötvös Lőrinc

Debrecen 1607.

(valószínűleg azonos a XVI. ubeli Ötvös Lőrinccel)

l.

2 oltótv Debr. 41 l.

Sopron, Bencés

XXI

Vitus sculptor et pictor

A kornak megfelelőleg szobrász és festő egyszemélyben. Hírneveséb ember lehetett; mert a brassaiak városi költségen szállíttatják 1523-ban Oláhországba Argisba, hogy ott a nevezetes egyházat képekkel díszítse. ‡ Argisban két régi templom van, egyik a XIV. századból szedő főtemplom, a másik a püspöki zárda templom, melyiknél volt Vitus elfoglalva bizonytalan. Az argisi híres zárda egyházról Reissenbergernek egy kimerítő monographiája jelent meg (Die bischöfliche Klosterkirche bei Kurtea d'Argysch in der Walachei. A bécsi k. k. Central Commission IV. évkönyvében) ez azonban, bár az építés korszakait részletesen tárgyalja, Vitus működéséről nem emlékezik meg.

‡ Arch. Ért. 1888. 167. l.

‡. Item Todt Istwan vehenti Vitum sculptorem et pictorem effigiare ecclesiam in Agris flor 1 asp. 25. (505. l)

Brassó városának régi hania-

‡ Fejérpataky László: dás könyvei.

SKUBLICS JENŐ.

1839—1901.

Múlt hó 29-ikén temették el Zala-Egerszegen rendkívüli részvét mellett Skublics Jenőt, Zalavármegye egyik vezérférfiát. Ivadéka volt a Dunántúl, kivált Zalában nagytekintélyű velikei és bessenyői Skublics-családnak, mely eredetileg Horvátországban virágzott, s melynek valószinűleg tagja volt az a Skublics Mihály, ki a mohácsi csata előtt Zimonyt védelmezte Szolimán ellen, oly keményen, hogy mikor végre fogságba esett, a török vezér elefánttal tapostatta agyon, — valamint az a másik Mihály is, ki 1527-ben a czettini gyülésen a Zrinyiekkel és Frangepánokkal I. Ferdinánd elismerése mellett nyilatkozott. E régi tekintélyes családnak méltó sarja volt Skublics Jenő.

A zalamegyei kies fekvésű Bessenyő faluban született 1839-ben. Atyja, József, cs. kir. kapitány, földbirtokos és táblabiró volt.

A régente dúsgazdag család ősi vagyonából, mely egykor Nyitra-, Vas-, és Zalamegyékben mintegy huszonnégy falu határát foglalta magában, — neki már csak pár ezer holdja maradt; de a család tekintélyét mindvégig megőrizte. Két fia maradt: Zsigmond és Jenő, kik atyjuk nyomdokain haladtak.

Nagy befolyással volt a két ifjúra anyjuk, Remser Borbála igazságos, erélyes jelleme, ki vasakaratával atyjuk korai halála után megtartotta számukra a megtámadott családi vagyont; továbbá Deák Ferencz és Csányi László társasága, kik atyjuknak benső barátjai voltak, miről számos kedves levél tanuskodik, melyeket a két nevezetes férfiú Skublics kapitányhoz intézett. Nevelésüket a magas műveltségű, nemes jellemű Maitz János, 48-as honvéd főhadnagy, egykori papnövendék és Königmajer Károly, később apátkanonok, czímzetes püspök, Deák Ferencz és Batthyány Kázmér benső barátja s országos hírű szónok irányították.

Ily környezetben növekedett föl a két testvér. Különösen az ifjabb, Jenő volt az, ki törékenyebb testtel, de a jó és nemes iránt fogékony lélekkel magába szívta a nagy eszmék csiráit. Nagy kedvvel művelte a klasszikus, de különösen a magyar zenét is. Mikor az alkotmányosság helyreálltával a megyei közéletbe kilépett, a közügy fáradhatatlan, részrehajlatlan, önzetlen munkásává lett, nem keresve fényt, hasznot, dicsőséget, egyedűl a közjót kivánta szolgálni, erős, tevékeny akaratával buzdítva, serkentve, vagy békítve és csillapítva ott, a hol kellett.

A politikai téren, mióta a régi Deák-párt felbomlott, ahhoz az ellenzéki árnyalathoz tartozott, mely gróf Apponyi Albert vezérlete alatt a nemzeti párt nevet vette föl, Apponyit tekinté vezérének, s újabban, mint Apponyi, ő is tiszta meggyőződéssel csatlakozott a mai szabadelvű párthoz, mely Széll Kálmán alatt a régi Deák-párt traditióit föléleszti. A megyei szabadelvüpárt elnökévé lett, de emésztő betegsége már nem engedte meg, hogy még további tevékenységet fejthessen ki a középályán, melyen soha semmiféle fizetést, előnyt nem fogadott el s még azt a 900 forint tiszteletdíjat is, melyet 15 évvel ezelőtt, mint gazdasági tudósító három évi működéseért kapott, csak abból a czélból vette föl, hogy halála után — mint nejének szóval meghagyta — kamatostul zalamegyei jótékony czélokra fordittassék.

Ilyen volt az a férfiú, kit most 63-ik évében ragadott el a halál, gyászba borítva szerető hitvesét, Spelletich Paulát, a ki Spelletich Bódognak, az 1848/49-iki képviselőnek, kormánybiztosnak, majd emigránsnak leánya. Zala vármegye önzetlen hű fiát és egyuttal egyik vezetőjét vesztette el az elhúnytban.

SKUBLICS JENŐ.

KAPISZTRÁN JÁNOS.

Az országos képtár igazgatósága a legközelebbi napokban egy képet állít ki, mely több okból megérdemli, hogy rátereljük a figyelmet. A kép csak másolat ugyan, de mégis nagyon érdekes. Nemcsak azért pedig, mert hazánk történetének egy nevezetes alakját ábrázolja, a ki Hunyady Jánosnak osztályosa volt a nándorfehérvári döntő diadal kivivásában, hanem azért is, mivel a képnek műtörténelmi szempontból határjelző értéke van. Rajta nevezi magát festője először a *Vivarini* névvel, a mely a korai velenczei iskola évkönyveiben elsőrendű helyen áll. A muranói Vivarini festő-család három tagja közül a középsőnek, Bertalannak alkotása e mű, mint az alján lévő keskeny szalagocska felirata elárúlja. Ugyanebből azt is megtudjuk, hogy a kép 1459-ben, tehát három esztendővel Kapisztrán halála után készült. Hogy kit ábrázol, azt a majdnem életnagyságú alak mögötti vörös kőlapon, a hasonló színű és anyagú talapzat párkányán olvasható gót betűs felirat mondja el, a mely így szól:

beatus . Ioh(ann)es . de Capistrano . ordi(ni)s . minoru(m) de obs(er)ua(n)cia obijt . 1456. di[e]
no 23 octobris . In hunlar . u(n)gari[e].

A ( ) közötti apróbb betűk rövidítéssel jelezvék, a [ ] közöttiek pedig hiányoznak a kép széléről.

A szürke csuhába, a Ferencz-rend akkori viseletébe öltözött, fapapucsos, derekán kötéllel övezett alak jobbjában függőlegesen letűzött lobogót tart. A zászlónak a szent arcza felé lebbenő oldalán az ő kedves tanítómesterének és eszményképének, Sienai Szt. Bernardinnak a typikus ábrázolása látható, kezében az égből alászállt tüzes golyóval, mely az eleinte sulyos beszédhibával küzdő prédikátort csodálatos módon ékesszólóvá tette. A lobogónak Kapisztrán glóriás feje fölött lebegő szalagja is latin felírást visel, mely hálaadásra szólítja föl a hiveket a Jézus Krisztus által kivivott győzelemért, tehát világosan czéloz a nándorfehérvári diadalra, a szent mozgalmas és viszontagságos életének e dicsőségesen ragyogó koronájára. A kissé előrehajlott, középtermetűnél valamivel alacsonyabb, de korához képest még mindig szilárd tartású aggastyán feje kiváló gonddal van festve. Hozzá mérten a test még kissé kezdetleges ábrázolása egészen arra az átmeneti korszakra vall, a melyben Vivarininek eleinte még félénk szárnybontogatása máris nevezetes haladást jelez, ha elődeivel hasonlítjuk őt össze.

Minket ez arczon a festőnek kivált az a szembetünő törekvése érdekel, hogy hősét világtörténelmi nagy szerepét teljesen felfogva jellemezze. S ha a szent kortársainak róla ránk maradt szóbeli leirásait olvassuk, — a melyek sorában kivált az Aeneas Sylviusé, a későbbi II. Pius pápáé érdemel figyelmet, — akkor el kell ismernünk, hogy Vivarini az olasz, kivált a velenczei művészet akkori fejlettségi fokához képest jelesül oldotta meg feladatát. Képének tehát annál nagyobb értéket tulajdonithatunk, mert ismervén művészi irányát és ambitióját, feltehetjük róla, hogy a hol módjában volt, nem érte be a pusztán typikus ábrázolással. Ennek ez esetben ellene mond már a részletező gond és a félreismerhetetlen egyénítő törekvés, mely az arcznak minden vonásából kitetszik. A határozottan egyéni koponyaalak, a nagy távolságba szegzett éles, majdnem szúró tekintet, az ezzel együttjáró erősen feltüremlett homlokránczok annyira személyes jelleget adnak ez arcznak, hogy azt első pillantásra is nem közönséges, nem is átlagos ember képmásának kell tartanunk. S mennyire talál e beszédes arcznak minden vonása az egykorúak leirásához! Csupa csont, bőr és ideg, mondja róla Aeneas Sylvius; szemének bűvös erejét pedig szintén több kortársa említi. Pusztán typikus ábrázolással különben megrendelőit is aligha elégíthette volna ki a művész, a kiknek épen úgy, mint neki magának, nem egy ízben elég alkalmuk volt Kapisztrán csodás hatású szónoklatát a lagunák városában hallgatni.

Kortársak tanúsága szerint 1450 előtt ismételten járt ott a lánglelkű apostol különféle fontos pápai megbízásokban; többször tartotta a bőjti prédikácziókat, mint egyebütt, úgy itt is, a töméntelen sokaság miatt szabad téren. Tehát Velenczében a XV. század közepe táján, mikor e kép készült, jóformán mindenki személyesen ismerhette Kapisztránt, kinek nem egy természetfölötti erővel eszközölt gyógyítása még közszájon forgott Vivarini korában. Ahhoz tehát alig férhet kétség, hogy a festő akár még az élőről készített vázlat után, akár puszta emlékezetből, de jellemző hűségre törekedve ábrázolta Kapisztránt, hősének a lelkét igyekezvén arczára varázsolni, a miben a három Vivarini közül talán Bartolomeo jár legközelebb az egykorú német mesterekhez. Antonióról, Bertalan bátyjáról különben tudjuk, hogy korábbi munkatársa, kivel egy ideig közösen alkotta műveit, német mester volt. Innen a feltünő hasonlóság, mely Bartolomeo képein is néha egészen a kölni iskola arczmásaira emlékeztető vonásokkal vall az éjszakról jött hatásra.

Így vagyunk Vivarini B. Kapisztránjával is, a mely kétségtelenűl az egyetlen hitelesnek mondható a szent valamennyi ábrázolatai között. A többi különben majdnem mind a Vivarini óta typikussá vált alak többé-kevésbbé sikerült utánzata, vagy legalább annak a hatása alatt áll. Így az is, a mely az *Acta Sanctorum* októberi X. kötetében, az október 23-ról szóló rész végén, a szentnek egy Capistranóban őrzött képe után készült, másolatot tüntet fel.

Némi nyoma látható e typikus ábrázolatnak egy 1578. évi velenczei nyomtatvány czímlapján is, a mely Kapisztrán egy munkácskáját, az utolsó itéletről és az Antikrisztusról szólót előzi meg. A keresztes zászló és a szent kámzsája gallérján (képünkön a balvállon) lévő kereszt rendes alkatrészei e typikus ábrázolatnak, a melyről többnyire a balkézben tartott könyv sem hiányzik. Vajmi távol áll már e typustól az a kép, mely a Szilágyi Sándor szerkesztésében megjelent ezredévi nagy történelmi munka IV. kötetének 146. lapján látható s Rafael egy állítólagos ifjúkori műve után készült. Az itt jóval ifjabbnak ábrázolt szent arczán nyoma sincs a Vivarini-féle kép jellemzetességének.

Akkor még az a különben is igen érdekes metszet is közelébb jár a Kapisztránról alkotható jellemképhez, melyet ugyanez alkalommal egy 1519. évi augsburgi nyomtatvány czímlapjáról közlünk. E kis könyvecske egy-egy példánya a Nemzeti Múzeumban és Apponyi Sándor gróf gyűjteményében van meg. Az ennek leirásában kifejezett gyanítás szerint e metszet *Schäuflin János* műve, a mit a képecske alján lévő monogramm megerősiteni látszik. A metszet azt a jelenetet ábrázolja, midőn a Kapisztrán szivreható prédikácziójától megindúlt tömegben a játékosok koczkáikat, ostábláikat és kártyáikat, a nők pedig piperéjüket, sőt még a hajfonataikat is máglyára hányják, feláldozván, mint a szent életrajzirója a köny-

KAPISZTRÁN ARCZKÉPE VIVARINI BARTOLOMEÓTÓL.

Eredetije a párisi Louvre-ban, másolata az Országos Képtárban Budapesten.

vecske elején mondja, «az ezermesternek, vagyis az ördögnek e bűbájos eszközeit, a melyekkel az emberek lelkeit behálózza».

Egykorú feljegyzések Lipcsében vagy Nürnbergben történtnek mondják ez esetet, melyhez hasonló bizonyára többször is ismétlődött a szentnek apostoli térítő útjain.

Olvasóink bizonyára szivesen látják ezt a másik korjellemző képet is az elsőnek bemutatása alkalmából, mely a párisi Louvre-ban lévő, fára, temperával festett eredetinek fényképe után készült. E fényképet *Forster* Gyula miniszteri tanácsos úr bocsátotta a «Vasárnapi Ujság» rendelkezésére. *Kammerer* Ernő úr pedig, az országos képtár igazgatója, valamint *Wollanka* dr. úr, lekötelező szivességgel jártak kezünkre a képre vonatkozó műtörténelmi adatok megszerzésében. *K. L.*

PADEREWSKI.

A jelenkor legnagyobb zongoraművészei közül való *Paderewski* Ignácz, az orosz-lengyelországi virtuóz, a kit november 16-án fog a budapesti közönség ismét hallani. Mintegy tíz éve, hogy a lángveres hajú, rendkívül érdekes arczú, még érdekesebb egyéniségű művész nálunk járt; már akkor is rég világhírű volt, azóta pedig még ismertebb lett a neve. Azóta tette meg amerikai hangversenykörútját, melylyel amúgy is nagy vagyonát talán megháromszorozta; azóta komponálta Magyarországban játszó operáját is. A Kárpátok vadregényes tájain kóborló czigánynép szerelmét énekli meg ez a dalmű; hőse *Manru*, a kiről czímét is kapta. A tavasszal nagy sikerrel mutatták be Varsóban, s a legtávolabbi német város előkelő, nagy lapjai odaküldték zenebirálójukat az első előadásra; azóta számos elsőrangú színpad megszerezte; valószinű, hogy a magyar kir. opera is fölveszi műsorába. Sokat irtak ezen opera dallamszépségéről, hullámzó szenvedélyéről, különösen pedig mesteri hangszereléséről: a zenekar nyelve gazdag, beszédes, páratlanul szines; ez új oldala, új fejlődési foka Paderewski lángelméjének s meglepő, mert Liszt és talán d'Albert kivételével a zongora- vagy hegedű-virtuózok nem állnak valami magasan a zenekarral való bánás tekintetében.

De addig is, míg «Manru» esetleg megjelenik operánkban, Paderewskiben minket főleg a zongoraművész érdekel. A 42-dik életévét épen most (november 6-án) betöltött virtuóz szülővárosában, Varsóban tanult, a melynek konzervatoriumán utóbb (1879—88) tanárkodott; de már utolsó mestere, honfitársa Leschetitzky (Bécsben) annyira kifejlesztette művészi egyéniségét, a gyöngéd, vibráló érzés hullámai közül is kivillanó éles rhythmikát, a czigányainknál is megtalálható, csapongó rubatojátékot, a melyről azonban Chopin óta tudjuk, hogy épen így fakad a lengyel érzésvilágból.

Paderewski nem bírt a világtól és a dicsőségtől elzárkózva, kathedrájához kötve maradni; jól tette, hogy művészetét élvezni engedte az egész művelt világnak.

Sajnálhatjuk, hogy az amerikai tournée-rendszer már vérébe ment a művésznek: másfél hónapig erősen dolgozik, aztán pedig egész esztendeig is visszavonúl, a genfi tó melletti pazar fényű villájába. Így kénytelenek vagyunk *egyetlen hangversenyével* beérni, mert ezután rögtön tovább kell utaznia, hogy mindössze is csak hat hétre terjedő európai művészi körútjában mindenütt megjelenhessék a kitűzött időben.

A BUDAPESTI CSENDŐRSÉGI ÚJ LAKTANYA.

A budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság és ennek kiegészítő részei ez évi augusztus hó 1-éig a város különböző helyein elszórtan bérházakban voltak elhelyezve, midőn a képünkön most bemutatott, minden követelménynek megfelelő, valóban nagyszerűnek mondható laktanya elkészült.

A laktanya a budai külső nagykörút mentén, a közös katonai kórházon túl gyengén emelkedő lejtőn, a kincstár által megvett 16,000 négyszögméter kiterjedésű telken épült.

A körútra szolgáló két főépület oromfalait egy-egy két méter 50 centiméter magas egyesített országos nagy czímer diszíti; ezen pyrogranit czímerek a pécsi Zsolnay-gyárban készültek.

A pavillon-rendszerben készült laktanyának összesen kilencz nagyobb épülete van, úgymint: törzsépület, tisztilak-épület, altiszti és legénységi laképület, mellék- és börtönépület, a lóistállók, fedett lovarda, továbbá egy jégverem és egy tekepálya.

A törzsépületben vannak a számvevőségi és más irodák, helyiségek a segédszemélyzet részére, a törzsirattár, a törzs nyomdája, stb. s ezeken kívül tisztilakások.

A tiszti laképületben van elhelyezve a szárnyparancsnoksági és két segédmunkási iroda, szakaszparancsnoksági-, pótkeretparancsnoksági-, állatorvosi-iroda, nőtlen altisztek részére két helyiség, hadapród és a szárnyparancsnoksági nyomda, továbbá tisztilakások.

Altiszti laképület. Ebben van többek közt a legénységi olvasókör, játszószoba, lakás az altisztek számára, különféle mellékhelyiségek, s nehány raktár.

A legénységi épületben 11 legénységi hálószoba, összesen 138 ágygyal, továbbá tantermek és sok más helyiség van; a pinczében pedig nagy legénységi közös étkező stb.

A melléképületben van egyebek közt tiszti étkező és játszószoba, két legénységi étkező, a markotányos konyhája, legénységi közös fürdő, különfürdők és más helyiségek.

A lóistálló 28 lóra van berendezve különféle mellékhelyiségekkel. A szellőztetést vastag gipszlemezekből készült kürtők közvetítik, melyeknek fő előnye az, hogy nyirkos, nedves és teli időben az istállóban képződő párákat felszivják s ezáltal a csepegést meggátolják.

A fedett lovarda belső hoszsza 50 méter, szélessége 28½ méter, a legnagyobb és legtetszetősebb lovardák egyike Budapesten. Világítását a főfalakon át négy oldalról kapja nagy félkörívben végződő ablakokon keresztül. A vasfedélszéket a helybeli Danubius vas-, gép- és hajógyár részvénytársaság készítette, szerelte és állította fel. A tulajdonképeni lovaglótér oldalfalai két méter és 50 centiméter magasságig fenyőfa-deszkaborítással vannak ellátva, talaja pedig keményfa fűrészpor és finom szemcséjű Duna-homok egyenletes keverékéből készült. A lovardának egy fő- és két mellékbejárata van. A főbejárattól balra, emelkedett helyen van a széles nézőtér három erkélyszerű nyílással, jobbra a nagy nyeregkamara és mellékhelyiségek.

A fentebb ismertetett épületeken kívül van még a telepen a főbejárattól jobbra és balra egy őrház, egy laktanya-ügyeleti épület s a tisztek részére egy kényelmes tekepálya.

Az új laktanyában hét tiszt, nyolcz nős altiszt, kilencz altiszt, két hadapród, 138 legény. A munkás- és szolgaszemélyzettel együtt 200 hivatalbeli személy helyezhető el.

KAPISZTRÁN PREDIKÁLÁSÁNAK HATÁSA. — Egy 1519. évi augsburgi nyomtatvány czímlapja.

Vitus

nobrán

Gentmüeml

363. l.

A SOPRONI BENCÉS FŐGIM

21. szám.

A Műemlékek
t. Elnökség

Igaz örömmel jelentem, hogy a Kö
sa mellé könyvtárunkba sorozluk s nag
ga ajándékot és a vele szervezett nagy ör

Sopron, 1914. jan. 21.

Vitus frater

Váci Ferencrendi templom
szószéke 1767, orgona,
egyik oltár.

l.

Bónisné Vác 55. l.

Vitus frater

kesztette a Váci
ferencrendi templom
nép nőnéhét a
XVIII. nazad derekán

Dr Bónisné helyszíni
előadásából
Vác 1943. nep 22.

Gábor Csernyánszky

Ambitioning a story

In the heart of the city

(...Who can judge as an outsider whether or not it was wise to run away from the dragon. And isn't it all the same now afterward?
Every reliable statement is to refer to ourselves only.
I can do 100 metres in less than 25 seconds.)
This house is **all right** *as it is.*
I know even its prehistory, which may as well be regarded a drawback. In this case it surely is, as the history of its design is so absurd in itself that it can stand alone as a manifest piece of art, without a product.
(An apocryphal house: its spatial wall, its facade as well as its ground-plan is that of a house: more precisely, that of another house.)
It is a desire for a story.
There are three friends at a location called Development: Spatial Wall, Facade and Ground-Plan. Spatial Wall wins fame (his concreted statue is erected in the Regulation), whilst Facade and Ground-Plan die in World I (someone commissioned by Client shoots them dead). New characters appear: Facade No. 2 and Ground -Plan No. 2. It is a hesitating and bashful search for contact: can lost friends ever be substituted for?
We shall see soon.
But what about the statue of Spatial Wall?

Here is the description of this statue.

(A case study)
In order to speed it up I quit more frequented approaches based on comparison:

– geometric (small/big)
– reporting general condition (pleasant/good atmosphere)
– aestheticizing (like that/unlike that)
– critical (trendy/not trendy)

It cannot be examined why that is considered, and it cannot be judged whether or not it is well considered, as there is no norm available concerning what should be considered. (If it is frenzy or not.)
The question is whether what is considered here regardless of its so-called aesthetic or (particularly) justice contents – creates a self-contained construction. (If there is a system in it or not..)
Almost.
An enclosed construction: along priorities. First it is space being defined, thus inwardly. If it were so, there would not be butt-edges, as the space cannot be perambulated. In case there are butt-edges set in the space, then a feed-back: they are to be pedestalled. This way.
Or in a different way.

Description of Spatial Wall statue

(Moral)
The issue of the creative subject is perceptible. On the one hand, there is nothing to be said about it (that's why it is a subject). On the other hand, nothing can be said about it (as it is creative).
In case the character was not a category of aesthetics, but that of personality: there is a stronger consensus judging that. Judging the subject based on the work (thus in retrospect): difficult and extreme. Thus the statement – I guess – is tenable, and can be extended to the oeuvre as well. I do like it. (It is so because I am at the other extreme of the spectrum, and we tend to be closer to each other on the other side of the circle.)
I grant: it is not uttered that order shall redeem us, and it is indeed quite an adventure to shoot a lion.
The Moral is, as I see it: if we consider its location, Spatial Wall is "over-defined" (it is indeed rather too posted there), then its essential contents lies in its being erected there, and not in it looks: its shaping turns out to be insignificant. This is better than bad.
(I should say outright liberating): In case each window was the same consignment item in the whole of the development, it would not have a different final outcome either as far as qualities are concerned. I can prove it by the facade which has just been built at the back of the cortile.
A further moral is that shopfronts are worth designing well. An off-chance moral – but I have also said this before – is that if all the spatial walls were slanting and/or crumbled, it would do some good if the paving also carried on with the raster.

Thank You, that's all I wanted to say.

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Vizér Péter, Dénes Tibor

Okrutay Miklós

Legszűkebb tartalom

Szociális lakóegyüttes Szentendrén

Lakótelep. Panellakás. A „gondoskodó állam" talán legerősebb, máig ható szimbólumai. Amikor a ház is gyárban készült, futószalagon, egyforma lakások, egyforma embereknek. Az elképzelt, megtervezett munkás(=közép?)osztály életterei. Anti-városok anti-közösségeknek.

A LAKÁSHOZ JUTÁS látszólagosan szociális rászorultság alapján történt, mégis, amikor a társadalom többsége rászorultnak tekinthető, a „szociális" jelző nem is igazán értelmezhető. Ennek megfelelően a rendszerváltáskor a kérdés ezen összetevője háttérbe szorult, s elsődleges szempont lett a tulajdonhoz jutás vágyának azonnali kielégítése.

Az állam lakásépítésből történt kivonulásának kettős következménye megkerülhetetlen teher. Egyfelől az addigi, ugyan minimális, mégis meglevő „tanácsi" háttér elvesztésével, a lakótelepek panelközösségeinek társasházzá alakulva, maguknak kell megoldaniuk az épületek és környezetük fenntartását. Másrészt a lassan ocsúdó önkormányzatok avval a képtelen helyzettel szembesülnek, hogy úgy kell biztosítaniuk a társadalmilag lemaradt rétegek fedélhez juttatását, hogy időközben elveszítették az erre a célra épített lakások döntő részét.

Hasonlóan településeink zöméhez, Szentendre városában is lezajlott ez a folyamat: a lakótelepi lakásokat a bennük élők jelentős része megvásárolta. Így azon rétegek, akik ezt nem tudták megtenni, leginkább a leromlott állagú, alacsony komfortú belvárosi épületekben rekedtek. Patthelyzet alakult ki: a többségében műemléki védettség alatt álló társas tulajdonú épületek felújítására nincs elegendő forrás, az értékén való hasznosítás pedig lehetetlenné vált, amíg a bennük élők elköltöztetését meg nem oldják. Ez utóbbi legalább annyira költségigényes.

A 2003 nyarán a püspökmajori lakótelep szomszédságában átadott 36 lakásos szociális lakóegyüttes helyi kitörési kísérlet: a pályázati forrásból megvalósított építkezés országos szinten is az elsők közé sorolható, amely az előzőekben vázolt problémákat komplexen, városi szinten igyekszik kezelni.

Mindezen körülmények vázlatos felvetése nélkül az épületegyüttes építészeti értékelése üres esztétizálás lenne. Láthatóan Vizér Péter, a tervező számára is fontos volt a leendő lakók életkörülményeinek pontos definiálása. Az építész sajátos közösségként határozza meg épületei lakóit, közöttük – félretéve a szemérmességet – egyfajta társadalmi elesettség, kiszolgáltatottság teremt kapcsolatot. Ennek megfelelően a külvilág felől jelzésszerűen védett, valamiféle személyes elvonulást biztosító belső kert köré szervezi épületeit, ami egyúttal – a közös használat révén – közösségformáló teret is jelenthet. Ezzel tudatosan konfliktust vállal a környezetet jelentő '70-es évekbeli paneles lakótelep közegével, ahol éppen ezen közösségformáló közterek hiánya jelent betölthetetlen űrt. Látszólag intim zártságú lakópark jött létre a „sivár" lakótelep területéből kiszakítva. Az elkülönülés azonban csak az első olvasat, nem kell hosszú idő éppen az ellenkezőjének megéléséhez sem. Vendég érkezik, a házigazda kabátot kap a vállára és elésiet, a második emeleten postás kézbesít ajánlott levelet, valaki éppen a szemetet viszi le, az elsőn fiatalasszonyok beszélgetnek, a másik házban egy kismama babakocsit tol ki a folyosóra. Iskolából hazaérkező gyerekek vitatják az aznap történteket. Egy ház éli mindennapjait. Ám a közösségi érintkezés ezen aktusai kifelé zajlanak le, a környezet, az utca felé nyitottan.

Az egyszerre bensőséges zártságot, a külvilággal mégis aktív kommunikációt biztosító építészeti elem a három tömbből álló együttest egységbe szervező, lendületes körívre szerkesztett külső határoló fal. Pontosabban falról csak a földszint magasságában

FOTÓK • PICTURES • BUJNOVSZKY TAMÁS

36 LAKÁSOS SZOCIÁLIS LAKÓEGYÜTTES, SZENTENDRE

MEGBÍZÓ / CLIENT
SZENTENDRE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

ÉPÍTÉSZET / ARCHITECT
VIZÉR PÉTER – X.Y.Z. KFT,
DÉNES TIBOR

TARTÓSZERKEZET / STRUCTURE
GYURIS ZSOLT –
GYURIS 2000 KFT.

GÉPÉSZET / PLUMBING
BOKOR ANDRÁS –
VIZATERV KFT.

ELEKTROMOS TERVEZÉS /
ELECTRICAL PLANNING
CSIKÓS GYÖRGYNÉ

KIVITELEZŐ / MAIN CONTRACTOR
ENTAZISZ KFT.

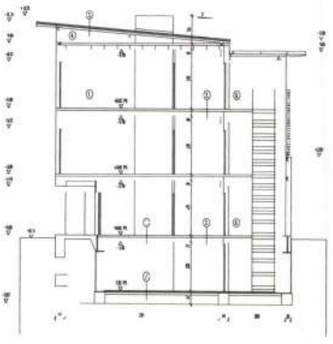

beszélhetünk, ahol a zártság szigorúságát a nyers bontott-tégla meleg tónusai és a felületet ritmizáló, egyszersmind a mögöttes térbe átlátást is biztosító vékony, résszerű nyílások oldják. Maga a fal az emeleti szinteken sajátos külső héjjá lényegül át, az általa határolt tér jelzésszerű védettségét könnyed falécrács biztosítja. A két utcai tömb közlekedőterei nyílnak ezen homlokzati sík mögött, nem rejtve el a külvilág elől a függőfolyosókon és az emeletekre vezető egyeneskarú lépcsőkön zajló köznapi jeleneteket.

Az intimitás biztosítása és a környezetre való nyitottság közötti egyensúlykeresés válik Vizér Péter épületének leghangsúlyosabb gondolatává. Ugyanakkor az építészeti program formai lebontása is fontos szerephez jut. Elsőként talán az épületegyüttes egyes elemeinek telepítése, egymáshoz való viszonya említendő. A tömb három, egyenként tizenkét lakást tartalmazó tömegre válik szét, melyek szervezését alapvetően a kedvező tájolás igénye határozza meg. Így a már említett két utcai tömb értékes homlokzataival a déli irányba, egyszersmind a belső kert felé fordul. A harmadik ház egy szinttel alacsonyabb, így kevesebb árnyékot vet a kertre. Itt a lakóterek ugyan az utca felé irányítottak, a „kárpótlás" a Szentendrére nyíló panoráma. Ez a ház közlekedőtereivel fordul a kert felé: az utcai homlokzatnál már leírt elemekből építkező, kellemes látványfal-homlokzatával.

Magukra az egyes lakóegységekre az egyszerűségre törekvő visszafogottság a jellemző. A zárt, funkcionális szerkesztést hangsúlyos falsíkváltások old-

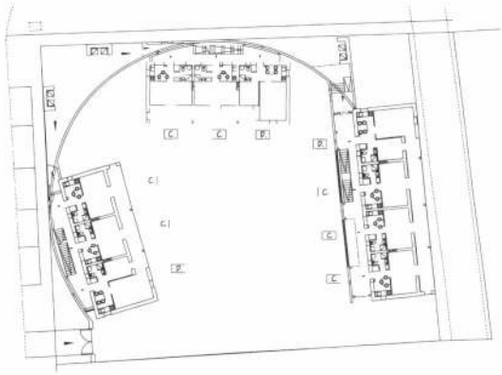

ják, de ilyen elem a párkány erős vörös színezése is. A funkcionalista felfogás következetes végigvitele az épületegyüttes egyik legfőbb erénye. Az együttes markánsan két elemre válik szét, a lakófunkciót rejtő rész zárt kubus, melyhez könnyed, transzparens szerkezettel csatlakoznak a nyitott közlekedőterek. Finom szerkezeti megoldás, hogy a két tömegrész kishajlású tetősíkjai az „illesztés" irányába, befelé lejtenek.

Speciális tartalmánál fogva az építészeti feladat további kihívásokat is rejtett: a lehetőségekhez mérten olcsón kivitelezhető, de ami talán még fontosabb, gazdaságosan fenntartható lakások kialakítása volt a cél. Az egyes lakóegységek a legszükségesebb életteret jelentik a maguk egy-másfélszobás alaprajzi rendjével. A lakások magától értetődően a ma elvárt komfortot biztosítják, de például a fürdőszobák csak zuhanyozókkal felszereltek, mint ahogy a fűtés is a legegyszerűbb parapetkonvektorral megoldott. A közműellátás is egyedi, a lakóközösség speciális összetételére reflektáló, azaz valamennyi szolgáltatás lakásonként külön szabályozható és mérhető.

A házakba lakók költöztek, jelenlétüket nem csupán a külső folyosón lezajló hétköznapi jelenetek mutatják. Az erkély korlátjára ruhaszárítót, parabolaantennát szereltek, a földszinti kis terasz tornáccá alakult, kerítéssel, kispaddal. Mások régi kredenccel jelölik a birtokba vett teret, a külső ajtóra nejlonfüggöny került. Az otthon álmának tárgyiasult leképeződései. A szobakonyha után a legszükségesebb komfort biztos hátterével.

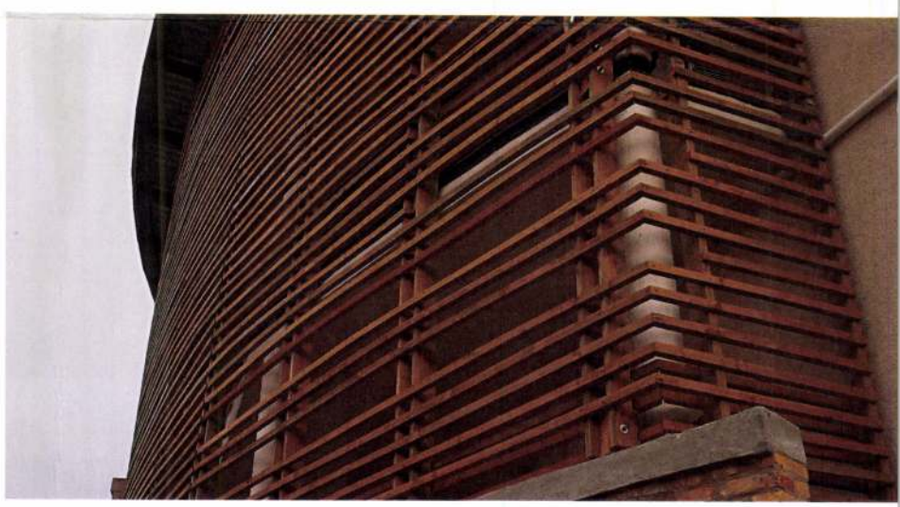

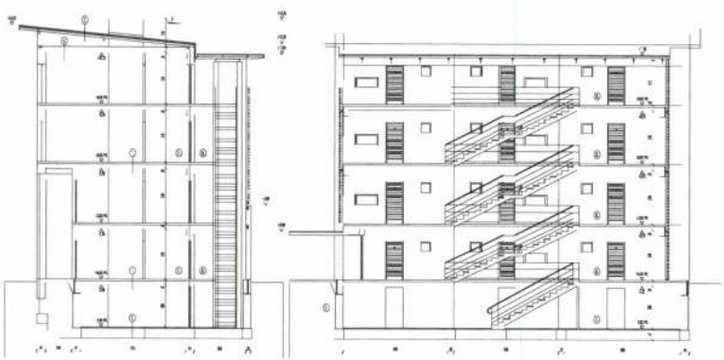

Miklós Okrutay

The Most Confined Contents

Social Residential Complex in Szentendre

A housing estate. Prefab blocks of flats. Maybe the most vital and strongest symbols of the "attentive" state exerting an influence even today. Back in those days houses were also made in factories on the line. Projected, designed living space meant for the working class (middle class?).

Obtaining a flat was done seemingly based on social means test, yet when the majority of society falls within this category, the adjective "social" cannot actually be interpreted. Accordingly, this component of the issue was pushed into the background when the change of the political system came about, and the primary concern became the immediate satisfaction of the desire for obtaining property. The withdrawal of the state from this field had a twofold consequence which is now an unavoidable burden. Local governments were slow to awake and had to face the impossible situation that they have to assist social layers to obtain homes whilst they had already lost the majority of the flats that had been built for this very purpose.

Not unlike the bulk of our habitations, Szentendre also witnessed the same process: the majority of the flats on housing estates have been purchased by the people living in them. This way the social layers that could not afford it had to stay in low-comfort downtown buildings with poor conditions. This way a deadlock situation evolved: the renovation of the buildings – their bulk being protected historic sites and monuments – and their sale for their real value is impossible unless the dwellers have somewhere else to move to.

In the summer of 2003 the inauguration of a social residential complex comprising 36 flats in the neighbourhood of the housing estate in Püspökmajor proved to be an attempt to break away – constructed from money obtained in tenders, it is a pioneering project in the country, being among the very first ones, aimed to locally tackle the issues described above as complex issues of national concern. Apparently, the exact definition of the living conditions of the would-be dwellers was of great importance for Péter Vizér, the architect of the project. He had the concept of defining the tenants of his buildings as a special community. Accordingly, his project is organized as centred around a cortile providing an opportunity for personal retreat. There is a residential park with a seemingly intimate closedness created as if it were plucked out from the "bleak" area of the housing estate. Separation yet remains the first reading only, it will not take long to experience just the contrary either. The house lives its own everyday life. Yet the acts of communal touch happen outwardly, open to the neighbourhood and the street. Suggesting both intimate closedness and yet guaranteeing active communication with the outer world, this architectural component is organised as a unit comprising three blocks centered on an outer bordering wall with a sweep of an arc functioning as a unifying agent. More precisely, we can only regard it as a wall at the height of the ground-floor, where the rigour of the closedness is counterpoised by raw bricks with warm hues and tints as well as by thin slit-like apertures that not only provide rhythm to the surface but also an access to see through the section behind. The wall itself on the upper floors is transformed into a special outer peel – the space bordered by it is gently protected by a light grid of wood strips. The search for the balance between guaranteeing intimacy and the openness to the environment is the most emphasized concept of the building by Péter Vizér. The complex is divided into three blocks, each containing 12 apartments, the organization of which is primarily defined by the criteria of a pleasant orientation. Thus the two blocks positioned toward the street mentioned above turn southward – simultaneously to the cortile – with its precious facades. The third house is one storey lower so as to shade less of the garden. The individual residential units are characterized by reservedness and simplicity. Enclosed and functional structuring is counterbalanced by emphasized changes of the planes of the walls. Thus the complex is strikingly divided into two components – the one comprising residential functions is a closed cube with open communicating sections linked to it via ligh and transparent structure.

Because of the special contents, the task of the architect revealed further challenges, the main goal being low-cost construction compared to the possibilities. Yet an even more important concern was that the flats built are also to be maintained at a cheap rate in the long run. The individual residential units embody the most badly needed liiving space with their ground plans comprising just one or one and a half rooms.

Peple are now moving in, their presence is not only marked by the everyday scenes happening on the outer corridors. They have equipped washlines on the railings of the balconies, and, more strikingly, installed satellite dishes, whilst the small terrace on the ground-floor has been transformed into a porch with a picket fence and a small bench. These are the materializations of their dreams of a home – with the secure background of the comfort most needed after a kitchen and a room.

Vízi

l.

LykaMagyműI800-50

191.l

VIZÉR Péter éjjelén

A KÖR Stúdió Kft. tagja

Ld. MÉp. 1991. 5/6. 4-11. p. ei ill.

Vízesréti rk. templom

(Gömör vm)

falképnyomok

l.

Gereczefalképek

500 h.

STUNDEN

DER MEISTERSCHULE FÜR DAS GRAPHISCH

Tage	Anfänger	Stunden
Montag	Handsatz	8—13
20. April	Buchdruck	8—13
	Typographsatz	8—13
	Handsatz	14—16
	Buchdruck	14—16
	Informations-Unterricht, Akademie	14—17
	Hornauer, Steuerwesen	17—19
Dienstag	Handsatz	8—13
21. April	Buchdruck	8—13
	Typographsatz	8—13
	Zeichnerische Entwürfe	14—16
	Wirtschaftliche Vorträge	17—19
Mittwoch	Handsatz	8—13
22. April	Buchdruck	8—13
	Handsatz	14—16

Vizhányó Károly.

festőművész, rajztanár.

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete Kiskun-félegyházán kiállítást rendezett, melynek létrehozásában nagy része van és alkotásaival szintén szerepel a kiállításon.

Magyarság, 1927. ápr. 24.

Vizhányó Károly festőművész

A Balsay-ház udvarrészlete
Hernádparti részlet

Felsőmagyarországi festők képkiállitása Kassa.
1918. február 17.

A KÓDEXFE
A FŐSZÉKESEGYI

Az Esztergomi Főszékesegyházi K
század közepén Ocsovszky Ferenc tollá
(Az esztergomi főegyház könyvtára.) A k
Márton György 1810—1812-ben írott ú
könyvtárnok 1811. évi katalógusa alapján
Bibliotheca V. Cap. Ecc. Metr. Strig. A.
Profess. et Bibliothecarium eiusdem. Lásd:
torum et Monumentorum diplomaticorum
scriptum Anno 1810, 1811, 1812. Orsz. Szé
Kovachich útinaplóját azonban csak 1882-be
szemlében (Az Esztergomi Főegyházi könyv
részét ismertette Paul Lehmann (Handsch
8—15 Jahrhunderts in Esztergom. Egyetem
míg a liturgikus kéziratokkal legújabban Rad
tárak liturgikus kéziratai. A Pannonhalmi
Pannonhalma, 1941. 86—142. l.). Ezen kívül
tetésével találkozunk. A könyvtár díszesebb
Magyar Iparművészeti Múzeum Könyvkiállí

Vizhanyó Károly

1901/2 – 1904/5

1908/9

Ferkèpzomfoiskévk

146. l.

Vizhányó Károly

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Csendélet, olaj. 20000.—
Falusiszlet, vizf. 10000.—
Elhagyott udvar, vizf. 8000.—

arch.

Castren Pál, jogtudor (II. 136.

Vizhányó Károly

Kiskimfilegyháza

83, 84, 87, 136, 140. n.

Szegedi ráctemplom, vízf.

Bodonyi boszorkányhid, vízf.

Szegedi alsóvárosi részlet, vízf.

Szegedi Tisza részlet,

Paradi föutca, vízf.

Szeged 1938/6.

dr."Kolozsvár müemlékei"cimü könyvé-

Orsz. Bizottságának adományozott.

Elnökséget tudomásulvétel végett azzal

vő kötetek a vezetésem alatt álló mi-

ztályában vehetők át.

3.évi október hó 28-án.

ter h e l y e t t:

MDK

Vizhányó Károly

Csendélet, of.

Falurészlet, vf.

Elhagyott udvar, vf.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922.
máj. ~~23~~ 23. 1.

MDK

Vizhányó Károly

Tanitóképző intézeti rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm.Főisk.Évk. 1908-9. 64.l.

Vízhányó Sándor

asztalosm.

l.

Debregeni László:

Széljegyzetek egy
népművészetünkről
szóló munkához.
Erdélyi Tudományos
Füzetek 137. sz.
Kolozsvár, 1942
17, 18 l.

Vizkányó Sándor

festő antalos

Szerelyudvarhelyen

Festett butorai

nincs repr.

Malmagyrépszínv. II

184. l. mellett

191. l.

193. l.

197. l.

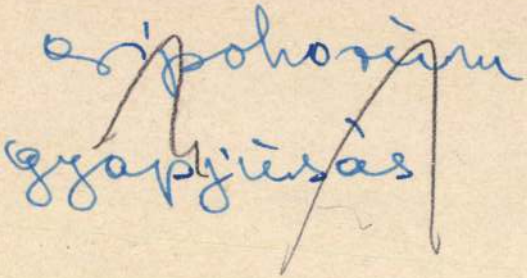

VIZER Julia

WIENER VOLKSBILDUNGSWERK

1150 WIEN, VOGELWEIDPLATZ 9

TELEFON: 92 24 61 OD. 92 24 62

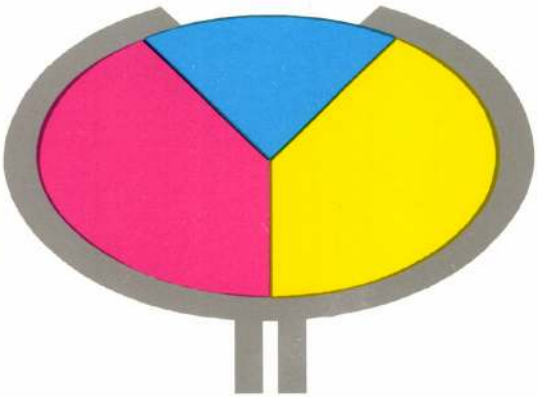

RING • GALERIE

Einladung

Das Collegium Hungaricum und die Ringgalerie laden Sie zur Ausstellungseröffnung

JÚLIA VIZER und ISTVÁN HUNYADY

am 3. Juni 1992, um 19 Uhr
in das AUSTROTEL WIEN, 1150 Wien, Felberstraße 4

Eröffnung

Dipl. Ing. István PÓKA
Vizedirektor Collegium Hungaricum

Peter KUTZER
Wiener Bezirksfestwochen

Musikalische Umrahmung

Livia BUVÁRY - Sopran
Albert HARMATH - Tenor
Valér HEGEDÜS - Klavier

Anschließend bitten wir zu einem Buffet.

Júlia VIZER

Geboren 1945 in Budapest. Neben dem Musikstudium fertigte sie zwei Jahre lang Textilien-Wandbilder. Danach wurde ihr Lebensziel die Malerei. Ihre Meister waren auch Prof. József Ircsik und Frau Prof. Erzsébet Udvardy. Mit ihren Gemälden nahm sie an mehreren Einzel- und Gruppenausstellungen in den USA, der Bundesrepublik Deutschland, Frankreich, Italien und in Japan sowie an zahlreichen inländischen Ausstellungen teil. Ihr Stil ist die Minuziösität des Superrealismus, die aber keine Fotoähnlichkeit bedeutet, sondern die Grundregeln der Malerei beibehält, die künstlerische Darstellung der inneren und äußeren Inhalte darstellt und eine großartige Wirkung des Anblickes unterstützt.

István HUNYADY

Geboren 1939 in Budapest. Sein Vater war Schriftsteller und Dichter. Vorerst zog es den jungen István auch zur Literatur und er übte sich an manchen Gedichten und Novellen. Mit siebzehn Jahren begann er, intensiv zu malen und zu zeichnen. Seine Meister waren Sarolta Pataky, Antal Jancsek, Endre A. Fenyö, László Bornemisza und László Holló. Seit 1974 stellt er seine Werke in Ungarn aus. Nach dem Studium wurden seine Bilder über die ungarische Kunstgalerie an den westlichen Kunsthandel verkauft. Weitere Präsentationen seiner Werke fanden bei Gruppenausstellungen in den USA, Kanada, in der Bundesrepublik Deutschland und in Japan statt.

AUSTROTEL
WIEN

EINLADUNG

VIZER Júlia férje

id. Hunyady István férje

Vizer István.

mérnök és térképész

l.

Szikl Vesszer

332. l.

MoB kat. 3035.

6633 ~~Kiratal Diadasz~~ a pétesova (523/95), Annan 1900. IV 5
(a).

1711. Pállya Czelesztin:

„Vasárnap déli

Az ~~lócza előtti~~ asztalnál
figyelem esen olvas. Jobb k
masztotta fel és baljával a
választott hosszú haja, ba
hajtott galléru vászon-ingének szűk re
~~[illegible]~~ és bárányből-~~[illegible]~~ kozsokja
pedig vörös szegésű. A z
szegélyezett. A szoba falán
A mester jelzése az asztal

Fa, méretei, 24:32
Vétetett az 1899. máju
a ~~[illegible]~~ 600 frt. vétel
és az elszám-olást tu
szva. alatt (521/99).
A szerzeményi napló

Vizér István

1841

Pest

l.

Eperjessy 1929

38-l.

Méltóságos - Nagyságos Uram!

A tavaszi szezon küszöbén mély tisztelettel értesitem, hogy minden igényt kielégítő összeállitásban, megérkeztek raktáramra, a valódi angol és egyéb külföldi gyártmányu exklusiv szövet különlegességek.

Kérem megtisztelő látogatását, hogy ismételten bebizonyíthassam műhelyem korszerű felkészültségét.

Teljes tisztelettel

Vizer István

Kartograf, geb. 1820, gest 1856 als Ingenieur des Komitates Komárom, verfertigte eine wertvolle Landkarte des Veszprémer Diözese.

Kruchk II. 711. l.

Görög irodalmi papiruszokat Ismertető

társaság III. 163.

Vizer István

tetkeprapolo-

laid

Hon. dem. 1843. II. 508 l

Virer István

Novák... megelőzte Virer István-ot, aki 1845-ben jutott arra a gondolatra, hogy a Lánchid építési nehézségeit megtakarít-hatták volna egy Duna alatti alagút építésével.

Scheiber Mária: Novák Dániel, s.l.
Budapest, 1959

Vize Pál

kassai könyvnyomdász

1642

l.

Magy. Könyvszemle

1901. 67. l.

magyarországi kedvelőinek régészeti kiállítása. Bp., 1875—1876., 142—143. l. (Képe 142. l.) — Cs—r—i: A magyar műipar és történeti kiállítás, AÉ, X., 1876., 156. l. — r. A: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 489. és 510. l. — Esztergomi kincsek. Esztergom III., 1876., 20. szám. — Borostyáni Nándor: A Károlyi-palotában. Vas. Újság 1876., 314 l. — Árvízkárosultak 1876., 44. l., 1488. szám. — A műipari és történelmi kiállításból. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 519. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vasárnapi Újság 1876., 326. l. (Képe 325. l.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 343—344. l. (Képe 344. l.) — Dankó 63—66. l. (Képe II. tábla) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AE, XIV., 1880., 283—284. l. (Képe 282. és 283. l.) Sz. S.: Könyvismertetés. Századok, XIV., 1880., 837. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XIV., 1881., 160. l., XV., 1881., 192—193. l. — Az esztergomi kincstárból. Vas Újs. 1881., 106. l. (Képe 106. l.) — Czobor: Tanulmányok az esztergomi főszékesegyház kincstárában. Egyházművészeti Lap, II., 1881., 170—180. l. — Pulszky—Radisics: Az ötvösség remekei. II. kötet, Bp., 1885., 128—129. l. (Képe táblán.) — Ipolyi: A magyar szent korona s a koronázási jelvények. Bp., 1886., 215—217. l. (Képe 217. l.) ! A magyar szent korona. Vasárnapi Újság, 1886., 723. l. — Csernoch János: Adalék az esztergomi főszékesegyházi kincstár történetéhez. Magyar

Vizaknai ref. templomról

gótikus

Templom és vár alaprajzi különböző feltárások.

Klenodiumok leírása.

Pad rajza 1777-ből.

Templom külső képe.

Debreczeni László

1931. 35a 38a, 41. l.

BUDAPEST, 1942 december 2.
IX. HŐGYES ENDRE UTCA 10
TELEFON: 382-595

elt Képviselő Ur!

gy Szinyei Merse Jenő vallás- és köz-
költségvetési beszédében bejelentet-
latot, a Műemlékek Országos Bizottsá-
éki kiállitást rendezett.
ktatásügyi bizottságának nagyon tisz-
miniszter Ur Ő Excellenciájának jóvá-
ken d.u. 5 órakor külön is, megfelelő
kiállitást s ezen alkalomra szabad
isztelettel meghivni.

Halaváts Gyula: Vizakna, Kisczűr, Kistorony emlékei.

Vizakna

emlékei

Kny. Archaeologiai Értesítő
8°, K, L, Budapest, év nélkül (1909)

Vizaknai ref. templomeröd

a vártemplom alapraſza,
gótikus.
külön a templom alapraſza
méréſekkel.

Debreczeni tanló 1934
93 — 96. l.

Virakna

Alsófehér

reftemplomból Hunka J. 1901.

1) Istenfa relief más alas

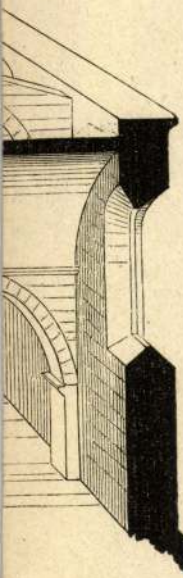

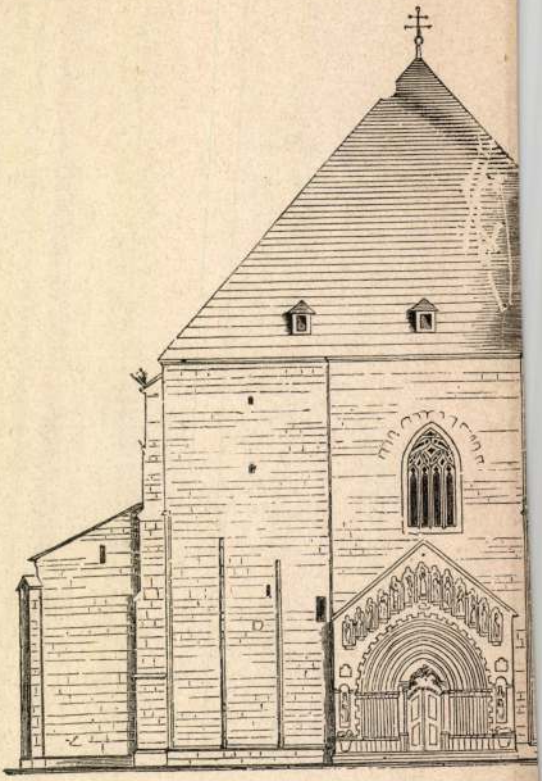

2.

Vizakna műemlékei

ref. templom (román kori, ~~templom~~, gó-
tikus átalakítás okkal
l.

Arch. Ert.
1909. 198–202 l.
képekkel.

be a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
elyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
izdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
dasági megélhetést veszélyezteti.
na eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

us zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

Vizaknai Gerebház

Kővári Erdépeml.

311. l.

~~Achát golyó, sómai VI. 277.~~

Vízaknai ref.
templom

l. Ger MRE 839 l.

Vizaknai templom-
erőd
(Szeben vm.)
l. Hadtört. Közl
1915. 199–201. l.
képpel

Vízaknai ref. templom

1.

Korompay

5, 6. l.

keppel

alaprajzzal

Ordódy (I) Károly:

Térdig van
Jobb kezével a kett
ja s balját a piros
Gyűrűjé piros köves
barna; szeme szürke;
s hajtokájú choralet
háttérben ⊥ a könyvtáros
fel
talon kalamarist me
OLOGIA MORALIS" — „HI

Vászon, mérete
Festője: Ismeret
Vétetett ⊥ 1897 - be

1897. XII. 31. én (475/97
án a 2448 sz. Mirat

⊥ s állán a szakáll maradványa ősz.

⊥ függöny lóg és

⊥ Ordódy Antaltól

276/97.

Vizaknai templom

l.

Balogh Erdélyi ren

nevm.

Vizaknai Lengyel József

fazekas

1758

l.

Bürógernyeszegi

zi. l.

olyón egy halászbárka halad a háttér
ig a partokon Zaandam vörösre és zöld-
es házai kötik le figyelmünket.
el, a szélmalom válik ki leginkább,
ület előtt a vörös tetejü raktár kö-
a vizben czölöpök látszanak. A de-
Jelzése alól jobbra: Zaandam 1902.

ulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-
án. (907/902).

VIZAK György Lajos

Csáktornai, 1842

MÉL 1997/3-4. 167.

VIZ MIHÁLY, kovácsmester

A Székesfehérvári Városi K Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való besorolást jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. kovács. 265.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

K. D. K

Vix Ferdinánd asztalos

Zala egerszegen

1775 - 1776. Boncodfölde, r. k. templom, bővítési munkákhoz 31,— forintos árajánlata

Ugghány: Barokk szokrászat... Bp. 1959.

I. 293, II. 27.

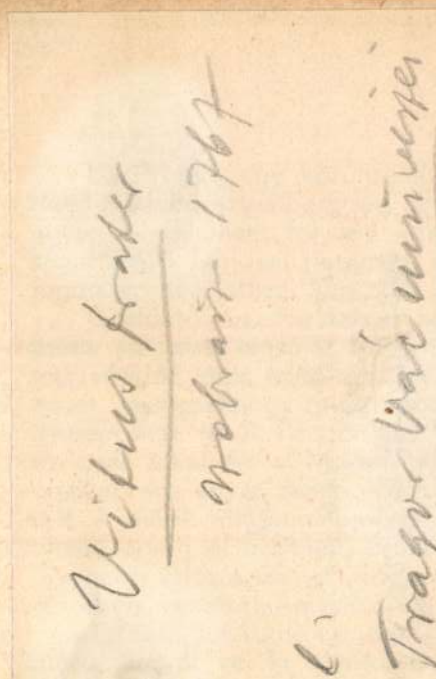

yan hosszú,
pannonkori
éter magas-
alatt, a már

orain mikor
lezer évvel,
elentőségét,
anem még
nökök, Poe-
gaztatták el
ónának tar-
l (Nyerges-
A harmadik
laton északi

korból szár-
olyan sok
népvándor-
lni. Ugyan-
só éveiben
iából Róma

ellen indult, Savariánál és Halicanumon keresztül vezette seregét. És 452-ben

és »Az ördögnek a poenitentiatartó bűnössel való vetélkedéséről« című munkáit. A várost 1920-ban szerb csapatok szállották meg. Az 1921. évi trianoni békeparancs Jugoszláviához kapcsolta.

Lendva alatt átkelünk a Murán, mely itt már tekintélyes folyóvá nőtte magát, s belépünk a Mura és Dráva folyóktól bezárt háromszögalakú, 783 ^{2} n. kilométer területű Muraközbe. Kedves, napsugaras tájékok, üdelombú erdőségek, enyhén emelkedő dombhátságok, szemfárasztó síkok, kiterjedt legelők, barátságos falvak, váltják itt egymást.

Azt hinné az ember, hogy ennek a vizek által elzárt nagy-nagy területnek nincs is múltja. Ellenkezőleg. Nagyon is mélyen véste nevét nemzetünk lapjaira.

Történelmi följegyzéseink a XII. századig nyúlnak vissza. Ekkor a Németujvári grófoké. Róbert Károly idejében Lackfy István erdélyi vajdának, majd Lajos király belső emberének, Nápoly és Aversa híres ostromlójának birtoka. Mátyás király Ernuszt János kincstárnoknak adományozta. I. Ferdinánd, III. Zrinyi Miklóssal véteti el, a hűtlenségbe esett Ernuszt-család leszármazottjától, Keglevich Péter horvát bántól. 1546-ban, Csáktornya várával együtt IV. Zrinyi Miklósé, a későbbi szigetvári hősé. A Wesselényi-féle szabadságmozgalom elfojtása után a királyi fiscus teszi rá kezét, majd 1720-ban, III. Károly adományozása folytán az Althan grófoké lesz. Hetven évvel később ezektől vásárolták meg a Festetich-grófok és ma is ez a család birtokolja.

Ennek a területnek legnevezetesebb helye: Csáktornya: a Zrinyi-

Vitus fráter

faragta fából a váci ferencesek templom-szószékének szobrait.

Cseke László: Dunakanyar, Budapest.

1973 1391

1071

M. D. K.

VITUS asztalos és szobrász,
ferences laikus

1765. Vác, ferencesek, orgona

1767. ho., szószék

Aggbáży: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 293, II. 295.

M. D. K

VITUS frater faforagó

Vác, Ferences templom, szószék erények szokraivol díszítve (1767)

Dercsényi-Granasztói: Vác, Bp. 1960.

134. e.

MDK

Vitus kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát azn1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Vitus sculptor et pictor.

585, l

Vitus

nobrán és festő

l.

Roth Siebalt

123. l.

eszéde a szakszervezetek első szabad
zók rétegei nem állnak szemben a kormány-
ei annak. Ez az ország a dolgozók Magyar-
i minden jogot és lehetőséget, amit eddig
dalom számára.Nem a magunk erejéből sze-
azon kell lennünk, hogy olyan szilárddá
n hatalom, amely a dolgozók frontját ki-
ról, az ország sorsát intéző tényezők

ma átköltözik a Parlament épületébe.

ég detektiv főnöke dr.Knapik József lett.

Vitus Béla

Vitus Béla

1913/14 – 1916/17 I.

Ferképzomfoisk vk
146. l.

Mithraeum VI. 108

MDK

Vitus Béla

360 k. állami ösztöndijat kapott.

Képzőm.Főisk.Evk.1915-16. 8.l.

MDK

Vitz Éva, jelmeztervező MDK

A Vázj reám c. műsorhoz a jelmezeket tervezte.

Vitányi Iván: A Néphadsereg Művéneggüttesének új műsora 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. ápr. 19.

„danzigi Vitze Pál"

a gyulafehérvári nyomda munkása (nedő vagy gépmester) volt 1636. január 1-én. Aláírta az ezen a napon kelt nyomdaszabályzatot.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965, 627 l.

520. l.

Vitézmándi Ötvös

Lőrinc

XVI. sz. Debrecen.

aronos ifjabb Ötvös

Lőrinccel

László ott.

Zoltán-Debr. 9.1.

VIZI BALÁZS JÁNOS

Új művészet

1977/ szept.

25.o

tozott bennünk, hanem mert réger
csolódtunk s ez tán most sem le
dacára sem.

Szép volt és jó volt állom
gyónni, beszámolni, vissza- és el
ról, a müvészetről s annak létér
tett /megvallom egyébként nem i

Szép volt és jó volt a ház
élettársként látni s mint oszl
magányosság látszatát is, amny
még ő maga sem veszi észre,hog

Láttam a sok jó mellett s
rülhetetlen egyrésze, de elke
hogy a visszavonultságot nem

dr. Víni Béla, szobrászművész, Veszprém

Ez év elején a Generalart Népköztársaság úti bemutatótermében rendezett Ex Libris kiállításon szerepelt Víni Béla docens. Kós Károly plakettje is.

Víni Béla bronzplakettje |1975| |repr.|

Röser Norbert: Akiket Kós Károly megihletett...
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 57. old.

VÍZY

ITÁLIA '99

BUDAPEST
2006

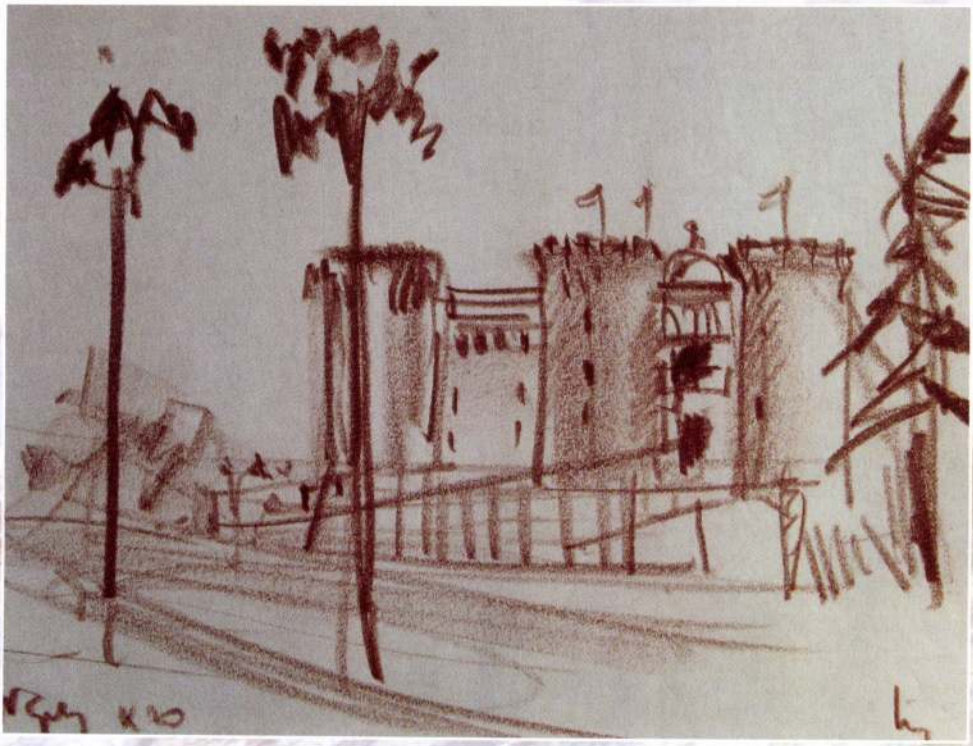

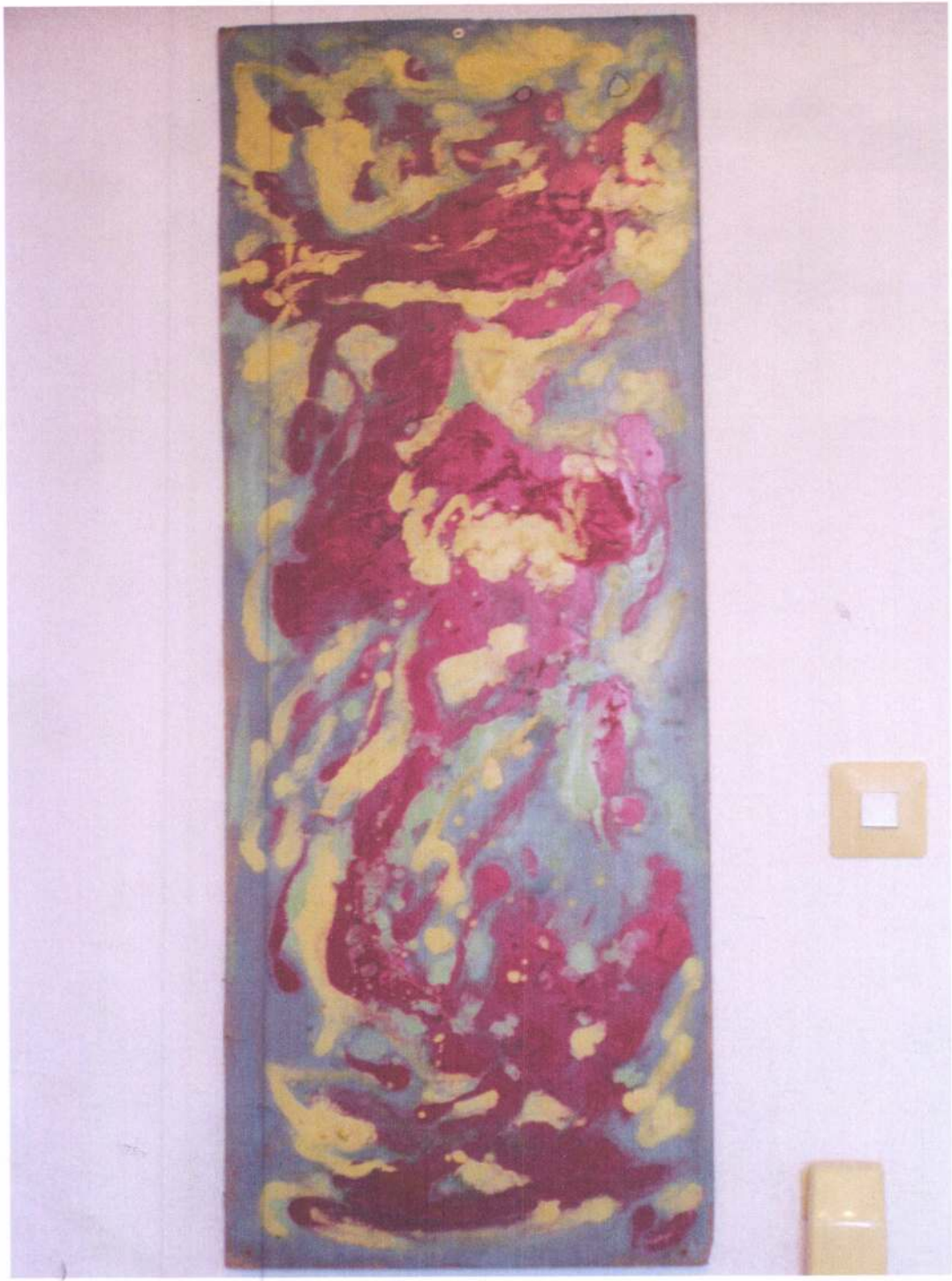

Korniss - emlékére - 1975

olaj - zománcfestés, fenvest lenvaron

102 x 40 cm (álló formában!)

Vinyl Lóuló

ITÁLIA '99

Kiállítási katalógus

GIORGIO VASARI (1511–1574)
A renaissance mesterei

... minden dolog... legyen az festmény, vagy dombormű, több erővel hat, hogyha szép vázlathoz hasonlít csak...

... a vázlatok, amelyek a művészet hirtelen ihletében jönnek létre, pár vonással jobban kifejezik a gondolatot, mint arra a fáradozás és a nagy buzgóság képes, mert azok, kik lassan dolgoznak, gyakran megfosztják magukat minden erőtől és tudástól.

... a rajz művészete, hogy a festészetet ne is említsem, hasonlatos a költészethez és mint ahogyan azok a költői művek, amelyek a költő ihletett lelkéből fakadnak, AZOK a jók és igaziak.

Fordította: *Honti Rezső* (1933)

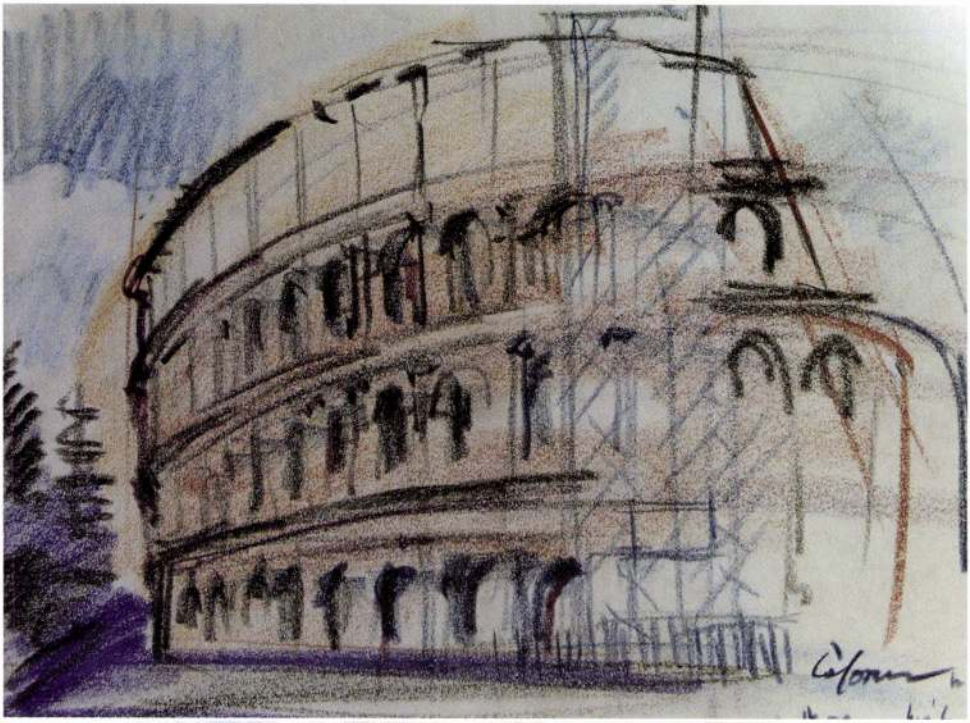

Olan Istvánt de Gelli Katalin
2006. márc 6. 18⁰⁰ zárva

KÉPJEGYZÉK

Külső oldal

Háttér: CAPRI akvarell 305 x 430 mm
VELENCE San Giorgio Maggiore kréta 210 x 300 mm
RÓMA Colosseum kréta 210 x 300 mm

Belső oldal

Háttér: VEZÚV kréta 210 x 300 mm
VELENCE akvarell 250 x 350 mm
VELENCE akvarell 250 x 350 mm
NÁPOLY Castel Nouvo kréta 300 x 210 mm
CASERTA Castel kréta 300 x 210 mm

BÚZA BARNA bronz-plakettja Ø107 mm

Vízi István ifj

festő

Lásd

KB

13, 14, 54. 60. 65.

Vízi István

rézm

l.

Biró – Barabás

212. l

CSÜTÖRT.

1

Kath. Elegy pk.
Prot. Elza

PÉNTEK

2

Kath. Bibiana vt.
Prot. Aurélia

SZOMBAT

3

Kath. X. sz. Ferenc
Prot. Olivia

Izr. 4. S. Toldoth

Vízi István

Kézdivásárhelyről,
1828-ban 23 éves -

László

Fleischer Bécs

93. l.

769 – Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

769. Kmety György

(latható s fordult.)
Mellig, jobbra [redacted]. Előref
szakálla barna. Vörösbarna atillájána

Vászon, méretei 68: 54.5 c
Brocky Károly után.
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

L. 432.

gyü: v. 5.

Vizi István

Lyka megállapította, hogy nem Kerdivásárhelyen, hanem Hódmezővásárhelyen szüle tett 1807. aug. 20-án.

Egyébként lásd

Magyar Művészet

1935. 136. l.

Vizi István

laid

Bm 1901 52

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Vízy Stefan

24 evès, zul. H. M. Vásárhely

1830.

Bècsi akadèmia
Ujhizy

Kugler Alajos II. 238.

Vizi István

Nagrenyed
1831

l

Novák V.

68 l

minőségben készítjük el és szállítjuk házra

Telefon: 468-197

Alapitva: 1890

XI., Budafoki-út

Lánymányos-utca sarok

Specialitásunk: dió, rumos dió, mogyoró, kávé, punch, csokoládékrém tortáink. — Sós-teasüt. és vaniliás krémesünk.

Csak minőségi árut készitünk és meggyőzzük arról, hogy állandó vevőnk marad.

A „Dubarry" cukrászat

cacao porért — cacao vajért

többet fizet, mint bárki

Grafika, Óbuda, Lajos-u. 94.

Vízi István

rajzoló

a marosvendégi
fafaragó, festő rajza
1806-ból.

Közölve:
Nagy Miklós Magyar-
ország képekben.
II. köt. 1868. 259. l.

Nagyságos

~~Szentiványi András~~

~~úrnak~~

Budapest.

XI. Lágymányosi u. 16.

VIZI 1. *István*, fa- és rézmetsző. A

tasd. E-gy II. 597 l

V. 2. *István*, rézmetsző, • Hódmezővásárhely 1806. A bécsi Képzőművészeti Akadémián tanult, azután a nagyenyedi ref. főiskola könyvnyomdájának felügyelője volt. Zeyk János: Krisztus a földön c. művéhez (Nagyenyed, 1832) V. metszette a figurális díszítésű címlapot és Zeyk arcképét.

1354

kolozsvári ref. főtanoda nyomdájának 1768—81. kezelője volt. Metszetei közül ismeretesek Krüger természettudós mellképe 1774-ből.

E. gy II. 597 l.

Vári István

rövid élete.

Magyar Művészet

1935. 136. l.

532

Nemrég, nyilvánvalóan már elnökké választására gondolva, egy kis könyvet írt *The essence of America* címen. Igazi amerikai írás, tele büszkeséggel az Egyesült-Államok gazdagsága, termelőképessége és jövő lehetőségei fölött és tele megvetéssel az akadályozó tradiciókkal megterhelt, munkaképtelen Európával szemben. Mint „százpercentes amerikai" egy pillanatig sem kételkedik az Egyesült-Államok munka-lendületének nagy anyagi és erkölcsi értékében és feltartóztathatatlan nagy jövőjében, melynek alapjában szerinte mindig az individuálizmus áll. Az „amerikai individuálizmus, mely — Hoover szerint — az egyénnek nemcsak a lehetőséget adja meg, de serkenti is őt arra, hogy teljes erejében érvényesítse mindazt a tehetségét, amivel szívét és szellemét a természet felruházta." „Az amerikai civilizációnak — folytatja tovább Hoover — ez az individuálizmus a legfőbb kincse, melynek megőrzése érdekében az egyén szabad érvényesülését akadályozó principiumokkal szemben minden erejét meg kell feszítenie."

És ime, a könyvből egy jellemzően amerikai statisztika, amellyel európai államférfi alig merne ebben a formájában eldicsekedni s amely egy reflektor fényességével világít rá a jövő amerikai elnök egyéniségére:

„Az Egyesült-Államokban — mondja Hoover — van összesen harmincöt millió gyerek. Ezek közül harmincnégy millió részesedik az amerikai civilizáció minden áldásában. Legfennebb egymillióra tehető azoknak száma, akik áldozatai e civilizáció igazságtalanságainak, — és a harmincnégy millió gyerek jószerencséje — kérdi a jövő

Ifj. Víri István

Vízmetsző

1832. Művei: a) Czimlap és czimkép, mellen a földgömb van egy géniusszal, e könyvhöz: Krisztus a földön: Öt ejnekben. Zeyk falvi Idősb Zeyk János által. Nagy Enyeden. MDCCC XXXII. Aláírás: Rajz. Víri István. b) Zeyk János arcképe. Aláírás ugyan nincs a képnek, de az egész kivitel mutatja, hogy Víri műve. Van e kép a Zeyk művei II. kötete előtt. — Víri az enyedi főiskola könyvnyomdájának felügyelője volt.

Szilágyi István. Adalék a magyarországi képző — művészek névsorához. Történelmi Tár. 1880 évf. 167 s.

Vári István

Thieme Becker

XXXIV.

458 l.

(Lyka)

1672. KELETI SZŐNYEG, tükrében v
Teppich, im Spiegel auf rotem F

1673. KINAI SZŐNYEG, tükrében vör
auf rotem Fond ein Ast. XIX.

1674. BOKHARA-SZŐNYEG, vörös al
Fond Medaillone. XIX. Jh. 172

1675. DAGESZTAN-SZŐNYEG, tükré
XIX. sz. — Dagestan-Teppich, in
Bordüre. XIX. Jh. 197 × 117 cm

1676. PERZSA RAJZU SZŐNYEG, sel
teppich mit persischem Muster, a

1677. BIDZSAR-SZŐNYEG, tükrében
Teppich, im Spiegel auf blauem

1678. SIRÁSZ-SZŐNYEG, tükrében sö
im Spiegel auf dunkelblauem Fo

1679. MOSZUL-SZŐNYEG, tükrében v
im Spiegel auf rotem Fond Cyp

1680. SZAMARKAND-SZŐNYEG, p
kand-Teppich, auf rotem Fond

pon ciprusdisz, sávos kerettel. XIX. sz. — Siras-Tep-
essendekor, mit gestreifter Bordüre. XIX. Jahrhundert.

apon stilizált virágok sorakoznak. Háromsávos kerettel.
Fond stilisierte Blumen reihweise geordnet. XIX. Jh.

rös alapon kék medaillon és herati disz. Háromsávos
h, im Spiegel auf ziegelrotem Fond Medaillon in Blau
4 cm.

n ciprusdisz, háromsávos, vörösalapu kerettel. XIX. sz.
Fond Cypressendekor. XIX. Jh. 230×114 cm.

ndás disszel, kék sarkokkal, sárga alapu indás kerettel.
t-braunem Fond Rankenmuster, blaue Zwickeln und
5 cm.

vel, csillagos, rozettás keretdisszel. Anatolia, XVIII.
oter Nische, in der Bordüre Sternrosetten. Anatolien,

Vizi István id., festő, 1774.

Tört. Tár

1880., 156–167.

Szilágyi: Magyarországi képzőművészet
névsora

Vizi István

l.

Már Baronilatr

29. l – 30. l.

36. l. 49. l. 62. l. 63. l.

66. l. 69. l. 70. l.

212. l.

ns hier auf die Schulzusammenhänge anko
eigenhändige Schöpfung des Meisters gel-
e ganze Arbeit dem Dominikaner Konverse
Adolfo Venturi vorgeschlagen wurde
enommen werden muss, woführ Oskar Wulff

n wir unter anderem auch ~~auf~~ unsere bart-
a dem Eindruck nach fast schleppenden
im Werke Niccolos überhaupt nicht sel-
erwuchtigen Reichung durchaus den Ein-
hulmässiger architektonischer und kom-
los Kreutzabnahme im Dom von Lucca muss
ers die beiden Frauen am linken Hande
hleierartigen Kopftuche hervorzuheben

MDK

Viri István

1827-től kezdve Bécsben tanult litografálni az egyedi kollégium megbízásából, hogy ott „typographiát és ~~lithographiát~~ lithographiát állítson a collégium részére."

Hoffmann Edit: Barabás Miklós. Bp. 1950. 50.

mdk

Vízi János

1808 – 1809

szücsélmester

Horváth Loltán: Egy mezőváros Céhes Spara
Nagykőrös. 1943. 99. l

Vizi Júlia, ijiarmüvén

L. Moholy-Nagy

Rados Péter: A közművelődés ára 7

Nérszabadság, Br. 1980 jún. 11.

Vizi Julianna

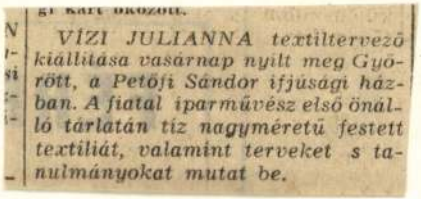

gi kari bkozott.

VÍZI JULIANNA textiltervező kiállítása vasárnap nyílt meg Győrött, a Petőfi Sándor ifjúsági házban. A fiatal iparművész első önálló tárlatán tíz nagyméretű festett textiliát, valamint terveket s tanulmányokat mutat be.

Magyar Hirlap 1980/4/29 /9

A győri Alliance Francaise elnöknője és

Intézőbizottsága szeretettel meghivja

Önt

Vizy László akvarell kiállatá-
sára,

melyet dr. Fejérdy Tamás épitész nyit

meg 1997. október 14-én 16 óra 15 perckor,

az Alliance Francaise épületében.-

Cim; Győr, Baross ut 61.

VÍZY

LÁSZLÓ

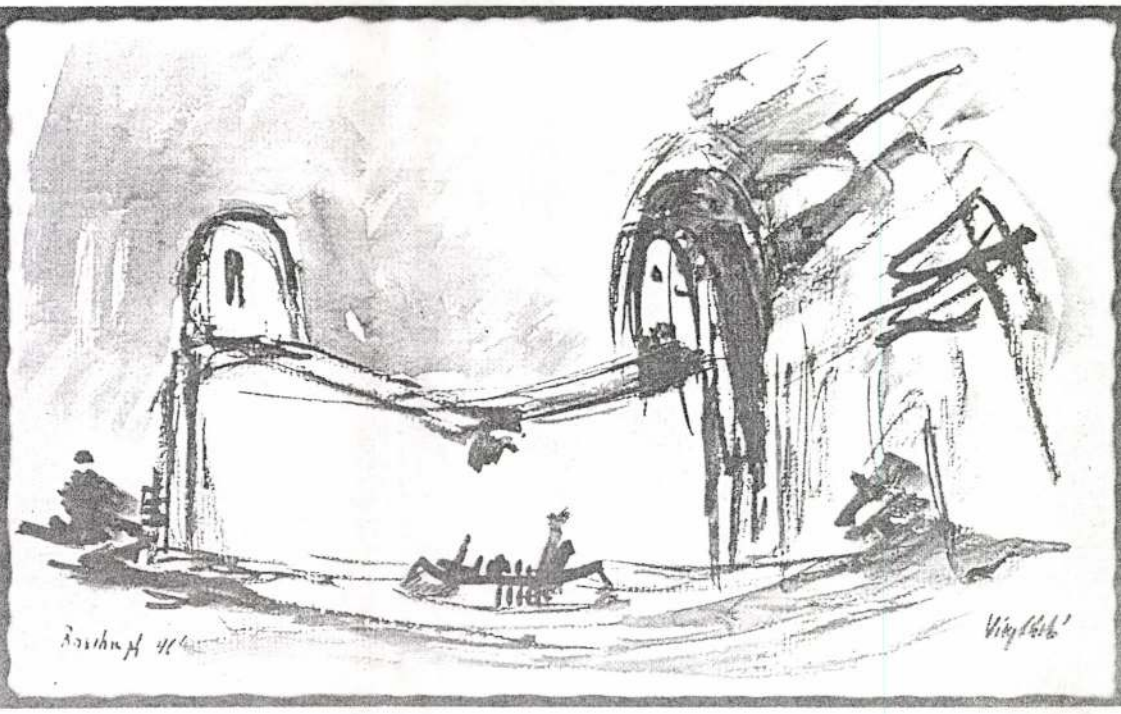

VÍZY Lânlô

dr Vizi Béla, [ ]

h. kós Károly

Röser Norbert: Ahi kel kós Károly megkhlekett ... 58

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/6.

A. XVIII. Jh.

882. TALPAS KANNA FEDŐVEL, ezü
Magyar, empire. — Kanne mit Fus
dekor und kantiger Henkel. Ungari

883. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, tr
Silber, mit getriebenem Accanthusb

884. TEÁSKANNA FEDŐVEL, ezüst,
mit schwarzem Holzhenkel. Wien,

885. SZARVASALAKU DISZEDÉNY,
örvön két cimerpajzszsal. E. Z. me
Silber vergoldet, der Kopf herabne
Augsburg, E. XVI. Jh.

886. DISZES CUKORTARTÓ FEDŐVE
üveg tálkával és fedővel, rajta disze
Deckel, Silber, am reichgeziertem d
Glasschale Silberknopf. Ungarisch,

887. ECETOLAJTARTÓ, ezüst, két üv
szára nőalakkal, fején áttört kosár.
flaschen. In der Mitte des ovalen, d
Kopf durchbrochener Korb. Wien,

ezüst, hasonló az előbbihez. Nagyszeben, XVII. sz. —
ähnlich dem Vorbeschriebenem.

négyszögü szára részben csavaros, végén ülő oroszlán
openhága, 1600 k. — Löffel, Silber, teilweise vergoldet,
we mit Wappenschild. Kopenhagen, um 1600.

nagy mezővel és rövid csavaros nyéllel. Hollandia,
iert, mit kurzem, gewundenen Stiel. Holländisch, E.

, gazdag trébelt rokokódiszitéssel, kerek talpán virágos
rokokódiszü kosárral. ME mesterjegy. München, 1740 k.
mit reichem Rokokodekor, am runden Fuss Kartuschen,
odekor. ME Meisterzeichen. München, um 1740.

, peremén trébelt akantuszleveles indadisz stilizált virá-
, XVII. sz. — Runde Zierschüssel, Silber vergoldet, am
IS Meisterzeichen. München (?), XVII. Jh.
Illusztr. XXXV. tábl.

zva, pergamen kéziratos kihuzható lappal, hengeres tok-
alak, Haman és Mordochai, egyik végén korona, másik
terjegy. Augsburg, XVIII. sz. — Gebetrolle, Silber, teil-
m Pergamentblatt, auf der zylindrischen Hülse Rokoko-
an und Mordochai. An den Enden Krone und schraub-
sburg, XVIII. Jh.

Vizi Gyula
ács

M.D.K.

Abádon fejfa faragó.

Dömötör Sándor: Néprajzi kutatások Abádszalokon, Jászkunság, 1959. december 172 lap, Vert. 4 szám

Vizi István
rézmetsző

MDK

1807. Aug. 20-án Hmvásárhelyen született.
A bécsi akadémián tanult 1828-31-ben.

A nagyenyedi ref. főiskola nyomdájának felügyelője lett.
Megrajzolta Biharinak, a hires mesterhegedüsnk képmását és ennek halála után kőrajzban kiadta.

Kiss L. : Vás.müv. 36.o.

id. Vizi István

Fa- és rézmetsző. 1768 és 1781 között a Református Főiskola nyomdájának kezelője. 1774: Krüger természettudós mellképét metszi: jelzete: „St. Vizi sc."

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

329 p

Vizi István id.

A Kolozsvár ref. főtanoda vyondájának belkeretője volt (Art hiszen ő maga is fa és vér mintszó) 1768 ~~[illegible]~~ –1781)

Jakab Elek. Kolozsvár története.

B pest. 1888. III. 317. l. jegyzet.

Vizi István id

Id. Vizi István

rézmetsző

1774. Műve: Krüger természettudós mellképe cimképül e mukaelőtt: Elementa Philosophiae Naturalis a D. I. G. Krüger. In usum Tironum... a Josepho Kovács... Claudiopoli, 1774. Aláírás St. Vizi sc.

Szilágyi István. Adalék a magyarországi lepző – műveszek névsorához. Történetmi Tár. 1880. cif. 166. l.

1771-909-18
Restaurátor.

374. Állvány (Festő)

Egy darab barnára beeresztett festő-állvány, támasztó szerkezettel, ezen csavarerősítővel, kézzel hajtható vasemelővel, két fiókkal, négy vaskarikával.
Méretei: 247 cm. magas, 91.5 cm. széles.
Értéke..... 66 K

Vétetett az 1894. évi 100 sz. nyugtára.

Régi leltári száma: 103.

A

T/A/R

ALAPÍTVÁNY

CÉLJA: EGY KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY LÉTREHOZÁSA, ITT A FŐVÁROS HARMADIK KERÜLETÉBEN.
TÁMOGATJA A MAGYAR MŰVÉSZET HAZAI ÉS KÜLFÖLDI ELISMERTETÉSÉT, VALAMINT A KÜLÖNBÖZŐ MŰVÉSZETI ÁGAK KÖZÖTTI KAPCSOLAT ELMÉLYÍTÉSÉT. ELŐSEGÍTI A MŰVÉSZETI ISMERETTERJESZTÉST.

MŰKÖDTETI A MŰTEREMGALÉRIÁT

CÍM: III. KER. CSILLAGHEGY, RÓZSA UTCA 12.
Telefon: 160-9272

MEGKÖZELÍTHETŐ: A CSILLAGHEGYI HÉV-ÁLLOMÁSTÓL AZ ÜRÖMI ÚTON FEL A HEGYRE.

A

T/A/R

ALAPÍTVÁNY

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT A
MŰTEREMGALÉRIÁBA

VÍZI TIHAMÉR

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
WEHNER TIBOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1993. NOVEMBER 21-ÉN VASÁRNAP, 16 ÓRAKOR
MEGTEKINTHETŐ: DECEMBER 19-IG MINDEN SZOMBAT, VASÁRNAP 10–18 ÓRÁIG

VIZI TIHAMÉR

A KIÁLLÍTÁS
ÓBUDA–BÉKÁSMEGYER
POLGÁRMESTERÉNEK A
TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE.

KÖSZÖNET ÉRTE!

MTV Nyomda

MEGHÍVÓ

TART
ALAPÍTVÁNY

MŰTEREMGALÉRIA

A kiállító tanítványok névsora:

Alföldi László
Bakonyi Mihály
Bíró Judit
Csengery Béla
Dusek Katalin
Ficsor Sarolta
Fűriné Babits Ágnes
Gábor Áron
Juhász Erika
Kölüs Judit
Kürthy Sándor
Lajta Gábor
Lisziák Elek
Magyar József
Mérei Szilárd
Nagy Imre Gyula
Orbán Tibor
Sípos Endre
Szathmáry József
Szkotniczky Péter
T. Horváth Éva
Ványai Magdolna
Véssey Gábor
Vizi Tihamér

VIZI TIHAMÉR

Tisztelettel meghívjuk Önt

FISCHER ERNŐ festőművész és tanítványai

kiállításának megnyitójára a

DUNA GALÉRIÁBA
(Budapest, XIII., Pannónia u. 95.)

1998. október 28-án 17 órára

Megnyitja:
Sípos Endre
művészeti író

DUNA GALÉRIA

Megtekinthető:
1998. október 28-tól november 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Fővárosi Pedagógiai Intézet

MT Reklámiroda

V121 Lánd

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 57

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

VIZI TIHAMÉR

ága

SLAMON Nándor: Zászlóbontás : A Magyar Vizfestők Társa
sága Szombathelyen. = Vasi Szemle, XLV. évf. 3. sz. 19
456. p.

VIZI TIHAMÉR festő

12. 31.p. Egri akvarellbiennálé

Új Művészet 1992

VIZI Tihanér festő
91 9. 46

Új Művészet

19529.1M1

Vízi Tihamér

NÉPSZABADSÁG

Élő minták szövete

Vízi Tihamér kiállítása Óbudán

Arculattal bíró pöttyök, ábrák, minták

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Vízi Tihamér, a szokásostól eltérően, szívesen beszél képeiről, tapasztalatairól, melyek egy-egy vászon elkészítéséhez vezettek, sőt magáról a festés élményéről is szól. Nagyhangú, széles gesztusokkal élő embernek jellemzi magát, akinek olykor terápia a művészet: aki az aprólékos munka során tisztul meg mindennapi vehemens önmagától.

– Életvitelszerűen festek, tényleg, muszáj hetente dolgoznom, rajzolnom, máskülönben megőrülnék – mondja Vízi Tihamér.

Legtöbb alkotása apró, de önmagukban is arccal, arculattal bíró pöttyök, ábrák, minták szövete. Távolabbról nézve viszont sokuk olyan, akár a szél fodrozta sivatag vagy tenger. A közelség segít felfedezni, hogy a kis téglalapocskákban, háromszögekben, vagy félkörökben, amelyekből sok száz alkot egy-egy festményt, külön életet élnek a vonalak, pontok, írásjelek. Ha nekifog elkészíteni egy-egy ilyen vásznat, először csak bizonyos motívumok kerülnek egymás mellé, majd hirtelen dübörögni kezd valami, megszólalnak a meg nem rajzolt üres felületek.

– Így élünk: csőlátással megverve, semmivel sem törődve, egykedvűen menetelünk az utcákon. Az egyik barátom pont ezért festi az embereket úgy, hogy elmaszatolja, „elsuhintja" a fejeket. Nem rajzol nekik arcot. Magam a közönyösség eluralkodó mentalitása ellen festek. Azért törekszem számtalan, önmagában is kifejező részletből megalkotni képeimet, hogy aki messzebbről csak egy ponthalmazt lát belőlük, odalépve hozzájuk, megdöbbenjen.

Vízi Tihamér

A Körúti ablak – ornamentális szmog című műről ember nem gondolná, hogy van valóságalapja, nem csupán a fantázia szüleménye. – Ez a kép egy nagyvárosi élmény tükröződése – magyarázza a festő. – Ha valaki megfigyelte már az októberi, novemberi ablakokat, szélvédőket, kirakatüvegeket, észrevehette, milyen változatos formákat öltve rakódik le rájuk a szmog. Ez a szörnyűség, amit beszívunk, nemcsak por, hanem egy csomó másféle anyagból áll. Viszont vizuálisan elképesztően szép mintázatokban tud megjelenni, hasonlóan a téli ablakok jégvirágaihoz.

A velünk együtt nézelődő *Zombori Béla* művészettörténésznél, a Magyar Iparművészeti Egyetem adjunktusánál afelől érdeklődöm, ő mit talál újnak Vízi Tihamér festészetében. Azt válaszolja, a művész építkezése sajátságos. Nem egy nagy, egységes felületet lát maga előtt, amint teremteni készül, hanem apró részleteket, mintákat. Ezeket teszi egymás mellé, addigaddig folytatva ezt, míg csak létre nem jön egy új egység belőlük.

(A kiállítás az Óbudai Művelődési Központban – III. kerület, San Marco utca 81. – látható május 18-áig, hétköznaponként délelőtt tíz órától délután ötig.)

Mohos Nádor Tamás

Pest-Buda búcsúja S

Az országos gyászban a legnagyobb magyar előtti tisztelgés é

1859 őszén, 1860 tavaszán országszerte egymást érték a tömegdemonstrációk. Az emberek minden alkalmat megragadtak, a szórakozását éppúgy, mint a gyászát, hogy bizonyítsák az önkényuralommal szembeni nemzeti egységet. 140 éve, ezen a napon addig soha nem látott tömeg lepte el Pest utcáit: mintegy nyolcvanezren vettek búcsút a legnagyobb magyartól, s tiltakoztak némán az őt halálba űző hatalom ellen.

A Pesti Napló 1860. április 10-i címlapján fekete keretben tudatta, hogy „az, kit pályatársai a legnagyobb magyarnak neveztek, nincs többé. Gróf SZÉCHENYI ISTVÁN meghalt." A reformmozgalom elindítója, az első felelős magyar kormány minisztere április 8-ra, húsvétvasárnapra virradó éjjel a döblingi elmegyógyintézetben önkezével vetett véget életének. A hír egy-két nap alatt bejárta az egész országot. Széchenyi, akiben politikai ellenfelei is a nemzet ébresztőjét tisztelték, már nemzeti ereklyének számított. Noha a közvélemény nem lehetett tisztában halálának előzményeivel (nem ismerte pontosan újra kezdett közéleti-írói tevékenységét, s nem tudhatott a magasról jött fenyegetésről, miszerint „Döbling megszűnt Önnek menedék lenni"), mégis az önkényuralom áldozatát látta benne. A halálhírre kibontakozó országos gyászban így a „legnagyobb magyar" előtti tisztelgés és a hatalom elleni tiltakozás keveredett szétválaszthatatlanul.

A nemzet, amely saját halottjának tekintette a Hitel íróját, nem rendelkezett a hatalom szerveivel, így hivatalos gyászról szó sem lehetett. Nem is volt szükség központi irányításra. Széchenyi – Jókai Mór szavaival – „olyan évben halt meg, amikor még a tavaszi fűszál is érzi, hogy a földnek, melyben gyökerei vannak, a neve haza." Az újságokban külön rovatot kellett nyitni a Széchenyi-gyász rendezvényeiről szóló tudósításoknak. Kis falvak és nagyvárosok tartottak istentiszteleteket a nagy halott lelki üdvéért Soprontól Székelyföldig, Sárostól Horvátországig. Még a felekezeti elkülönülést is áthidalta a gyász és a nemzeti érzés, a rendezvények sok helyütt ökumenikus jelleget öltöttek. Más válaszfalak sem számítottak. „Megsiratja főúr és pór; hazafi és idegen; jó barát és ellenfél; mert bizony mindenkinek halottja ő" – írta Jókai. Városok sora örökítette meg Széchenyi emlékét közterületek (utcák, terek, ligetek) átkeresztelésével, alapítványok, ösztöndíjak létrehozásával. A kaszinók és egyesületek tagjai egy-két hónapra gyászruhát öltöttek, a színházi előadásokat, hangversenyeket és mulatságokat elhalasztották.

Természetesen a főváros sem maradhatott ki a megemlékezésből. „Mi Széchenyi nevének legnagyobb emléke? Pest! Ki köszönhet legtöbbet Széchenyi éltének? Pest! Kinek van legtöbb oka mélyen gyászolni Széchenyi halálát? Pestnek! És az ország fővárosa bebizonyítá azt, hogy jól tudja, KI halt meg" – írta a Vasárnapi Újság.

Széchenyi működése összeforrott Budapest fővárosi szerepkörének kialakulásával. A lóversenyzés megszervezése, a kaszinó létrehozása, az Akadémia alapítása elősegítette, hogy társadalmi és kulturális központtá váljék. A gróf a harmincas évektől szorgalmazta a két város egyesítését. E célt szolgálta az állandó híd felépítésével és az alagútépítés kezdeményezésével is. Közlekedésügyi koncepciójában leszögezte, hogy „a magyar kereskedelem, az iparfejlődés gyúlpontja Budapest, az ország szíve". A felépítendő vasúthálózatot ezért e központból kiinduló sugarak rendszereként tervezte meg. A rendszeres gőzhajózás megindulásában, az óbudai hajógyár létesítésében részvényesként aktív szerepet játszott, miként a Hengermalom létrehozásában is. A városi életet tette kellemesebbé az Újépület melletti sétatér létesítésével. Ugyanezért javasolta a Kamaraerdő üdülőövezetté alakítását. A Gellért-hegyre nemzeti Panteont, „Üdvleldét" álmodott, a Duna-partra Országházat és Nemzeti Színházat. Budapest jövőjében bízva, saját pénzét is itt fektette be: telkeket vett és bérházat építtetett a Lipótvárosban. A gróf mindkét városnak polgára volt, sőt, Pesten választott pol-

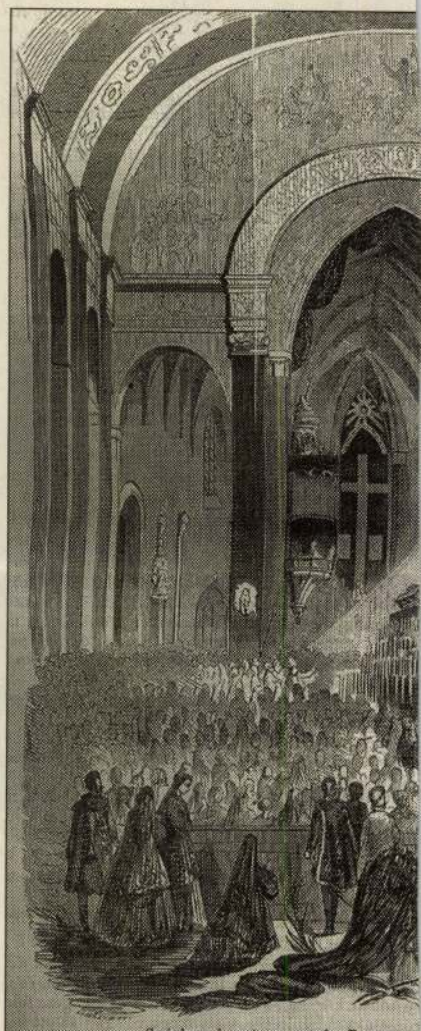

Széchenyi a ravatalon

DOKUMENTUM

Édes valósággá szépült nagy s

Dr. Katona Gábor emlékiratai, 5. rész

MEGHÍVÓ

SZERETETTEL MEGHÍVJUK
A SAN MARCO GALÉRIÁBA

San Marco
Galéria

Óbudai Művelődési Központ 1032 Budapest, San Marco u. 81.

április 27-én, csütörtökön 18 órára

VÍZI TIHAMÉR

FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja

ZOMBORI BÉLA

a Magyar Iparművészeti Egyetem adjunktusa

Közreműködnek **fuvolán**
az Aelia Sabina Zeneiskola növendékei:
Boja Sára (tanára Herczegh Mária),
Kovács Anna (tanára Pápista Andrea)
Zongorán kísér Mészáros Pálma

A kiállítás megtekinthető május 18-ig, hétköznap 10-17 óráig

ÉS-TÁRLAT 2 1999. november 4-25.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

ÉLET ÉS IRODALOM

Kiállítanak:
Banga Ferenc, Bada Dada, Egyed László, El Kazovszkij, Fehér László, Frankl Aliona, Gaál József, Gábor Áron, Haász István, Halbauer Ede, Jovian György, Kelemen Károly, Kemény György, Klimó Károly, Kovács Péter, fe Lugossy László, M. Tóth Éva, Maurits Ferenc, Dr. Máriás Béla, Nádler István, Olescher Tamás, Roskó Gábor, Sárkány Győző, Sinkó István, Siflis András, Stefanovits Péter, Szemethy Imre, Szikszai Károly, Szirtes János, Szotyory László, Trombitás Tamás, Urbán Tibor

Megnyitó: 1999. november 4., csütörtök 18 óra
Megnyitja: Frank János művészettörténész
Közreműködik: Miami Art együttes valamint Dr. Máriás Béla és Roskó Gábor

ÉS a Vízivárosban

Újra mellébeszéléssel kezdem, mint tavaly akkor is a Víziváros báját ecseteltem. Szívemből beszélt György Péter, amikor ÉS-beli cikkében szerelmi vallomást tett a Vízivárosnak, pedig ő már nem láthatta, mint én a zömében földszintes házakból álló negyedet és a Margit körút túloldalán, a csaknem töretlenül vonuló falusi házsort. Viszont nem értek egyet vele, hogy a VIII. kerületet visszataszítónak találta. A szerkesztőségből hazafelé a feleségemmel nemritkán gyalog megyünk végig az Üllői úton – igaz, hogy az az oldal már IX. kerület ,de ez a környék is teli van romantikával, krúdysággal. Megállít az első kocsma, ahol a fél deciért nyújtott száz forintosból még jócskán visszaadnak, egy élelmiszer bolt, melyben a kisasszonyok elnézik, ha valaki üvegből issza a sörét ott benn. Ebben a boltban barátkoztam össze egy nálam idősebb polgárral, aki kiment belé karolva rámutatott egy konvojra: „Ott megy a Reagen felesége, a miniszterasszony". Hát nem egészen. A fekete autóban Hillary Clinton ült, a repülőtérre tartva. (Útközben nyílván, leadott egy publicisztikát a Rezső téren.)
Az ÉS-képek szerzői grafikusok, festők, szobrászok, az ÉS-repró sohasem illusztráció. Az ember örül, ha ismerőse rajzát pillantja meg a lapban, és fordítva, akit az ÉS-ből ismerünk, annak elmegyünk a vernisszázsára. Csak úgy kapásból, jórészt évszámok nélkül egy kis memoár, néhány a falon szereplő művészekről, az előidőkből. Nádler István első budapesti kiállítását (külföldön, vidéken már volt neki) én rendeztem az akkori Fényes Adolf teremben, Jovánovics Györgyével együtt. Kemény György nevére még nem ismertem őt – és a tehetségére, a már külföldön élő Lakner László hívta fel a figyelmemet. (Lakner nem ismerte a szakmai féltékeny-

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

séget.) Banga Ferenccel – és Gross Arnolddal – együtt voltunk Krakkóban, előtte Varsóban. A fényképen Banga azért nincs rajta, mert ő csinálta a felvételt. Betévedtem Szemethy remek első pesti kiállítására a Dürer terembe, iróniája mintha szelídebb lett volna, mint most (bár elég vad volt annak idején is), a falon Bálint Endre szövege. Írtam róla, de nem az ÉS-be hanem a Quarterly-be, képpel. El Kazovszkij legelső tárlatát – úgy emlékszem még gimnazista volt – megcsodáltam a Műegyetemen. Tűzzománc lapjain rokokó kisasszonyok életképei; Szerb Antalhoz méltó tendenciával. Halbauer Ede legelső tárlatát megnyitottam, utána a sörözésnél derült ki, hogy közös barátunk a Baránszky család, Ede felesége Baránszky Jób László tanítványa volt a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban. László régebben meghalt, fia Laci temetéséről néhány héttel előtte jöttünk haza. Fehér László Fészekbeli tárlatán is beszéltem. Haász István legelső festmény-kiállítását nyitottam, nemkülönben a legújabbat, szeptemberben. A feleségemtől sokat hallottam egy tehetséges kisfiúról, Sárkány Győzőről.

A múltkor a művészet iránt közömbös olvasóról írva, a passzív dohányosokhoz hasonlítottam őket, akiken azért mégis fog a nikotin füstje. Vagyis ha nem válik belőlük műértő, műbarátok lesznek. Petrovics Elek (1873–1945) a Szépművészeti Múzeum legendás igazgatója odaszólt az altisztnek: „Papp bácsi, hozzon a raktárból egy korai Ripplit". Papp bácsi hozta. Pedig talán földműves volt azelőtt. (Nota bene: annak idején a magyar műveket is a Szépművészeti őrizte, publikálta.)

Tavaly ugyanitt azt mondtam, hogy ilyen össze nem illő kiállítás még nem volt. Nincsen oktrojált ÉS-stílus, hála Istennek. Van koncept, neodada, aztán abszurd, paródia, persziflázs, nemkülönben pastiche, expresszív-figuratív, konstruktivizmus, és verizmus. Utóbbi az ÉS etruszkjainak műveiben. Azonban cave! Óvakodj, vigyázzon mindenki. Az ÉS-csapat lassacskán kezd egymásra hasonlítani. akár a házaspárok évtizedek után. Ha pofátlannak látszom is, mindenkit kérek, térjen vissza saját magához, a saját eredetiségéhez. Ez a legértékesebb.

Nem tudom, illet-e engem, a külsőst – igaz 36 éve vagyok az –, hogy megköszönjem a Vízivárosi Galériának, ennek az előkelő intézménynek a vendéglátását. Aztán – gondolom – a Galéria is szívesen látja eme Noé bárka utasait.

Frank János

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alapprogram,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

M.N.K.

Vizivárdy István

a té-vé -torony tervezője

Társtervező: Thoma József- Söpkéz Gusztáv

Kétszáz méteres tevétorony épül a Misinatetőn

Magyar Nemzet 1966. nov. 15. 5.l.

TENDENCIÁK NAPJAINK KÉPZŐMŰVÉSZETÉBEN III. 1999. X. 4. – 2000. VI. 23.

Halmy Miklós
Szupremáció III., 1988
olaj, farost, 70x70 cm

Junko Ueda (Osaka/Japán)
Moku-moku (Füst), 1997
Japánpapír, természetes
porfesték, nyomat, 50x70 cm

Jean-Yves Cousseau (Párizs)
Önarckép, 1999
vegyestechnika
(karton, vas, alulemez)

Szurcsik József
Tűz (részlet)
a Spakli sorozatból, 1996
akril, vászon, 100x70 cm

Barák Péter
Fénylemezek, 1999
computergrafika, 45x45 cm

Káldi Katalin
Cím nélkül, 1999
Olaj, vászon, 45x63 cm

Brigit Helwich (München)
Egyedülálló nő gyermekével a strandon
(Manet után),1998
elektrosztatikus nyomat, folia, alulemez,
60x60 cm

Méhes Lóránt
Mária Rosa Mistica, 1996
akril, vászon, 120x140 cm

Balázs Áron
„Alias véletlenmodell" 387925,
1998–1999
Computerprint, fémymásolat,
papír, 50x50 cm

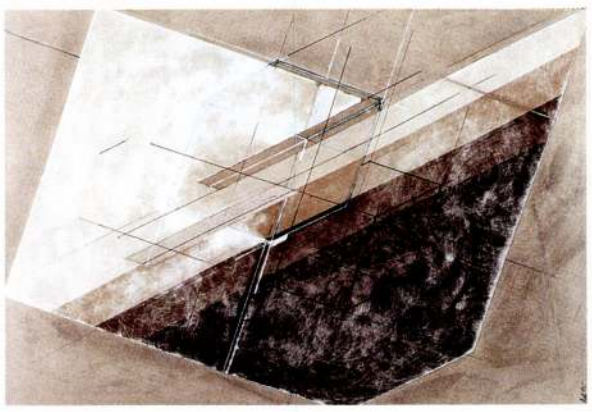

Matzon Ákos
Titkos akta, 1996
karton, szita, 56x38 cm

Nemes Nikolett
Önarckép, mozaik (részlet), 1999
olaj, vászon, 70x70 cm

Horváth Éva Mónika
Mese, 1998
Olaj, vászon, 50x55 cm

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT 1022 BUDAPEST, MARCZIBÁNYI TÉR 5/A.

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Marczibányi Téri Művelődési Központ
1022 BUDAPEST II., Marczibányi tér 5/a.
Telefon: 212-2820, 212-0803, 212-5660, fax: 212-4885
Igazgató: Szakall Judit

Vízivárosi Galéria
1027 BUDAPEST II., Kapás u. 55.
Telefon: 201-6925
Galériavezető: Olescher Tamás
Művészeti tanácsadó: Gergely Mariann
Layout: Tooth Gábor Andor
Fotók: Schichmann Béla

Nyomda: Malors Grafika Kft., Vác

A Vízivárosi Galéria nyitvatartása:
kedd–péntek 13–18 óráig, szombaton 10–14 óráig
1027 Budapest II., Kapás u. 55., telefon: 201-6925

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

VÁLOGATÁS A VÍZIVÁROSI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSAIBÓL

TENDENCIÁK NAPJAINK KÉPZŐMŰVÉSZETÉBEN
A VÍZIVÁROSI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSA III.
A MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN
1999. X. 14. – 2000. VI. 23.

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

VÁLOGATÁS A VÍZIVÁROSI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSAIBÓL

TENDENCIÁK NAPJAINK KÉPZŐMŰVÉSZETÉBEN
A VÍZIVÁROSI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSA III.
A MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN
1999. X. 14. – 2000. VI. 23.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1022 BUDAPEST II., Marczibányi tér 5/a.
Tel.: 212-2820, 212-0803, 212-5660, fax: 212-4885

A Vízivárosi Galéria a Marczibányi Téri Művelődési Központ (1022 Bp, Marczibányi tér 5/a.) egyik társintézménye. Kiállítási programjában a kortárs művészet legkülönbözőbb kifejezési formái szerepelnek. A képzőművészet hagyományos műfajai mellett helyet kapnak a legújabb kísérletek, alternatív, koncept projektek, instalációk. Bemutatkozási lehetőségével támogatja a fiatalokat és a külföldi művészek is megnyívást kapnak.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

Hagyománnyá vált már immár a Marczibányi téri Művelődési Központban, hogy a kezelésében működő Vízivárosi Galéria kiállítóinak képzőművészeti munkáiból kamarakiállítást rendez. Ezúttal harmadik alkalommal tárja a Művelődési Központ látogatói elé a kortárs művészek alkotásaiból összeállított válogatást. A galéria sorozatai sokoldalúan mutatják be a hazai és külföldi – elsősorban szomszédos országokbeli – modern művészet különböző képzőművészeti műfajaiban tevékenykedő alkotók műveit. Elsősorban fiatal művészek mutatkoznak be a legváltozatosabb tendenciák és művészi kifejezési formák képviselőiként. A II. kerületi Önkormányzat támogatását élvező galéria rendszeresen lehetőséget ad a kerület ifjú tehetségeinek és ismert művészeinek, hogy legújabb munkáikból rendezzenek kiállítást. A „Mester és tanítványa" sorozatban pedig lehetőség nyílik a különböző generációk együttes megjelenésére. Az emlékkiállítások keretében egy-egy jelentős mester munkásságát idézik meg. A csoportos tárlatokon egy-egy művészi társulás, vagy hasonló szellemben dolgozó művészpáros izgalmas válogatása látható. A külföldi művészek bemutatkozása során dinamikus együttműködés alakult ki a budapesti kulturális intézményekkel (pl.: Goethe Intézet, Francia Intézet).

A most bemutatkozó művészek is a galéria kiállítói. Néhányan már szerepeltek a Kapás utcai teremben, mások a közeljövőben vesznek részt tárlatokon. A nemzetközi válogatás a legkülönbözőbb műfajokban készült alkotások változatosságával hívja fel a figyelmet. Junko Ueda japán művésznő a keleti kézműves tradíciókat és a természetes anyagok használatát ötvözi a modern művész meditatív gondolataival. Birgit Helwich digitális festményein a klasszikussá vált művészi értékek emelődnek át ironikusan a mai ember technicista világába. Barák Péter is a kompjútergrafika műfajában dolgozik, a finom színátmenetek lehetőségeit kutatja. Nemes Nikolett mozaikszerűen építkező festményein szintén a múlt idézetei villannak fel. Vannak lírai szemléletű alkotók, mint Halmy Miklós vagy Párkányi Péter szobrász, akik az organikus formálás vagy a tradicionális kifejezés nyomdokain haladnak. Káldi Katalin monokróm festményei a hagyományos csendélet műfaj megújítását sejtetik. Szurcsik József markáns, már-már ikonná egyszerűsített fejei a képsíkról egyre inkább a térbe fordulnak, s onnan figyelik szigorú kritikával a környező világot. Balázs Áron a media vizuális termékeit kombinálja fotókkal és filozófiai szövegekkel. A francia Cousseau nagyméretű fotóin a városi lét metaforái fogalmazódnak meg. Matzon Ákos geometrikus világa a konstruktivista képalkotás hagyományaihoz kapcsolódik.

A képzőművészeti válogatás lehetőséget teremt a Marczibányi Téri Művelődési Központ látogatói számára, hogy ízelítőt kapjanak a Vízivárosi Galéria kiállító művészeinek munkásságából, s talán kedvük támad, hogy a jövőben maguk is a galéria rendszeres látogatói legyenek.

VÁLOGATÁS A VÍZIVÁROSI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSAIBÓL

1999. OKTÓBER 4. – 2000. JÚNIUS 23.

A kiállítás megtekinthető: naponta 9^{00}–18^{00}-ig

Párkányi Raab Péter
Marionett, 1999
fa, gipsz, üveg, ca. 150x70x100 cm

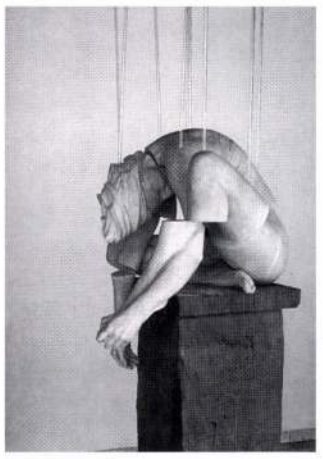

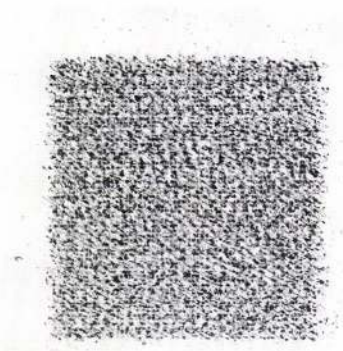

Hans Huwer (Elversberg/Németország)
Metszéspontok (cnn), 1997
karton, tus, 90x90 cm

Sorozatok:
- Mester és tanítványa
- Fiatal művészek a II. kerületben
- Művészek a II. kerületben
- Külföldi művészek bemutatása
- Művek a szomszédos országokból
- Emlékkiállítások
- Együttműködés budapesti kulturális intézményekkel
- Művészeti Csoportok kiállításai
- Tematikus kiállítások

Junko Ueda (Osaka/Japán) kiállítás megnyitó

VÍZIVÁROSI
GALÉRIA

Marczibányi Téri Művelődési Központ
1022 Budapest, II. Marczibányi tér 5/a.
Tel.: 212-2820, 212-0803, 212-5660
Fax: 212-4885
Igazgató: Szakall Judit

Vízivárosi Galéria
1027 Budapest II. Kapás utca 55.
Tel.: 201-6925
Galériavezető: Olescher Tamás
Művészeti tanácsadó: Gergely Mariann

Vízivárosi Galéria 1997.
Layout: Tooth Gábor Andor
Nyomda: Nalors Grafika Kft., Vác

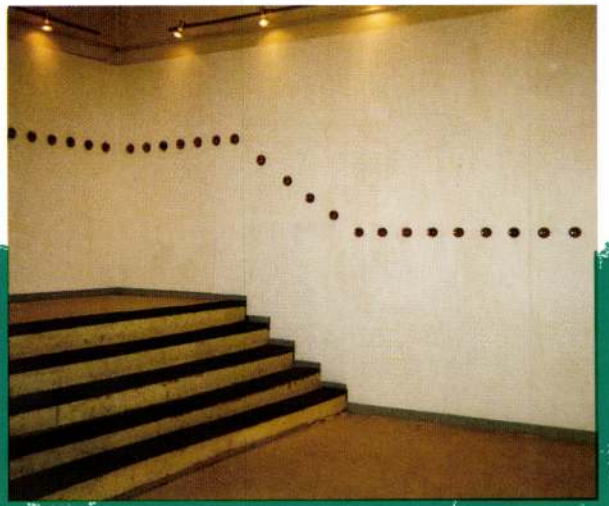

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

A Vízivárosi Galéria a Marczibányi Téri Művelődési Központ (1022 Bp. Marczibányi tér 5/a.) egyik társintézménye. Kiállítási programjában a kortárs művészet legkülönbözőbb kifejezési formái szerepelnek. A képzőművészet hagyományos műfajai mellett helyet kapnak a legújabb kísérletek, alternatív, koncept projektek, installációk. Bemutatkozási lehetőséggel támogatja a fiatalokat és a külföldi művészek is meghívást kapnak.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

VÍZIVÁROSI GALÉRIA — Kiállítások 1997/I.

Január 9-31	Szépfalvi Ágnes "96 május"	festmények
Február 7-28	Ghyczy Dénes "Feloldástól alvadásig" Fiatal művészek a II. kerületben	festmények
Március 7-28	Majoros Valéria "Tükröződések New York" Művészek a II. kerületben	fotók
Április 8-25	MADI és Konok Tamás Művészek a II. kerületben a Francia Intézettel közös rendezésben	
Május 8-29	Salvatore Puglia (Róma-Párizs)	objektek
Június 6-27	Ingrid Schütz	festmények, installációk
	Reinhard Kühl Berlin spielt — A játszó Berlin A Goethe Intézettel közösen	festmények, fotók
Július 4-25	Gergácz Berta emlékkiállítás	
Augusztus	Nyári szünet	
Szeptember	Konkoly Gyula: Losonczy István Mester és tanítvány Fiatal művészek a II. kerületben	
Október	Joze Subic (Maribor, Szlovénia)	festmények
November	Karvázy György Fiatal művészek a II. kerületben	fotó
December	A II. kerületi székhelyű Magyar Papírművészek Társasága művészeinek kiállítása	

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

A galéria alapítási éve: 1979; a Budapest Art Expo Alapítvánnyal együttműködésben 1994 óta.

A Vízivárosi Galéria támogatói:

Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art-Expo Alapítvány

Sorozatok:

- Mester és tanítványai
- Fiatal művészek a II. kerületben
- Művészek a II. kerületben
- Külföldi művészek bemutatása
- Együttműködés budapesti kulturális intézményekkel
- Emlékkiállítások
- Művészeti csoportok kiállításai
- Tematikai kiállítások bemutatása

1027 BUDAPEST, II. KAPÁS UTCA 55. TEL.: 201-6925

MEGJELENT:

Vízivárosi Galéria
Almanach 1996.

Kiállítások kronológiája, bibliográfia,17 írással,
(Bárdosi József, Beke László, Gergely Mariann,
Klimó Károly, Maurer Dóra, Gabriel Price,
Alexander Tolnay, Tímár Katalin)
17 színes, 3 f-f. képpel, 20 oldalon, A/4 formátumban

Önálló Katalógusok:
Mircea Spataru
Milos Boda – Mutációk
W. Petrick – Visszfény és más tükörképek

Egyéb kiadványokban:
Budapest Art-Expo katalógus (70-71. o.)
Budapesti Galériák (23. o.)

Támogatók:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art-Expo Alapítvány

1027 Budapest II. Kapás u. 55. Tel. 201 6925

MDE

Vizkeleti Erzsébet

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán a d/ ruhacsoportnál (délutáni ruha) tervét oklevéllel tüntette ki a bíráló bizottság.

2 tervét.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

MDK

Vizkeleti Erzsébet

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán az i/ ruhacsoportnál (női otthonka) tervét oklevéllel tüntették ki.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

Vízkeleti Vittmann

Éta

festő

Műcs. kiáll, 1931 tól
Pipics 122. l.

VINCZE JÓZSEF

KERETKÉSZITŐ ÜZEME

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-U. 6. TELEFON: Aut. 287—20.

Nagy

Dr Szentiványi

Titkár úrnak

Helyben

Vizkeleti Wittmann

Eta

festőművész

XIV, Amerikai út 52

Tel. 496-874

Bptárb. 1942 jan

22 L, Budapest, 1917.

: Nagy Balogh János élete és művé-

, 28 K, 68 L, Budapest, 1922.

: Fáy Dezső festő és illusztrátor.

32 L, Budapest, 1929.

:Liebl Ervin.8 o,56 K,55 L,Bp,1935.

, J.: Zur Erinnerung an die feier-

ecration des neu errichteten Hoch-

restaurierten Sanctuarium des Krönungs

ressburg. 8 o, 5 K, 45 L, Pozsony 1867.

Rákóczi és bujdosó társai hamvainak

e tárgyában. 8 o, 9 K, 14 L, Buda-

élkül.

a magyar akadémia palotájának meg-

nepére. 4 o, 9 K, 24 L, Pest,1865.

az esztergomi főtemplom 1856-diki

hó 31 dik napján végbement fölszen-

16 o, 8 K, 88 L, Pest, 1856.

Gróf Miké Imre emlékszobra leleple-

hogy kulturális és a magyar névnek
ivánó ezen lépésünket egy mappa meg-
méltóztassék annál is inkább, mivel
t forgalmi értéke többszörösen túl-
lunk kért árat.

Nagyrabecsült párfogását előre is
megköszönve, a résztvevő művészek
nevében vagyok kiváló tisztelettel

festőművész.

Mlle Eta Wittmann de Vizkelet. Son tableau: „Le dernier verre", témoigne d'une technique brillante, d'une fantaisie abondante, et d'un parfait talent de dessin et de composition.

Vizkeleti Wittmann Eta „Az utolsó pohár" című képe technikájáról, csapongó fantáziájáról, rajz- és kompozicióképességéről tesz tanuságot.

Vizkeleti Wittmann Eta
Magyarország (Hongrie,
Hungary) II-III. sz. 30 f

Vízkeleti Wittmann Éva

Vizkeleti Wittmann Eta: Önarckép
A Budai Szépművészeti Társaság kiállításáról

Képzőművészet
1934. 68. l

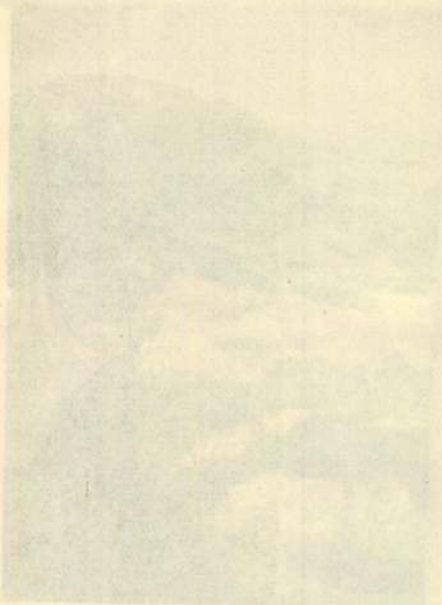

Bálint Géza: K
A Műcsarnok

KÉPZŐMŰVÉSZET
EURÓPA NAG

IV. A BERLINI KIRÁLYI MÚZEUM

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta

Halászok a Mergelinán, of. Repr.

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 73.l.

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta

Olasz vásárjelenet, of.Repr.

Ősz a müvészetben /Bpest, 1941./

vizkeleti Wittmann Éta

egyike a MIPE kiállítóinak

(e.a.): A Műcs. őszi tárlata

Ujság, 931. X. 18.

Vízkelety Éva
festő

Városképeinek nagy sikere van a Komáromi Jókai Egyesület Kultúrpalotájának nagytermében rendezett, fiatal budapesti festőművészek kiállításán.

N.U. 1939. V. 26.

MAGYAR KIRÁLYI Á

Folyószám:.....

Könyvelési

193.....

T á r

A.....*számú ügyiratok alapján:* .....

A könyv lap-száma	Tartozók			Pengő	fill.	

MDK

Vizkelethi Wittmann Eta, festöm.

Nápolyi kispiac az Umberto Terzon.	Ol.vázl.
Zalai nöi tipus.	Olf.
Aratás után.	"

Magy.Képzöm.-nök Egyes. XXVIII.kiáll.-a a Magy.Divat-csarnokban. 1946 márc.3o.-tól ápr.16.-ig. Kat.

Vizkeleti Wittmann Eta festőművész

Orgia

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Műcsarnok.

Virkeleti Wittmann Eta

Kiällit

Ui M. 1942. IV. 19.

zpont meginditotta rotaprintes for-

köteteként a

zőművészeti Élete"

mely a Közoktatásügyi Népbiztosság

Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

adványai közül kapható

k 1954-55."

zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

a Művészettörténeti Dokumentációs

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz. 63.l.

MDK

Vizkeleti Witmann Eta

Halászok a Mergelinán. c. olajfestménye.
Repr. (Műcsarnok, Őszi Tárlat.)

Magyar Nemzeti Művészet, 1938. 4.sz. 73.1

MDK

Vizkeleti Witmann Eta

"Halászok a Mergelinán"c. olajfestménye.
Repr. 73.1.
/Múcsarnok, Öszi Tárlat/

Magyar Nemzeti Művészet, 1938.4.sz. 73.1.

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta

Balatoni ösztöndíf festőművészeknek.
Uj Magyarság, 1944. aug. 13.

Vizkeleti W. Eta
Halászok a Mergelinán, olaj
Hadnagy utca, vizf.

Ady-Ház kiáll. 1945. dec.

MDK

Vizkeleti W. Eta

Halászok a Mergelinán /olaj/
Hadnagy utca /vizf./

A képzőművész szakosztály kiállitása az Ady-kör helyiségében.Bpest.1946.dec.1-15-ig.Kat.

MDK

Vizkeleti Wittmann Ete, festöm.

Hadnagy-utca.	Vizf.
Virág Benedek-utca.	"
Erdős Renée urnö arcképe.	Cer.rajz.
Héczey Erzsébet urnö arcképe.	-
Rovezzano Villa Celeste.	Vizf.

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941. jun.15-29.
Kat.

Vizkeleti Wittmann, Ede
Hadnagy-utca, vizf.
Virág Benedek-utca, vizf.
Erdős Renée urnő arcképe, ceruza
Héczey Erzsébet urnő arcképe
Rovezzano Villa Celeste, vizf.

Tavaszi kiállitás. Szecesi Szalon, 1941.
junius, 13 1.

MDK

Vizkelety W.Eta

Fejtanulmány, of.

A szepesdi part, of.

M. képzőművészek egyesülete 29. kiáll. M.Szal. 1947. aug.

Vízkeleti Wittmann

Éta

pesti Műcsarnok

1931. őszi tárl. XI. 152,

XII. 264.

Vizkeleti Wittman Eta

festő Mücsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

kiáll. 255.

Vizkeleti Wittman Eta MDK

Orgia, gouache

Mücsarnok 1933 Fiatal művlszek kiáll.

Viskefett Wittmann Tbe

Orgia, Gouache

MDK

Vizkeleti Wittman Eta

Orgia, gouache

Fiatal művészek kiáll. Mücs. 1933. szept.
30 l.

297. PÁLLYA CELESZTIN: Vásári jelenet.
298. KOMÁROMI KACZ ENDRE: H. I. arcképe. Mgt.
299. KOMÁROMI KACZ ENDRE: Kingyes-puszta.
300. KOMÁROMI KACZ ENDRE: B. E. arcképe.
301. KOMÁROMI KACZ ENDRE: dr. Virágh Gyula arcképe. Magántulajdon.
302. SÁRDY BRUTUS: Réten.
303. maróthi MAJOR JENŐ: Falurészlet. Pasztel.
304. KOMÁROMI KACZ ENDRE: B. T. arcképe. Mgt.
305. maróthi MAJOR JENŐ: Őszi este. Pasztel.
306. SÁRDY BRUTUS: Tiszta őszi nap.
307. SÁRDY BRUTUS: Rét a Rómaifürdőnél.
308. DIETRICH ADOLF: Szeles reggel.
309. gróf TELEKI RALPH: Este a Szamos partján.

XV. TEREM

34. Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Nyíres. Mgt.
35. Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Szepesbélai erdő. Besnyő Béla tul.
36. KATONA NÁNDOR: A Lomnici csúcs. A Szépművészeti Múzeum tul.
37. K. SPÁNYI BÉLA: Trencsén vára. Dr. Ney Géza tul.
38. GUNDELFINGER GYULA: Sziklás táj. A Szépművészeti Múzeum tul.
39. Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Felvidéki táj. Br. csetei Herzog András tul.
40. Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Pihenő tót legény. Mgt.
41. SKUTECZKY DÖME: Hámor. Mgt.

Vizkeleti Vitmann Eta

MDK

Piazza Umberto terzo

Halászok a Mergelinán

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Viskoleti Vitmann Sön

Piazza Umberto terzo

Helåsen s Metzeltänn

MDK

Vizkeleti Vitmann Eta

Piazza Umberto terzo

Halászok a Mergelinán

KMTárs. 1938. őszi tárl. kst. 21.l.

Vizkeleti Wittmann Eta

Flamand fogorvos 164o-ben, vizf.

Micsarnok 1939 Derü a mlvészetben

Vizkeleti Wittmann Eta MDK

Flamand fogorvos 1640-ben, vizf.

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

MDK

Vizkeleti W. Eta

Böske.

Tanulmány.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 17.1.
Mücs.

Vinkeloti W. Ste

Böske.

Tamulsky.

17.1.

MDK

Vizkeleti W. Eta

Vilma.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 17.1.
Mücs.

Vlamelati N. Bta

Vilma.

Nico.

17.1.

Vizkeleti W. Eta

MDK

Vilma

Mecsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Vizkeleti W. Eta MDK

Böske

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Vizkeleti W. Eta MDK

Tanulmány

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

MDK

Vizkeleti Wittmann Eta

Jairus leánya

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

M.D.K.

Vizkeleti Wittmann Eta

558. Jairus leánya.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 31. l.

Vizkeleti Wittmann Eta MDK

Böske

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Vizkeleti Wittmann Eta MDK

Külvárosi hetipiac

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Vizkeleti Wittmann Eta MDK

Tabáni emlék, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Vizkeleti Wittmann Eta

MDK

Kofa

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Vizkeleti Wittmann Eta

MDK

Bözse

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Vizkeleti Witmann Eta MDK

Nagymama kedvence

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Vizkeleti-Witmann Eta MDK

Nagymama kedvence

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Vizkelety Wittmann

Éta posto

XIV. Amerikai út 52.

MKSz 1947

Napkelet. 1857.febr.19.7.

Vahot Imre:

utolsó helyen emlitem azon képet, mely talán első helyet érdemelne. Értem VIZKELETY. történeti föstményét mely a kenyérmezői dicsőséges csatát ábrázolja, sokkal kisebb alakban, de sokkal jobb hatással, mint a mohácsi csta képé. Ez már aztán szerencsés, jó tapintatu tárgyválasztás a magyar történet fénylapjairól. Ez aztán fölemeli a lelkünket, edzi önérzetünket, s tiszta ragyogásban tünteti ki őseink jó hirnevét nevét, vitézi becsületét. Fölséges egylátvány!... Üdvözöljük a nagytehetségü szerzőt a történeti festészet nehéz, de dicső pályáján, melyre jelen müvével kiváló hivatsását oly fényesen tanusitá.

MDK

Vizkelety

Zuboly: Magyar szalon-viselet. VU 1914.7.sz. 13o l.

Vizkelety József M. D. K.

A Napkelet c. folyóirat történeti kompozicióit rajzolta, és a Családi kör c. folyóiratét

Gerai, A magy. könyvill. 1960 77.

Vizkeleti

A müvész "egy történeti képet" festett a mütárlatra,-közli a lap "Vegyes Hirek" c. rovata.

Képes Ujság, Bp. 186o. febr. 26.
II. kötet. 9. sz.

Vízkeleky

l.

Lykanomzromantika

32, 39, 88, 119,
171, 212, 213. l.

KISS A[illegible]

M. KIR. DOHÁNYÁRUS,
OSZTÁLYSORSJEGY FŐÁRUSÍTÓ
HAJDUBÖSZÖRMÉNY

Vízkelety

1

LykaMagyműI800-50

204, 332,
364, 407, 429, l

Madonna a kis Jézussal. Pammer János olajfestménye.

Olasz vásárjelenet. Vizkeleti Wittmann Eta olajfestménye.

Jót a művészetben. (Budapest, 1941)

Vízkeleti Wittmann Éta

Vizkeleti Wittmann Éta

a legjobbak közé tartoriz a MAPE kiállitásán.

m. v.: A Müss. ősrs tárlata..

N. U. 931. X. 18.

kat, bármilyen homályosan, bármily körmönfont frazeológiával igyekszik erre a folyton változó „újművészet" irodalma. Ezek a képek itt a kiállításon mindenesetre munkát adnak a nézőnek, már csak azért is, mert legtöbbjük nem akar olyan idiómán szólani, amelynek már nyelvtani szabályai vannak. Ez a különnyelvűség közös törekvése mintegy 30 éve már mindenfajta modern festészetnek és ez a programm fojtogatja közvetlenségüket." „Ez a sötétségben fogant festészet, úgy érezzük, éppoly kevéssé a művész belső természetének a hangulata, . . . hanem legtöbbjüknél inkább más képek hatásából ered. Éppúgy mint az is, hogy a vonaltól és formától írtóznak, a rajznak még halvány nyomát is kiirtani igyekeznek képeikből valamennyien". Ugy tudjuk, „Az Est" e téren pedig orákulum.

Nem tartjuk túlságosan nagyjelentőségűnek a Tamás Galéria jubiláris (100-ik) kiállítását és csak példaképen hoztuk fel a kiállítást kísérő sajtó megnyilatkozásból egy-két nagyon jellemző megállapítást. Általában amikor ilyenszerű művészi eseményről van szó, kritikusaink legnagyobbrésze áthatva a „progreszszivitás" elvétől, bírálat nélkül hozsannázik.

Nézzük most az érem másik oldalát! Művészeinknek igen jelentős hányada még nem rugta el magától azt a kifejezési módot, ami évezredekig érvényben volt és ezen a formanyelven mondják el mondanivalóikat. Festenek és mintáznak hol jobban, hol gyengébben, de mindig szépre és jóra való törekvéssel. Mégis jó néhány éve a gúny, a lekicsinylés osztályrészük kritikusaink nagyobb hányadától, csak azért, mivel nem hódoltak be mindenféle divatos modornak és nem látszanak „modern"-nek és „időszerű"-nek. Vegyük pl. ismét egy pár napilapnak kirívó megállapítását. A „Pesti Napló" kritikusa a Műcsarnok mostani őszi tárlatának művészeiről ezt írja: „Elhasznált és kimerült művészi formanyelv epigonjai". Kérdjük, miért epigonok azok, kik egészségesen látnak színt és formát? Miért epigon a tájképfestő, aki örülni tud még a napsütésnek, a fű zöldjének, az ég kékjének és a természetmutatta formák és színek alapján festi képét? Az embereknek pedig, kik megtöltik a Műcsarnok termeit, mégis csak tetszik ez az „epigonizmus". Tehát még sincsenek olyan távol ezek a művészek a mai ember művészi igényeitől. Legközelebb talán jó lenne, ha a közönséget is megleckéztetné a kritikus, amiért gyönyörködni tud az „epigonok" munkáiban.

Az „Esti Ujság" november 11-iki számában (T. D.) jelzésű kritikus a Műcsarnok kiállításáról pedig így ír: „Nem volna-e hasznos a magatehetetlen és kezdetleges mesteremberekneк ezt a sokaságát valamilyen, a magukra és a közre nézve is hasznothozó pályára átképezni?" Mi is megkérdezzük: nem lenne-e jó egyes műbírálókat átképezni, ha nem tudják, hogy a fent idézett mondat nem kritika, hanem olyan valami, amit lapunk hangján nem állapíthatunk meg. Az a szellemiség pedig, aminek eredménye az ilyen műbírálat, igazán átképzésre érett.

Nem mulaszthatjuk el az „Esti Kurir" november 9-iki számában (b. m.)-el jelzett cikk íróját megemlíteni, mint olyant, ki nemcsak most, de mindig olyan hangot tart, ami akár dicsér vagy süjt, de a tárgyilagosság tiszteletteljes magasságából soha sem száll alá. Irja: „A kiállítás új anyaga nívóban megfelel a várakozásnak, de művészeink alkotó kedve még pihen." Nem nagyhangú megállapítás ez ugyebár? És mégis sokat mond. Érezteti szavaival, hogy a kiállítás lehetne jobb is, de benne van a megértése és megértetése annak is, hogy a mostani viszonyok nem engedik a jobb és nagyobb akarások beteljesülését.

Az „Uj Magyarság"-ban Pipics Zoltán írt kiállítási ismertetése is a pártharcokon felülemelkedő esztétikus munkája, tőle is sokat tanulhatnak kritikusaink, miképen kell más emberek munkáját megbecsülni.

Ez alkalommal nincs több helyünk mérlegelni a különféle lapok kritikáinak igaz vagy igaztalan hangját és kritikai módját, csak még azt akarjuk megjegyezni, hogy a Műcsarnokot állandóan csepülő iró urak ne gondolják, hogy nagyon eredetiek és hogy

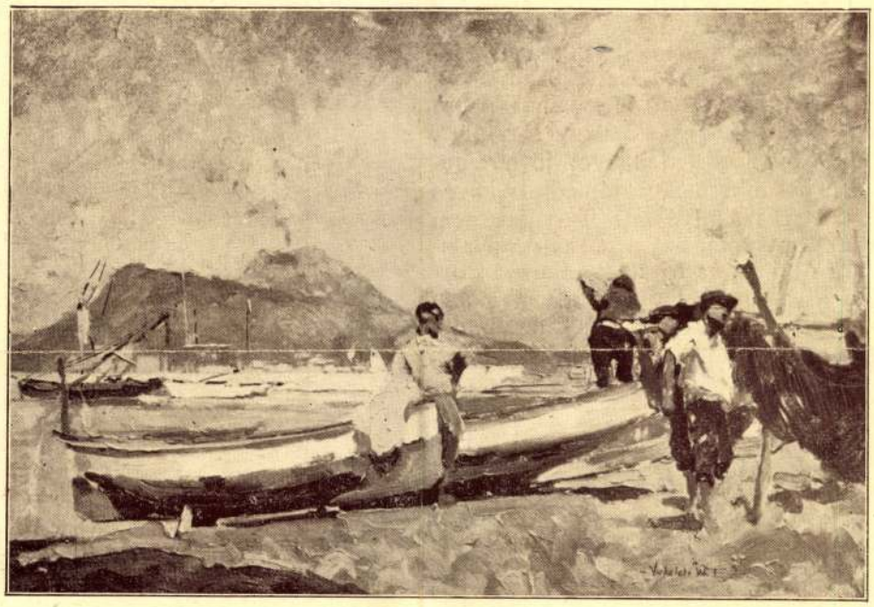

Halászok a Mergelinán. Vizkeleti Witmann Eta olajfestménye
Műcsarnok, Őszi Tárlat

Magyar Nemzeti Múzeum
1938. 4. n.

szavukra már le is dűl a magyar képzőművészeti kultúra e sok évtizede fennálló védőbástyája, hiszen kibírta e nemes intézmény már 30 év előtt is az ilyen hangot, amit „A Hét" 1909. március 14 iki számában olvastunk: „Mégse cibáltuk hiába a Műcsarnok fülét: a tavaszi kiállítás rendezése mégis csak jobb valamivel a télinél. Igaz, hogy ezzel aztán el is mondtuk szinte mindazt a jót, amit mondani lehet róla. A kiállítás ugyanis olyan, hogy — mint mondani szokták — bátran helyet foglalhat minden művelt család falán, a műveltséget lehetőleg kisvárosi és kispolgári mértékkel mérve. Itt ugyan fel nem háborodik a mélyen tisztelt publikum, csupa polgári nyugalom és józanság a falakon, dicséretes eredménye a festői hivatalnokok példás szorgalmának, akik ime ezuttal is pontosan betartották a hivatalos órákat a staffelei előtt".

Ugy látszik Benczur Gyula ezen a kiállításon szerepelt „Hódolat a király előtt" című hatalmas alkotásával, amiről a 29 év előtti kritikus csupán így emlékezik meg: „Nagy öröme lesz a közönségnek Benczur óriási millenáris vásznával, mely a király előtt történt hódoló felvonulást örökíti meg, s melyen ujjongva fogja békés harmóniában felfedezni a politikai arénában akkor oly egy akolban megfért, ma oly esküdt ellenségként szemben álló hőseit: Andrássyt, Bánffyt, Fejérváryt, s a szabadelvű párt néhai nagyjait, vissza egészen Tisza Kálmánig és Szilágyi Dezsőig".

A „Műcsarnok" Isten segedelmével jó pár évtizedig még kibírja a hasonló hangú támadásokat és az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nem cselekszik „gonoszul", miképen azt a „Magyar Nemzet"-ben Ferdinándy Mihály úr írja: „amikor az ország legelső kiállító házában a fecsegő és magtalan színeknek és jelentéktelen, szürke témáknak helyt ad". Nem cselekszik gonoszul, hiába írja azt a kritikus úr. Mert ha kissé valóban szürke témáknak is ad helyet

Olvasó nők. Rezes Molnár Lajos olajfestménye

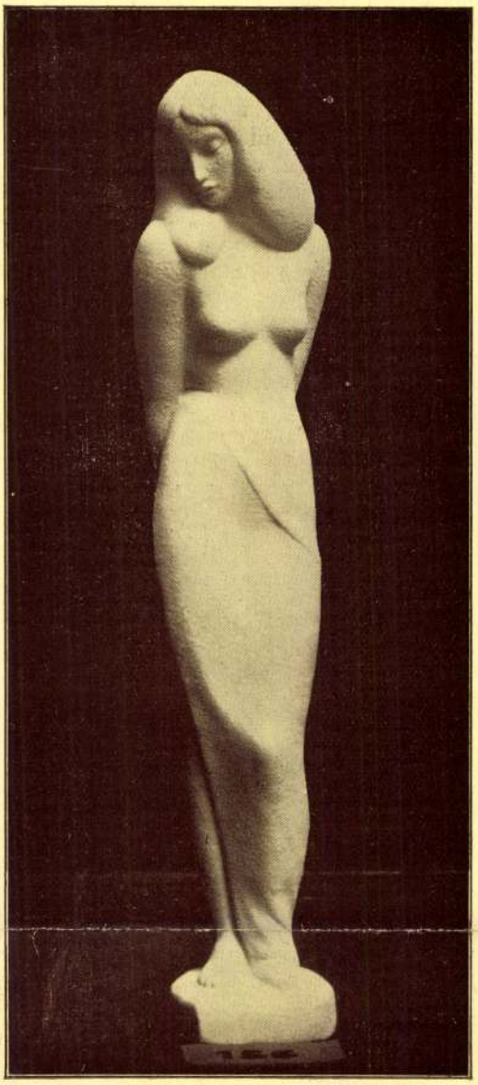

Bánat. Turchányi László gipsz-szobra
Műcsarnok, Őszi Tárlat

kiállításain, mégis e „magtalan színekkel" menti át a helyet egy olyan művészet számára, mely egyáltalában nem a Ferdinándy Mihály úrék által annyira propagált művészetből fog kialakulni. Majd csak akad friss hajtás, ami most az „üres és oktalan képek" által képviselt művészetet felfrissíti. De az bizonyos, hogy az a friss hajtás nem „a kellemes illuziók híjján való, szorongó igazlátás" művészetének berkeiben hajt ki."

Pap Domokos.

A Magyar Műkereskedők Országos Egyesülete megalakult

Elnökké Besnyő Béla m. kir. kormányfőtanácsost, a régi közismert műkereskedőt választották meg. A festmények eladásával foglalkozó érdekelt kereskedők már eddig is nagy számban jelentették be belépésüket a művészeti szakma e régóta hiányzó érdekképviseleti egyesülésébe.

Jelentkezni lehet írásban, vagy személyesen d. u. 4—6-ig Dr. Sátor György egyesületi ügyésznél IX., Soroksári-út 26.

VIZKELETI BÉLA

Új művészet

1996/aug

7.o.

szöveget, hogy a többi aláírásh

Igaz nagyrabecsüléssel hive

Ignó

Vizkelety Béla

"A török háborúból diadallal visszatérő Hunyadyt és fiát, Lászlót ábrázoló festménye "a legjobb hazai müvermékeink közé sorozható"- közli a "Széttekintés Budapesten" c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1857. II. félév.
23. sz. 3lo. lap.

Vizkelety Béla

"Kenyérmezői csata" c. olajfestménye "szép reményekre jogodit. Fő személye, Kinizsi, olyan hősies, hogy a viadal kimenetele felől" nem marad kétség,-irja kritikájában Morva Miklós: "Fővárosi séták" cimmel, mely a műtárlaton bemutatott művekről szól.

Családi Lapok. Pest. 1857. I. félév.
5. sz. 69-7o. lap.

Vizkelety Béla

A Debreceni Casinó megbizásából a müvész megfesti Széchenyi István arcképét,-közli a Főváros és Vidék c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1860. ápr. 24.
17. sz. 135. lap.

Vizkelety Béla

"Zrinyi esküje" c. festménye huszonnyolc jól sikerült arcképet tartalmaz. A festményt Rhon köre rajzolta.
A kép "a főranguak által, horvát testvéreink felsegitésére rendezett müelőadás alkalmával csoportositott tableaut ábrázolja.
Főváros és Vidék c. rovat közleménye.

Divatcsarnok, Bp. 1861. ápr. 3o.
18. sz. 144. lap.

Vizkelety Béla

A lap javasolja, hogy a müvészt a Nemzeti Szin
ház nevezze ki "diszitmény és jelmezfestész-
nek," mivel már eddig is több jeles diszletet
és jelmeztervet készitett.

Divatcsarnok, Bp. 1862. okt 28.
43. sz. boritólapján.

Vizkelety Béla

"Az ifju müvész még csak most áll tanulmányai küszöbén, s máris ily kitünő képet festett, mint a "Kenyérmezei csata" a Müegylet kiállitásán."
Budapesti társasélet c. rovat müvészettel foglalkozó közleménye.

Divatcsarnok, Bp. 1857. febr. 15.
86. lap.

Vizkelety Béla

A Nemzeti Szinház megbizta a jeles fiatal festészt két szinpadi festmény elkészitésére. Amennyiben sikerül, ugy a szinház állandó festésze lesz,-közli az Apró Hirek c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1863. ápr. 29.
17. sz. 135. lap.

Vizkelety Béla

"Egyike volt a természettől legáldottabb festészeti-tehetségeknek, s ha kellőleg ki tudja magát képeztetni, halhatatlan nevet vivott volna ki"- mondja a gyászt hirdető megemlékezés "Fáy András" cimmel.
"A lángelméjü jeles ifju festész az állandó mellőztetés miatt reményét vesztve elhunyt."

Családi Kör. Bp. 1864. juli 31. V. évf.
31. sz. 736. lap

Vizkelety Béla

vizfestménye: „Népfelkelő tiszt." 383. sz.
reprodukció. 1848-1849.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973.
5751

Vizkelety Béla

A lap felszólitja a Müegyletet a képzőművészek támogatására, s egyben felsorolja a legkivá-lóbb müvészeket, -közöttük a müvészt is- ez-zel válaszolva arra a kifogásra, hogy "a ma-gyar müvészek rosszul festenek, azért nem vesznek tőlük" s részesitik előnyben a kül-földieket.
Főváros és Vidék c. rovat közleménye.

Divatcsarnok, Bp. 1860. márc. 13.
11. sz. 85-86. lap.

M.D.K.

Varkelety-Marastoni:

Bornemissza Anna egy ónai arcalma 1863.

Repro.

M.M.M. Évkönyv 1952. XVI. Képtábla

M.D.K

Vizkelety – Marastoni:
Tarczay Anna 1861.
Repro.

M.M.M. Évkönyve 1952. X. ábra

VIZKELETY, művészcsalád, tagjai: 1. *Imre*, festő, * Új-Arad 1819 jan. 21, † Pécs, 1895. Bécsben tanult s Temesvárott, Újvidéken, Lugoson, Pécsett hivatalnoki munkái mellett oltárképeket (Pécs), arcképeket és tájképeket (akvarell) festett. — 2. *Béla*, festő, az előbbi öccse, * Új-Arad, 1825 nov. 25. Előbb jogász volt, azután Bécsben tanult s Pesten letelepedve főkép illusztrációszerű történeti képei révén vált népszerűvé (Eger hősi megvédése, A kenyérmezei diadal).

Kg II. 597 l

MDK

Vizkelety

Az uralkodónak készitett albumban szerepelt a müve.

Takács Mária könyve. 1936. 12.l.

MDK

Vizkelety

Hadi viseletek a XVI. sz.-ban
Vizkelety rajza, Riewel fametszete

Vas. Ujs. VII.1860,VI.3. 273 l.

Vizkelety

MDK

Magyar viseletek a XVII.sz.közepéről
Vizkelety rajza, Pollák fametszete

Vas. Ujs. VII.1860,VI.24. 313 l.

MDK

Vichalety Béla festő

1865. életrajzát és leveleit testvére, V. Imre a KT-nek megküldi

MDK-A-I-1/336.

MDK

Vichelety Béla festő

Édesanyja gyakorlatt aquarell festő

MDK-A-I-1/337.

Patak Jenő

Vizkeleti /19.sz/a "Képzőművész"c. képeslap munkatársa.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.28.513.old.

MDK

Vizkeleti B.

Hegedüs Lajos, felesége és gyermeke.
Fenti festménye után kőre rajzolta N. József

Höllr. Nemz. Szinh. kiáll. 51.1.

M.D.K.

Vizkeleti Béla, grafikus

Katalógus. 44.-"Budapesti magyar divatkép, őszi és téli viseletekkel.. Rajzolta: Vizkeleti Béla. Kőrerajzolta és nyomt. Rohn, Pesten, 1859." Litográfia. 30+44.5 cm. 4 4 férfi, 3 női alak magy. viseletben. Háttér a Nemz. Múz homlokzata és a Sándor utcai szárny. Tört. Képcsarnok. 220.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő kiadó. Bp. 1955

MDK

Vizkeleti Béla

A pusztaszeri országgyülés, rajz, repr.

Vasárnapi Ujság. 1896. 287.l.

MDK

Vizkeleti Béla

A képzőművészeti társulat. Vas. Ujs. 1863. 55.l.

MDK

Vizkeleti Béla

A várnai csata, of.

A Gyüjtő. Szt.György Czéh 41. müv. aukc. 1920.jan. 9. 1.

Vizkeleti Béla M.D.K.

Uri bál ,Rohn Lajos litográfiája rajza után .1860.

/ A Napkelet melléklete. 1860. /

repr.

Keresztury-Vészy-Volvy: A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 262.l.

Vizkeleti Béla
festő

l.

Tragor Ignác
Vác multja és
jelene. Vác
1928. 137 l

hogy a csillogó mészparányok élőszervezet részei voltak azokban a képzeletet meghaladó időkben, mikor még tenger hullámzott a mai mészsziklák helyén s mielőtt a sziklák megszülettek volna, mielőtt a mésziszap kőzetté változott, majd ismét cseppkővé alakult volna, az azokat alkotó ammonitek, belemnitek, kovavázas szivacsok, korallok milliárdjai nyüzsögtek a tengerben és épp úgy örültek az életnek, mint ma a tarka szárnyú lepke, ficserélő madár, vagy szerelmes leány!

És még egy gondolat: vajjon a mi testünket alkotó parányokat mivé fogja transzformálni egykor az Élet?

*

Abaligetről Orfün, Vágoton, Mánfán, Zobákon át, Szent Lászlóra megyünk. Szinte átszeljük az egész Mecseket. Vándorlásunkban szebbnélszebb tájakkal találkozunk.

Különös élvezet megfigyelni, mennyire más itt a növényi élet, mint akár a norikumi, akár a pannon floravidéken. Az erdők leginkább gyertyán, bükk, cser és kocsánytalan tölgyből állanak. Sok köztük az irtásos növendék, de még több az érintetlen szálerdő. Kocsányos tölgye nincs. Fenyő is csak elvétve. Aljnövényzete főleg a galagonya, mogyoró, iszalag, vadrózsa, fagyal, kökény, boróka, a völgyékekben páfrány, harang-

Vizkelety Béla

MDK

Ecseg Várának képe. Ceruzarajz. VB /Vizkelety Béla?/ monogrammal.

187.o.

Genthon:Nógrád . 1954.

Vizkelety /BÁL/ Béla

MDK

Az 1850-es és 60as években a Vasárnapi Ujság szerződött rajzolója.

141.o.

Dezsényi Béla-Nemes György:
A magyar sajtó 250 éve.
I. kötet.1954.

Vizkelety Béla festő M.D.U.

Perényi Ilona a mohácsi hősöket temeti c. képét litografálta Grund Vilmos.

Gerni, A mag. kőrajz. 1960 14

Vizkelety Béla festő M.D.K.

V.László eskütétel c. képét Canzi Ágost rajzolta kőre 1861-ben

Gerszi:A magy.kőrajz.1960 132

Viszkelety Béla festő

M. D. K.

rajzai után litografáltak Vahot: Magyar történeti képcsarnokában 4 jelenetet: A Hunyadi ház diadalünnepe (22. ábra), hátyás az igazságos, Báthory István bevonulása Krakkóba, Egervár hősi megvédése.

A Családi kör c. lap számára rajzolt

Gerszi, A magy. hőrajz. 1960 92.

Vizkeleti Béla festő M.D.K

Mj évre c. allegorikus kompozicióját (1861.) Harastoni József litografálta

Gerszi, A magy. köraja. 1960 182

Vizkelety Béla festő M.D.K.

Bornemissza Anna egy órai
kvalma,
Izabella királyné anyai áldozata
~~a ht. István tic~~ c. rajzait
Karastoni Antal litografálta

Gerszi, A magy. körajz. 1960
166

Vízkeleti Béla festő M.D.K.

Hegedüs család c. festményét litográfálta N. József. 1865

Gerszi, A magy. Szőrajz. 1960 218

Vizkelety Béla festő é litografus M.D.K.

mük. 1825 é 1864 között Pesten

litográfiái felsorolva.

Gerni, A megy. körajz. 1960. 212

Vizkelety Béla festő M.D.K.

Csermelyi Sándor c. rajnál litogra
jálta Rohn és grund

Gerszi, A mnegy. Kőrajz. 1960 195

Vizkeleti Béla festő

Tarczay Anna c. Vénét Marastoni
József litografálta

Gerszi, A mag. Körajz. 1960 181.

Vizkelety Béla festő M.D.M.

Zrinyi eskiije c. képét litografálta
Rohn Alajos

Magyar dalidó 1860-ban c. képét
nagyancsak R. A.

Gerszi, A magy. kőrajz. 1960 193

Vizkelety Béla

festő

M.D.K.

Erzsébet s Mária királynők Nagy Lajos sirjánál c. Vésnét litografálta Marastoni József

Gerszi, A magy. Kőrajz. 1960 181

MDK.

Vízkelety Béla

Attila

Temesvári Néplap

7

M D K

Vizkelety Béla

IV. Béla megmentése, festm.

Eger megvédése, festm.

Kinizsi diadala, festm.

Lyka Károly : Történeti festészetünk az elnyomatás korában. Uj Idők 1942.nov.7. 45.sz. 542. l.

Vizkelety Béla festő, Pest

Kenyérmezei csata, 1856
A mohácsi csata, 1858
Felolvasás, 1856

Szatmári Gy.: Adatok 61 művész 280 művéről. Pesti Műegylet vásárlásai. 1853-63. Kézirat.

MDK.

Vizkelety Béla

1863. okt. 24. KT mübiváló vrůvijících tagja

MDK-A-I.-1/108.

H.D.K.

Virkelety Béla
festő

Az ötvenes években magyar történelmi tárgyja képei jelentették a historiás festést.

Szyka Károly: Nagy magyar mesterek. Bp. 1957.

20 l.

MDK

Vizkelety Béla

akadémiai festeő

meghalt 1864. július 22-én, 39 éves korában.

MDK-17-T.-1/202.

MDK

Vizkelety Béla

Halála után bátyja, V. Imre festő ki akarja adatni a történeti kép-kapcsolatokat.

Ketten kezdtek bele egy m-történeti album kimitésébe. A rajzokat is ketten csinálták. A Vasárnapi Újságban V. Imre „Alaga" álnév alatt közzétette a radnai kolostor és templom rajzát Béla aláírásával. V. Imre kéri a KT támogatását, a kapcsolatok és az album ügyében.

MDK-A-I.-1/214.

M.D.K

Vizkelety Bela:

Mátyás király és Beatrix menyegzői levonulása Budára
1864.
Repro.

M.M.M. Évkönyve 1952. XIV. Képtába

MDK

Vízkelety Béla:

Ifjú fiúi térdképe 1859
vízfestmény

Temesvári Zéptár

13

MDK

Viczkelety Béla

1864. KT választmányi tagságát „elfoglaltatására" való hivatkozással nem fogadja el.

MDK-A-I-1/67.

MDK.

Vizhelety Béla

1863. Több műventárnával nakvéleményt ad a turnicsei templom falképeinek (1383.) viselettörténeti értékéről. (irásban)

MDK-A-I.-1/106.

MOL

Virkelehy Béla

festő (1835-64)

Önarckép

Temesvári Zeplai

4

MDK

Vizkelety Béla, festöm.

a történeti festészettel foglalkozva a magyar ruhaviselet felkarolásával kapcsolatban tanulmányokat közölt rajzok kiséretében.

Magyar Művészet.1925. 515.l.

MDK

Vizkelety Béla, festöm.

maga is próbálkozott a tört. festészet terén, a magyar ruhaviselet felkarolásával kapcsolatban tanulmányokat közölt rajzok kiséretében, különbözö képes folyóiratokban.

Magyar Müvészet.1925. 515.1.?

MDK

Vizkelety Béla

Magyar diszviselet a XVI. sz.-ban
Vizkelety Béla, Pollák Zs. fametsz.

Vas. Ujs. VII.186o, III.25. 145 l.

MDK

Vizkelety Béla

Magyar férfiviseletek a XVI. sz.-ban.
L.Blumberg rajza, Pollák Zs.fametszete,
Vizkelety Béla cikke

Vas. Ujs. VII. 186o. II.~~21~~ 12. 73 l.

Vizkelety Béla

Batizfalvi István

Magyar vezérek és
királyok arcképcsar-
noka. Rajzolta
fenti, szövegét
írta —.
Pest 1863

Balázsy Ferenc

Heves vármegye
története.

I. köt.

Eger
1897.

Feld

Vizkelety Béla

Példány	l.
	Szabad Művészet 1948. 4. sz. 146. l.

MŰEMLÉKEK ... BIZOTTSÁGA
12 1939 szám.
Érk.: 1939 jan. hó 11 n.

nuár hó 9 -én

GA

Budapest

világ összes lapjaira.

SOLAT	Pengő	fillér
művészete.....	9.	--
IONUMENTS, ENGLAND		
.....	54.	--
.....	54.	--
.....1	54.	--
iblatt Kreuze.....	17.	30
.....	18.	--
VER		

Vizkelety, Alexander (3)

geb. etwa 1830, sehr gewandter Zeichner in allerlei Genres, in Modejournal, in Karikaturen, in Nationalszenen, u.s.w.

Kat. Ung. 132. f.

Szász Károly levele VI. 146.

Virkelety Sandor

festőt és rapolot

emlit Kertbeny Ungarns Männer der Zeit c. munkájab Praga 1862. 132 lapon.

Ezen az alapon Wurzbach

is külön tárgyalja

1885. 51 K. 100 l.

de már ő megjegyzi, hogy rézezésében nem hiszt és azonosnak tartja Virkelety Bélával

d) 1. *Tüzér.* Barna atilla, kék nadrág, fekete csákó, lószőr forgóval. 2. *Szekerész.* Barna atilla, kék nadrág, fekete csákó, lószőr forgóval. 3. *Árkász.* Zöldesszürke atilla és nadrág. Fekete csákó lószőr forgóval.

Vízfestmény. Papir. M. 12·6—9·8 cm. Ltsz. 4729.

49. ***Az aradi honvéd harcosok 1848—49-ben.***

Az előtérben, a baloldali csoport szélén, egy Lehel nuszárt látunk. Egyenruhája: vörös zsinoros kék atilla és mente, fekete forgós kék csákó és szürke nadrág. Tőle jobbra egy Hunyadi önkéntes huszártiszt áll, fehér köpenyben és fekete kalapban. Mellette egy lándzsáját tartó lengyel dzsidás, vörös elejű zöld ulánkában, sárga tetejű konfederatkában és szürke nadrágban. Előttük egy kék ruhás önkéntes huszár ül a földön. Kissé hátrább a középen barna atillát és vállára vetett köpenyt, fekete kalapot és szürke nadrágot viselő honvédtiszt áll a fekete kalapos, zöld kabátos és szürke nadrágos bécsi technikus mellett. Hátuk mögött, kék ruhában, egy szabolcsi önkéntes lovas és egy gyalogos tiszt, az előbbi fekete, az utóbbi fehér kalapban, mindkettő vörös tollal. Még távolabb egy kék ruhás és fekete kalapos szabolcsi önkéntes közvitézt látunk, teljes felszerelésben, háttal ábrázolva. Jobbra fehér ruhás és fekete csákós önkéntes nemzetőr halad társával, a fehér egyenruhát és vörös konfederatkát viselő lengyel közvitézzel, a velük szembe forduló honvéd felé. Az utóbbinak egyenruhája: barna atilla, fekete csákó és kék nadrág. Háta mögött gulába rakott fegyvereket és magyar zászlót látunk. A háttérben Arad városa. Felhős ég. Írás fent: «Az aradi 1848/9-ki honvéd harczosok.» Lent magyarázó szöveg.

Vízfestmeny. M. 29·2—38·5 cm. Ltsz. 4734.

50. ***A világosi Bohus-kastély. (1849 aug. 13.)***

Az előtérben, a középen emelkedő halmon, a Bohus kastélyt látjuk. Balra Világos városa. Jobbra, a park fái mögül, templom tornya emelkedik. A háttérben emelkedő

három hegy közül a középsőn a világosi vár romjai. Írás lent a bal sarokban: «Világos.»

Fehér festékkel és égetett sienával kiegészített ceruzarajz. Barna papir. M. 16·9—46 cm. Ltsz. 7037.

51. a) ***Magyar nemzetőr.***

A pej lován ülő, háttal ábrázolt harcos félig jobbra tart és hosszú kötélen egy hátrakötött kezű nagy kalapos foglyot hajt maga előtt. Barna subát és fekete kucsmát visel. Fegyverzete: kétcsövű puska, kard és jobb oldalára függesztett fokos. A háttérben balra házak körvonalai látszanak, jobbra síkság. Felhőtlen ég.

Vízfestékkel színezett ceruzarajz. M. 27·7—19 cm. Ltsz. 2708.

b) ***Az aradi kaszás csapat parancsnoka 1849-ben.***

Félig balra forduló és fejét visszafordító álló alak, sötétszőke hajjal, bajusszal és szakállal. Két karját mellén keresztbe fonja Barna atillát, vörös hajtókás fehér köpenyt, kék nadrágot és hosszú szárú lovagló csizmát visel. Fején vörös tollas kalap, oldalán kard. Lent a papirlapon, melyre az eredeti lapról kivágott alak van ragasztva, a következő írás: «Az aradi kaszás-csapat parancsnoka 1849-ben.»

Vízfestmény. M. 18·7—18·5 cm.
Jelzése lent a jobb sarokban: «Festette Vízkeletÿ 1849.» Ltsz. 4736.

52. ***Osztrák tábor. 1849.***

Az emelkedett előtérben a középen áll Schlick tábornok. Félig balra fordulva a messzeségbe tekint; vállára vetett fehér köpenyét két kezével fogja össze. Mögötte egy szerezsán tiszt és egy tábornok áll; előtte, a tábori tűz körül, más tisztek. Balra társzekér. Mellette két kipányvázott ló. Köztük egy ulánus alszik a földön. Kissé hátrább egy másik ulánus lóháton, egy tábornok közelében. Az utóbbitól jobbra a vezér felnyergelt fakó lovát látjuk. A középtérben jobbra egy vértes tiszt lóháton közeledik. Mögötte vonuló gyalogság és a háttérben ágyú, kifogott

VIZKELETY BÉLA (Újarad, 1825 – Pest, 1864)

Középiskolai tanulmányai után Temesvárott volt joghallgató, közben r[illegible] festett. A szabadságharcban előbb nemzetőr, majd honvédhadnagy volt. Világos u[illegible] festőművész Imre bátyjának vidéki otthonában élt, s tőle tanulta a művészi technika ele meit. Később Aradon és Lugoson próbált megrendelésekből pénzt szerezni arra, hogy további tanulmányok céljából Bécsbe mehessen. 1855-ben Bécsbe indult, de előbb hosszabban időzött Pesten. Az osztrák fővárosban figyelmét és érdeklődését elsősorban a császári gyűjtemények történelmi viselet- és fegyveremlékei kötötték le. Később itthon a Nemzeti Színház jelmeztervezője és magyar viselettörténeti publikációk írója lett.

Irod: Berkeszi I.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 76–80.

C.W.G.

162. A Hunyadi-ház diadalünnepe, 1857 *55.*

litogr., p., 632x882 mm
Jelezve a kép alatt kétoldalt: Köre rajzolta Kollarz F. – Nyomt. Reiffenstein Rösch műintézetében Bécsben. Továbbá a felirat alatt: E kép tervezője s kiadó tulajdonosa Vahot Imre. Eredetijét szerzé s olajba festette Vizkeleti Béla (Pest, 1857).
Felirata: A Hunyadiház diadalünnepe. Jutalomkép a Napkelethez.
MNM TKCs ltsz. 4773.

1857-ben Vahot Imre író, mint a Napkelet c. folyóirat szerkesztője, először lapja műmel-

...v-alakban elrendezett hullámzó csoport-
...csatajelenet-megoldást Rahl 1853–54-ben keletkezett Csata a
...láthatunk (Bécs, Österreichische Galerie). Than jó érzékkel helyezi
... a kép elő-, közép- és hátterében egyaránt, s sikeresen érzékelteti az elke-
...küzdelmet. Az igazi mozgalmasság egyedül a centrumba helyezett zászlós figu-
...orik meg, akinek arcvonásain letagadhatatlanul szembetűnő a Rákóczival való ha-
sonlóság.

A grafikai sokszorosítás a mű népszerűségének bizonyítéka, egyszersmind a téma iránt megnyilvánuló közönségigényé is. A kőre rajzoltatás költségeit Tomori Anasztáz, Than barátja és a századközép nagy kulturális mecénása vállalta magára.

A litográfus Grimm Rezsőről lásd Kat. 117.

Irod: Wilhelmb 1944, 15–16, 74; Wilhelmb 1953, 16; Gerszi 1960, 91, 145, 79.sz.
Kiáll: Sárospatak, 1976. Rákóczi-Múzeum.

C.W.G.

UJHÁZY FERENC (Szolnok, 1827 – Budapest, 1921) festő

A bécsi akadémia festésmódjában leginkább csendéleteket és életképeket festett. Szülei papnak szánták, 1843-ban mégis engedtek akaratának és Pestre ment, hogy művésszé képezze magát. Itt Varsághy Jakab tanítványa volt. A szabadságharc félbeszakította tanulmányait, mint önkéntes honvéd harcolt. A végzetes temesvári ütközetben megsebesült és fogságba esett. Fogságából szabadulva Bécsbe ment, ott magára utalva tanulmányozta képtárakban a régi és élő mestereket. Néhány év elteltével visszajött Pestre.

VIZKELETY IMRE (*1819—1895*): GYŐRI NEMESI MÁTKAPÁR.

Imre Vizkelety (1819—1895) : Adeliges Brautpaar in Győr. Ölgemälde. — Imre Vizkelety (1819—1895) : Sposi nobili di Győr.

RAUSCHMANN JÁNOS (XVIII. SZ. VÉGE — XIX. SZ. ELSŐ FELE): PREISZNER BÁNYAMÉRNÖK. OLAJFESTMÉNY.

János Rauschmann (Ende d. XVIII. Jhs. — erste Hälfte d. XIX. Jhs.) : Bergbauingenieur Preiszner. Ölgemälde. — János Rauschmann (fine del sec. XVIII. — prima parte del sec. XIX.) : Il montanista Preiszner. Dip. a olio.

NAGY KÁRO

Károly Nagy (

S le Alpárnak, hol a kevély Zalán
Földönfutóvá lesz... holnap talán!

Ma még a zászló mind nyelére függ,
Ma még a harczlovat békózza nyüg;

Békén legelnek a halom körül
Ropogva, mint láng, mely avarba dűl.

Egy ménes ez, egész a látkörig,
Hol a nap fénye játszva megtörik.

Csúcsos süveggel a tengernyi sátrak
Elszórva mindenütt, — s a dali bátrak

Mint a köpüből méh, ha rajt ereszt,
Körüldonogják a szellős ereszt.

Itt ősi dal zeng bujdosó Csabárúl,
Bús vígalomban a szív öble fájúl;

Ott kanczatejnél, mely borrá megerjed,
Harsány mulatság nyers lármája gerjed,

Míg ösztörűfán egy-egy vizsga kém
Függ, mint árbocz fölött hajóslegény,

Vagy egy vezér, a hadnak pásztora
Vágtat s nyomán fölkél a föld pora.

Megszólal egy kürt napnyugat felé,
Csatára hivó — ez a Lehelé...!

Nem, nem — csak a szomszéd Abony vagy Törtel
Kanásza mulatá magát a kürttel.

Gulyát növel a tábor helye s ők
Alusznak régen, a honkeresők.

De te virulj lábuk nyomán, Tetétlen!
Bársony füvet, sarjút tenyészsz a réten,

Hogy a kaszás, ha egymást sarkalá,
Kövér rend dőljön a csapás alá.

Terhes kalászok habzó aranya
Borítsa földed, — s a csinos tanya,

Mely ott fehérlik zöld fasor megett,
Hordjon magán jólléti bélyeget;

Körözze mindég szine-telt majorság,
Hogy lássa hasznát Isten, ember, ország, —

És álljon a domb, a multak jele,
Kimélve bánjon a vész is vele.

Arany János.

EZREDÉVI SZÓZAT A GYERMEKEKHEZ.

1896.

Fürge gyermeksereg, hazám ifjú sarja!
Halld meg szózatomat; szeretet sugalja:
E nagy év emlékét vésd szivedbe mélyen,
Meleg sugarával sírodig kisérjen.

Im' nézd! Magyarország ünnepi díszt ölte,
Hála-éneket zeng síkja, hegye, völgye,
Hogy neki az Isten, különös kegyéből,
Már ezer évet mért az örök időből.

Tettleg unokáról unokára szálljon.

Esedezz az éghez ártatlan imával:
Fedezze népünket védő paizsával,
Hogy békében jóllét áldásait élje,
Zászlóit a harczban győzelem kisérje.

Gyermekek szivébe jó erkölcs-mag essék,
Nyugalmat élvezzen a tisztes öregség,
A nemzet erőben s számban gyarapúljon,
Dísze, dicsősége örökre virúljon!

Lévay József.

A DEBRECZENI CSÁRDA AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSON. — Morelli Gusztáv tanár metszetei.

fiatal titkára, 1867-ben Komárommegyében született. Középiskoláit Nagy-Szombatban végezte, azután kereskedelmi szaktanfolyamot hallgatott, s utóbb a jogi egyetemre iratkozott be. Megszerezvén a jogtudori oklevelet, 1893-ben a földmivelésügyi miniszteriumba segédfogalmazóvá neveztetett ki. 1895-ben sorozták be a földmivelésügyi miniszterium kiállítási irodájába és ugyanazon évben miniszteri fogalmazóvá lépett elő. Most a kiállítás mezőgazdasági és erdészeti csoportjának titkári teendőit végzi. Még a hadsereg kötelékébe tartozik mint tartalékos huszárhadnagy.

Számosan vannak még, a kik buzgón, haza-

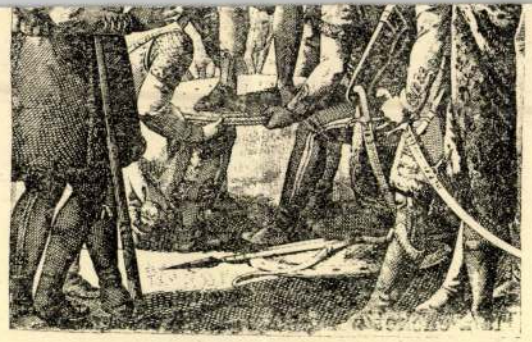

A 40-es évekből való metszet után.

ÁRPÁD EMELTETÉSE.

A PUSZTASZERI ORSZÁGGYŰLÉS. Vizkeleti Béla rajza.

S ho kebeld dell holgyekkel diadalmas apáink,
S a bús csendbe merült országok puszta határit
Napkelet ifjainak dobogó paripái tiporták.

Vörösmarty Mihály.

Pusztaszer.

Pusztaszer a nevem, itt szerzett törvényeket Árpád
Hőseivel, s a hont biztos alapra tevé.
S áll az azóta kilencz századnak véridején túl;
Várja virágzását s vajha ne várja hiún!

Vörösmarty Mihály.

A puszta sir.

A Duna habjainál ki van itt a kisded üregben,
Pusztán, s omladozó hamvai jeltelenűl?
Menj harsogva, folyam! mely gyakran vitted emelve
A győző seregét, zengj hadat álmaihoz;
S melyet szerze, te légy, ország! az erősnek örök jel:
Népvezető Árpád hamvai nyugszanak itt.

Vörösmarty Mihály.

Mért nem születtem ezer év előtt?

Mért nem születtem ezer év előtt?
Midőn születtek Árpád daliái,
S ragadva kardot, a vérkedvelőt,
A nagy világgal mentek szembe szállni.

Beh mondtam volna csataéneket,
Versenyt rivalgót kürtjével Lehelnek,
Melynek zugási mennydörgéseket
Vadúl kavargó örvényökbe nyeltek.

Beh fölvetettem volna magamat
Hadvész után nyerítő paripára,
Keresni a sírt, vagy babéromat
Hazát teremtő harczok viharába.

Beh énekeltem volna diadalt,
Vitézeimnek, párduczbőrre dőlve,
Midőn az ütközet-moraj kihalt
S az áldomás csengése jött helyébe.

Vagyok henyélő század gyermeke,
Hol megdalolni méltó tárgyam nincsen.
S ha volna is, mi lenne sikere?
Sinlődik a nyelv terhes rabbilincsen.

Petőfi Sándor

Vas. Ujs. 1896. 287. l.

termelő, 158 iparos, 10 kereskedő, 5 közs. alkalmazott, 24 közszolgálati alkalmazott, 7 nyugdíjas és 7 házicseléd. Házainak száma 160. Kö

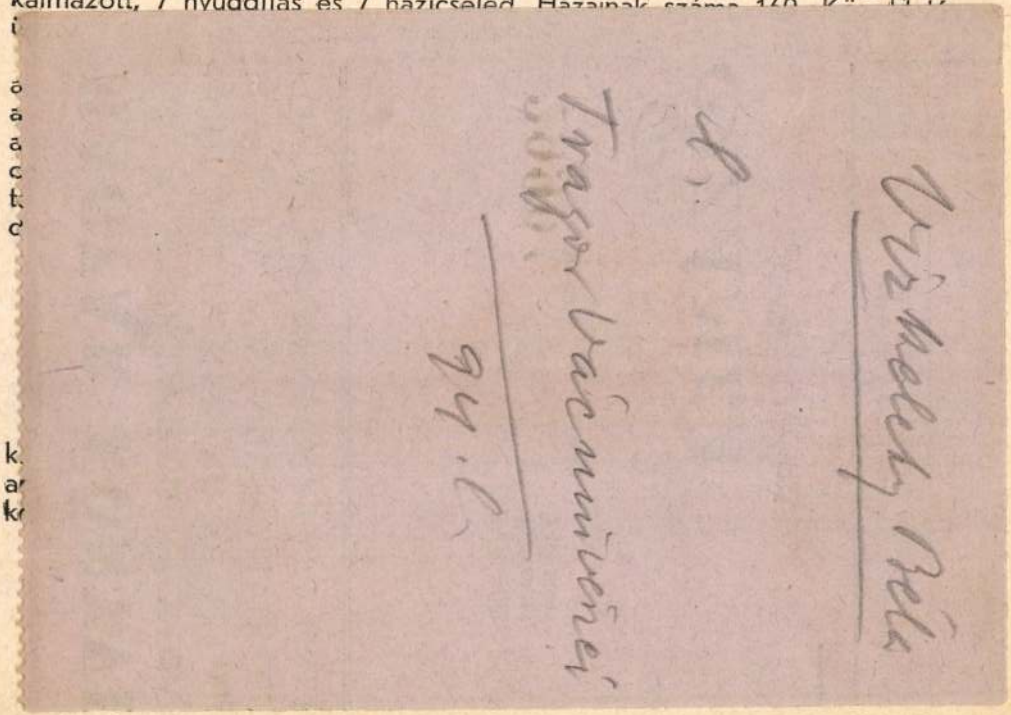

BAKSA.

Kisközség a szentlőrinci járásban, sík területen. Hozzátartozik Rádfa. Területe: 2518 k. hold, lakósainak száma: 722. E népesség színmagyar, felekezeti szempontból közülük 693 egyén rk., 19 ref., 8 izr. és 2 ág. ev. vallású. Foglalkozási tekintetben 559 személy őstermelő, 82 iparos, 16 kereskedő, 9 közlekedési-, 18 közszolgálati alkalmazott és szabadfoglalkozású, 14 nyugdíjas és 8 házicseléd. Lakóházainak száma 141. Közoktatásügyi intézete 1 közs. mindennapi népiskola és a vele kapcsolatos ált. továbbképző.

A község neve 1360 után Baxa névírással fordul elő. A középkorban Nempti vagy Németi nemzetségből származó családoké. 1543-ban a magszakadás után gazdátlanul maradt birtokot Ferdinánd király Istvánffy Pálnak adományozta. A XVII. század közepén Zrinyi birtok, utóbb az Istvánffyak, majd a Draskovichok bírták.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. III.10.- 112 l. Zakariás

Magyar női viseletek a XVIII. századból. III. Fametszet. Nyári öltözék, Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VIII.11.- 376 l. Zakariás

A magyar viseletek történetéből. IV. Végvidéki és rendes gyalog katona 1730-ból. Fametszet Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VIII.4.- 361 l. Zakariás

A magyar viselet történetéből.III. Gyalog katonák. Fametszet Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. II.24.- 85 l

Zakariás

Magyar női diszviselet a XVIII.századból.
Vizkelety Béla rajza után. Fametszet.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. III.3.- 100 l. Zakariás

Magyar női viseletek a XVIII. századból.
II. Téli öltözék. Vizkelety Béla rajza után.
Fametszet.

Vasárnapi Ujság VII.
1860.IV.8.- 173 l.

Zakariás

Magyar uriviseletek a XVI. században.
V.B. jelzés / Vizkelety Béla / fametszet.

Vasárnapi Ujság VII.
1860. VII.8.- 337 l.

Zakariás

Hadi viselet a XVIII.sz.elejér˝l:
Huszárok. Vizkelety Béla rajza, Weinem
fametszete.

Vasárnapi Ujság VII.
1860.V.27.- 257 l.

Zakariás

Széchenyi gyászravatala Pesten a belvárosi templomban, április 30-án. Fametszet, Vizkelety rajza után.

Vasárnapi Ujság VII.
1860.VI.17.- 297 l.

Zakariás

Magyar hadi viselet a XVII.sz. elején.
Fametszet. Fametszet. Vizkelety Béla
rajza után.

Vasárnapi Ujság VII. Zakariás
1860. VI.10.- 282 l.

Uri viseletek a XVII. századból.
Fametszet. Valószinüleg Vizkelety Béla
rajza után.

Vasárnapi Ujság VII.
1860. VII.22.- 360 l.

Zakariás

Magyar f"rangu viseletek a XVII. század elejér"l. Fametszet, valószinüleg Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VII.
1860. VIII.5.- 384 l.

Zakariás

Magyar viseletek a XVIII.sz.elejér˜l.
Fametszet, Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VII.21.- 337 l. Zakariás

A magyar viselet történetéből. I. Mátyás király gyalog lándszásai, II. Mátyás király gyalog lövészei. Fametszetek. Vizkelety Béla rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VIII.25.- 397 l. Zakariás

A magyar viselet történetéből.VI. Gyalog katona 1800- 1806-ból, gránátos 1790-ből. Fametszet Vizkelety Béla rajza után.

Patak Jenő

Táblakép.

"Mátyás az igazságos". Vizkelety Béla

müve.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.26.709.old

Patak Jenő

Müpártolás.

A"Napkelet"c.lap Vizkelety mülapjai az egész országban elterjedtek.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.26.709.old

Patak Jenő

Müvészpártolás.

"Ország Tükre"méltatjaa korán elhun
Vizkelety Béla festő munkásságát.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.23.903.old.

Patak Jenő

Magyar Képzőművészeti Társulat.

Vizkelety Béla művészi hagyománya a Társulatnak.Albumlap pályázatra beérkezett művek.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.24.801.o.

Patak Jenő

Táblakép.

"A Hunyady-ház diadal-ünnepe."

Vizkelety Béla müve.

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.26.709.old

Patak Jenő

Táblakép.

"Eger-vár ostroma". Vízkelety Béla müve.

Fővárosi Lapok 1864. I. VII. 26. 709. old

Festészet, táblakép

A kenyérmezei csata, Vizkelety Béla .

Divatcsarnok, 1857. febr.15.2.86.

Budapesti társasélet

Festészet, táblakép

x Mohácsi csata, Vízkelety Béla

Divatcsarnok, 1858.juli 6. 426-428.

A budapesti Müegylet...tárlata

Táblakép. Kenyérmezei csatáról. Vizkelety 1857.

Magyar Művészet 1925. 497-523. o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-művészete.

Kőrajz.Hinyadi ház diadalünnepe.
Vizkelety.

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
művészete.

Viszkelety

festő

Művészet, 1940

V. évf. 36. sz. 96. o.

Tóth Ernőné: Magyar grafikusnők.

lékleteként kívánt megjelentetni történeti grafikákat, majd ezekből önálló sorozatot tervezett. Jelen tárgyválasztásánál Teleki A Hunyadiak kora c. munkájára is támaszkodott. Az ábrázolás célja a törökverő hős és családja dicsőítése, ahogy Vahot írja, Apotheosisa volt. A diadalmas bevonulás és fogadtatás a történeti festészet reprezentatív ágának kedvelt témája. A kőrajzot eredetileg Barabásnak szánták, csak lemondása után kapta meg az akkor még nem nagyon elismert Vizkelety. A kép első látásra a mester beható kosztümtanulmányait juttatja eszünkbe. A viseleteken sajátosan keveredik a muzeális tárgyak ismerete és a kor magyaros divatja. Hunyadi arcvonásai a XIX. század első negyedének bécsi grafikái alapján kerültek a lapra.

A jelenetet a képtípus Nyugat-Európában kialakult sémájának (pl. Schnorr von Carolsfeld, Julius: Siegfried bevonulása Wormsba, München, Residenz) nyomán rendezi el a művész, de Szilágyi Erzsébet és a gyermek Mátyás alakján, valamint a tömegábrázoláson hazai előképek hatása is felfedezhető.

Irod: Magyar Történelmi Képcsarnok. A Vizkeleti B. által rajzolt s Vahot Imre által kiadott ... ... czimű képek történeti és költői magyarázata. Kuliffay Ede, Lisznyai Kálmán, Székely József, Szilágyi Sándor és Vahot Imrétől. Kiadta Vahot Imre. Pest, 1860. 3–26.; Gerszi 1953, 57; Gerszi 1960, 91–92.

C.W.G.

163. Mátyás és Beatrix bevonulása Budára, 1864 *82.*

litogr., p., 385x560 mm
Jelezve a kép alatt kétoldalt: Tervezte és kőre rajzolta Vizkelety Béla. — Ny. Rohn és Grund, Pest, 1864.
Felirata: Mátyás király és Beatrix menyegzői bévonutása (sic!) Budára 1476^{ben}
MNM TKCs ltsz. 1628.

A litográfia tanúsága szerint Vizkelety nemcsak a régmúlt magyar viseleteket tanulmányozta, hanem az európai reneszánsz művészetét is. A jelenetet az olasz quattrocento stílusában fogalmazta meg. Az elsősorban a sokalakos, elbeszélő falképeket utánzó kompozícióban a kis méret miatt természetesen elvesznek a részletek, de a mű egészének jól érzékeltetett távlata, s az előtér alakjai jól sikerültek. Sem Mátyás, sem Beatrix figuráján nem tartotta magát a művész az ikonográfiai hagyományokhoz, telivér itáliai reneszánsz figuráknak rajzolta az uralkodópárt. Annál hívebben igyekezett a XV. századvégi Buda tornyainak és várfalainak visszaadásában a kor grafikus illusztrációjának, Schedel Világkrónikája Budát ábrázoló fametszetének hű utánzására. A lap Vizkelety legsikeresebb történeti litográfiájának mondható.

Irod: Gerszi 1953, 59; Gerszi 1960, 92, 212. 9.sz.

C.W.G.

Bécsbe ment és beiratkozott a Képzőművészeti Akadémiára. Leopold Kupelwieser rajzosztályára, majd a történeti festészet osztályára került, ahol Carl Gsellhofer és Johann Nepomuk Ender voltak mesterei. Fejlődő művészetére erős hatással volt a bécsi polgári életképfestészet is, ebben a műfajban próbálkozott először. 1840-ben hazatért Magyarországra, de még ugyanebben az évben Münchenbe ment, ahol két évet töltött az Akadémián. 1845-ben Itáliába utazott, ahonnan 1847-ben tért haza. Pesti működésének fő területe a polgári életkép és a portré, de 1844 óta időről-időre nagyszabású történeti kompozíciókban örökítette meg a magyar múltat. Az 1860-as években főleg a hunok korából, valamint az Árpádház és a Hunyadiak idejéből vett kőrajz-illusztrációkat készített az Ország Tükre c. folyóirat számára, részben szövegközti képként, részben önálló műlapként.

Irod: Koday 1943.

C.W.G.

164. Mátyás bevonulása Budára, 1853 *52.*

cer., fedőfehér, p., 543x784 mm
Jelezve j.l.: Festette és rajzolta Weber Henrik Pesten. 1853.
MNM TKCs ltsz. 4771.

Weber Henrik pályája kezdetén különös figyelemmel fordult a Hunyadi-házzal kapcsolatos témakör felé. 1844-ben Hunyadi János haláláról, 1845-ben Mátyás királyról és Szép Ilonkáról, végül olaszországi tanulmányútja alatt 1846-ban Mátyás budai bevonulásáról készített olajkompozíciót. Ez utóbbi csak vázlata volt egy tervezett nagyobb festménynek, amelyről nem tudjuk, vajon megvalósult-e. 1852-ben mutatta be a Pesti Műegylet kiállításán olyan sikerrel, hogy a következő évben róla készült a Műegylet litografált jutalomképe. Rajzunk a kőrajzba való átvitel céljára készült. A kompozíció népszerűségét mutatja, hogy egy olajfestésű, feltehetőleg óralapnak használt másolata is található a pozsonyi Városi Galériában (Mestská Galéria). Weber nagy súlyt fektetett a XV. századi magyar öltözetek korhűségére, amit negyvenegy olajfestésű részlettanulmány is bizonyított. Mátyás alakján a XVII. századi „Mausoleum" királysorozat típusának a biedermeier ízléshez igazított, kissé lágy, nőies változatát láthatjuk. A háttér hegyoldalára épített vár-ábrázolása teljesen fantáziából merített, az épületek köré rajzolt örvendező csoportok távlata hibás.

Irod: Koday 1943, 29–30; 53, 52.sz; 56. 103–143.sz, 152.sz.

C.W.G.

165. Mátyás király a juhásznéval a budai hegyekben, 1845 *53.*

82. tabla

81. tábla

VIZKELETY BÉLA (Életrajzát lásd Kat. 162)

299. Zrínyi esküje, 1860 *92.*

litogr., 484x725 mm
Jelezve a képben j.l.: A. Rohn lith.
Felirata a kép alatt kétoldalt: Vizkelety B. festménye után kőre rajzolta Rohn Pesten. — Nyomtatta Reiffenstein és Rösch Bécsben.; a kép alatt középen: A horvátországi, slavoniai és határőrvidéki szükölködők felsegéllésére Kiadták: Bulyovszky Gyula, Kozma Vazul és Pompéry János, 1860; Zrínyi esküje. Zakletva Zrinjieva.
MNM TKCs ltsz. 8138.

1860-ban a pesti főúri társaság kétízben is tartott műkedvelő előadást a Nemzeti Színházban. Az elsőt április 3-án a horvátországi szükölködők segélyezésére, a másodikat április 4-én a magyar színház nyugdíj-intézete javára rendezték. A „Nagy előadás szavalat-, ének- és ábrákkal" 3. szakaszában „néma ábrázoltat"-ban a magyar és horvát történelem egy közös eseményét, Zrínyi Miklós, a szigetvári hős küzdelmének két jelenetét vitték színre. Az egyik a török követek meghódolási ajánlatának visszautasítása, a másik Zrínyi és vitézei esküje volt. Az előadást zene kísérte, az „ábrák magyarázatát Zrínyi a költő „Zrinias" költeményéből olvassa Jókai Mór úr", mint az egykorú színlap megjegyzi. A szereplőket a pesti főúri társaság tagjai alakították, a Zrínyit színre vivő Zichy Manó gróf és a szereplők többsége jelmezeiket a színháznak ajándékozták. Az élőkép-ábrázolás ismét erőteljesen megmutatja, milyen szoros volt az összefüggés a korabeli színházi díszletek, jelmezek, a rendezés egyes fogásai és a történeti festészet között. Maga Vizkelety Béla a rajzoló, jelmeztervezőként is működött. A kép elrendezése a színpad törvényei szerint enyhén félköríves formában olymódon történt, hogy a szereplők lehetőleg ne fedjék el egymást, minél többen felismerhetők legyenek. A mozdulatok és a csoportfűzés a műfaj legakadémikusabb stílusirányzata nyomán valósult meg. Érdemes megjegyezni, hogy a kosztümök többsége nem a XVI. századi, hanem a XIX. század második felének magyaros divatját követi. Az esemény fontosságát mutatja, hogy nem ez az egyetlen ábrázolás, ifj. Werfer Károly pesti litográfus mindkét előadott jelenetet megörökítette.

Irod: Gerszi 1960, 193. 178.sz.

C.W.G.

V. Toursu=Hiador=Szigligeti Ede; VI. Leel=Leel=Egressy Beni; VII. Tursol=Arpad=Bartha János; VIII. (középütt) a fehér ló. A magyarokkal szemben a hídon áll Szvatopluk fejedelem és kísérete: a) Zdenko=László József; b) Szvatopluk=Egressy Gábor; c) Kriván=Szilágyi Pál; d) Zobor=Fáncsy Lajos; e) Sturecz=Balog István; f) tót katona=Molnár (a várablakban). Az egyes szerepeket megtestesítő színészek ábrázolásánál Telepy nem törekedett portréhűségre.

A magyar vezérek jelmezei: a vállra vetett párducbőrök, köpenyek, palástok, zsinórozott dolmányok; a szűk nadrágok és szoknyaszerű aljak; a prémes, tollas, kócsagforgós fövegek; a gazdag fegyverzet, melyet a marcona, bajuszos, szakállas férfiak színpompás együttese visel, a régi magyar viseletről kialakított korabeli elképzeléseknek felelnek meg.

Velük szemben csak Szvatopluk hosszú, vörösruhás, koronás alakja emelkedik ki, – a szlávokat borotváltarcú, egyformán fehér gyolcsinget, fekete övet, fehér harisnyát, magas fekete föveget viselő alakok jelenítik meg.

A szomorújátékot 1839 február 23-án mutatta be a Pesti Magyar Színház Fáncsy Lajos jutalomjátékául. Egyetlen egyszer játszották.

Irod: Cenner: Telepy 1964, 166–175.

B.S.H. – B.K.

THAN MÓR (Életrajzát lásd Kat. 157)

298. Jelenetkép Szigligeti Ede Gerő bán c. szomorújátékából, 1845 *52.*

akv., p., 158x231 mm
Felirata a lap alján: A Gerő bánból
BTM Kiscell ltsz. 17.229
Prov: vétel az Árverési Csarnok aukcióján, 1935.

A kép a szomorújáték negyedik felvonásának zárójelenetét ábrázolja.

A színhely a budai vár egyik gótikus termében elhelyezett királyi ebédlő. Baloldalt a terített asztal előtt a felindult III. Endre király most tudja meg, hogy étele mérgezett volt. Mögötte az intriius olasz udvaroncot, a méregkeverő és lázító Szeraphint most fogja el az egyik magyar vitéz. A másik mozgalmas csoport közepén az olasz testőrök által megsebesített haldokló Gerő hűségéről biztosítja a királyt,s ellenmérget nyújt felé. Körülötte a lázadóknak kikiáltott, de hű magyarok lendületes csoportja.

92. [illegible]ola

475

495

Vizkelety Béla M.D.K.

A pesti Rondella /litográfia/

repr.

Keresztury-Vécsey-Felvy: A magyar zenetörténet képes-
könyve Bp. 1960. 145.1.

Vizkelety Béla

Vas. Ujs. 1867. 204 l

= (*A „Magyarország Képekben“*) cz. honismertető folyóirat 4-ik, aprilisi füzete megjelent. E füzetben találjuk a magyar koronázási jelvények: a magyar korona, Szent-István kardja, a királyi pálcza, apostoli kereszt, arany alma és Sz.-István palástja rajzát és részletes leirását, valamint a magyar koronázási szertartás ismertetését egy mult századi iró, Decsy Sámuel érdekes följegyzései után, a ki mint szemtanu irja le II. Leopold megkoronáztatását. A füzet többi czikkei a következők: „A magyar Duna és melléke“ Kenessey Alberttől, III-ik közlemény: Budapesttől Bajáig, (*21 képpel*, melyek közt említésre méltó a „Lóréi kápolna Csepelszigetén“, azon hely rajza, hol Görgey Arthur 1848-ban forradalmi szereplését gr. Zichy Jenő kivégeztetésével megkezdette). Továbbá: „Vizmenti népélet.“ A. L.-tól. (Dunai vontató-hajó, pihenő hajósok s tiszai komp rajzával.) „Árpád sirja, Ó-Buda felett“ Szécsi-Szigethitől. (3 képpel.) „Régi magyar viseletek“ ismertetése Vizkelety B. után. (5 képpel.) Felsőbánya, s egy felsőbányai népszokás: a kakasütés ismertetése Varga Vilmostól. E füzet összesen 32 hazai tárgyu képet tartalmaz. Az előfizetési ár hat füzetre 4 ft., háromra 2 ft.

S Várkerület 18.
Sostarics-ház

517

69

Vizkelety Béla

Vizkelety Béla hagyománya a Képzőm.Társulatnak. Ujházy Ferenc a Társulatnak ajándékozta Szegény-legények a csárdában c. müvét.

Fővárosi Lapok 1864, VIII.24. 8ol l.

M.D.K.

Vizkelety Béla, festő

1862-ben ő is gondolt egy fényképész müterem nyitására, de közben diszlettervezői szerződést kapott a Nemzeti Színháztól. 215.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. X. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

Vizkelety Béla

„Hegedüs Lajos és Bódenburg Lina"
olaj

Magyar színészportrék 2. Cenner
Mihály: Festmények, szobrok, dombor-
művek a XIX század. Budapest, 1966.
Katalógus, 311.

MDK

Vizkeleti Béla

A kenyérmezei csata, repr.

A Hunyadi ház diadalünnepe

Mátyás az igazságos

Ambcsata. 128,130.l.

Viskeleti Béla

A kenyérmezei csata, repr.

A Hunyadi Béla diadalünnepe

Mátyás az igazságos

Ambrozetta. 128,130.l.

MDK

Vizkeleti Béla

Báthory bevonulása Krakkóba

Egervár hősi megvédése

Ambcsata. 128.l.

Vízkeleti Béla

Báthory bevonulása Kraskóba

Egervár hosi megvédése

. 128.1.

Vizkelety Béla
festő

„Hunyadiak korából" c. képsorozata.

A magyarországi műv. tört. I. 387.
Corvina 1970.

MDK

Vizkelety Béla

Zrinyi esküje. Vizkelezy Béla után Rohn litogr.

Főváros és vidék. Divatcsarnok 1861, ápr. 30.
18. 144.

MDK

Vizkelety Béla

Kinizs kenyérmezei diadala
"Mátyás az igazságos"
"Bornemissza Anna egy órai uralma"
"Bátori István bevonulása Krakoba"
"Dalido Apafi fejedelem udvarában"

Mirovi Lyskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

74.l.

MDK

Vizkelety Béla

Itéljetek! Pesti Napló, 1939. feb.25. 9.l.

MDK

Vizkelety Béla

Magyar Müvészet 1925. 519.l.

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR
BUDAPEST

Virkelety Béla

l.

Szana 1890

95. l.

M. D. K.

VIZKELETY Béla festő
(1825-1864)

„Hunyadiak korából" c. kéjsorozat, amelynek reprodukciói igen kiszkedvelt volt.

athon-Németh- Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
. 1962. 138. l.

MDK

Vizkelety Béla festő, /†Bp.1864.jul.22./

Vizkeleti Vizkelety Imre életleirása. Történelmi és Régészeti Értesitő, Temesvár, 1889. 82-87 l.

Vizkelety Béla (1825-64)

aprólékosan dolgozó, bizszerű történeti festő. „Eger hősi megvédése" c. képének fotografiáját mellékelte Székely Bertalan cicha-Károly egyi rajztanáshoz intézett levelében (példaként ugyan, mire vezet „a mindent festeni akarás".)

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makoczy László.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) - 150. l., 209. l..

Vizkelety Béla

Szerepel a magyar biedermeier kiállításon a műzarnokban

Nemzeti Lyság 1937 XII.1.

Vizkelety Béla F.M.19.2.

Bécsben kutatta a régi magyar ruhákat és fegyvereket, beszámolt róluk a Vas.U.-ban és Napkeletben.
(Ly.N.r.119.)

IV. Béla magyarbiza
-"- vimeltbiza.
Hunyadi-kor diadalútnapa
Egy magyarbiza
Kimini diadala
} Ly. (N.r. 171)

Tört.i zipszerezet - album. (- " - 213.)

Anyakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

Vizkeletty Béla F.M. 19. 2.

x 1825

Jogain, majd Bécs, Pest. illustrációnak tört. i tipos.

Puntacsi nemzetgyűlés
Emlékek és Mária Nagy tagja szigetnek
zápolya járon olvasja szivályai
zvinyi eskuja.

} Korap.

Anyakvi sz.: .....

év: .....

kcim: .....

aktárgyak: .....

folyam: ..... Vallás; ..... Szül. év: .....

aktárgyain kivül tud .....

.....

nitást vállal: h e l y b e n — v i d é k e n.

pott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

gjegyzések: .....

MDK

Vizkeleti Béla festő

Több müvészetpártoló segélyezése folytán külföldre utazik, tehetségét tovább képezni.

Vasárnapi Ujság 1858. 610.o.

MDK

Vizkeleti Béla, graf.

ismert nemzeti jelmezrajzolónk Velemérre indult, h. tanulmányozza ottani régi falfestményeken az ősrégi viseletet.

Müvészeti érdekeltség.
A Vas. [illegible] Ujság 40-ik számához. 1863. 357.l.

52. Magyar mester : Damjanich Ácsnál
(Vízfestmény a Magyar Történeti Képcsarnokban).
Maestro ungherese : Il generale Damjanich nella battaglia di Ács
(Acquerello nella Galleria di Pittura Storica Ungherese).

53. Magyar mester : Jelenet a kápolnai csatából
(Vízfestmény a Magyar Történeti Képcsarnokban).
Maestro ungherese : Scena della battaglia di Kápolna
(Acquerello nella Galleria di Pittura Storica Ungherese).

A szabadságharc leveretése után egyideig nyomasztó csend nehezedett a magyar művészeti életre is. A szellemi élet, az irodalom és a művészet azonban elég hamar felocsudott a zsarnokság előidézte ájultságból. A szellemi élet zászlóvivői emelik fel újra a reménykedés hangját ; eleinte allegorikus, szimbolizáló formában, majd mind nyíltabban és lelkesebben hirdették a feltámadást. A nagy nemzeti mult dicső példaképeit, történelmünk nagy eseményeit éneklik meg a költők és festik a művészek. A magyar történeti festészet páratlan felvirágzását több tényező együttes hatásával magyarázhatjuk. A romanticizmus ekkor már végleg diadalt aratott a klasszicizmus fölött. A nemzeti irányú történetkutatás Európaszerte fellendült : a historizmus szellemi áramlata ez, éppen a legsajátabb terméke a romanticizmusnak. Ez a szellem mindent a történés folyamatosságában lát ; a világfolyamatokban nem az egyetemes érvényűt, a hideg szabályszerűséget, az időtlen örökérvényűséget keresi, hanem az egyedi történéseket, az egyéniséget, a szenvedélyek szabad kifejezési formáit. Ez a romantikus historizmus éli virágkorát Magyarországon éppen akkor, midőn a nemzeti érzések csak a mult emlékeinek magasztalásában nyilvánulhattak meg. Az egyetemes szellemtörténeti jelenség így találkozott össze a magyarság belső politikai helyzetével. A szabadságharctól a 80-as évek végéig, majd, a sajátos feladatok következtében, egészen a milléniumig a kimagasló mesterek egész sora ajándékozta meg művészetünket nem egy örökértékű alkotással.

Az 50-es években a csataképfestők újabb értékes műveket alkottak. Kiss Bálint munkásságának legjava is erre az időszakra esik. Iránya rokon az ötvenes évek egy másik kedvelt történeti festőjével, Vízkeleti Bélával (1825—64), a leglelkiismeretesebb viselettörténeti kutatók egyikével. Sok időt töltött pesti és bécsi levéltárakban, múzeumokban, hogy a magyar viselet és fegyverzet egykori emlékeit felkutathassa. Nagyszámú kosztümtörténeti rajzot tett közzé.[534]

Mint festő, Vízkeleti nem tartozott a legnagyobb mesterek közé, de nem volt rosszabb kortársainál, Orlai-Petrics Sománál, Szemlér Mihálynál, vagy Weber Ferencnél. A maga idejében nagyrabecsülték és magasztalásokkal halmozták el képeit, »A Hunyadi-ház diadalünnepét«, »Mátyás az igazságos«-t, Báthory bevonulását Krakkóba s a bennünket közelebbről érdeklő »Egervár hősi

54. Magyar mester: A komáromi csata
(Vízfestmény a Magyar Történeti Képcsarnokban).
Maestro ungherese: La battaglia di Komárom
(Acquerello nella Galleria di Pittura Storica Ungherese).

55. Magyar mester: A váci csata
(Vízfestmény a Magyar Történeti Képcsarnokban).
Maestro ungherese: La battaglia di Vác
(Acquerello nella Galleria di Pittura Storica Ungherese).

megvédését«. Vahot Imre, Lisznyay, Székely József, Kuliffay Ede valóságos ünnepi iratot adtak ki 1860-ban Vízkeleti tiszteletére ;[535] ódákat zengtek képei tökéletességéről. Vahot »genialis«-nak nevezi a »fegyverzet lószerszám antikszerű tömörsége« miatt.[536] Eger megvédése az utolsó roham heves visszaverését ábrázolja, a romantika teljes hangszerelésével, az ihletett arcok visszaadásával ; Eger

56. Vízkeleti Béla (?): A kenyérmezei csata (Magyar Történeti Képcsarnok).
Béla Vizkeleti (?) : La battaglia di Kenyérmező (Galleria di Pittura Storica Ungherese).

hölgyei meg is akarták festetni a képet nagyban a Nemzeti Múzeum számára.[537] Az alakok viselete kétségtelenül korhű s a színezés is nagy haladást jelent a harmincas évek bágyadt színkezelésével szemben. Rajza azonban nem elsőrangú, alakjai kissé ingadoznak. Szerkezetben a jól bevált sablont követi, az alakokat kisebb csoportozatokba foglalja azzal az eszményítéssel, amely a kor érzelgős, romantikus stílusának elkerülhetetlen követelménye volt, s amely édeskés mázzal vonta be még a legkomolyabb harcok jeleneteit is. Ebben a modorban festette meg Vízkeleti a kenyérmezei csatát is. (56. kép.)

Vizkelety Béla

festő

Perényiné temeti
a mohácsi hősöket
c. kép
repr.

Várady Baranya

II. 383. l.

Vízkelety Béla festő

Budapesti Szemle CLXI. 1915.
321-346.o. Berzeviczy Albert:
A háború a képző művészetek-
ben

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1861. ápr.30.18.144

Főváros és vidék

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1861.52. sz. boriték

Vahot Imre...

Vizkelety Béla festő

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Patak Jenő

Táblakép.

"Dalidó Apaffy fejedelem udvarában Vizkelety Béla festő müve. A F.L.mél tatja munkásságát.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.23.903.old

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1860.márc.13.11.85-86.

Rózsaági Antal- Társaséleti Szemle

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1862.32.sz.boriték

Vizkelety...

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1858.apr.13.236.
Budapesti társasélet

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1857. febr.15.2. 86
Budapesti társasélet

Vizkelety Béla, festő

Divatcsarnok, 1858. juli 6. 426-428.
A budapesti Müegylet....tárlata

Vizkelety Béla festő/19.sz./halála

Patak Jenő

Fővárosi Lapok 1864.I.VII.26.709.old.

< Vízkelety Béla >

festő cikke

< > Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Nagy Magy Kép

I. r. 247—258. l.

képekkel —)

I. r. 298—306. l.

képekkel

Fenti 1870-ben már nem élt. Az elhunyt festőnek a Vas. Ujságban végebben megjelent cikkeit nyomatta le nyra Nagy Miklós

HELYSÉG	SZAKCSOPORT
2	Graf
VÁRMEGYE	KOR
	18(
ŐRZÉSI HELYISÉG	MÉRET
TULAJDONOS	

TÁRGY

Ungvári székesegyház képe.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Fametszet.

FÉNYKÉP, RAJZ

Virkelety Béla

festő és feinyképén

l.

Kreilisheim

15. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Patak Jenő

Vizkelety Béla festő/19.sz./ korán elhunyt müvész érdemeit méltaja a F.L.

Fővárosi Lapok 1864.I.IX.23.903.old

Vizkelety Béla

Thieme Becker

XXXIV. 458. l. (Lyka)

451. DISZEDÉNY, eozin, fémfényü mázz
Jelezve: „ZSOLNAY PÉCS MILLE
452. DISZTÁL, fajánsz, barna renaissanc
453. DISZTÁL, kemény cserép. Jelezve:
454. TÁL, magyar népies fajánsz, hátlapj
Átm. 38 cm.
455. TÁL, magyar népies fajánsz, rajta hár
század.
Átm. 40 cm.
456. LEVESES TÁL FEDŐVEL, fajánsz,
két kengyeles füllel (egyik ragasztott)
szitéssel. Jegye H. Holics, XVIII. sz
M. 27 cm.
457. KVANON SZOBROCSKA, mázas cse
458. KÉT TÁLKA, fajánsz, egyik zöld má
459. DOMBORMŰ, szinezett terrakotta, S
M. 34 cm.
460. PALACK szagos leveleknek. Szacuma
461. KANNA FEDŐVEL, kemény cserép.
és arany diszitéssel. Szacuma.
462. PAPAGÁLY-ALAKU KANNA, szines
463. PAPAGÁLY-ALAKU KANNA, csava
Tata, XVIII. sz.
464. PAPAGÁLY ALAKU KANNA, fajá

sz, ovális és gerezdes, két kengyelalaku füllel, domboru
zatos födelén körte alaku gomb három levéllel. (A födél
ischau, XVIII—XIX. sz.
rgi modoru szines diszitéssel. Jegye H. Holics, XVIII. sz.
ıjánsz. A férfi ölében kétrekeszes csészét tart. Jegye H.
Illusztr. XXII. táb.
nsz. Az ülő nő ölében födeles két rekeszes csésze. Jegye
Illusztr. XXII. táb.
észe hengeres, „Schwarzlot" képzelt tájképpel. Az aljon
trombitás. Jegye H. Holics, XVIII. sz. m. f.
ÉRKA, fajánsz. A kanna körtealaku, elején szinesen
ın két szines tájkép. A kanna jegye HC, a tányér jegye

sz, piros párnán, fekvő helyzetben, sárga, piros és barna
Illusztr. XXIII. táb.
ánsz, körteidomu, lapitott, gerezdes testtel. Plasztikus
ıszburg modorában. Holics, XVIII. sz.
gerezdes, körtealaku testtel, kérdőjelalaku füllel és rövid
a és tulipán. Jegye HH. Holics, XVIII. sz.
es és domboru virágos diszitéssel. Gömbös teste gerezdes
tos, áttört födelén szines virágos ág. Holics, XVIII. sz.

tagozott, két csigás támasztékkal, kék márványozással,
. Jegye T. Tata. XVIII. sz. m. f.
Illusztr. XXIII. táb.
ott sarkokkal, zöld szinü képzelt tájképpel. Jegye HH.

Vizkolety Béla

úřad

v

Mijskérně

74. l

~~Stóla, gobelin-himzésű~~ VIII. 177.

Vízkeleti Béla

vőd

Kuliffay Ede, Lisznyai Kálmán, Székely József, Szilágyi Sándor és Vahot Imre

Magyar történelmi képcsarnok. A Vízkeleti B. által rajzolt, s Vahot Imre által vésetett Hunyadiház diadalünnepe, — Mátyás az igazságos, — Bátori István lengyel király bevonulása Krakóba, — Egervár hősi megvédése című képek történeti és költői magyarázata. Pest 1860.

megnagyottak háborus polgári beoszta
egyidejü beküldésével az illetékes n
felelő egyéni értesitő lapon azonnal

Budapest, 1944. évi febr

A

Méltóságos

dr. Ger
Müemlékek Or
egyet

Vizkeleti [Béla]

festő

l.

Dreschergyenisch

87. l.

Csüngör VII. 247

Vízkeleti Béla

Magyar dalidő
1860-ban

Repr.

Új Idők
1928. jan. 8.
2-17.

Vízkeleti Béla

l.

Szendvicsek

3 l.

Vízkelety Béla

Magyar dalidó 1860
litogr.

erod

Gáspdivat

II. 203. l

1942 JUN -1

*012
FILLER

Vizkelety Béla

fordító

litografált arcképe

Kiadta Vahot Imre

Pest 1860(?)

Antike in der spätromanischen
tünkben ez utóbbi, kőxixkxx lényegesen
só, e sorok irójának tolmácsolásában.
ra, illetve az emlitett egyes emlékek-
: Antik diszitő elemek továbbélése
. Magyar Müvészet 1936. 3736379 l.
az esztergomi Menádról, mely esetleg
ercsényi Dezső: A székesfehérvári
2-93 lk.
agyarország c. tanulmánya a Nouvelle
1936/ Vilard de Honnecourt et la Hongrie
munkája. A tanulmányban emlitett és
ba hozott kxxxxxxxxx padlótéglák
an nem származhattak a királyi ká-
in situ részben megvan , és egyszerü
rország románkori emlékei, Bpest, 1938
chnütgen kananok gyüjteményéből
: Egyházmüvészeti Lap V.1884. 363 l.
er 1939. évfolyamában jelent meg xxxxkö-
lt tanulmánya a budai müvészsirkövekről

Vizkelety Béla

wód
z

Berzeviczy Albert

Régi emlékek
1853 - 1870
Bp. 1907. 93-l.

obbra. Rövid haját, bajuszt és sza-
chajtort, nyakkendője fekete, mellé-
jű kabátja legfelül be van gom-
t alairásának másaké

čvič"

1875" s

ünstdrückerei v. Reiffenstein & Rösch

tovatelji".

agysága 21.5 c/m.

31/93 N° 79.

Vizkelety Béla

Lasó

Szinnyei: Magyar Irók, XIV. k.

704. h.

...st ugyanis madzaggal rákötjük a rúdra és be-
...ük a rúdra szegelt két rövidebb lécdarab közé.
...s gonddal tömítsük el az edény nyakát *(n)*, melyen
...ózsinórt vagy elektromos vezetéket a töltésbe
...k. Nagyobb és súlyosabb töltéseket célszerű ket-
...ra szilárdan rákötni, vagy két rúd közé foglalni

Ezen repesztő munkára használhatjuk:

a) végső szükségben a költséges *puskaport* hazánkban 75% salétromból, 10% kénből és faszénből áll és köbdeciméterének súlya 0·90—0

b) *a robbantó vagy bányaport*, melyhez külön azt a követelményt fűzzük, hogy lehetőleg legyen és nagymennyiségű gázokat fejlesszen. I ból ebben a puskaporszerű keverékben ke salétrom és több faszén és kén van, aminek következménye, hogy lassabban ég, tehát ne oly jól, mint a puskapor. E miatt és a nitr rin tartalmú robbantó szerek nagy versenye árcsökkenés következtében, a szóban forgó feket bantó por mindinkább kiszorul a használatból.

Jelenlegi összetétele nálunk 60·19% salétrom, kén és 21·36% szén;

c) a közös hadügyminisztérium által Blun újabban gyártott *barna robbantó* port, melynek részei 70·74% kálisalétrom, 12·04% kén, 14·97% 0·51% chlórsavaskálium, 1·25% víz és 0·49 pikrinsa köbdeciméter súlya átlag 1 *kg*.

Minthogy a barna robbantó por hatása jóval n a fekete lövőporénál és az alant ismertetett hal nál, amennyiben nagyobb hőfoknál jóval több fejleszt mint az utóbbiak: szükségesnek látom a tári kőbányákban erre vonatkozólag végzett kísé eredményeit az alábbiakban közölni.

A barna robbantó por kisebb-nagyobb, tehát lőtlen, sötét csokoládé színű, fényes, síma f tompa élű, prizmatikus szemcsékből áll, melyel roson végig futtatva vagy dörzsölve, színes nyom hagynak.

Ezen fizikai tulajdonságaiból kifolyólag a bar bantó pornak előnye, hogy nedvesség ellen k

Vizkelety Béla, festő II. 210

— Imre, festő II. 210.

Muz. és Kot. Ert.

Vizkeleti Béla

1825–1864.

lásd

Lay Bpest iparmův kiadt

62. l.

LÓRA

GYÜJT

M

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

Vizkelety Béla

VIZKELETY BÉLA festő, sz. Uj-Aradon 1825. nov. 25.

128

1840-ben Bécsben tanult Kupelwiesernél, 1864-ben halt meg Pesten. — Főként ruha- és viselet tanulmányokat készített, amelyek a korabeli folyóiratok (Napkelet, Vasárnapi Ujság, stb.) illusztrációiként jelentek meg. Néhány kőnyomatot is készített: „Dalidó és palotás magyar tánc az erdélyi fejedelmek udvarában". Jelz: „Rajz. Vizkeleti Béla". Kiadta Vahot Imre 1858-ban a Napkelet mellett. — A Hunyadi-Ház diadalünnepe. 1858. — Bibl: Berzeviczy Albert: Az abszolutizmus kora Magyarországon, II. 527. l. — Lantos X. A. 738. — Tragor: Vác műemlékei és művészei, 94. l. — Szana: Száz év. . . 101. l.

rá

erenc József

azánkat Jézus szen

ik évfordulója alk

ságos Jézus

január hó 1

Vizkelety Béla

und

Balástörtfest 26 l.

300.000 P

FŐNYEREMÉNYEK:

200.000 P
100.000 P
50.000 P
40.000 P
30.000 pengő
25.000 pengő

és sok nyeremény à

20.000, 15.000, 10.000,
5.000, 4.000, 3.000 pengő stb.

A készpénznyeremények összege egy sorsjáték alatt, mely 5 osztályból áll.

7 millió 722.000

pengő.

1935. 16081. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

Három szerencs
közül és a kiválas
sürgősen **TÖRÖKN**
Sorsjegyeink a
settek, ezért ajánljul
f
beküldeni sziveskedj
Az uj sorsjáték
szerencsés esetben
5(
A m. kir. osz
összeggel nagy tőkét

Egész sorsjegy P 24.—

Nyeremén
Mi

Reméljük, hogy
s ezáltal lehetővé
kifizethessük.

Vizkelety Béla

l.

Va Hö Ernst gyűjt

VI/III.14.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezekk
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegyv
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát
Ezért fordulok barátaimhoz, hiveimh
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiáj
sok ezer embertársamon, joggal kérheten
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.
És kérek mindenkit, akit közös eszme
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem szer
Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Vízkelety Béla 2

1860. jul. – aug. Kiáll.: Szent Jakab, oltárkép, Gotthardné tulajd.

Ernst halántékkorikák VII. 244.

Vízkelety Béla

d.

Fragor Vácvára

12. l. 13. l.

Csiklovabánya h. n. X. 215.

„Hungaria“ biztositóbank.

A **„Hungaria“ biztositóbank** czimü magyar biztositó-társaság müködését rövid idő előtt megkezdvén, azon oknál fogva bátrak vagyunk, a t. cz. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint nevezett biztositó-intézetnek

Borsod-, Heves-, Alsó-Zemplén-, Torna-, Gömör- és **Zólyommegyékre**

nézve megalapitott vezér-ügynöksége reánk bizatott, s kerületünkben

tüzkár elleni biztositások

a legméltányosabb föltételek mellett jutányosan ugy általunk, mint minden nagyobb helyen felállitott fő-, kerületi és alügynökeink által eszközölhetők.

Midőn erről a nagyérdemü hazai közönséget értesiteni van szerencsénk, felkérjük egyszersmind belföldi intézetünk szives pártolására, ajánlva minden a biztositás körébe eső szolgálatunkat, s kijelentvén még ez alkalommal, miszerint minden e tekintetben hozzánk érkezendő kérdésre készséggel nyujtunk felvilágositást. — Miskolcz 1864., deczember elején.

A „Hungaria“ biztositóbank miskolczi vezér-ügynöksége.

LICHTENSTEIN és FÜRÉSZ.

922 (1—6)

A katulyák az itt látható és hivatalosan letett véd-jegyekkel vannak ellátva.

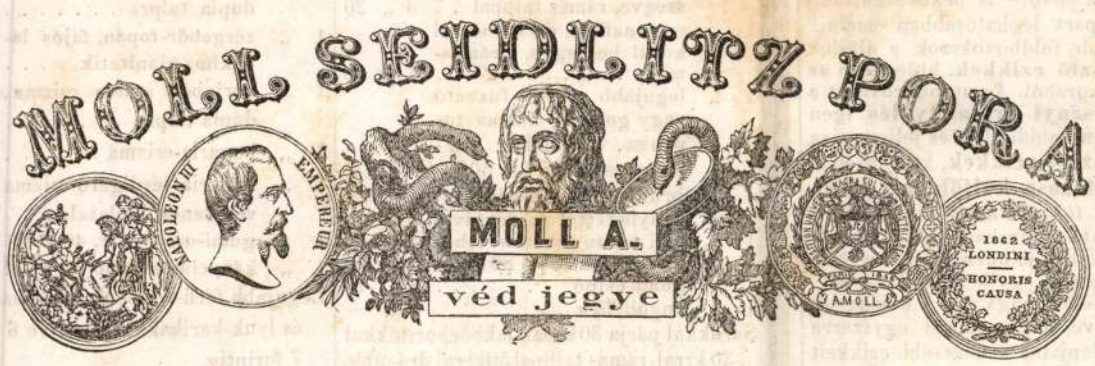

Kitüntetve jutalomemlékpénzzel a párisi világkiállitásban 1855-ik évről.

Központi szállitási rakhely a „gólyához“ czimzett gyógyszertár Bécsben.

ÓVÁS. Azt tapasztalván, miszerint a **Seidlitz-porok** oly használati utasitványokkal adatnak el, melyek saját utasitványaimmal szóról szóra azonosak és saját nevem aláirásával vannak hamisitva, s igy külalakra nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők, — minélfogva azon észrevétellel óvok mindenkit ezen hamisitványok megvételétől: **hogy az általam készitett Seidlitzporok minden egyes skatulái, valamint az adagok papirjai hivatalosan letéteményezett védmarkkal vannak ellátva**

Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasitás minden nyelven.

E porok, rendkivüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kezeinknél levő hálairatok a legrészletesebben tanusitják, hogy e porok **rögzött szorulásoknál, emészthetetlenségnél** és **gyomorhévnél; továbbá görcsök, vese- és ideges bajokban, szivdobogásnál, idegesség okozta főfájásnál, vér-tódulásnál, csuzos fogfájdalomnál, végül hysteriára, bukórra** és **huzamos hányásra hajlamnál** stb., a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtartósb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelembeni igenis kiterjedt levelezés számos bizonyitványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerittetett, ez egyszerü házi szerhez folyamodtak, és ebben rongált egészségöknek helyreállitására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszert meglelék. — Ez elismerő iratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanitók, kereskedők, iparosok, müvészek, mezeigazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvék, kiknek ezelőtt még a leghirhedtebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állittatott helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN { **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utcza 7-ik szám alatt. **STEINBACH JÓZSEF** ur kereskedésében, gránátos-utczában.

Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsirolaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.

Az üvegecsék el vannak látva védmarkommal és kimeritő használati utasitással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosb májhalzsir-faj a vonatott, hanem a **bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyujtatott.** — E valódi Dorsch-májhalzsir-olaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer a **mell- és tüdő-bajokban, scrophulus** és **rachitis, köszvény** és **csúz, idült bőrkiütés, szemgyuladás, ideg-** és több más **bajokban** alkalmaztatik.

792 (14—50)

MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storch“, Tuchlauben.

Cs. k. sz. tiszavidéki vasut.

10688

HIRDETMÉNY

A közelebbi debreczeni országos vásár alatt 1865-ik évi január 3-tól bezárólag január 18-áig a jelenleg **Czegléd** és **Debreczen** között közlekedő rendes személyvonatokon kivül naponkint még egy második **vegyes-vonat** fog közlekedni oly módon, hogy a Debreczenbe menendő esti 8 óra 24 perczkor **Czeglédről**, a Pest felé menendő pedig esti 10 óra 29 perczkor **Debreczenből** indul el.

Ezen intézkedés mellett a Pestteli egyenes összeköttetés, s pedig Debreczen felé a Pestről 5 óra 35 perczkor délután, Pest felé pedig a Czeglédről Pestre 6 óra 29 perczkor reggel elinduló vonatokkal fog eszközöltetni. 932 (1—3)

Az igazgatóság.

Megjelent, s minden hazai könyvárusnál kapható:

REMÉNY.

Nagy képes naptár 1865-ik évre.

(Hetedik évfolyam.)

Szerkeszti **GIRÓKUTI P. FERENCZ.**

30 iv nagy negyedrét.

Harmincznyolcz szép eredeti fametszvénynyel és egy diszes czimképpel.

Nem mondunk dicsérő szót, hanem tartalma kivonatát közöljük, melyből a tisztelt közönség láthatja, miszerint a mulattató és hasznos képekkel ékitve, — naptárunkban föllelhető: I. Naptári rész. — II. Hasznos és mulattatók: A munka nemesit. *Beniczky Emiltől.* — A ki megtér, üdvözül, humoreszk. — La Rabbiata, beszély. — Hogy fogták hajdanában az ellenséget, törs humoreszk. — London és nagyszerüsége. — Mexikó ismertetése. — Peru. — Számos kisebb czikk és költemény. — **Életrajzok:** Szalay L. — Hajnik Pál. — Fáy A. — Zilahy K. — Thiers L. Adolf. — Eugenia és III. Napoleon. — Gazdasági czikkek. — Gondüzők stb. — III. Teljes névtár.

Ára csinos boritékba füzve csak 1 forint.

Pest, 1865. Deczember hó.

Eggenberger F.
akademiai könyvkereskedése.

911 (3—3)

A

ROB-LAFFECTEUR

Franczia-, Osztrák-, Oroszország és Belgiumban egyedül elismert tulajdonságairól kellő felvilágositást nyujt a minden könyvárusnál és ügynököknél kapható ily czimü röpirat: „Brochüre über die vegetabilische Heilmethode des Dr. Boyveau-Laffecteur.“

A **Rob-Laffecteur**, melynek hathatósága csaknem évszázad óta el van ismerve — vértisztitó növényi szörp, mert könnyen emészthető, s izlésre nézve igen kellemes. Ezen Rob a bőrbetegségek, valamint általában a megrongált nedvek s vér által előidézett bajok gyógyitására, minden ország legelső orvosai által a legjobban ajánltatik.

A szárczagyökérből készült hashajtó szörpöt (Syrup Sassaparilla) stb. messze fölülmulja, s egyszersmind helyettesiti a halmájolajat (Leberthran), az antiscorbuticus szörpöt, valamint a hamiblagot is (Jod-Kalium).

E **vértisztitó növényi szörp** csak akkor valódi, ha ezen aláirással van ellátva: **„Girandeau de St. Gervais.“** Alaposan és rövid idő alatt minden egyéb merkuriális anyagok használata nélkül, gyógyit ujabb és elévült ragályos nyavalyákat.

Kapható **PESTEN: Török József** gyógyszerész urnál a király-utczában 7. sz. **BUDÁN: Bakats L. V.** udvari gyógyszertárában. **TEMESVÁROTT:** Pecher J. E.

☞ A központi raktár létezik Párisban, dr. Girandeau de St. Gervais-nél, rue Richer, nro. 12. — Hamisitások ellen óvás tétetik. Minden előforduló esetekben a szalag elkérendő, melylyel a dugasz boritva van, és melyen az aláirás: Girandeau St. Gervais találtatik. 710 (13—24)

Titkos betegségek

és idült, sulyos **utóbajai** ellen, több évi tapasztalás s a világhirü **Ricord** (egykori párisi tanárának) tanmódja után, **siker biztositása mellett** rendel **SUGÁR** orvostudor. — **Lakása fürdő-utcza 3-ik szám,** a József-tér sarkán. — **Elfogad 11 órától 1-ig. Nőket 3-tól 4-ig.** 816 (10—24)

☞ Megkereshető levél által is.

Haszonbérbeadás.

A Duna bal partján, Pestmegyében, az apostaghi gőzhajózási állomástól egy és fél órányira fekvő „szentimrei“ pusztán majd 3000 holdra terjedő, egyharmad résznyi szántóföldből s kétharmad résznyi rét- és legelőből álló földterület, akár egészben, akár apróbb részletekben is, 1865-ik évi január 1-től számitandó több évre haszonbérbe kiadandó. — Bővebb értesitést nyerhetni **Pesten Blaskovich Sándornál**, uri-utcza 8-ik szám. 924 (2—2)

Társalkodónői

állást nyerhet vidéken egy fiatal, ajánló külsejü, a női munkákban és zongorázásban jártas, müvelt magyar nő. Tudakozhatni Pesten, lővész-utcza 10-ik sz. földszint, 2-ik ajtó, 10—11 óráig. 905 (3—3)

---

915 **Hirdetmény.** (2—3)

Mező-Túr város alsó része községe által a Körös folyó környékén 6000 hold, 1200 □ ölével számitva holdját; eddig csak legelőül használt föld — több tagban is — nyillvános árverésen 3 évre, szabad tetszés szerinti használatra, — jövő 1865-ik évi január 9-én haszonbérbe adatni határoztatván: a bérleni kivánók ezennel a kitüzött időre tisztelettel meghivatnak. Az árverési föltételek a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők.

Mező-Tur 1864., decz. 12-én.

KÁNYA JÓZSEF

(előbb **Böhm** és **Kánya**)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.

ajánlja

minden évszakra

dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi

női-divatáru

raktárát.

793 (13—0)

Vas. Ujs. 1864.

Előfizetés

a

BUDAPESTI ELLENŐR

czimü

encyclopaediai, társadalmi, szépirodalmi, müvészeti

kritikai és ismeretterjesztő füzetekre.

Mint lapszerkesztő még most sem müködhetem, de azért majdnem háromév keserves hallgatás után szabad legyen ismét föllépnem egy oly független szellemü és nemesebb irányu vállalattal, mely a közértelmiség s különösen nemzeti müvelődésünk fejlesztését hatékonyan mozdithatja elő, s pangásban levő irodalmunknak, életrevalósága és szigoru de méltányos ellenőrködése által hasznára válhatik. — Ellenőrünk rovatai a következők lesznek: 1. **Irányczikkek**, különösen a magyar társasélet gyökeres reformját, átalakitását illetők, miután eléggé meggyőződhettünk a felől, hogy nemcsak a politikai intézmények, hanem társadalmi, házi életünk és nevelési rendszerünk pusztitó bajait, égető sebeit is sürgetőleg orvosolnunk kell. — **Photographiák**, hü fény- és árnyképek magyar korkérdéseink világából, — például: Mi különbség és hasonlat van az 1848-iki és az 1861-iki pesti országgyülések közt? Hogyan kell az 1861-iki országgyülési képviselők jelesbjeit hiven s pártérdek nélkül photographirozni? Hogyan lehetne nálunk a nemzetiségek kérdését legméltányosabban megoldani? Mivé növelje a magyar ur gyermekeit? Mikép lehet és kell a magyar földet és népét a jövőre is bekövetkezhető szárazság ellen biztositani? Mi által lehetne a magyar ipart leghatósabban emelni? Hogy boldogulhatnak leginkább a magyarországi nagyobb földbirtokosok s általuk mások is, sőt az egész haza? — stb. stb. 3. **Ismeretterjesztő czikkek**, különösen az ipar, gazdászat, a természettan, a statistika és történelem köréből. Az utóbbi rovatot a Rákóczy fejedelem elnöklete alatt 1705-ben tartott **Szécsényi országgyülés** igen érdekes naplójával nyitjuk meg. **Petőfi** és **Lisznyai Kálmán** valódi élet- és jellemrajza a szerkesztőtől. **Petőfi halála** egy szemtanutól. — 4. **Utazási czikkek**, különösen a szerkesztőtől: **„Gyuri bácsi és Feri öcsecs kéj- és kinutazása külföldön.“** czimü utazási regény, melyből Bécset, Németország egy részét, s főkép **Párist** és **Londont** s az ottani életet nem száraz adatok nyomán, hanem mulattató modorban, vidám, eleven szinezettel s mégis tanulságosan lehet megismerni, — s melyből minden füzetben több czikk fog megjelenni. — 5. **Egyetemes lapszemle.** Ellenőrünk egyik főfeladata lesz a magyar időszaki sajtót összpontositva, egyesitve képviselni magában, s a magyar olvasó-közönségnek módot és alkalmat nyujtani arra nézve, hogy abban egyszerre minden magyar lapot s folyóiratot feltalálhasson. Azért hát lapjaink érdekesebb czikkeit röviden fogja ismertetni. A mostani pénzszük világban, kevés magyar embernek áll módjában, nem hogy minden, de csak nehány lapot is tartani és olvasni, s ime itt alkalma lesz csekély dijért, egy két forintért minden magyar fővárosi és vidéki lapot — miknek összes előfizetési dija százakra megy, — egyben birni, megismerni, s igy már csak takarékosság tekintetéből is sokat nyer általa a közönség — 6. **Könyvismertetés**, legujabb szellemi termékeink birálata. — 7. **Nemzeti szinház.** — 8. **Budapesti élet.** — 9. **Vidéki élet.** — 10. **Tanulságos és mulattató egyveleg.**

Mindezekből látható, hogy nem csupán férfiak, hanem hölgyek számára is érdekes olvasmányokat fog e közlöny nyujtani. — Tekintve pénzviszonyainkat, az előfizetési dijt igen csekélyre szabtuk. 10 gazdag tartalmu, tömött füzet előfizetési dija csak **5** ft, de azért megpróbálás végett a 4 első füzetre is nyitunk előfizetést **2** ftjával. Helyben előfizetni lehet: **Demjén** egyetem-utczai és **Ráth Mór** váczi-utczai könyvkereskedésében, vidékre minden cs. kir. postahivatalnál és a könyvárusoknál. — Előfizetőink kedvezményül korán elhunyt, jeles történeti festészünk, Vizkelety Béla örökbecsü s minden magyar háznak diszére váló nagyszerü képeit, ü. m. a **Hunyady-ház diadalünnepe**, **Mátyás az igazságos**, **Egervár ostroma**, **Bátory István bevonulása Krakóba**, **A magyar korona népeinek testvéries egyesülése**, **A hét magyar vezér a pusztaszeri gyülésen** s a **Magyar irók arczképcsarnoka** 1-ső és 2-ik mülapját 2—2 ftért kapják meg a jövő év elején, holott egy-egy példány bolti ára 5 ft. — Ugyancsak t. előfizetőink **a nemzeti szinház jelesb tagjainak** általunk tervezett, s február elejéig elkészülő diszes **arczképcsarnokát** is megrendelhetik 2 ftjával; bolti ára 5 ft. lesz.

Az „Ellenőr“ első füzete a jövő év elején fog megjelenni. — A t. gyüjtőknek a füzetek- és képekből minden 8 után egy tiszteletpéldánynyal szolgálunk. — Az előfizetési pénzeket a név, czim s az utolsó posta pontos följegyzésével alulirotthoz, vagy Ráth Mór könyvárushoz (váczi-utcza és kis-hid-utcza szögletén) bérmentesen kérjük mielőbb beküldeni.

Bizva derültebb jövőben, ne csüggedjünk, ne hagyjuk el magunkat bontakozzunk ki a tétlenség s tespedés jeges karjai közől; ne engedjük legdrágább nemzeti kincsünk, a magyar irodalom virágos és gyümölcsös kertjét elpusztulni, sőt inkább a kitartó honszeretet és részvét naponkint ápoló s érlelő melegével üditsük az uj életre, virulás- és gyümölcshozásra. Isten áldása legyen velünk!

Vahot Imre.

923 (1)

Mint a legkitünőbb óvszernek elismert

korneuburgi marhapor

marhavész s marhabetegségek ellen

folyvást friss és valódi minőségben kapható.

PESTEN: Török József gyógyszertárában, király-utcza 7-ik sz. a., — **Thalmayer és társa, — Halbauer testvérek, — Glatz I. E.**

BUDÁN: az udvari gyógyszertárban.

Aradon Probst J. F., Tones és Freiberger, — **B.-Gyarmaton** Sippler testvérek, — **Brassóban** Hessheimer J. L. és A., Gyertyánffy A. és fiai, — **Breznóbányán** Zörnlaib G., — **Csaczán** Bentsáth Ferd., — **Csáktornyán** Marosiutti örökösei, — **Debreczenben** Csanak és társa, — **Dobsinán** Tirscher E., — **Esztergomban** Bierbrauer J. C., — **Egerben** Steinhauser A. I., — **Eszéken** Deszathy István, — **Érsekujvárott** Conlegner Ignácz és Kappel J., — **Fehérvárott** Kovács P. és Legmann A., — **Győrött** Jerfi A., — **Ipolyságon** Mikulásy T., — **Kassán** Novelly A., — **Komáromban** Ziegler A. és fia, — **Körmöczön** Ploy C. — **Kézsmárkon** Genersich A., — **Léván** Bolemann A., — **Liptó-Szent-Miklóson** Krivoos J., — **Lugoson** Kronetter Ferencz gyógysz. — **Miskolczon** Spuller J. A., — **Maros-Vásárhelyen** Fogaras Demeter, — **Nagy-Kanizsán** Feszelhofer J., Rosenfeld J., és Zerkovits W. A., — **Nagyszombatban** Smekal W. A., — **Nagyváradon** Kalovics Karácsony, — **Nyiregyházán** Mathaidesz G. gyógysz., — **N.-Tapolcsánban** Pollák J., — **Pécsett** Herzog B., — **Pozsonyban** Scherz F., Wimmer J. és Hackenberger testvérek, — **Pancsován** Rauschan és fiai, — **Rozsnyón** Pós J. J., — **Szepsi-Szent-Györgyön** Kovács és fia, — **Selmeczen** Dimák J. E. és Zelenka F., — **Szigethváron** Koharits C., — **Simándon** Csiky M., gysz., — **Sopronban** Pachhofer L. és Müller, — **Szegeden** Aigner. — **Szlszeken** Wellenreiter A., — **Tatán** Hennel C. — **Tisolczon** Bukovszky A. L.. — **Török-Szent-Miklóson** Hoffmann W., — **Trencsénben**: Weiss L., — **Ujvidéken** Schreiber F., — **Vág-Ujhelyen** Bayersdorf L., — **Veszprémben** Tuszkan Mayer, — **Zimonyban** Joannovits D. és fia uraknál. 803 (8—8)

Az első bécsi

LÁBBELI-GYÁR

„im österreichischen Hofe“

ajánlja nagyszerüleg rendezett raktárát mindennemü lábbeliből nők, férfiak és gyermekek számára, a legujabb bécsi és párisi alak szerint készitve. A megrendelések a mérték hosszasága, vagy egy alkalmas lábbelivel együtt,

Abeles Henrikhez, Fleischmarkt Nr. 2, Bécsbe

intézendők, a hol a megbizások postai utánvét mellett pontosan s lelkiismeretesen eszközöltetni fognak.

Női-lábbelik:

1 pár	finom bársony, vagy brünell topánka füzőre . .	1 ft. 90
1 „	dto ruganybetéttel . . .	2 „ 20
1 „	bőrtopánka füzőre	2 „ —
1 „	„ rugany-betéttel	2 „ 45
1 „	kesztyübőr-topánka, lakbőrboritással és ruganybetéttel	3 „ 60
1 „	bársony vagy bőrtopánka prémmel béllelve és beszegve, rámás talppal . .	3 „ 20
1 „	ugyanafféle, de lakbőrrel körül beszegve, s rámástalpu	4 „ 10
1 „	legujabb előről füzhető vagy gombos magas topánka, brünell-, bársony- és bőrből 3 ft 50 kr.	4—5 ftig.
1 „	brünnel szivformára ruganybetéttel és rózsával	3 ft. 20
1 „	báli topán fekete v. fehér	1 „ 80
1 „	kényelmes czipő 80 krtól	2 „ 40
1 „	gumi-czipő.	1 „ 10
1 „	angolféliek	2 „ —

Sarokkal párja 30 krral, lakbőrboritékkal 30 krral, rámás talppal 50 krral drágább.

Férfi-lábbelik:

1 pár	bőrfüző-topánka	2 ft. 40
1 „	mainzi borjubőr-topán .	4 „ 20
1 „	„ dupla talpu .	4 „ 80
1 „	„ salon-laktopán .	4 „ 75
1 „	„ kesztyübőrből .	4 „ 95
1 „	vizellenes bagaria-bőrtopán dupla talpra . . .	5 „ 10
1 „	dto orosz lak bagaria-dupla talpra	5 „ 90
1 „	zergebőr-topán, fájós lábakhoz ajánltatik	4 „ 50
1 „	borjubőr száras csizma, dupla talpra	5 „ 80
1 „	bagaria-csizma	7 „ —
1 „	bagaria-térdigérő csizma vizellenes duplatalpu . .	8 „ —
1 „	gumi-czipő 1 ft. 40 krtól	1 „ 80
1 „	kényelmes czipő 90 krtól	1 „ 80

Legujabb férfi-topánok gombbal, csattal és lyuk-karikákkal diszitve 6 forinttól 7 forintig.

Fi- és leánygyermekek számára:

a legujabb s legizletesb minta szerint készitett bőr, brünell bársony- és posztótopánkák a legnagyobb választékban 1—4 forintig. — Nagy raktárt tartok továbbá finom, legfinomabb s a legujabb minta szerint készitett női czipőkből.

Gyártmányaim szilárdsága és izletes elkészitése által szerzett tetemes forgalom folytán gyáramat nagymennyiségü anyagokkal rendeztem be, ugy annyira, hogy oly helyzetben vagyok, miszerint valóban szilárd és szépen dolgozott árukat arányszerüleg bámulatos olcsó áron vagyok képes szolgáltatni, miről egy kisérlettel mindenki meggyőződhetik. — A nagyban vevők különös elengedésben részesülnek.

☞ Részletes árszabályok, melyek több százféle lábbelit tartalmaznak, kivánatra bérmentesitve küldetnek meg, s minden megbizások pontosan teljesittetni fognak. 609 (3—6)

Épen most jelent meg **Lampel Róbert** kiadásában (Pesten, a városháztéren) s nála, valamint minden hazai könyvárusnál kapható:

Kis franczia tolmács.

Utmutatás a *franczia nyelvnek* lehetőleg *legrövidebb idő* alatti elsajátitására.

(A kiejtés magyarul van hangjelezve.)

Irta Dr. ZILAHY PÁL. Ára 50 krajczár ausztr. érték.

☞ Ezelőtt jelent meg:

Kis olasz tolmács.

Irta **Ágoston Antal.** — Ára 40 krajczár ausztr. érték.

Az **iskolákon** kivül még a vidéken lakó családok figyelmeztetnek a **franczia tolmácsra**, kiknél alig fordulnak meg franczia nyelvtanitók. **A kiejtés minden szóhoz magyar hangjelekkel van hozzáfüggesztve**, mi lehetővé teszi, a franczia nyelvet tanitó nélkül is elsajátitani. 927 (1)

Karácsonyi vagy ujévi kedveskedésül.

Kapható minden nagyobb könyvkereskedőnél:

Kirándulás Istambolba.

Utazási rajzolatok.

Szerkeszté **JANCSOVICS ISTVÁN.**

1864.

17 finom acélmetszettel, melyek a semeringi regényes vasutvonalnak egyes, ugymint: Veinzetteli fal, Klam utvezeték, Boller megragadó tájait; — továbbá: Bruck Mura mellett, Grácz, Marburg, Tüffer fürdőhely, Barczola (az Adria partján) festői panorámait az olvasó elébe varázsolják; — nemkülönben Trieszt városát egyes részeivel, Athénből annyi viszontagságok daczára mostanig megőrzött emlékek romjait, ugymint: Hadrian Zeus üdvcsarnokát Acropolis fellegvárral; Erechtheum, Parthenon, Theseus diecsarnokával; — továbbá Velencze térképe e csodaváros egyes részeivel, ugymint: Ponte Rialto, Dogék palotája, Fohászok hidjával.

A szöveg nevezetesebb momentumai: Bécs, Grácz, Trieszt, Korfu, Syra, Konstantinápoly (törökül Istambol), Smyrna, Athen, Zante, Velencze. Mulatva oktat.

Kiállitotta Heckenast Gusztáv. — Ára 5 forint. 930 (1)

Ezen a héten is játékra hívjuk a kedves olvasókat. Sőt, még nyerni is lehet hétről hétre, amennyiben beküldik címünkre a két rejtvény helyes megfejtését. A címzésnél kérjük feltüntetni a „JÁTÉK" jeligét. Ezen a héten a nyereményt a CITY-ALARM Kft. ajánlotta fel: két szerencsés olvasó személyi riasztót nyerhet.

Július 15-i számunk nyertesei: Nagy Vendel, Szeged, Nyári Patrik, Domaszék

Beküldési cím:

Magyar Nemzet Magazin
1450 Budapest 9., Postafiók 74.
Határidő:
2000. augusztus 5.

E 5 e	F 6 r	G 7 s	H 8 t
F 7 s	E 5 r	H 8 t	G 6 e
G 8 r	H 7 e	E 6 s	F 5 t
H 5 r	G 8 t	F 7 s	E ? ?

Logikai játék

Figyelmesen nézzék meg a négyzetekbe írt számokat és betűket. Találják ki, mi kerül az utolsó négyzetbe a kérdőjelek helyére!

							=10
	■	+	■		■		■
							= 7
	■		■		■		■
							= 5
	■		■		■		■
							=22
=16	■	= 9	■	=27	■	=13	■

Számoljunk!

Három alapműveleti jel – összeadás, kivonás, szorzás – és a megadott számok beírásával végezze el a számolást! Csak **1, 3, 4, 6** számjegyek szerepelhetnek Segítségül azt is elárulujuk, hogy minden sorban minden szám szerepel, csak más sorrendben!

Szinte
INGYEN LAKÁSRIASZTÓ!!!
Rendőrségi értesítéssel
Már havi
3250 Ft
+ áfától

Beszerelve
CITY-ALARM Kft.
1117 Budapest, Fehérvári út 48.
Telefon: 464-3450, 204-2829, 203-9550

Kvízjáték

Minden héten felteszünk 12 kérdést, a megfejtéseket viszont összesítve, a helyes válaszok betűjelének feltüntetésével havonta egyszer várjuk. Kérjük, júliusi megfejtéseiket levelezőlapon küldjék be augusztus 5-ig. A helyes megfejtést beküldők között negyedéves Magyar Nemzet-előfizetést sorsolunk ki.

1. Hol őrizték Szent István koponyáját a XX. század második felében?
   a) Prágában
   b) Krakkóban
   c) Dubrovnikban
2. Melyik madár népies neve a mátyásmadár?
   a) holló
   b) szarka
   c) szajkó
3. Mi a címe Jókai Mór egyik legolvasottabb regényének, amelynek a főhősei a Baradlay testvérek?
   a) Aranyember
   b) A kőszívű ember fiai
   c) Fekete gyémántok
4. Miről nevezetes a Baranya megyei Sikonda?
   a) kőfejtőjéről
   b) szabadtéri szobormúzeumáról
   c) termálvizes gyógyfürdőjéről
5. Magyar származású matematikus, fizikus a XVIII. században élt. A forgómozgás leírásában jeleskedett. Vízhajtású turbinát is szerkesztett. Ki volt ő?
   a) Segner János András
   b) Jedlik Ányos
   c) Eötvös Loránd
6. Ki volt a híres aranycsapat szövetségi kapitánya, aki a MOB elnöke is volt?
   a) Lakat Károly
   b) Sebes Gusztáv
   c) Csanádi Árpád
7. Ki az a költő, drámaíró, akit börtönbe zártak Kossuth titkárának bújtatásáért?
   a) Madách Imre
   b) Katona József
   c) Kazinczy Ferenc
8. A Balatont melyik két megye fogja közre délről és északról?
   a) Somogy és Veszprém
   b) Somogy és Fejér
   c) Baranya és Veszprém
9. Magyar színésznő, a nemzet csalogánya. Budapesten teret neveztek el róla. Ki volt ő?
   a) Jászai Mari
   b) Honthy Hanna
   c) Blaha Lujza
10. Melyik magyar grófot melyik szigeten választották királyukká a benszülöttek 1776-ban?
    a) Benyovszky Móricz, Madagaszkár
    b) Teleki Sámuel, Madagaszkár
    c) Széchenyi Zsigmond, Ceylon
11. Az orosz cári udvar világhírű festője, irodalmi művek illusztrátora, Szentpéterváron halt meg. Ki volt ez a magyar művész?
    a) Mányoki Ádám
    b) Zichy Mihály
    c) Madarász Viktor
12. Milyen sportágban volt olimpiai bajnok 1952-ben Szőke Katalin?
    a) úszás
    b) torna
    c) atlétika

Műkincsek – árverések – galériák

Dokumentumritkaságok

■ P. Szabó Ernő

Június és szeptember között látszatra megáll az aukciós gépezet. A színfalak mögött valójában nagyon is élénk az élet az aukciósházakban, árveréseket is rendező antikváriumokban. Az őszi szezon árveréseire ugyanis éppen ezekben a hetekben gyűjtik össze az anyagot, s mivel nem kevés különleges érték, ritkaság bukkan fel ilyenkor is, olykor nem is olyan uborkaszezon a nyár. A Honterus Antikváriumban például, ahol szeptember 23-án rendeznek aukciót, máris több értékes kézirat várja, hogy az árverési katalógusba, szeptemberben pedig kalapács alá kerüljön.

Különlegesen érdekesek például azok a feljegyzések, amelyek a híres somogyi betyár, *Sobri Jóska* üldözéséről és elfogásáról szólnak. Az 1835-ben börtönből szabadult Sobri (eredetileg *Pap István*, a név a Sopron megyei Soobor majorról származik), 1836-ban kirabolta egy császári ezredes kastélyát, ezért öt vármegye pandúrjai indítottak utána hajtóvadászatot, s miután a Tamási környéki erdőkben elfogták, felakasztották. Az 1837 februárjában és márciusában kelt feljegyzések között szerepel például *Kumper Károly* huszonhat esztendős „jáger legény" vallomása arról, hogy milyennek látta „Sobri zsiványt". A tétel harmincezer forintról indul.

Különlegesen izgalmas az az oklevél is, amelyet *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem 1707. május 22-én Szerencs várában, az ónodi országgyűlésre utaztában adott ki a hadsereg minden lovas és gyalogos renden lévő generálisához, marsalljához és egyéb tisztjéhez, valamint Borsod vármegye tisztségviselőihez. A magyar nyelven fogalmazott rendelet azt tudatja, hogy mivel a háborús időkben Miskolc városát az ellenség fölégette, s jelentős károk keletkeztek, a fejedelem védelmébe veszi a várost. Éppen ezért külön engedély hiányában Miskolc senkinek sem köteles szállást, ellátást, valamint szekerezést biztosítani. A jó állapotban lévő, úgynevezett papírfelezett pecséttel ellátott okmány, amelyet a fejedelem mellett *Ráday Pál* és *Aszalay Ferenc* írt alá, 200 ezer forintról indul. Ugyanennyi az induló ára annak a vázlatkönyvnek, amely *Vízkelety Béla* festőművész (Újarad, 1825. november 25. – Pest, 1864. július 22.) rajzait tartalmazza az 1845 és 1855 közötti évtizedből. A többi között történelmi kompozíciói révén (Egervár hősi megvédése) ismertté vált művész vázlatai részben olyan munkákhoz készültek, amelyek azután nyomtatásban, a többi között a Vasárnapi Újságban, a Honderűben megjelentek. Az igazán izgalmasak és értékesek azonban eddig nyomtatásban nem láttak napvilágot, sőt, vannak a vázlatfüzetben olyan rajzok is, amelyek olyan történelmi eseményeket örökítenek meg, amelyekről rajtuk kívül nem ismerünk képi ábrázolásokat. Ilyen például az a rajz, amely az Aradhoz közeli Angyalkúton 1848. október 11-én lezajlott csatát ábrázolja, vagy az a rajz, amely a csatában elesett magyar hősökért az aradi Lippai téren tartott „gyászünnepi szónoklatot" mutatja be.

Aradi utcai viadal, avagy a rácok kiűzetése Asztalos Szabolcs által, 1849

Az aradi származású, a városban és környékén sokat dolgozó művész munkái nem egy esetben hiánypótló történelmi dokumentumok (*Eszterházy Sándor* levágja a „szerb főnököt", a lovát ugrató *Rózsa Sándor*), de vannak közöttük történelmi festményekhez készült vázlatok (*Frangepán Ferenc* és *Zrínyi Péter* a börtönben). Izgalmasak a kultúrhistóriai érdekességű lapok (Perzsa viselet 1853-ból az Aradon járt perzsa művészek öltözete után), a látképek (Mehádia, Hohenstein vára, ócsai templom), színpadképek, divatrajzok is. A vázlatkönyv igazi értékét mégis a rajzok együttese, a szabadságharc időszaka és az utána következő évek hangulatának megidézése adja. A könyv utolsó lapja a távolba merengő bujdosót ábrázolja, belső borítóján pedig a következő hazafias négysoros olvasható: „Haza, Szabadság, Művészet / Tinéktek szántam ez életet. / Szabadságért feláldozom művészetem, / Hazám! Érted szabadságom is megvetem!"

29-ik szám. Nyolczadik évi folyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, julius 21-én 1861.

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedrétben 1½ iven jelenik meg. **Előfizetési dij** Buda-Pesten **házhoz küldve** vagy **postai uton** külön a **Vasárnapi Ujságra** félévre **3 ft.**. a **Politikai Ujdonságokkal** együtt **5 ft. ujpénzben.** — Az előfizetési dij a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utcza 3. szám) bérmentve utasitandó. (Szerkesztőségi szállás : magyar-utcza 1. szám.)

Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Régi magyar hadsereg : I. Gyalogság.

Azon meggyőződésben vagyunk, hogy nem volt érdektelen a magyar olvasóközönség előtt, a mit eddig időszakonként a Vasárn. Ujság hasábjain a régi magyar férfi- és női-viseletről, a hajdani disz- és házi-öltözetekről, rajzokban s rövid magyarázatokkal kisérve közlöttünk; söt azt hiszszük, hogy ez egyszerü közlések által is némi szolgálatot tettünk az annyira elhanyagolt magyar *jelmeztannak,* melynek kidolgozása a hazai történettannak, művészetnek és iparnak egyaránt fekszik érdekében. A magyar viselet időnkénti változásai némi fogalmat nyujtnak mind a kor izléséről, mind az ipar fejlödéséről.

Be voltak mutatva, a fentebbi közlemények sorában, a középkori magyar hadi öltözet egyes példányai is, azonban csak töredékesen, s inkább csak a vezérek, mintsem a közvitézek és a rendes seregek jelmezei.

Ez utóbbi közlés mintegy kiegészitője gyanánt, jelen vázlatunkban nehány adatot szándékozunk felhozni a régi időkben fennállott magyar *hadsereg* öltözetéről, az ujabb katonaság egyenruhájáról, azon időnkénti változások érintésével, melyeket a hadtumány fejlödése s a fegyverek tökéletesbülése idéztek elö.

Bár a magyar lóra termett nemzet volt mindig s harczaiban a lovasság vitte többnyire a főszerepet : ezuttal mégis a *gyalogságnak* adjuk az első helyet, melynek fontossága a hadviselés fejlödésével mindinkább növekedett. Történetiróinknál olvassuk, hogy legrégibb időkben a magyar hadsereg legnagyobb része lovasságból állott; ezen magyar lovasok voltak azok, kik villámgyorsaság-

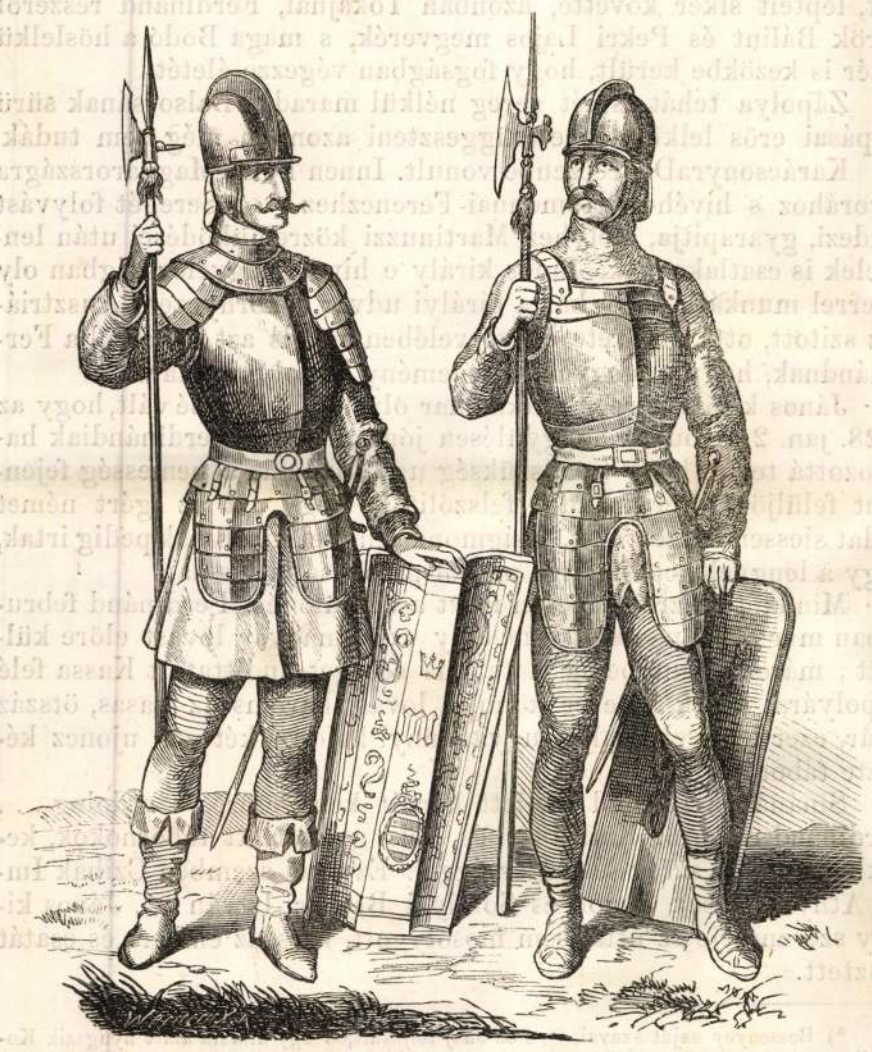

A magyar viselet történetéből : 1. Mátyás király gyalog lándsásai.

A magyar viselet történetéből : 2. Mátyás király gyalog lövészei.

gal kalandozták be a nyugati és déli szomszédok tartományait; ezek valának, kik a csatákban a törbe csalt ellent bekeriték, a futókat üldözék stb.

Ez időkben a gyalogságnak még kisebb szerep jutott, de idő multával mindinkább fontossá, szükségessé vált az. Ki ne hallotta volna hirét Mátyás király vitéz „fekete seregének?“ Ezen fekete sereg is gyalogságból állott s többnyire ez döntötte el Mátyás király csatáinak szerencséjét. Napjainkban pedig, tudjuk, hogy a gyalogság teszi az európai hadseregek nemcsak legnagyobb, de legfontosabb részét is.

Milyenek lehettek a legrégibb időkben s a középkorban a magyar gyalog-hadak? erre adatok hiánya miatt határozott választ nem adhatunk, annyi azonban valószinünek látszik, hogy a gyalogság a nép alsóbb osztályainak fiaiból állott, kik megtartva népies viseletöket, mindenki ugy fegyverzé fel magát, a mint tőle telhetett. De már Mátyás király alatt volt egy neme az állandó katonaságnak, mely egyenruhát viselt ugyan, de rendezve még sokáig nem volt. Csak a mult században, Mária Terézia alatt, állittatott fel rendezett állandó hadsereg, külön ezredekre osztva, melyek egyenruhája külön ismertető jelekkel birt, mint ez, számos változás után, mainap is szokásban van.

A régibb kor hadi viseletéről tehát nem szólhatván, vázlatunkat csupán Mátyás király katonáival kezdjük, kikről már biztosb adataink vannak. Mátyás huszárjairól és nehéz lovasságáról később szándékozván megemlékezni, most, csak a gyalogságot mutatjuk be. Ennek virágát és diszét képezte a *fekete sereg*, mely nevét páncéljától vagy vasingétől nyerte. Igen sajnos, hogy e sereg öltözetéről, fegyverzetéről biztos adataink nincsenek s csak annyit tudunk, hogy ezen hös csapat 6000 válogatott emberből állott, kik a király közvetlen vezérlete alá tartoztak, s hogy a legnagyobb kitüntetés volt egy vitézre nézve, ha e seregbe fölvétetett.

Mátyás király gyalog-hadának többi részét képezték: a *lándsás* sereg és a *lövészek*, melyek a huszárokkal és nehéz lovassággal együtt 40 –50,000-nyi emberből állottak. — Mellékelt rajzaink a lándsások s lövészek hiven másolt példányait mutatják.

(Folytatása következik.) *Vizkelety Béla.*

Bessenyei György emlékezete.

Nincsen márvány, fényes drága emlék,
Még hant sem zöldül a sir felett . . .
Oh e helyet már rég elfeledték —
Nem látogatja a kegyelet!
És hol maradt a müvész babéra,
Küzdő jutalma: a pálmalomb? —
Beszélj sir őre, te korhadt vén fa!
Szólalj meg alatta, siri domb! — — —

. . . . Nem szólanak; oly kínos teherrel
Nyomja keblem e nagy méla csend — —
Csak a lomb reszket halk, lágy neszszel,
És egy csillag mosolyg oda fent — — —
— Csillag volt ő — — fényes ragyogással
Felderité az éj sátorát — —
S lángra gyujtá hatalmas szavával — —
Ismeritek Agis dalnokát?

A kard mellett lantját jobb szerette,
Mint az udvar csillogó szinét;
A külszint — mely csal — megvetette,
S a hazának áldozá szivét!
— A nyelv iránt ébredt fel szerelme, —
S gyöngéd gonddal hiven ápolá;
S a mit frank-angol hazája terme,
Ékességül rája felraká.

— — Égett az oltár — — zengett az ének — —
Ő volt az első, a ki áldozott
Árpád dicső magasztos nyelvének,
És a láng az égig fölhatott! . . .
S mint a phönix, magát égeté el
A hazának gyujtott lángokon — —
A sziv is elhamvadt szerelmével —
És a dal a dicső ajkakon — — —

De mig forró volt az ifju keble,
Hangzott ajkán lágy szerelmi dal;
S midőn elégett hő szerelme:
Zord agg leve fájdalmaival . . .
S kire átok volt a hűségi eskü,
Kit megcsalt a leány szava;
A természet kebléhez lett hű, —
Boldog nem, — bölcs lett általa!

— Még áll a hajlék roskadt falával,
Hol mint gyermek élt vig életet, —
Hol megküzdött a rideg magánynyal —
S szerelmeért annyit szenvedett!
Még áll a fa a kis kertbe' vénen —
E hely'tt zengett lantja olykoron — —
„Itt pihenjek e fa alatt mélyen,
Ha majd megöl a kin s fájdalom!“ *)

— — Zöldülj ki, ág! fedezd be lomboddal!
Sirasd meg, búsongó fülmile!
Mert oh! nem jő senki is, virággal
Kopár sirhantját ültetni be! — —
Pusztul a fa, mely sirját takarja,
S felnőtte azt dudva és paréj —
S mintha kisértet ülne a harasztra,
Felsikong a zugó őszi szél. — — —,

Jertek, jertek! — és virágözönnel
Legyen elboritva ez a hant . . .
Mert nem sokára: „hol költözött el?“
Megfelelni senki nem tudand! . . .
S hogy ragyogjon századon keresztül:
Fényes érczre véssétek nevét!
Ne, oh ne! . . . a lantnak húrja rezdül —
És halhatlanitja mesterét! — *Szél Farkas.*

Zápolya János király.

Korrajz, irta KŐVÁRI MIHÁLY.

(Folytatás.)

III.

János király csatákat veszt. Ismét Lengyelhonba menekül. A törökkel szövetkezik, s visszajő . . . János és Ferdinánd király megint egymás ellen. Szolimán János királyt védenczének fogadja. Ferdinánd Budát ostromolja — sikeretlenül.

János király hirt vevén I. Ferdinánd megkoronáztatásáról, hogy csüggedező pártjában uj reményt ébreszszen, igérete szerint, Bodó Ferencz vezérét, 1527. novemberében, feles erdélyi haddal, melyet a lesujtott Czerni István szétvert seregének egy része is szaporitott, Magyarhonba küldé. Bodó szerencsésen a Tiszáig hatolt, lépteit siker követte, azonban Tokajnál, Ferdinánd részéről Török Bálint és Pekri Lajos megverék, s maga Bodó a höslelkü vezér is kezökbe került, hogy fogságban végezze életét.

Zápolya tehát ismét sereg nélkül maradt. Balsorsának sürü csapásai erös lelkületét elcsüggeszteni azonban még sem tudák.

KarácsonyraDebreczenbe vonult. Innen Felső-Magyarországra sógorához s hivéhez Homonnai Ferenczhez . . . Seregét folyvást rendezi, gyarapitja, melyhez Martinuzzi közremüködései után lengyelek is csatlakoznak. János király e hive Lengyelországban oly sikerrel munkált, hogy bár a királyi udvar s környezete Ausztriához szitott, ottani követe egy levelében mégis azt panaszolja Ferdinándnak, hogy a lengyel közvélemény Zápolyával tart.

János király serege csakhamar oly tekintélyessé vált, hogy az 1528. jan. 21-i budai hongyülésen jónak látták a ferdinándiak határozottá tenni, hogy ha a szükség ugy kivánja, a nemesség fejenként felüljön. Ferdinándot felszóliták, hogy azt az igért német hadat siessen összeszedni. Zsigmond lengyel királynak pedig irtak, hogy a lengyeleket Zápolya mellől parancsolja vissza.

Mindkét részről hevesen folyt a készülödés. Ferdinánd februárban már 3700 németet s nehány száz magyar lovast előre küldött; márciusban pedig hatalmas sereget indittatott Kassa felé Zápolyára, kinek kétezer könnyü lovas, háromszáz vasas, ötszáz tatár, ezer lengyel gyalog, ugyanannyi hajdu s kétezer ujoncz képezte táborát.

Sinánál, a Hernád mellett került kenyértörésre a dolog . . . Ferdinánd részéről Katzianer és Fels gyakorlott tábornokok, kezökben rendes sereg- és tüzérséggel. Ezekkel szemben Czibak Imre, Athynai Deák Simon és Somlyai Báthori István . . . János király szerencséje ez uttal sem mosolygott, hatszáz embert és csatát vesztett.

*) Bessenyey saját szavai, — s ez ohaj teljesült, ő egy almafa alatt nyugszik Kovácsiban. — *Sz. F.*

31-ik szám. Nyolczadik évi folyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, augusztus 4-én 1861.

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedrétben 1½ iven jelenik meg. **Előfizetési dij** Buda-Pesten **házhoz küldve** vagy **postai uton** külön a **Vasárnapi Ujságra** félévre **3 ft.**, a **Politikai Ujdonságokkal** együtt **5 ft. ujpénzben.** — Az előfizetési dij a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utcza 3. szám) bérmentve utasitandó.
(Szerkesztőségi szállás : magyar-utcza 1. szám.)

Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Régi magyar hadsereg : I. Gyalogság.

(Folytatás.)

A Vasárnapi Ujság f. é. 29-dik számában közölve voltak a Mátyás idejebeli magyar és horvát lándsás seregek viseletének rajzai, — valamint a XVI. század elejéről egy magyar százados és lövész alakjai.*) — Ezek magyarázataul kell még nehány szót mondanunk.

A lándsások eredeti alakjai Bécsben a polgári fegyvertárban láthatók, felállitva a többi német fegyveresek alakjai között. — A magyar lándsás fehén taréjos vassisak van ellenzővel, és nyakvédő lemezettel ellátva; termetét fehér bördolmány és nadrág fedi; lábain hosszu és fölül letürt száru csizma van; derekát és felső karjait sodronying fedi, vállain és mellén lemezes vaspanczélt visel; oldalán hosszu egyenes kard; jobb kezében hosszunyelü hellebard; baljában pedig festésekkel és Mátyás nevének kezdő betüjével diszitett, hosszas négyszögü paizst tart.

Az első kép második alakja szintén Mátyás idejebéli horvát gyalog lándsást ábrázol, az előbbenihez mindenben hasonló öltözetben, kivévén, hogy lábszárait világoskék szüknadrág és bocskor fedi.

Bár ezen két alakon a magyar öltözet sajátságaiból kevés látható, s kivált vértezetök és fegyverzetök inkább a nyugatira, mint a keletire emlékezetet, de valószinü, hogy Mátyás a hadsereg szervezésénél a hadviselésben az előbbre haladt nyugati szokásokat vette mintául.

Érdekes leend itt, a Mátyás korában szokásos csatározás módjáról rövid vázlatot adni, a mint annak emlékét a történet lapjai fentartották. — A csatát rendesen a huszárság nyitotta meg, gyors paripákon villámként rohanva meg az ellenséget, de ez többnyire csak cselfogás volt, hogy az ellent közelebb csalja a felállitott hadsereghez, mert a huszárság azonnal megfordulván, visszavonult a sereg háta mögé, maga után csalván az ellenséreget. — Itt voltak felállitva a paizstartók és lövészek, kik védbástyaként körülfogva tartották a landsásokat. Midőn az ellen már közel érkezett, megnyilt a paizstartók védfala, s előtörtek a lándsás csapatok, hatalmas támadással megrohanva az ellen sorait; ugyanakkor a fekete sereg és nehéz lovasság más oldalról támadván, az ellenség sorait felbontá; ekkor a huszárok ismét előrohanván, befejezték a csatát s a felbontott vagy megszalasztott ellenséget gyors lovaikon üzőbe vették.

Multkori második képünk alakjai 1500-ból egy századost és lövészt ábrázolnak.

Az első alak százados (centurio) tollas magas kalpagot visel; termetét bokáig érő, virágos szövetü hosszu ujjas ruha födi, elől végig hatsoros zsinórzattal összetartva, s derekon kendővel körülkötve, mély

1606-ból. 1703-ból.

A magyar viselet történetéből : 3. Gyalog katonák.

*) Ez utóbbi alakok alá hibásan iratott, hogy : „Mátyás király gyalog lövészei.“ A lövészek 1500-ból valók. — *V. B.*

végei elöl rojtokba végzödnek. E *felett vállprémgalléros* rövid felső öltönyt visel, szintén kétsoros zsinórzattal. — Fegyvere magyar kard és hosszunyelü buzogány.

E kép második alakja egy magyar gyaloglövészt állit elő, kerek, alacsony és tollas föveggel, térdig érő ujjas, alsó öltönynyel, mely felett egy hosszu, elöl végig nyitott s derekon övezett, ujjatlan felső ruhát visel, melynek két első szegletei, elöl az övbe vannak feltüzve, könnyebb mozoghatás végett. Magyar szük nadrág és rövidszáru topán egészitik ki viseletét. — Fegyvere kard és rövid ódonalaku, nehézkes szerkezetü lőfegyver, mely azon korban még a legegyszerübb alkotásu sárkánynyal birt. — Ugyanis egy görbe vas felső végébe illesztett égő kanóczot a ravasz érintése által a puskapor-serpenyöbe hajtott le, mely ezt meggyujtotta, — vagy pedig egyszerüen a tüzes kanóczot csak kézzel illesztette a serpenyöbe, és igy süté el fegyverét.

Mátyás király halálával letünt a nemzet szerencsecsillaga is, és a harczi dicsöség, mely egykor külhatalmakat ingata meg, most már csak kétségbeesett önvédelmi tusára szoritkozott.

* * *

Mátyás utódainak gyenge s elpuhult kormánya alatt a hös király jól szervezett seregei enyészetnek indultak. A fekete sereg, éltető lelkét veszitvén, elszéledt, a többi csapatok felbomlottak. Az átalános rendetlenség és elpuhulás végenyészettel fenyegeté nemzetünket.

Az állandó hadsereg felbomlásával, rendezetlen csapatok képezték a haderöt, melyek a pártviszály alatt, nem a hon közös érdekének, hanem a pártfönökök, ellenkirályok ügyeinek szentelék vitézségüket.

E gyászos idökből semmi adattal sem birunk a seregek jelmezéről, vagy legalább egyes pártseregek megkülönböztető jeleiről; de nem is valószinü, hogy egyenruházatjuk lett volna, miután többnyire hirtelen szedett seregek levén, felszerelésük is bizonyosan hiányos volt.

Első adat, melyet birunk, *Dillich* 1606-ban megjelent „Ungarische Cronicá"-jában lelhető, hol több jelmezrajzai közt egy „*hajdu*" alakja is látható (a mint azon krónika nevezi átalában a magyar gyalogságot). Ezen krónika szerint a hajduk (lásd a mellékelt 3. sz. kép első alakját) magyar kalpagot viselnek, elöl hasitott karimával és tollakkal; termetét czombközepig érő dolmány födi, elöl két sor zsinórzattal összetartva, derékon széles szijjal körülövezve, — továbbá szük magyar nadrág s rövidszáru topán egészitik ki jelmezét. — Vállait elöl a mellén összekötött farkaskaczagány boritja.

Fegyverzete a karabinnál nem sokkal hosszabb rövid puska, kerekes lőszerszámmal ellátva (ennek leirását más alkalommal); továbbá görbe magyar kard, és rövidnyelü bárd vagy fokos, mely övéhez erősitett vaskarikába van illesztve, végre puskaporszaru, kakasfeszitő kulcs s más apróbb szükséges eszközök egészitik ki fegyverzetét.

Dillich szerint a hajduk maguk szerelték fel magukat, miért is a szegényebbek csak lándsával voltak fegyverkezve addig, mig maguknak puskát szerezhettek. — Az öltözék szineiről semmi említés.

Mai képünk második alakja hasonlóképen egy magyar gyalog közvitézt ábrázol 1703. évből. E rajz az osztrák hadsereg jelmezeinek egy gyüjteményéből van másolva.

E vitéznek kissé magasabb tetejü fövege van tollakkal, rövid, kék dolmánya, sárga zsinórzattal, derekon veres övvel köritve, — veres szük nadrága alant szijas bocskorba van szoritva, válláról hosszu fehér köpenyeg függ alá. — Fegyverzete szintén rövid kováspuska, magyar kard és rövidnyelü bárd, puskapor- és golyótartó táskák. Jobb válláról pedig a bal csipöre, keresztül akasztott szijon függ kivarrott tarsolya.

Ez időig megtartá a magyar gyalogság az[illegible]i magyaros jelleget öltözetében és fegyverzetben, s mondhatni élszerüen és jól volt felszerelve; alkalomhoz mérve használhatta gyvereit, távolból és közel kézi tusában, mig napjainkban egyetlen szuronyos fegyverén kivül semmi támadó vagy védő eszközzel sem bir. — Öltözete, kivéve felső öltönyét, a kaczagányt, czélszerüen volt alkalmazva, — de ama felső öltönyök is csak emelék alakjának festöi szépségét.

(Folytatása következik.)

Vizkelety Béla.

Nyári kép.

Kiapadt az éri malom tója,
Térdig áll csak a vizben a gólya,
Emelgeti vizes lamos szárnyát,
S kapja magát : más lapályra száll át.

Forrón süt a déli nap sugára
Szikkadt tóra, hervatag határra;
Nincs az égen, egy subányi felhő —
Sirdogál a sás között a szellő.

Sirdogál és nem suhan repkedve,
Vidorsághoz nincs most semmi kedve;
Kedveséért mély bubánat nyomja :
Kedvese a vizek liliomja.

Árva liljom! neve csak a vizi;
— A ki ránéz bizony azt sem hiszi —
Nem látott egy csepp vizet se régen,
Ott haldoklik a part fövenyében.

Vigasztalva szól hozzá a szellő :
„Majd a hajnal s hüs harmata eljő!"
De az búsan fejét hajtogatja :
Későn jön már a hajnal harmatja!

Kiszáradt a kikirics virága,
Alig teng a vizimádó káka,
És a buzgány? . . . pajkos kéz letörte,
Szikkadván a süppedék körötte.

Hát a hinár, lenn a tó ölébe?
Napsugár süt hablakó fejére, —
Érzi, s akkép tekereg kinjába :
Mint kigyó, ha ráhágtak farkára . . .

Száll a szellő . . . száradó nád pelyhe
Szomoruan zengedez zizegve . . .
Torsa, töve, a turján-feneken
Szenved szörnyü szomjuság hevében.

Folyondár fut a nád derekára,
Átöleli kuszó erre kárra :
Mert a nád is letörik terhétől,
Maga pedig lehervad a hévtől . . .

Éles csádé kiaszott zsombékon
Csak alig teng, tápláléka vékony;
Tövében a vadruczának fészke —
Benne hápog a meglippedt jércze . . .

Szomorkodnak part felett a füzfák,
Szent Dávidnak énekét sohajtják :
Babylonnak vizeinél álltunk —
Hej akkor volt boldogabb világunk!

Bőven folyt az Euphrates habja —
Gyökeinket éltetvén iszapja;
Galyainkra lantot függesztének,
Bujdosó szél sirva zöngeté meg . . . . ."

Árva füzfák, átok szálla rátok!
Rajtatok most nádiveréb sápog, —
Azért sápog csak az is szegényke :
Nem találja, merre van a fészke . . . .

— A malomban ugyan rosz világ van,
Nincsen egy szem gabona a zsákban;
Gazdasszonynak sanyaru a sorsa :
Kenyérből sincs a háznál egy morzsa.

A szobában sir az éhes gyermek —
„Elhallgatsz te! mert bizony megverlek!"
S mig ezt mondja : könyüje pereg le . . . . .
Szegény, szegény fiatal menyecske!

Kikitekint a gátra a molnár,
Álldogál a sárfenekü tónál :
„Nem küld felhőt — nem szán már az ég is,
Elhagyott a végső reménység is!"

Szól szomorun s bemegy a nádasba :
Hogy fiának rivását ne hallja, —
De hasztalan folytatja futását :
Egyre hallja keserves sirását . . . .

Smaragdok és zafirok.

JÓKAI MÓR-tól

Nem mindig az az erősebb, a ki győz, s nem mindig az a győztes, a ki élve marad.

Nagy vigasztalása az összetört nemesnek, hogy a babért maga után rántja a sirba s nem hagy belőle felülkerült ellenének.

Boldog, a ki tudja, hogy kihullt vére után el fog száradni a mező, s nem terem több virágot a hóditó számára.

Valami megragadó van azon eszmében, hogy egy egész ország, mely szabad nép keze alatt egy paradicsom volt; a mint e népet zsarnok szomszéd had eltiporta, hogy iparkodott maga is utána halni nemesebb urainak, hogy lepte be futó homok, tengerfövény a ligetek helyét, a pálmák kertjeit, hogy tagadta meg bércz és völgy a termékenyitő folyamot a szolgatartománytól, hogy kerülte ki eső és harmat annak rónáit, hogy foglalta el az embert uralni nem akaró tájat a dú-vad.

* * *

Muley Husszein igen kis földbirtok fejedelme volt azon részében Egyiptomnak, a mit a Holdhegyek nagyon hozzájárulhatlanná tesznek.

A török hóditók sohasem tarták érdemesnek, ez utjokba nem eső kis tartományt hadseregeikkel leigázni; elégnek találták, ha annak patriarchalis fejedelme hódolati elismerésül a szultánnak rendes jobbágydijat fizetett s a helytartó basáknak nem alkalmatlankodott.

Az omajíták őslakói voltak a kis hegytartománynak, kik régen a Hedsira számitás előtt települtek meg itt, még az asszyr királyok had-dulása elől menekülve ide s azóta nem vitték hegyeiken tul történetüket.

Azt beszélik e kis nép hazájáról, hogy az volt maga a paradicsom. Nem a hitrege Édenkertje, mely magától termett enni inni valót; s hol a polgárzat igényei a szükséges fügefalevélen tul nem terjedve, nagyon könnyen kielégithetők voltak, hanem egy valódi czivilizált paradicsom, melynek kényelmes országutai vannak, termékeny majomkenyérfával szegélyezve; ültetett kokusz és pizáng ligetei, gazdagon termő rizsföldje, gulyái és ménesei, csinos városai, falvai, tarkára festett épületekkel; melynek asszonyai selyemben, férfiai lóháton járnak; melynek voltak részrehajlatlan igazságot szolgáltató birái; bátor és edzett hadserege; éneklő és csillagvizsgáló tudósai, s iskolái, a mikből a nép ezeket megértse; és a hol mind e jókat nem adta a föld ingyen, hanem azt meg kellett munkával szolgálni; mert a Holdhegyek mögött lakónak meg kell fogni a szelet, meg a vizet és meg a földet, ha azt akarja, hogy e három elem egymásnak hasznosan szolgáljon, különben a vizet elnyeli a föld s a földet elhordja a szél. A föld ott könnyü homok, a hegyeknek patakjuk nincs, s a Khamzin viharnak nyilt utja van a déli hegynyilaton keresztül. A homokból televényt varázsolni, az esőzéseket nagy medenczékben felfogni s a széljártát ültetett erdőkkel elzárni, mind emberi kéz feladata volt. Az omajíták paradicsomában dolgozni kellett.

Mi volt hát mégis a paradicsomi állapot náluk?

Az, hogy mindenki korlátlanul ura volt munkája gyümölcsének. — Nem jött abból senki dézmát szedni, nem vetettek rá adót, nem kivántak önkéntes adakozást; nem hajtottak senkit közmunkára ingyen; nem érezte senki semmiféle közteher sulyát.

De hát miből élt a fejedelem? Miből tartotta fel udvara fényét, mivel fizette hivatalnokait? hogy tarthatott hadsereget? mivel jutalmazta a néptanitókat, a tudósokat? mint épittetett községházakat, védfalakat? miből elégité ki a szultánt, és a helytartó basákat, ha semmi adót sem vett be?

Ez épen a paradicsom eszméjének a kulcsa!

A titok megfejtése egy homokpusztában fekszik, a tenger és a Holdhegyek között.

E sós sivatag, melyen sem fa, sem bokor nem tenyész; melyet a tengerdagály mindennap kétszer elároszt s csigahéjakkal beteritve hagy el; az omajiták kincstára.

E homokpusztában, valahol, fedezték fel a Ptolomaeusok idejében azt a hirhedett *smaragdtelepet*, melynek köveivel egykor Ptolomaeus Evergetes egy egész trónterem boltozatát kirakatta.

Két mérföldnyi kerületben e homoksivatagtól nem volt szabad emberi lakást épiteni azon őrtornyokon kivül, mikben a király lövészei laktak, kik arra vigyáztak, hogy avatatlanok lábnyoma ne érintse a szent homokot; melyben a kis ország kincstára fekszik.

Tizenkét férfinak kellett csupán tudni a smaragdtelep hollétét. Azokat eskü kötelezé, soha el nem árulni e titkot, s ha egy kihalt közölök, helyébe mást eskettek fel; ez volt a legfőbb, a leggazdagabban fizetett hivatal: a smaragdaknászoké.

A környék népe és maga a kis tartomány lakossága is csak annyit tudott, hogy e smaragdtelep létezik valahol a homoksivatag felszine alatt; de hogy honnan járnak bele? mi uton hozzák ki a földből e drágaköveket? azt ki nem birta találni senki.

Tán a tenger alatt jártak bele, vizmentes alaguton át? vagy épen más helyen rejtegették ez aknát, mig látszólag e helyet őrizteték nagy gonddal? Annyi bizonyos, hogy ez akna kifogyhatlanná tevé a kis királykák kincstárát; még az egyptomi helytartó basák sem birták azt soha kiüriteni; a hagyomány szerint oly mennyiségben volt e földalatti kincs a bányászok rendelkezése alatt s oly könnyü volt a hozzányulhatás, hogy csak azért nem hoztak belőle napfényre többet, mint a mennyire szükségük volt, hogy e nemes kő becsét le ne szállitsák sokasága által. Azonkivül is az olyan nagy darabokat, miknek senki sem birta volna megadni az árát, rendesen a szultánoknak küldék ajándékba, kik eleitől fogva nagy pártolói voltak e kis ártatlan népnek, mely senkit sem bánt, semminek nincsen utjában, semmit nem igényel, meglakik a legterméketlenebb földön s oly pontosan fizeti a busás adót.

Valóban az ilyen népet nem is lehetett eléggé megbecsülni.

Muley Husszein volt e kis országnak utolsó fejedelme. Ő gyüjtötte az utolsó smaragdokat a sós puszta fövenyéből.

(Folytatása következik.)

Az arab ló.

Az arab lovat következő sajátságok jellemzik: csinos fej, hegyes fülekkel, izmos, de szép formáju tagok, karcsu, nem nagy alak és élénk szemek, mely utóbbiak miként az ebnél, az értelemnek bizonyos fokát árulják el, mi a gazda családjával való folytonos együttlét következménye. Az arab ló, mint az eb, tetszése szerint nyargalászhat, ugrálhat a szabadban; majd néha ör gyanánt állittatik fel a sátor előtt. Ki van téve az idő mindenféle viszontagságának s más fajta európai lovakhoz képest nagyon takarékos élelmezésben részesül. Naplementekor kap abrakot, mely némely vidéken árpából, másutt tevetejből, vagy vizzel készült datolyapépből áll, lóherével vagy más füvel vegyitve. Ha pedig nagyon fáradságos utra kell mennie, nyers és főtt húst adnak neki.

A beduinok öt nemes fajt különböztetnek meg, melyek azonban eredetileg mind Nedsdből származnak s következők: a tanevse, manekeye, koheyl vagy koklani, saklawye és julfa, mely utóbbi a koklanival legtöbbre becsültetik. A julfa ló kicsi virgoncz állat, nagy viszontagságokat képes kiállni s El Ahsa tartományban található; a koklani-faj valamivel nagyobb s hazája Yemen tartomány vagy sajátlag Nedsd. E legjelesb fajoknak ismét több mellékágai és másodrendü fajtái vannak, ugyannyira, hogy minden egyes, nemesvérü kancza, ha gyorsasága és szépsége által különösen kitünik, uj fajtának lehet alapitója. E különféle fajták lajstroma végtelen, mert minden egyes ló származása tanulevéllel bizonyittatik, mely igazolványok apáról fiura szállnak, s nagy gonddal őriztetnek. Az arab ló, legyen bár a legjobb fajtából való, ha más országba vitetik, csakhamar elvész. Az arabok a fajt az anya után határozzák meg. A lovak száma Arábiában aránylag csekély; utazási czélokra lovak helyett mindig tevéket használnak.

Az arab lovak gyorsasága és kitartásáról számos történetkét beszélnek; álljon itt egy pár idevonatkozó, kevésbbé ismert adoma.

Egykor egy szegényül öltözött arab jött egy sovány lovon Isset basához, ki nagy lókedvelő.

„Tudom, mond az arab, hogy te szép és jó lovakat keressz. Tekintsd meg az enyémet; ha megveszed, 45,000 piaszterért (mint egy 2700 tallér) oda adom.“

Isset basa, daczára komoly természetének, hangos kaczajban tört ki ez ajánlatra s igy szólt: „Bolond vagy te, barátom; lovad gyöpmesternek való; én nem adnék érte többet 500 piaszternél.“

Az arab pedig viszonzá: „Megadod te a 45,000-et is, mihelyt tulajdonait megismered. Parancsold meg embereidnek, hogy legjobb lovaidon velem pár órahosszat versenyt fussanak, s fogadni merek, hogy lovam a tieidet egy félórával megelőzi.“

*

A versenyfutás el lön rendelve, s az arab lova oly jelesül kitüntette magát, hogy a basa azonnal kifizette érte a 45,000 piasztert.

„Ez még nem minden, szólt az arab, miközben lovára ismét felpattant. Parancsold meg embereidnek, hogy üzzenek engem mint ellenséget s lödözzenek utánam; meg fogod látni, mire képes e ló.“

A mint kivánta, ugy történt. Puskalövésekkel üldözték a futó arabot, de a nélkül, természetesen, hogy találták volna. Egyszercsak elkezd ingadozni, a kantárszár kihull kezéből, ő a földre esik, hol magát halottnak szinlelve, fekve maradt.

A ló rögtön megáll, rátekint urára s megszagolja; azután védelmi állásba helyezi magát, vissza-visszarug s mihelyt valaki közeledik, meg akarja harapni. Miután a támadókat elüzte, urát ujolag megszagolta, végre fülét annak szájához hajtá, mintha parancsot várna tőle. Erre hirtelen fölegyenesedve, egy diadalnyeritést hallatott, aztán urát nyakánál fogva ovatosan szájába vette s vele nehány száz lépésnyire tovanyargalt.

A basa, mindezt látva, szinte magánkivül volt örömében, s épen arról gondolkozott, hogy minő jó vásárt csinált, midön a jelenet hirtelen megváltozott. Az arab fölkelvén a földről, lovára pattant, s nyakát megsimogatván egy rövid kiáltást hallatott. Vezényszó volt ez, mire a ló, már a nagy pénzösszeggel is megterhelve volt, nyilsebesen nekiiramodott a futásnak, mig végre egészen eltünt a meglepett bámulók szemei elöl.

A török nem igen szokta elárulni benső felindulását, de annál boszuállóbb. Képzelhetni Isset basa dühét, ki egyszerre lovát is, pénzét is elvesztve, s magát ily csufosan kijátszva látta. Rögtön lovagokat küldött a szökevény után, de egy egész heti üldözésnek semmi eredménye sem lön. E közben a basa már feledni kezdte a dolgot, midön a szökevény arab, egészen váratlanul, ismét megjelent lovával a basa előtt, ezuttal egy tevét is hozván magával.

Az arab tiszteletteljesen üdvözlé a váratlanul meglepett basát s aztán igy szólt : Te engem nem tartottál becsületes embernek; föl kell tehát világositanom magamviseletét. Innen otthonomig puszta terül el, melyen hazamentemkor könnyen elrabolhatták volna pénzemet, vagy meg is ölhettek volna a sivatagon kalandozó rablócsapatok. E veszélytől csak lovam menthetett meg kitünő gyorsasága által. Ime, ez magyarázata kétes önviseletemnek. Most, miután pénzemet otthon biztosságba helyeztem, visszahoztam a lovat, melyhez semmi jogom sincs többé.“ Eközben egy köny lopózott a beszélő szemébe. „Bocsásd meg gyengeségemet, folytatá tovább; egy jó barátot vesztek ma el; ezen teve csak szolga az én szememben, mely engem visszaszállit sátoromhoz.“

A mint tudjuk, az angolok is sokat tartanak lovaikra, és méltán; ezek azonban a valódi arab lovaktól nagyon, nagyon messze állanak. Legyen szabad egy adomát elmondanunk. A midön Kursid basa volt Nedsd kormányzója, nehány angol azon inditványt tette az araboknak, hogy ezek velök versenyt futtassanak. Az arabok ráálltak, mire az angolok negyven napi halasztást kértek, hogy lovaikat kellőleg elkészithessék. Az arabok, kiknek lovai mindig készen állnak, nem tudták megfogni, mi szükség van oly hosszu készülödésre; azonban a halasztásba beleegyeztek. Midön a határnapon összegyültek, az arabok azt kérdezték, hogy hát hány napig tartson a versenyfuttatás? E kérdés meglepte az angolokat, s azt válaszolták, hogy csak egy óraig fognak nyargalni.

Erre a beduinok hangosan fölkaczagva mondák : „Bizony nem érdemli meg az az egy órai lovaglás, hogy az ember 40 napig készüljön rá.“ Az angolok mentegetőztek, hogy már ez náluk szokás; de bizonyosak benne, hogy lovaik, a 40 napi elökészület után, épen ugy le fogják győzni az arab lovakat is, mint legyőztek minden európait. A beduinok kétkedve nevettek; midön azonban két angol ló tetőtől talpig felöltöztetve, két sovány, emberi lénynek alig nevezhető lovag által elővezettetett, a beduinok közt oly rengeteg hahota tört ki, hogy beillett volna egy kis mennydörgésnek. Azt hitték, hogy az angolok csak kötekedni akarnak velök, s Kursid basának nem kis fáradságába került, rábeszélni öket, hogy a versenyfuttatásban résztvegyenek. Három órai nyargalásban állapodtak meg, mely egy adandó jelre veendi kezdetét. Az első félórában az angolok voltak elönyben, de csakhamar beérték s végre el is hagyták öket a beduinok, ugy hogy mire amazok a czélhoz értek, az utóbbiak már jóformán ki is pihenték magukat. De hát a czélnál! ott tünt ám ki még a különbség a két lófaj közt! — Mig az angol lovak lélekzet nélkül, egészen kimerülve s mozdulatlanul álltak; addig az arab paripák vidoran ugrándoztak, s türelmetlenül kapálták a földet, mintha elleneiket uj versenyre akarnák kihíni. A beduinok pedig becsmérelve jegyezték még : hogy nem kellene nekik olyan ló, mely három órai nyargalás által is tehetlenné lesz. +

A magyar viselet történetéből : 4. Végvidéki és rendes gyalog katona 1730-ból.

Aranymondatok.

— Az erkölcs sokat emelt már a királyi székre : de a bűn többet vetett le már onnan.

— Alfons, spanyol király annyira kedvelé a tudományt, hogy királyi czimere főékeül nyitott könyvet választa.

— Arisztenes kérdeztetvén : a szorgalmas tanulás által mit nyerne? felelé : Önmagammal szólhatok és e társasági gyönyörökért senkinek sem kell lekötelezve lennem.

— A tudatlan ember sötétségben pislogó világ és hasonló Polifemusznak szemefosztott képéhez . . . Senkinek nem irigylem, mond egy régi bölcs, ki többet tud nálamnál; de szánakozom mindazokon, kik kevesebbet tudnak.

— Iparkodjál nagy lenni; középszerüség a nemes szivnek nem elég, kisded dolgokban magát felmagasztalni, annyi mint a kicsinyben nagynak és semmiben valaminek lenni.

— A jó mű önmagát dicséri; a jó erkölcsök megnemesitnek, és a ki nagy elméjü, nem szükség, hogy nagyobb legyen . . .

— Egy laczedemonbeli kérdeztetvén, minőnek itélné ő Tirteust a költőt, felelé : jó ő — az ifjak megvesztegetésére!

— Sokratest, midőn csodálnák, hogy mindig csak az erényről, a csillagokról s a felső elemekről pedig soha sem értekeznék, felelé : „A mik felettünk vannak, azokhoz nincs közünk.“

— Bias pedig ezeket a bagoly szemeihez hasonlitá, mondván : ennek szemei éjjel jók, a nap fényinél pedig vakok : azoknak is eszük a hiuságok kutatásában éles, az igazság tündöklésekor pedig homályos. (Folytatjuk.)

Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Magyar hadsereg ; I. Gyalogság.

(Folytatás.)

A mult század elején már lényeges változásokon ment keresztül a magyar gyalogság öltözete, s azóta csaknem minden századnegyedben változott, mindinkább kivetköztetve magyaros jellegéből. Az idegen formák világos hóditásai fokonként több tért foglaltak el öltönyén, annyira, hogy napjainkban már csupán csak a nadrág és bakancs az, a mi magyar eredetü, a mi magyar gyalogságunk külsején.

A paróka-kor nem nagy befolyással volt viseletünkre, legalább parókát nem viselt egy jóravaló magyar sem. — Annál nagyobb hóditást tett nálunk a *czopf* kora. A mit a férfierő kényszerrel sem vihetett végbe, létesité azt a női kormány befolyása; a lovagias magyar nemzet a nő-királyt megtudta védni külelleneitől, de nem tudta megvédeni önnemzetiségét az idegen elemektől, mert miután haját nőies kontyba sodorta s felpántlikázta, ruházatában is az idegent kezdette követni.

E kor kinövése elterjedt a komoly harczfiakra is. Itt kezdődik a magyar gyalogság jelmezének elnémetesitése. Igy már a XVIII. század másod tizedében a hadsereg szervezetetvén, s az osztrák mód szerint ezredekbe osztatván fel, rendes egyenruhát kapott. De ezen egyenruhákon is már észrevehető az idegen elem befolyása, — a mennyiben a czopfon kivül, a magyar szokás ellenére, már hosszu mellény és nyitott dolmány fordul elö.

Nézzük mellékelt rajzunkat.

Az első alak egy magyar végvidéki gyalog katonát ábrázol 1730-ból; ez még teljesen magyar öltözetet visel. Fején magas, egyenes föveg ellenző nélkül, a föveg közepe táján elől egy rézrózsával; termetén czombig erő hosszu mellény, derekon övvel körül kötve; e felett rövid magyar dolmány nyitva; ez és a mellény kétsoros zsinórzattal van diszitve; továbbá magyar szüknadrág és topán. Válláról hosszu galléros köpönyeg foly alá. — Fegyvere hosszu nehézkes, de rövid-szuronyos puska és rezes kard, mely derekáról függ. — Öltözete szinei ezredenkint változók.

A második alak egy magyar gyalog katona hasonló föveggel; hosszu fehér mellénye, veres zsinórzatu és veres övvel körülövezett. E felett van hosszu fehér kabátja, veres (vagy más szinü) hajtókával s lehajtott gallérral. A zsinórzat helyét hármasával két szakaszba osztott széles, bojtos, veres sujtás pótolja; kabátjának első és hátulsó szegletei összetüzvék. Ez a boldog emlékzetü frakk bölcsője volt, melyből ez utóbb teljesen kinötte magát. Ezen öltönydarab már vegyitéke az attilának és frakknak. — Lábait magyar veres nadrág zsinórzat nélkül és fekete topán födi. Fegyvere szintén hosszu szuronyos puska és kard. Bal válláról jobbra függ fehér szijon a tölténytáska, ellenkező irányban pedig egy vékony szijon tarsolya.

(Folyt. következik.) *Vizkelety Béla.*

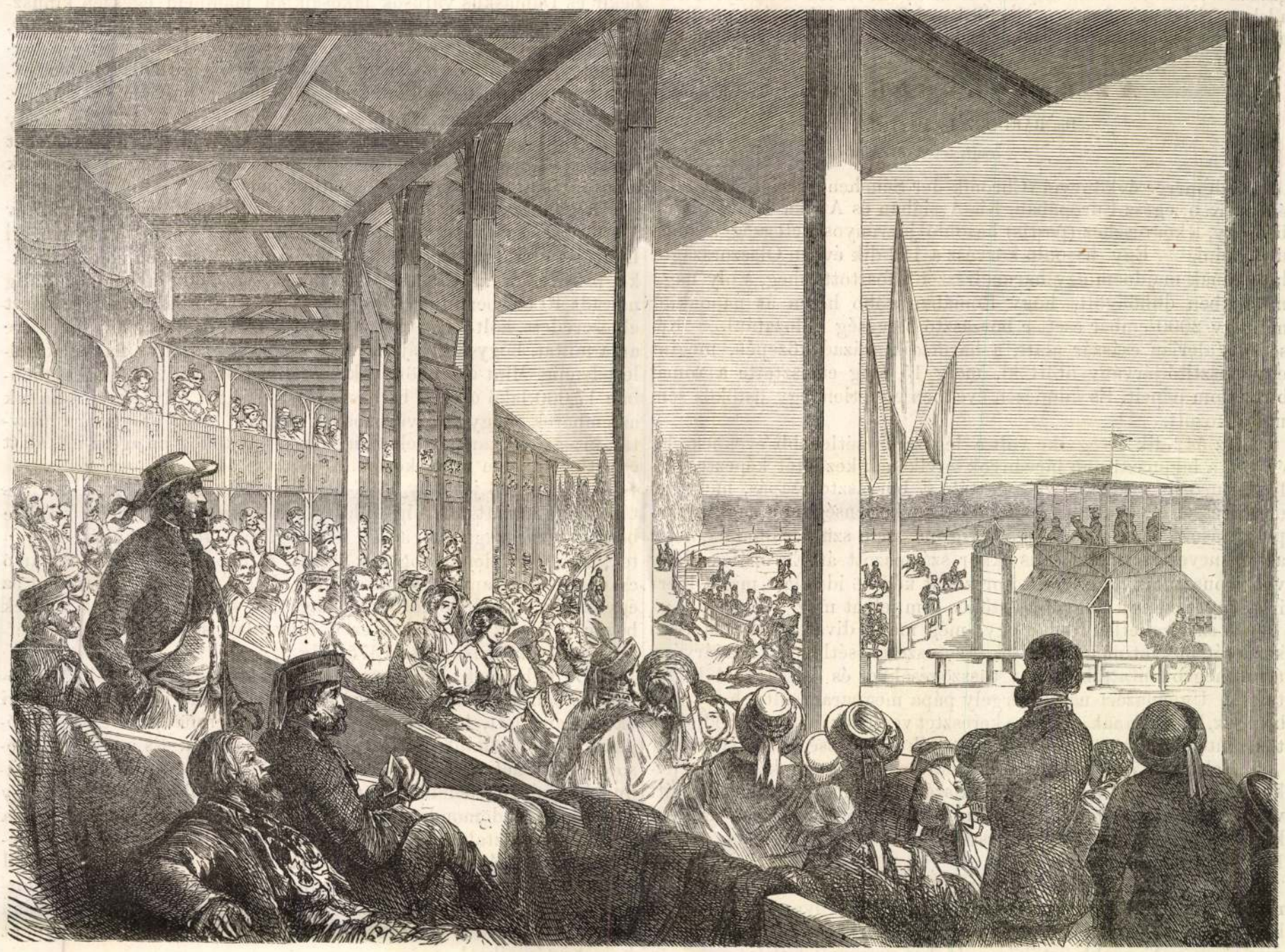

Paraszt-lófuttatás a pesti gyepen.

Paraszt-lófuttatás a pesti gyepen.

A lóversenyek, a jelenkornak ezen olympi játékai csaknem mindenütt egyformák, mert e tekintetben átalában az angol szokások vannak elfogadva, annyira, hogy e szokásokat ugy az urak, mint a lovászok, nemcsak a lovaglási módban, de még a ruházatban is majd mindenütt utánozzák. Jellemző különbséget csak akkor veszünk észre, ha a futtatásban a köznép fiai is résztvesznek. Ez eset pedig a paraszt-lófuttatásoknál szokott előfordulni, hol a nép fiai nemzeti sajátságaikat, eredeti lovaglásmódjokat tartózkodás nélkül érvényesitik. Máskép üli és sarkantyuzza lovát a magyar, máskép a lengyel, s mind a kettő ismét máskép, mint az angol. Már csak azon körülmény is, hogy a különben czélszerű lovászruhát a nemzeti viselet váltja fel, a paraszt-lófuttatást festőibbé, érdekesebbé teszi; azon megszoritás pedig,

hogy e versenyben csupán azon országbeli lovakon lehet résztvenni, hol a futtatást tartják. — mondjuk, ezen megszoritás a versenyt mintegy nemzeti becsületbeli dologgá, vagy legalább nemzetgazdászati ügygyé emeli, minthogy köztudomás szerint, ezen futtatások valódi czélja: a hazai lófajok nemesitése. — Az idei futtatáson a „mezei gazdák dijára“ csak hárman versenyeztek: u. m. *Szeleczky* György pesti 8 é. sp. her. „Bandi“, *Pauer* Markus pesti 9 é. p her. „Csinos,“ és *Szeipek* József pesti 8 é. p. k. „Kese“ nevü lovával. Volt még ezeken kivül egy negyedik is, kit azonban a versenyzők közé nem lehetett számitani, mert lova két izben is elhagyta a pályatért s igy többé szó sem lehetett róla, hogy társait utólérje; pedig egész valószinüség szerint ez lett volna az első nyertes, miután jobb is, szebb is volt társainál; hibája csupán egy volt: a gyakorlatlanság. Ily módon az első dijt (100 ft.) Szeleczky, a másodikat (75 ft.) Pauer, a harmadikat (25 ft.) Szeipek nyerte el; a mi nem igen nagy dicsőség, midőn annyian vannak a versenyzők, hogy mindegyikökre jut egy-egy dij, s igy mindegyik győzelme bizonyos. Csak azt sajnáljuk, hogy a „mezei gazdák dijára“ oly kevesen versenyeztek, holott kétségtelen, hogy a lóversenyek dicső alapitója a fősulyt a mezei kisebb gazdák lovainak javitására helyezte; de ennek oka többek véleménye szerint a lehető kárral arányban nem álló dijak csekélységében keresendő, melyért, mint ugyis bizonytalanért, nem mindenki koczkáztatja épen legjobb lovát.

Az üstökösökről.

Dr. BARDOCZ LAJOSTÓL.

(Folytatás.)

Schnurrer évkönyvei (Chronik der Seuchen) szerint, a 165-dik évben K. u. egész Európában, Kis-Ázsiában és Afrika északi részeiben egy, a kórvészhez (pestis) hasonló járványos betegség kezdett uralkodni. — Egy hasonló kórvész a 182-dik évben Olaszországot lakosainak majdnem egy harmadrészétől fosztotta meg, s oly nagy mértékben dühöngött, hogy Rómában több héten át naponkint mintegy 2000 ember esett e borzasztó betegség áldozatául. — Később, Valerian császár alatt, a harmadik század közepén, megint egy pusztitó járvány ütött ki, mely 15 évig emésztette a római birodalom népeit. És mindezen években egyetlen egy üstökös sem mutatkozott.

Az 542-dik év egyike volt a legszerencsétlenebb éveknek. Ez év t. i. a legpusztitóbb járványok egyikének kezdetét képezte, melyek Európát valaha meglátogatták. E borzasztó csapás, mely temetkezéssel jelelte utjait, általános terméketlenséggel s nagy sáskapusztitásokkal kezdődött és 50 évig meg sem szünt. Mondják, hogy az ugynevezett keleti pestis ekkor származott át Európába. Nagy volt a pusztulás, de az egész korszakot képező idő alatt, mint Olbers irja, egyetlen egy nagyobb üstökös sem jelent meg.

E szerencsétlen időből egy, még ma is divatozó szokás veszi kezdetét, melyet meg is emlitek. Azon szerencsétlenek, kik a járvány által megrohantattak, heves tüsszögésekkel és ásitásokkal kinoztattak. Ugyanazért nagy Gergely pápa megparancsolta, hogy azon betegek, kik ásitanak, szájokra keresztet vessenek; azoknak pedig, kik tüsszentenek, a körülállók azt mondják: „egészségére adja Isten!“

Keleten a 717-dik évben egy három évig tartó kórvész keletkezett, mely e rövid idő alatt kiszámithatlan pusztitásokat vitt véghez. Csak Konstantinápolyban 300,000-re teszik azok számát, kik ezen betegség áldozatjául estek. Üstökös azonban az egész időben sehol nem mutatkozott.

A 996-dik évben a „szenttüz,“ nevü betegség terjedett el Európában. Ezen igen nagy mértékben ragadós nyavalya, melyből később a „szent Antal tüze“ származott, igennagy pusztitásokat vitt véghez. Nagyobb üstökös ez időben sem volt látható.

Az 1092-dik évben mind az emberekre, mind az állatokra nézve valóságos pusztulás következett be, mely 5 évig tartott. A szerencsétlen kórvészben; mely igen nagy mértékben elterjedett, rakásra haltak az emberek, ugy, hogy némely vidékek pusztává váltak, mások pedig még szerencsésebb körülmények között is lakosaik felét vesztették el. Már azt hitte a nép, hogy az utolsó itélet fog bekövetkezni. Maguk a házi állatok a hegyekbe és erdőkbe menekültek a pusztitó nyavalya elől, s ott elvadultak. Az utolsó években Palästinába származott át a rémitő kórvész, s ott a többi között, a keresztes hadat is nagy pusztitással támadta meg. — Jeruzsálemben több héten át 500 ember halt meg naponkint. Antiochia majdnem egészen kipusztult. Az első keresztes hadseregből két hónap alatt 200,000 embernél többet söpört el e betegség. — Nagyobb üstököst azonban, mint Olbers jegyzetei róla kezeskednek, csak 1071, és 1097. évben, tehát 21 évvel a betegség előtt s 5 évvel az után lehetett látni.

A történelem nem mutat fel századot, mely az emberi nemre nézve oly szerencsétlen lett volna s arra annyi nyomort árasztott volna, mint a tizennegyedik.

Mindjárt az első tizedben (1310-ben) egy hét évig tartó kórvész kezdette pusztitani egész Európát. Strassburgban 13,000, Bazelben 14,000, Mainczban 16,000, Kölnben 30,000 ember esett e kórvésznek áldozatul. Sok város majdnem egészen megfosztatott lakóitól. — Egy nagy üstökös csak 1305-ben, tehát a betegség előtt 5 évvel mutatkozott.

Harmincz évvel ezután (1347-ben) bekövetkezett a borzasztó döghalál (pestis), mely később „fekete halál“ név alatt lett ismeretessé. E betegség Ázsia északi részéből származott, s 5 évi tartama alatt az egész föld minden ismert tartományait bejárta. — Általa oly tömegestől söpörtettek el az emberek, hogy a hullák rakásonként maradtak az utczákon eltakaritatlanul. Bagdad, Diarbekir és Damaskus városok lakosaikból majdnem egészen kipusztultak. Guzában egy hónap alatt 22,000 ember, Londonban 80,000, Párisban közel a lakosság egy negyedrésze esett a pusztitó betegségnek áldozatul. Lübeckben egyetlenegy éjen 1600, Bécsben három hónapon át naponkint 700—800 ember halt meg. — Az évkönyvek feljegyzései szerint egy nagyobb üstökös 1347-ben, egy pedig 1351-ben jelent meg. E szerint tehát a mily joggal rá lehet fogni az elsőre, hogy a betegséget előidézte, oly joggal tarthatjuk az utóbbit ugyanazon baj megszüntetőjének.

Ugyanezen fekete halál 1356-ban ujabban kitört, s ujabb 5 év alatt még iszonyatosabban dühöngött, mint előbb. Petrarca, ki Lauráját általa vesztette el, s ki azért e csapást igen élénk szinekkel festi le, azt állitja, hogy Olaszországban 1000 ember közől alig maradt 10 életben. Lehet, hogy a kedves Laurája elvesztése miatt elkeseredett költő egy kissé nagyit, de tudósitása mindenesetre arra mutat, hogy a hazájára mért csapásnak iszonyu nagynak kellett lennie. Mint az évkönyvek beszélik, Kölnben 20,000, Avignonban 17,000 lakó esett e betegségnek áldozatul. Oly annyira haltak az emberek, hogy sok városban a hullákat csak az utczára hánytak ki; az eltakaritás lehetlen volt. — Üstökös az egész idő alatt egyetlenegy sem mutatkozott.

A pusztitó járvány 1367-ben harmadszor is kitört, és „Vitus táncz“ név alatt 1374-ig dühöngött. A szerencsétlenek, kiket e betegség megragadott, addig szaladgáltak, tánczoltak és őrjöngtek, mig élettelenül rogytak össze. A népek e végtelenül tartó csapások által anyira megrémültek, hogy minden vagyonukat az egyházaknak és kolostoroknak hagyták, s a világ végét készültek bevárni. — Az évkönyvek ezen 7 év alatt sem emlitenek egyetlenegy üstököst is, egész 1375 évig.

De felhagyok e sok szerencsétlenség elősorolásával. Az előadattakból, kinek szive és esze helyén van, beláthatja, hogy annyi ok van amellett, hogy az üstökösöket a szerencsétlenségek okozójának tartsuk; mint amellett, hogy ne tartsuk. És ez csak az elősorolt történeti adatokra vonatkozik. Az, ki a természettudományokba jobban beletekintett, sokkal magasabban áll, semhogy babonás jövendőmondásokra hallgatna. — Elég szomoru dolog, ha azt kell tapasztalnunk, hogy az emberek a helyett, hogy a müvelődés és felvilágosodás gyarapitása által az előitéletek nyügéből kibontakoznának s mind maguk, mind embertársaik jólétét előmozditanák: közepette a nyomornak, maguk gondolnak ki alaptalan bajokat és kisértetes rémképeket, hogy azokkal gyötörjék magukat és embertársaikat!

Ha az üstökösökről mondottak és mondandók elég alaposak lesznek is arra, hogy az irántok uralkodó balga hitet (mintha ez égitestek háboru, földrengés, betegségek s több ily csapásokat idéznének elő, vagy azokat előhirdetnék), megingassák, vagy ittott eloszlassák: találkozni fognak nem kevés számmal mégis, kik az üstökösöknek az időjárásra (hidegre, szárazságra, zivatarokra, légtünetekre) nem kevés befolyást fognak megengedni, sőt tulajdonitani.

Hogy az üstökösök bármily közel járjanak is földünkhöz, sem hideg telet, sem szárazságot, sem zivatarokat elő nem idézhetnek, ép oly bizonyos, mint az, hogy erre nézve az előttünk ismeretes bolygók sem birnak semmi befolyással. Ha valamely üstökös képes volna telünket hideggé vagy nyarunkat forróvá tenni, akkor azt nemcsak egy télre vagy nyárra nézve eszközölné, hanem minden bekövetkezendő időkre; és pedig oly módon, hogy földünket egy nagy katasztrofa által utjából kisodorván, azt vagy a naphoz köze-

Vasárnapi Ujság 32-ik számához 1861.

Egyház és iskola.

+ (*Máday Károly tiszai szuperintendens,*) f. hó elején Béláról Miskolczra költözött, miután az itteni lelkészi állomásra megválasztatott.

+ (*Szántóffy Antal, esztergomi kanonok*), a pesti központi papnövelde igazgatójává neveztetett ki.

+ (*A jászói premontrei rend*) ez idei schematismusa szerint, a rend tagjainak száma 82. Ezek közől tanitással 31, lelkészséggel 12 foglalkozik; emezek 12 plebániát látnak el; az előbbiek pedig részint a rozsnyói és nagyváradi gymnasiumban, részint Jászón a rend növendékpapjainak tanáraiként müködnek.

+ (*A pesti főreáltanodában*) megürült 6 tanszék betöltésére f. hó 3-án mentek végbe a tanárválasztások. A történelmi és földrajzi tanszékre dr. *Kudelka* István, eddigi helyettes tanár; a német nyelvre *Barsi* Józs., tudós és szorgalmas irótársunk; a természetrajzira *Tóth* Sánd.; a természettanira *Hamar* Leo, eddigi helyestes tanár; a szabadkézi rajztanira *Szemlér* Mihály, eddigi helyettes tanár; a mértanira *Eiber* Ferencz, hely. tanár, s igazgatóul *Ney* Ferencz, az eddigi ideigl. igazgató választattak meg.

+ (*Marosvásárhely kath. gymnasiumot*) szándékozik állitani.

+ (*Az erdélyi ref. egyházi főtanács*) jul. 18-tól 31-ig tartotta nagygyülését Mikó Imre gróf elnöklete alatt, melyben a presbyterialis egyházkormányzatra választmányilag kidolgozott javaslat nagyobbrészt elfogadtatott. A Rikán belőli egyházmegye folyamodására a nagy-enyedi főtanodának eddig Kolozsvárt székelt hittani folyamát Enyedre visszahelyezték. A népiskolák uj szervezését véleményadás végett bizottmánynak adták ki.

+ *Iskolai tudósitványok.* A közelebbi napokban következő iskolai tudósitványokat küldöttek be szerkesztőségünkhöz :

„*A pest-városi nyilvános főreáltanoda hetedik tudósitványa az 186$^0/_1$-iki tanév végén.*“ Ebből kitünik, hogy 11 tanár müködése mellett ez idén 463 tanuló volt e tanodában, kik közül 311 magyar, 122 német, 10 tót, 10 szerb, 1 román, 5 lengyel, 4 olasz volt; vallásra nézve pedig : 308 r. kath., 20 gör. n. egy., 19 ágost. vall., 18 helv. hitv., 108 zsidó. A tudósitványhoz van csatolva azon „Bucsuszó.“ melyet Ney Ferencz ideigl. igazgató az év végén a közönséghez s növendékeihez intézett.

„*Tudósitvány a pesti kegyes tanitórendi nagy gymnasiumról 18$^{60}/_{61}$-ik tanévben.*“ A tudósitványt megnyitja egy hosszabb czikk Szepesi Imrétől ily czim alatt : „A régiek véleménye a föld és ég alakjáról Herodot szerint.“ A gymnasium hét osztályából vizsgát tett 450 tanuló; a 8-ik osztályról nincs kimutatás; valamint átalában sem a nemzetiség, sem a vallás szerint nincsenek osztályozva a növendékek.

„*A pécsi kath. minta-fő-elemi tanoda* s a vele egybekapcsolt kath. *tanitóképezde* és a miasszonyunkról czimzett pécsi nőzárda négy osztályu *leánytanodájának* második értesitvénye az 186$^0/_1$-iki tanévre.“ A főelemi tanodát látogatta mindössze 546 tanuló; ezek közül magyar 347, német 187, más ajku 12. Vallás szerint kath. 542, ág. hitv. 1, helv. hit. 1, g. n. egy. 2. Ezeken kivül volt még 43 magántanuló. A leánytanodában volt, összesen 478 növendék; ezek közül magyar 288, német 173, másajku 17; katk. 469, ág. 1, izraelita 8.

„*A szabad kir. pécsvárosi teljes alreáltanoda negyedik értesitvénye az 186$^0/_1$-ik tanévre.*“ Beirva volt 104 tanuló, kik közt 75 magyar, 26 német, 3 szlavon; vallásra nézve kath. 76, ág. h. 2, g. n. egy. 2, izraelatita 24.

Közintézetek, egyletek.

+ (*A m. t. Akademia*) jul. 29-iki ülésében *Vámbéry* bucsuelőadást tartván, előbb benyujtotta a dsagatai török szótár általa készitett forditását, mely Budenz József felügyelete alatt sajtó alá kerül. Vámbéry Konstantinápolyba, s onnan Teheránba, Bucharába stb. megy. — Balogh Pál inditványára az Akademia tudósitást kér a portugall kormánytól Magyar László hires afrikai utazó hazánkfiának sorsa felől, kiről az Akademia már két év óta mitsem hall. — Dessewffy Aurél elhunyt akad. tagnak olajfestésü arczképét az Akademia üléstermében fel fogják függeszteni. — Szatmár-Németi az Akademia palotájára 1050 ft., alaptőkéjére pedig 2100 ftot adott.

+ (*A nemzeti szinházi bizottmány*) közelebb elhatározta, hogy egyetemesen leköszön s lemondását az országgyülésnek nyujtja be.

+ (*A nemzeti szinház igazgatósága*) a Szigligeti-növéreknek, Szerdahelyinének és Szathmáry Jankának, a „M. S.“ szerint, aug. 1-én felmondott.

+ (*A budai magyar népszinház*) aug. 20-án sz. István napján fog megnyittatni. A társaság a téli hónapokban, pénteket kivéve, naponkint fog előadásokat tartani; nyáron azonban hetenkint csak 3—4szer, mert a társulat B.-Füreden is szerepel a fürdői évszak alatt. Minden két hétben egyszer dijtalan előadás lesz a nép számára.

+ (*A budai népszinház épitéséhez*) Brunner Antal téglavető és városi képviselő 10,000, s Klem Antal, szintén téglavető és városi képviselő 2000 db téglát adtak. Több szobrász pedig a népszinház homlokzatára 16 történeti alakot ábrázoló mellszobort dij nélkül készitени ajánlkozott.

+ (*Györött „dalkör“ van alakulóban,*) melynek czélja, az énekmüvészetet nemzeti irányban fejleszteni. Ha a dalkör képzőtársulattá fejlődhetik, ének- és zeneegyletet is alakit.

+ (*Az aradi tüzoltó-társulat*) a reichenbergi szivattyusok mintájára szervezé magát, 5 századra oszolván, melyek mind külön szakmában dolgoznak. A társulat tagjai egyenruhát kapnak. Ugyanezen társulat egyik közelebbi ülésében a Vasárnapi Ujság szerkesztőjét, *Pákh* Albertet is tiszteletbeli tagjául választá. A szerkesztő örömmel fogadá a kitüntetést, hogy ily nemes czélu, rendezett és bátor testület tagjai közé sorozhatja magát.

— *Lelesz*, julius 28. (*Jótékony és árvagyámolitó nőegyleti gyülés.*) A bodrog-latorczai kerület árvagyámolitó jótékony fiók-nőegylete második gyülése is megtartatott t. Szirmay Józsefné — tisztelt másod-alispánunk neje — és t. Steiner Lajosné asszonyságok, mint osztályelnöknők vezérlete alatt. A gyülést Szirmay Józsefné nyitá meg egy általa szerkesztett szervező javaslat felolvasásával, mely az árvák ápolása és nevelése, és a nyomorékok gyámolitása körüli teendők elrendezését foglalá magában, az egyletnek irányadásul szolgálandó eljárásában, mely javaslat a gyülekezet tetszését és helybenhagyását megnyervén egyhangulag elfogadtatott. Ekkor felolvastatott a nőegylet tagjainak névsora mely már 68 lelkes honleány nevét foglalja magában. — Ugyszintén felolvastatott a kerületben élő árvák és nyomorékok névsora is, kik az egylet pártfogásába felvétettek. A tagok által aláirt összegből eddig bejött 310 osztr. forint. A gyülés megtette intézkedéseit, hogy a pártfogoltak mielőbb segedelemben részesüljenek, miáltal az egylet már a tett terére lépett. — Jutalmazza a lelkes egylet tagjait azon öntudat, s boldogitó érzelem, hogy az emberiségért és hazáért tenni a legnemesebb és legszentebb hivatás! — *A nőegylet egy tagja.*

Balesetek, elemi csapások.

+ (*Szerencsétlenség.*) A főváros közelében levő kőbányai szőlőkben mult hétfőn nagy szerencsétlenség történt. Rumpeles szőlőtulajdonos pinczecsarnoka iszonyu roppanás közt beomlott s az ott volt pinczemestert s kocsist agyonzuzta. A hegyhát leszakadása oly iszonyu levegőnyomást idézett elő, hogy a pinczének sérületlen maradt részében 70 akós hordókat helyükből kiforgatott s az elzárt vasajtókat felpattantá.

+ (*Szerencsétlenség fürdésközben.*) A Barczaságról egy szivrenditő eseményről értesülünk, melyszerint jul. 25-én egy brassói kereskedőnek három (7, 11, 14 éves) leánya a közel Vidombák patakra fürdeni menvén, a mint az alig övig érő vizben ülnének, egyszercsak rohanó ár zugása lesz hallható, s mire kimehettek volna, a rohanó ár mindhármukat eltemette. A hirteleni ártolulást fellegszakadásnak tulajdonitják.

+ (*Gyilkosság*). A „M. O.“-nak irják, hogy az iharos-berényi postamesternek mindkét fiát orozva agyonlőtték. Feltünt, hogy a szerencsétlen áldozatoktól semmit el nem vettek. A tett okát nem tudják.

+ (*Tüzvész.*) Dunaszegen f. hó 1-én vigyázatlan dohányzás következtében tűz ütött ki, mely 55 házat, csüröket s roppant mennyiségü gabonát hamvasztott el. Csupán egy épület volt biztositva.

+ (*Tüzvész és segélykérés.*) Komárommegyei *Szomód* helységben jul. 26-án tűz ütött ki, mely 24 családot véginségre juttatott, mert nemcsak hajlékaik, de egész évi fáradságuk gyümölcse is a lángok martaléka lett. Biztositva csak három ház és egy istálló-épület volt. Billiny Antal ottani segédlelkész segélynyujtásra kéri fel a könyörülő emberiséget. A kegyes adakozások „Szomód község előljáróihoz“ vagy a felhivó segédlelkészhez küldendők.

Mi ujság?

+ **(A képviselőház)** hosszabb szünet után mult csütörtökön ülést tartott, mely alkalommal *Deák Ferencz* felolvasta válaszfelirati javaslatát a jul. 21-iki kir. leiratra. A remekül kidolgozott javaslatot a képviselőház azonnal *egyhangulag elfogadta.* (A nagyfontosságu okiratot a V. U. mai számával volt szándékunk olvasóinknak megküldeni, azonban terjedelmessége okozza, hogy azt csak a P. U. közelebbi számában közölhetjük.)

+ (*Tisztelgés gr. Batthyány Lajos özvegyénél.*) F. hó 6-án mintegy 60 képviselő az agg Hunkár vezetése alatt a dicsőült magyar miniszterelnök özvegyénél, *Batthyányi Antonia* grófnőnél tisztelgett.

+ (*Gr. Szécsen Antal*) neje gyengélkedése miatt francziaországi fürdőkbe utazik.

+ (*Tudományos utazások.*) Az Akademia természettudományi osztályából az idei nyáron a következő tagok utaznak: *Szabó József*, az alföld geologiai képződését tanulmányozván, a Dunavölgyet folytatólag vizsgálja a Vaskaputól le a Fekete tengerig, s különösen e folyó delta-képleteit. *Kovács Gyula* a Bakonyt földtani s növénytani tekintetben, valamint a bihari barlangokat látogatja meg, *Nendtvich Károly* a Bánságba megy ott a talajokat s azok viszonylatát a növényzethez annyiban vizsgálandó, a mennyiben az adatok gyüjtése a helyszinén eszközlendi. Végre *Hantken Miksa* folytatólag tanulmányozza a Buda és Tata közti vidéket geologiai tekintetben.

+ (*A Muzeum kertjében*) egy 3½ arany nehézségü arany-ékszertöredéket találtak, mely átvehető a Muzeumban az országgyülési irodában, Fellner Antalnál.

*

+ (*Somogymegyeben egy Bakó nevü*) volt cs. k. szolgabirói segéd vezeti az adóexecutiót Ez is szépen hangzó név.

+ (*Litsken Lajos, volt honvédalezredes*) Paulison elhunyt.

+ (*Fiume városa Szalay László történetirónkat.*) Fiumeról irt közjogi munkája méltánylásául egy szép olajfestménynyel ajándékozta meg, mely egy nőt, Fiume allegoriai képét ábrázolja, a tengerparton egy oszlophoz támaszkodva, melyen Magyarország czimere látható.

+ (*A császárfürdő helyiségeiben,*) mult vasárnap este a budai magyar népszinház javára tánczvigalommal és tűzijátékkal összekötött népünnep rendeztetett igen nagy közönség jelenlétében. A helyiséget a bérlő Berger ingyen engedte át. A tűzijáték jól sikerült. Hanem a szolgálat annál roszszabb volt. Ma vasárnap, mint halljuk, a városligetben szándékoznak ily népünnepet rendezni, ugyancsak a budai népszinház javára.

+ (*Milyen az uj osztrák sajtótörvény-javaslat?*) A „Presse“ azt irja, hogy hideg borzongás fogta el, midőn abba beletekintett, mert az uj sajtótörvény a porosz Manteuffel alatti intézményeket akarja követni, melyek szerint nem annyira a szerkesztő és iró, mint a kiadó és nyomdász felelős, a mi egyre megy. E törvény csak az osztrák örökös tartományokra alkalmaztatnék, Magyarhonban pedig az 1848-iki sajtótörvény lépne életbe, mely a nevezett lap szerint, a Schmerling-javaslattal oly arányban áll, mint a magyar választási törvény a Schmerling-féle érdekképviselettel, vagy mint Kossuth Schmerlinggel.

+ (*Az adóexequáló katonaságon bajos kifogni.*) B.-Gyarmaton Reményfi Ede ügyvéd, szelét vevén az érkező executionak, családostól falusi jószágára távozott, s igy lőn, hogy az üres lakba beszállásolt katonák előbb aprómarháit emészték föl, azután pedig *butorai elzálogositásával* főzettek maguknak a vendéglőben. Vajjon ki volt az a derék ember, a ki ily butorokra pénzt kölcsönözhetett?

+ Legujabban mint bizonyost irják, hogy az adóbehajtást Magyarországon szept. 15-ig felfüggesztik; de csak faluhelyeken, mert a városokban folytatják.

+ (*Nemeslelkü izraeliták.*) A jászberényi városkapitány irja a „P. N.“-nak, hogy az adóexecutio kezdetekor nála több vagyonosb izraelita megjelent, s egy tetemes összeg pénzzel megkinálták oly formán, hogy azon pénzösszeget kamat nélkül a szegény sorsu jászberényi adófizetők közt osszza ki, s azáltal a netán méltatlan zsarolástól megóvja; de minthogy a városkapitány hivatalos foglalkozásai halmozottságánál fogva e nemes és hazafiui ajánlatot, illetőleg az a körüli teendőket el nem vállalhatta, a megszorult lakosokat ezen derék izraelitákhoz utasitotta, s meg is győződött, hogy mintegy 50 megszorult adózó, saját vallomása szerint, ezen jótéteményben csakugyan részesült.

+ (*Az országbirói értekezlet munkálata*) minden, hazánkban divatozó nyelven meg fog jelenni hivatalos forditásban. Eziránt gr. Apponyi országbiró ur megtette már a szükséges intézkedéseket.

+ (*Pestváros közgyülése*) f. hó 3-án bizottmányt nevezett ki, mely a városi biróságokat ujra szervezze, s a sajtótörvény kezelésénél szükséges esküttszékek felállitása iránt intézkedjék. Az esküttszék tehát meglenne, de hát a sajtótörvény? Mikor állitják vissza ezt is?

+ Bécsből valamennyi osztrák törvénykezési hatóságoknak meghagyták, hogy a magyar kir. hatóságokkal *németül* levelezzenek.

— *Versecz* (Temes), jul. 31. (*Helybeli ügyek.*) Miután Versecz városa is magyar földön fekszik; ugy vélem kedves dolgot teszek, midőn a magyar olvasó-közönséget hébe-korba városunk eseményeiről értesitem Megalakult mégis valahára folyó hó 27-én az uj városi tanács alkotmányos alapon, az 1848-ki törvény szabályai szerint: le is tette az esküt, hogy hű leend a királyhoz, alkotmányhoz s hivatalához. Polgármesternek megválasztatott: Paszt Károly, — városbirónak: Péscha Svetozár, tanácsnokoknak: Grencsarsky, Dániel László, Gabó, Illics, Vácz, Zvetkovics, Mihajlovics Mátyás, Demetrovics, főjegyzőnek: Lucsics István, főügyésznek: Zveics. A tisztujitás kellő rendben tartatott meg; noha azt némi korteskedés s ablakbetörés megelőzte, minek azonban semmi komoly következménye nem volt, azon egyen kivül, mikép a kisebbségben maradt rész alkalmat vett magának, e kis kihágásokból a restauratio ellen protestálni, s érvényét kétségbevonni: de eredmény nélkül.

Már most az a kérdés hogyan fog az uj városi tanács működni? 1848. előtt a vármegyei hatóságtól függött: azonban a polgárság kérésére, ez év elején megengedte a magyar kir. helytartótanács, hogy Versecz városa a vármegyétől függetlenül restauráljon, épen ugy mint más szabad kir. városok. Temesmegye ez ellen óvását fejezte ki. Azért is e napokban Versecz városa közönsége egy két tagu küldöttséget szándékozik küldeni a megyei hatósághoz, s a szükséghez képest a m. kir. helytartótanácshoz is azon czélból, hogy a dolog tisztába hozassék, s Versecz városa a nyerendő instructióhoz képest mint bármelyik szabad kir. város megkezdhesse működését.

Mi a helybeliek hangulatát illeti, az kétféle, a minthogy városunk nemzetisége is kétféle, német és szerb. A kir. leirat óta többször fölmerül a vita a polgárok között, kivált a Klinger kávéházban. A szerbek azt vitatják, hogy Versecz városa szerb földön fekszik, a németek ezt váltig tagadván, állitják, hogy Versecz városa magyar földön fekszik. Valóban sajnálni lehet, ha a fogalomzavar azon tetőpontra hág, hogy az ország lakosai nem tudják, vagy tudni nem akarják, mely országban laknak tulajdonképen. Bárcsak a községi hivataloskodási nyelv kérdése minél elébb eldöntetnék! Lehet, hogy ez szomoru nap lesz Verseczre nézve!

— (*Vallásos érzület.*) *Hajdu-Szoboszló*, julius 31-én. Erkölcsi kötelmet vélek teljesiteni, midőn e becses lapok olvasóival tudatom azon egyházi életünkben közelebb feltünt eseményeket, melyek nyilván bizonyitják, miszerint a mutatkozó vallásos kegyeleti közönyösség homokpusztáján tünnek fel időszakonkint arra figyelmeztető enyhitő oázok, mikép az Urnak lelke szüntelen munkás az el nem fásult keblekben. — Pár évvel ezelőtt özv. *Nagy Miklósné, Karácson Sára* asszony az Isten háza iránti buzgalmát tettleg kifejezendő, egy égszin-bársonyból készült, aranynyal himzett (mintegy 120 ft. osztr. ért.) urasztali teritővel kedveskedett egyházunknak. Utána *Vass Sámuel* s *Szücs P. Erzsébet* kegyes házaspár két, müvészileg kiállitott urasztali önkannát készittettek. Közelebb pedig *Beke Máté* keresztyén atyánkfia nejével *Béres Erzsébettel*, részint elhunyt Erzsébet leányuk iránti gyöngéd érzelmüket (ki többször nyilvánitotta, miszerint ohajtana az Urasztalához valamely ajándékkal járulni), részint vallásos kegyeletöket bebizonyitandók, egy nagyszerü (több mint 20 mázsát nyomó vörös márványlábain gazdagon aranyozott kalászok- s szőlőfürtökkel diszlő) asztalt készittettek, ezt gyönyörü, fénymázolt rácsozattal körülvétették, reá értékes szőnyeget szerzettek, s hogy a szent szakramentomok kiszolgáltatása egyenlően diszes helyen történjék, legközelebb egy (8 mázsányi) márvány-keresztelő medenczét hozattak Gerenday Antal ur műgyárából, hol az asztal is készült. A szülei gyöngéd érzet és vallásos kegyelet e kifejezése több mint ezer o. é. ftba került a nevezett kegyes párnak. — Oh, milyen boldogok lennének a kihült szénhez hasonló gazdag fukarok, hacsak századrészét is élvezhetnék azon nemföldi örömnek, mely a nevezett ker. pár keblét elárasztotta, mialatt ez Istennek szentelt ajándékok létrehozásában fáradoztak! — Istennek lelki és testi áldása környezze megnevezett kegyes hitrokoninkat, s mutassa fel időről időre hü utánzóikat: ez forró ohajtása egyházunk minden tagjának. — *Szivos Mihály*, ref. lelkész.

+ (*Jó e szerkesztőnek lenni?*) Egy idő óta a lapszerkesztőkre fatális idők járnak. A minap a bécsi „Presse“ szerkesztőjét döngette el három markos legény; majd a „Gy. Közlöny“ szerkesztőjét illette a katonaság a legdurvább bántalmakkal; ujabban pedig a „Debr. Közlöny“ szerkesztője volt kitéve igen kellemetlen bántalmaknak, ugy hogy Török János csak örülhet, hogy őt csupán egy alkotmányos macskazenében részesittették. Most pedig a csak nem rég megindult „Kárpáti Hirnök“ szerkesztője ellen követtek el bünös merényletet azon czikkekért, melyek az ungmegyei panszláv mozgalmakról a nevezett lapban megjelentek. A szerkesztő Mészáros Károlyt jul. 26-án este az ungvári Széchenyi-kertben három orosz pap s gymn. tanár, névszerint Demjánovics János, Homicskoff Miklós és Balogh József a mondott okból megtámadván, három üvegpoharat oly dühösen vágtak fejéhez, hogy egész testét rögtön vér boritá el s most sulyosan beteg. A törvényszéken már megkezdődött a vizsgálat. Meg nem foghatjuk, hogy felejtkezhettek meg annyira magukról azon papok és gymnasiumi tanárok, kiknek már állásuknál fogva is mindenben jó példával kellene járni mások előtt.

— *Nagy-Kanizsáról* irják: A „*Zalasomogyi lap*“ a vállalkozni akaró Vajdics határozatlansága miatt aligha csak pusztán „*Somogyi lap*“ nem leend Roboz kiadószerkesztősége mellett; mely esetben Kaposvárott fogna rövid időn megjelenni. — Emlékezzünk egy kissé Vajdics könyv- és műkereskedéséről, melyben a magyar, német, franczia és olasz irodalom kiválóbb termékei feltalálhatók. A felszerelés azonfölül, hogy dúsnak mondható, egyuttal oly csinnal párosult, hogy ahhoz fogható a dunántuli provinczián nincs; e részben amily dicséret illeti a derék tulajdonost, ép oly mértékben megrovandó a feliratain látható szarvas-nyelv hibákért. Lássunk egy példát: „Vajdics József könyv-, mű-, eszme- és hangász-kereskedése.“ Már pedig, hogy eszméket és czigányokat áruljon, ha még egy táblát kiakaszt sem hiszszük el. — Közönségünk nyeli a port, melyhez hasonló fél Európában nincs. Csak volna legalább mellé egy darab Balatonunk. Kád- s jó zuhanyfürdőink vannak, hanem a ki még a vizben is a szabadságot szereti, mint mi, kénytelenek leszünk Keszthelyre menni. Ha nem csalódom, 1856-ban ugyane lapok hasábain panaszkodtam a „Héviz“ fürdőre. Örömmel tudathatom, hogy ez, a derék vállalkozó szellemü Horváth Imre ur által tökéletesen ujból van felépitve s kényelmes lakszobákkal, vendéglővel ellátva, csak egy nagy hibája van, hogy környékén sem kert, sem sétány, de még csak egypár terebélyes fa sincs, s igy a beteg a nélkülözhetlen szabadbani mozgást csak késő este vagy korán reggel végezheti, mert a forró napok alatt a szobát odahagyni valóban nagy áldozat. A Balaton-fürdők szintén tetemes változás és nagyobbitás által igen élvezhetőkké tétettek azok számára, kik a Balatonban fürödnek, tiszta lelkiismeretességgel ajánlhatom a „Gőzös“ czimü legközelebb eső fogadót. Uj bérlője V. ur, volt honvédtiszt, jó ételek, pontos szolgálat s kényelmesen rendezett szobákról gondoskodván, kéri a t. fürdőközönséget a szives pártolásra. — *H. Gy.*

+ (*Csalás.*) Mult szerdán egy szépen öltözött nő érkezett bérkocsin a pesti takarékpénztárhoz, és sürgetőleg, kérte az általa előmutatott könyvecskére betett 1,500 ft. tőke s mintegy 33 ft. kamatjának kifizetését. Kivánságát azonnal teljesitették; mire a hölgy ismét bérkocsiba ült s elhajtatott. Hogy csaló volt, csakhamar kitünt, mert alig, hogy eltávozott, jött az igazi tulajdonos, jelentvén, hogy könyvecskéjét elvesztette, s kérdezé, ha még nem vette-e föl rá a pénzt valaki. Késő már, mondák neki, egy ismeretlen nő épen most hajtatott el a pénzzel. Annyit hallottak, hogy a csaló a bérkocsisnak azt mondta, hogy a könyök-utczába hajtson.

+ (*Fáklyászene Zágrábban.*) A zágrábi nép annak örömére, hogy a horvát országgyülés nem küld követeket a bécsi Reichsrathba, f. hó 5-kén Stojanovics, Sztarcsevics s más követeket fáklyászenével tisztelte meg, mely

33-ik szám. Nyolczadik évi folyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, augusztus 18-án 1861.

A **Vasárnapi Ujság** hetenkint egyszer nagy negyedrétben 1½ iven jelenik meg. **Előfizetési dij** Buda-Pesten **házhoz küldve** vagy **postai uton** külön a **Vasárnapi Ujságra** félévre **3 ft.**, a **Politikai Ujdonságokkal** együtt **5 ft. ujpénzben.** — Az előfizetési dij a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utcza 3. szám) bérmentve utasitandó.
(Szerkesztőségi szállás : magyar-utcza 1. szám.)

Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Magyar hadsereg : I. Gyalogság.

(Folytatás.)

A mult század közepén ismét egy lépéssel előbbre haladt az idegen elem és a magyar gyalogság jelmezén nagyobb tért foglalt el, a mennyiben a tekercses és czopfos föt már nem a magyar süveg födé, hanem a fantasztikus alaku háromszegletü német kalap, melynek oldalára már oda volt illesztve a feketesárga rózsa, — s mind a három szegletére egy kis hasonló szinü bojtocska.

Mellékelt rajzunk első alakja egy magyar *gyalogsági tisztet* állit elő 1748-ból. Ennek hajporos és czopfos fején arany sujtásos háromszegletü kalap van, zöld ággal diszitve, — hosszu kék mellénye derekon veres övvel van keritve, aranynyal átszőve és kétsoros zsinórzattal összetartva; hasonló szinü rövid prémes, felöltött mentéje, szintén aranynyal diszitve; — kék magyar nadrága piros magyar csizmákba szorul; kezein hosszu száru szarvasbör keztyüket visel. — Oldalán hosszu rezes görbe kard, — s kezében rövid, hajlott agyu puska teszik fegyverzetét.

A második alak egy magyar *gyalog közvitézt* ábrázol 1756-ból. Ez szintén fekete, háromszögü kalapot és czopfot, hosszu fehér mellényt visel, veres övvel körülkötve, és veres kétsoros zsinórzattal összetartva; e felett nyitott hosszu fehér kabátot gallér nélkül, ujjain széles veres hajtókával, — elől hasonló szinü bojtos sujtásokkal, melyek mindkét felöl, felül egyesével, középen kettesével, és alól hármasával, három osztályba elhelyezvék.

A kabát szegletei szintén összetüzvék. — Nadrága veres, és topánja fekete, fegyvere szintén hosszu szuronyos puska, és rezes görbe kard. — *Vizkelety Béla.*

(Vége követk.)

A magyar viselet történetéből : 5. Gyalogsági tiszt 1748-ból. — Gyalog közvitéz 1756-ból.

A nök polgári helyzete különböző időkben és népeknél.

Hogy a nök helyzete nem volt mindenhol egyforma a földgömbön élő népeknél, és hogy ezen különbség a vallásban gyökerezett, tanitja a történelem. Minél alantabb állott valamely nép vallásos fogalmaiban, annál roszabb volt az asszonyok sorsa. Mig a zsidó nök, mint házastársak és anyák kellő tekintetben részesültek, a keleti pogány nök a legkeményebb rabság békóiban szenvedtek. A görögök elmés istentisztelete enyhitette nejeiknek sorsát, s a régi germánok egyszerü vallása méltó állást biztositott a nök számára. Pedig, minél szabadabb állása volt a nöknek, annál dusabban virágoztak föl a női erények. A római és germán nöknél, kik bölcs törvények alatt állottak, erkölcsiséget, tisztaságot és szüziességet találunk, mialatt a nök a keleti háremekben erkölcsileg és szellemileg elnyomorodtak. — A keresztyénségnek, mint világvallásnak bekövetkezte nevezetes változást okozott a nök helyzetében. Kimutatta ez méltó állásukat, s az alacsony szolgaság rabigájából és az erkölcsi sülyedés iszapjából kiszaba-

ditá a nönemet. A keresztyén vallás ezen hatását nem lehet eléggé méltányolni, s a zsidók is csak ekkor nyertek tisztább fogalmat a házasságról és annak szentségéről. Az ókor legrégibb népei, kik különben a tudomány- és művészetben mesterek voltak, nem méltányolták eléggé a nök hasoneredetüségét, s nem engedték, hogy az élet napja teljes fényében ragyogjon rajtok.

A nök helyzetében két korszakot különböztethetni meg, u. m. a keresztyénség előttit és utánit.

A keresztyénség előtti korszak.

Kelet levén az emberiség bölcsője, legelsöben is a keleti nöket kell szemügyre venni. Hogy azonban feladatunkat kellően megfejthessük, keletnek természettani viszonyait nem szabad felednünk. A természet itt egész éven keresztül a legnagyobb bujaságot, szépséget és pompát ábrázolja, s az égaljtól, táplálkozástól, foglalkozástól függ az embernek szellemi és erkölcsi valója, melynek ott természetesen más irányt kelle venni, mint vidékünkön. A természet bökezüsége, minélfogva az első életkellékekről gondoskodott, elömozditotta a restségi és puhulási hajlamot, s az erkölcsi kicsapongások forrását megnyitotta. Keletnek buja tartományaiban sokkal hamarább fejlenek a nök, mint északon. A leányok gyakorta már 10-ik évökben férjkorosak, mialatt szellemi fejlödésök rendesen egész életökön át hátramarad. Ingereiket hamar elvesztik, s midön északnak szüzei még fejlödési állapotban vannak, Kelet némberei már aggott vének. Innen ered leginkább azon lenézés, melyet a keletiek a nök irányában nyilvánitnak, mert csak gyönyörüség tárgyául tekintik öket. Ezen főbb vonások a keletiek életében többé kevesbbé föllelhetök.

A zsidó nök.

A zsidó nép a pogányok közt is megtartotta az egy-istenség eszméjét, s kivételkép nagyobb erkölcsiség uralkodott nálok, mig a szomszéd pogányok erkölcsi elvadulás örvényében fetrengtek. A nök helyzete is nemesebb és méltányosabb volt a zsidóknál, mint Kelet többi népeinél. Vallási okmányaikban feltaláljuk mi a szeretetet, az égnek ezen szülöttét, a házi és házassági boldogságot, már a pátriárkák korából. Igaz ugyan, hogy pásztori életök mellett, kunyhóikban egy nönél többet tartottak, de csak egy volt háziasszony. A nök állapotát, mely a mondott időben nagyon egyszerü volt, későbben Mózes törvény által szabályozta és örök időkre megállapitotta, mely az ő bölcseségét és mély belátását eléggé tanusitja.

A zsidó népnek és erkölcsének hanyatlásával a nönemnek is sülyedni kellett, különösen Salamontól fogva, mindamellett történetök minden szakában akadunk erkölcsi emelkedettségnek, hösi érzelemnek, házassági hüségnek és szerelemnek egyes példáira . .

Miután a zsidók Palesztinát elfoglalták, s a családi élet lassanként kifejlett, a nöket fonás- és szövéssel látjuk foglalkozva; szövéseik később kereskedelmi czikket képeztek. Gyöngyök, klárisok, drágakövek, arany és ezüst kezdtek éktárgyakul szolgálni; szagos tárgyak illatoztak a zsidó nök szobáiban, s ruháikat kellemes szerekkel füstölték. Azért mondja Salamon a menyasszonyról : a te ruháidnak illata, mint a Libánonnak illata. A szomszéd népekkeli szorosabb füződés után a ruhakelmék drágábbak lettek, s a diszöltönyök biborral festettek és aranynyal szövettek; ezért mondja már a 45-ik zsoltár : nagy király leányának ékessége, s aranynyal van köntöse átszöve.

Egyes ruhadarabokat illetőleg, kevessé különböztek a zsidó nök a többi keleti asszonyoktól. Ingök lenből, gyapotból vagy selyemből volt, mely bő ránczokban csüngött a testen. E fölött foglalt helyet a biborral és virágokkal ékitett alköntös, mely a testet egész a lábak hegyéig befedte, és csinos szélfodrokkal volt megrakva. Ezen köntöst a csipökön felül egy mesterséges öv tartotta össze, melyen egyszersmind egy kis börerszény is függött, némely apróbb szükségletek eltételére. Az ujjakon drágaköves gyürük ragyogtak; arcz és mell fátyollal volt boritva. Felköntösük egy nagy kendőhöz hasonlitott, különböző kelméből és szinnel. Az arczfestékeket is ismerék a magasabb rangu zsidó nök ; hordtak fülfüggöket, eleinte szaruból, később becses fémekből; nyakukat és karjaikat aranylánczokkal és gyöngyökkel ékesitették, melyek sokszor több ezer tallért értek. A lábbeli eleinte kákából, fahéjból és más anyagokból készült. Később hajékökre is nagy figyelmet forditottak a zsidónök, s egyes hajfonataik összeszurására becses tüket használtak, hajukat illatos szerekkel kenték, fejökön pedig vagy hálóalaku fejkötöt viseltek, vagy homlokszalaggal köriték azt.

Keleti szokáshoz képest a házasságok nem vonzalomból, hanem a szülék akarata szerint köttettek. A kéréssel nászajándék volt összekötve. A nemi szeretetet részint vallásos törvényeik szoriták háttérbe, részint a nök alárendelt helyzetéről uralkodó nézet gátolta, melynek helyére aztán férj- és gyermekszeretet lépett. A házassági viszonyokat oly bölcsen szabályozta Mózes, hogy ezen törvények részint még ma is divatban vannak. Az összekelést, mely ünnepély volt, eljegyzés előzte meg, vagy irásbeli kötés, vagy szóbeli nyilatkozat által. Ide járult még, hogy a völegény a menyasszonynak szerelmet, tiszteletet, tartást és védelmet biztositott. Az özvegyek állapotát a törvény vette oltalma alá. Ezek szerint a házasság eszméje s a nök méltósága meg volt mentve a zsidóknál, mig a szomszéd népeknél a nönem a legnagyobb barbarságnak esett áldozatul. Hogy mily magas képzettségi fokra hágtak némely zsidónök, erkölcsi és vallásos tekintetben, annak sok szép és dicső példáit láthatjuk szent okmányainkban. Ki előtt nem volna ismeretes *Déborah*, a hösnö, a nöiségéről emlékezetes *Ruth*, az Istenben bizó és hösi bátorságu *Judith*, és amaz asszony a *Makkabeusok* közől, ki csodálkozást érdemlő erös hittel nézte kedves fiainak Antiókhus általi felkonczoltatását.

A keleti pogány nök.

A legrégibb és jelentékenyebb népek közt első helyen állnak az egyiptomiak, mivel a többi nemzetek nagy részben tölök nyerték a miveltséget. Afrika forró sivatagain még ma is láthatni az egyiptomi müvészet és tudomány örök emlékeit.

Az egyiptomiaknál akadunk a tudománynak és könyvnyelvnek első nyomaira, s ugy látszik, hogy a nök is be voltak azon kevés ismeretekbe avatva, melyek a papok titkai közé tartoztak. — Nevezetes jelenségül tünik fel, hogy az egyiptomi nök foglalkozásaikat házaikon kivül végezték, különösen a kereskedelmi üzletet, mely Egyiptom fekvésénél fogva korán kifejlett. A soknejüség tiltva volt az egyiptomiaknál, s a leányok ártatlanságát szigoru törvények biztositák. Átalában nagy figyelemben részesült a nönem, s a király leányai a trónra is számot tarthattak, mint azt Kleopátra bizonyitja, mely jog egész a rómaiak idejéig megmaradt. Hasonló helyzetök volt a karthágói és fenicziai nöknek.

Annál szomorubb volt a nök helyzete Ázsiában. Persiában a gazdagok csakhamar háremeket alapitottak, szerencsétlen áldozatok epedtek. Az élvezetek kielégitésébeni természetlen állapot tetőpontját érte itt, és semmi törvény nem vetvén korlátot a kicsapongásoknak, nem csoda, ha arra a nök is vetemedtek. Babilonban országos törvény kényszeritette a szüzet, ártatlanságát az államnak áldozatul hozni, mivel attól tartottak, hogy az állam lakosokban hiányt fogna szenvedni, ha igen sok asszony szüzességi fogadalmat tenne. A női jellem képezésére nagy befolyást gyakorolt a két nem közti viszony. Megszünt a természetszerü kölcsönös társalgás, s az asszonyokkal mint házi állatokkal kezdtek bánni, miáltal ők legnemesebb érzeményeiktől megfosztattak, férj és gyermekek iránt érzéketlenek, kegyetlenek és vadak lettek.

Mondtuk fönnebb, hogy minél szabadabb volt a nök állása, annál tevékenyebb részt vettek ők a nyilvános életben. Az egyiptomi nök vallásos ünnepélyeken megjelenhettek, énekelhettek, tánczolhattak, lakmározhattak, születésnapjaikat megülhették sat. A fenicziaiaknál osztozott a nő férje foglalkozásában, értette az irást és számolást, legalább elemeiben. Az öltözködésre nézve hamar nagy fényüzés terjedt el. Babilonban a nök drága köntösöket hordtak, melyek aranynyal és ezüsttel voltak átszöve, nemeskövekkel ékesitve, s a becses füstszerektől erösen illatoztak. A persák és médusok hasonló fényt üztek. A királynét ruhával bizonyos tartományok látták el ; egyik péld. tartozott neki fátyolát, másik övét kiszolgáltatni. Később némely államokban házassági törvények is hozattak. Az asszíriaiaknál péld. évenként minden férjkoros leányt összeszedtek és eladtak. A pénzt közös kasszába tették, honnan aztán a természettől szüken adományozott és férjet nem nyert leányok kaptak nászajándékot.

Kevés kivétellel ma is igy állnak a dolgok Keleten. Afrika néger törzseinél a férj korlátlan ura a nönek; csak térdelve szabad

34-ik szám. Nyolczadik évi folyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, augusztus 25-én 1861.

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedrétben 1½ iven jelenik meg. **Előfizetési dij** Buda-Pesten **házhoz küldve** vagy **postai uton** külön a **Vasárnapi Ujságra** félévre **3 ft.**, a **Politikai Ujdonságokkal együtt 5 ft. ujpénzben.** — Az előfizetési dij a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utcza 3. szám) bérmentve utasitandó. (Szerkesztőségi szállás : magyar-utcza 1. szám.)

Vázlatok a magyar viselet történetéből.

Magyar hadsereg : I. Gyalogság.

(Vége.)

A mult század végével ismét változott a magyar gyalogság viselete, s ismét egy lépéssel lejebb szállitván azt eredetiségéből, a magyar viselet már csupán csak a lábakra szoritkozott.

Mellékelt képünk második alakja 1790-ből egy *gránátost* ábrázol, czopfos hajporos fejét sajátságos alaku fekete föveg födi; elöl rézlemezen az uralkodó nevének kezdő betüjével s balfelöl feketesárga rózsával. — Nyakát fekete nyakkötő, felső testét tökéletesen kifejlödött hajtókás fehér frakk, egy sor gombbal födi; lábain magyar szük kék nadrág és fekete fénymázos topán. Fegyverzete szuronyos hosszu puska, rövid rezes görbe kard és szuronytok, mely derekáról fehér szijon függ. — Hasonló szijon jobbról tölténytáska, balján pedig keresztben borjubör táskája és köpenye látható.

Az első alak szintén magyar *gyalog katonát* állit elő 1800—1806-ból. Czopfos fejét fekete-sárga dragonyosféle fekete vassisak födi, rézlemezekkel és pikkelyes lekötövel diszitve, elöl hátul ellenzővel ellátva, fehér frakkja hasonló az előbbihez, hajtókával, mely az ezred szineit képviselé. — Itt fordulnak elő először az ugynevezett „medvetalpak“ a kéz hajtókáján, a mi most is a magyar ezredek egyik ismertető jele. Továbbá kékszinü magyar nadrág és fekete topán. A nadrág zsinórozások oldalt és elöl kis vitézkötésekkel fekete-sárga zsinórból.

A magyar viselet történetéből : 6. Gyalog katona 1800—1806-ból. — Granátos 1790-ből.

Fegyvere szuronyos puska, de a kard már hiányzik, csupán szuronya függ bal oldalára fehér szijon, jobbra pedig tölténytartója. — A borjutáska, és köpeny már a vállakra van erösitve, és már a hátán viseli, mint ma is szokás.

A magyar gyalogság ujabb egyenruhái eléggé ismeretesek, miért is azok leirását itt mellözzük. Legfőbb változásokon ment keresztül időnkint a csákó, mely 1806-ban jött használatba, és a frakk, mely hol hosszabb, hol rövidebb lett, mig végre 1849. után az u. n. fegyverkabátok jöttek használatba.

Kivánatos lenne, hogy a mostani kor igényeihez mérve, ismét helyreállittatnának a magyar gyalogság egyenruhájánál a magyar viselet sajátságai, jobb és czélszerübb fegyverzettel.

Vizkelety Béla.

Smaragdok és zafirok.

JÓKAI MÓR-tól.

(Folytatás.)

De a mi becsesebb kincse volt Muley Husszeinnak drága smaragdjainál, az volt két tündöklő zafir, két büvös drágakö, a miket életénél, országánál többre becsült.

Elmondom, hogy jutott tudomásra a zafirok titka.

Ez idö szerint a hitbuzgó Szolimán ült a padisák trónján, ennek egyiptomi helytartója pedig volt „aranyos száju“ Ali.

Hogy miért nevezték e ravasz, kegyetlen katonát aranyos szájunak? azt tán a hárem hölgyei tudnák inkább megmondani, egygyel több példát adván a bölcsek elé megfejtés végett, miért hogy a legkegyetlenebb férfit a nök legjobban szeretik? Még valószinübb, hogy elpusztitott országok népei adták rá e nevet, kiket fegyver he-

lyett szép szóval hóditott meg, s ha azután kincseiket *megevé*, méltán nevezhették *aranyos* szájunak.

Muley Husszein neki is megküldé a rendes adót a szultán számára, s az ajándékot saját jóvoltára. Ali elődeinek soha nem jutott eszükbe, hogy a kis parti király ajándokát viszonozzák, azok rendesen átvették a harácsot a shah küldötteitől, s megcsókolatva kezeiket, hagyták öket ismét hazatérni. Ali jött legelébb azon furfangos ötletre, hogy adófizető alattvalójához tisztelgő küldöttséget küldjön, melynek vezére volt Naómer bég, egy ravasz kurd, a kire az volt bizva, hogy a tisztelkedés mellett nézzen szét abban a kis mesés országban : érdemes volna-e a fáradságra?

A gyanutlan Husszein nagy kitüntetéssel fogadta a helytartó küldötteit, s minden pompáját udvarának elöszedte, hogy elöttük ragyoghasson.

Több heti mulatás után tért vissza Naómer bég Alihoz; kifogyhatlan volt a tündérregékből, ha a kis holdhegyi enclavéról beszélt, annak pálmaligetei, zománczos tetejü palotái, selyembe öltözött népe, a királyi udvar pompája, fénye meghaladták Shehe-rezáde meséit.

De a mi több volt smaragdnál és aranynál, két drágaköve van a királynak, két tündöklő zafir, két ragyogó szem, melynek bübájos fényéről annyit tudott beszélni ura előtt a kurd.

A király nejének szemei voltak azok, Zóráé.

Naómer bég csak a szemeket láthatá belőle, mert az aranyfátyol az arcz többi részét eltakarta; de ez épen elég volt arra, hogy eszét veszitse bele.

Semmiről sem tudott annyit beszélni Ali előtt, mint e bübájos szemekről.

„Képzeld magadnak az eget, mintha a nappali kék égből látnád tündökölni a csillagokat; — képzeld magadnak a tengert, mikor este leszáll bele a nap, s a tenger fenekén alszik, csendesen világitva fel a mélységből. Ha a zafir a gyémánt tündöklésével birna, ha a vizből támadna a tüz; ha a hajnalvirágnak sugárai volnának; — az sem, az sem, még ez sem hasonlitana a bübájos szemekhez.“

Addig beszélt Naómer bég Alinak Zóra szép szemeiről, mig nemcsak magát, hanem urát is szerelmessé tette beléjük.

„És e szemek tükrében meglátni tulajdon arczodat! És e szemek tüzében meglátni tulajdon szerelmedet!“

Nemsokára ismét elküldé Ali Naómer béget a királyhoz nagy pecsétes fetvával, melyben kinevezi öt Egyiptom összes főnemessége, a mamelukok fővezérévé. Ez volt a legegyenesebb ut, Husszeint a szép Zórával együtt kicsalni rejtekéből, s rávenni, hogy Kairóban lakjék.

Muley Husszein szépen megköszönte a fetvát, visszaadta Naómer bégnek, s azt izené tőle Alinak :

„Inkább akarok a királyok legkisebbike lenni itthon, mint a szolgák legnagyobbika másutt.“

Alit nem pihenteté el e válasz.

Ujólag visszaküldé Naómer béget a shahhoz, azt igérve neki, hogy ha átjön Kairóba, s otthagyja hegyeit, adójának felét elengedi; kisérve az igéretet azon fenyegetéssel : ha pedig nem jön, akkor megkétszerezi.

Muley Husszein megküldé a kétszeres adót.

Naómer bég pedig valahányszor visszatért töle, mindig szerelmesebb lett az élő zafirokba s lángoló szavaival oltotta át a szerelem mérgét Ali szivébe is.

Ali átlátta, hogy itt „aranyos szája“ nem győz, elő kell vennie „véres kezét“, ürügyet kellett találni, a miért a szultán hadai megszállhassák a Holdhegységet.

Legelébb is azzal vádolta a Holdhegyek lakóit a szultán előtt, hogy királyostul együtt Shiiták, a Szunna tagadói; a Shi és Szunna hitszakadás miatt akkor folyt a legkeserübb harcz két mohamedán faj, az ozman és persa között.

Sztambulból a softák és imámok egyeteme erre vizsgálatot rendelt Muley Husszein ellen. Egész karaván ja indult el a hittudósoknak a Holdhegyek közé, s a nagy Bárámon keresztül éjjel-nappal vallatták dogmatikus furfanggal a kis nép bölcseit, a nélkül, hogy valamit ki tudtak volna belőlük venni, a mi eretnekségre bizonyit.

Muley Husszein türte a boszantást és vendégszeretettel látta ellenségeit.

Ekkor azzal vádolá öt az imámok előtt Ali, hogy *büvész*. A mágusokat divat volt akkor üldözni, [illegible], a szultán nagy hadakat volt kész járni az ezermesterek miatt.

Az volt különösen Husszein ellen felhozva, hogy egy márványból és elefántcsontból készült bálványképet tart házában, melynek zafirból vannak a szemei, s mely az ö varázsmondataira megelevenül, s akkor ugy viseli magát irányában, mint nö.

Ujra elrendelék ellene a vizsgálatot. Ferman jött, melyben meg volt parancsolva, hogy a bünös bálványképet mutassa elő az ulemák küldöttségének.

(Folytatjuk.)

Egy magyar kertész levelei Kis-Ázsiából. *)

Kis-Ázsia, január 8-án 1860.

Tizenegy éve már, a midőn e közleményeket számodra irtam, de a körülmények miatt ezeket hozzád nem juttathatám. Trtalma, ugy hiszem, azóta nem vesztett érdekéből, örömömre és lelki elégültségemre lesz tehát tudnom, ha e sorok olvasása csak némi élvezetet is nyujt. — —

Odesszából és Stambulból irt leveleimet reménylem vetted. Stambulból Szamszun nevü jelentéktelen városkába mentem, melynek vára jelenleg erődül nem használható. Török, görög és örmény lakosai kereskedésből élnek, és leginkább az e vidéken termesztett jó dohányt Stambulba szállitják. A gőzhajók rendes járása szerfölött élénkíti a közlekedést is Kis-Ázsia belsejéből, jelesen Jüzgat-, Szivasz-, Tokat-, Amasia-, Nikiszár-ból és környékükből az ezelőtt sem kis számmal Stambulba utazottak többnyire ide jönek, miáltal a pénz nagyobb forgásnak indulván, Szamszun gyarapodásának jövője is előmozdittatik. Europaiak kevesen vannak, de az angol, osztrák és orosz államok consulokat még is tartanak. — A tenger szine fölött mintegy 2500 lábnyi magasságra emelkedő hegyeket bükk, tölgy és gesztenyefák lepik, ezek árnyékában pedig igen bőven nő az *Acalia panticum*, mi gyakran egész dombokat bori, ugy hogy az ember azt gondolná, mintha a hegy óriási sárga szőnyeggel volna boritva; a borostyán *Laurus nobilis*, a borostyán szilva *Prunus lauroce-asus*, a szúróslevelü cser *Quercus ilex*, valamint a platanusok is a lapályos völgyekben túlbőven tenyésznek.

A város környéke dombjait szőlőültetések és a lakosság élelmi szerzésének leghathatósabb ágául szolgáló olajfák födik. Olajfák csak a tenger partjain nőnek, de a tartomány beljében nem találtatnak. Szamszuntól északkelet felé egy órányi távolságra nagy lapály kezdődvén, lelopózik egészen a tengerre Trapezuntig, melyet a hegyekből eredő folyók képeztek, hozván magukkal onnan lemosott és itt lerakott földet. E fákkal benőtt lapály, meddig rajta előre hatoltam, számos apró tavat tartalmaz, melyek körül kócsag, karakatona, fekete gólya, gémek, fáczányok és más vizi madarak seregei tanyáznak, tizedelvén az egyrészben Europába vándorlásra kényszeritett pióczát, melylyel a kereskedés Szamszun és Csersamba környékén igen jelentékeny. A magasabb hegyeken sok őzet, farkast, rókát, nyúlat és vaddisznót találhatni, mely utóbbi azonban leginkább az emlitett lapályon tanyázik. Rovarokból több uj fajt fedeztem föl; a *Carabus*, és a többnyire Magyarországban is honos bogárfajok és lepkék élénkítik még e tájat. — A hajdanta Amisusnak nevezett Szamszunt, egyebeket elhallgatva birták a görögök és rómaiak is, mig végre a nyugati császárság enyészetnek indulván, Bajazid mahomedán fejedelem uralmába esett, ezután pedig a magyar hadnak Nikápolynál szétveretése által is győzelmeiről hires Bajazid tildirim (villám) ozman szultán birtokába jutott, hogy mig az ozmánok uralkodnak, más kézre ne kerüljön, de romlásnak induljon, mint mindenütt minden, hová csak a török lábát teszi. — Szamszun hajdani fényes voltáról a közel hegyeken találtató nagy paloták romalapjai, a tengerbe nyúló révfalak és csendes időben a tengerből felmeredező márványoszlopok elég tanuságot tesznek.

De miért jöttem én e classicus helyre! visszavarázsolni talán mindazt, mi hajdani jólétét, fényét és viszontagságait tükrözze? Nem. — Ölni és gyilkolni jöttem még azt a kis életet is, melynek a természetben bántatlanul kellene élvezni azon rövid napokat, melyekkel a természet urától megajándékoztattak; pusztitani jöttem a nagyrészben ártalmatlan pillangókat a tudomány gyarapodása kedveért, — hogy kitünjék, miszerint eme vagy ama bogár itt tiz pontos, amott meg csak kilencz pettyes. — A régi események ez óriási temetőjében több eféle gondolattal gyötrődöm, de föl is tettem magamban, hogy amint feladatomat végzem, a természetrajzi tárgyak gyüjtésével fölhagyok, bizván azt azokra, kik kevésbbé érző szivvel vannak áldva vagy megverve. De mivel már benne vagyok és lekötelezve oly ügynek szen-

*) Ez érdekes czikkeket a következő levél kiséretében vettük : „Tisztelt szerkesztő ur! Ezen utazási vázlatokat Kertész László Csongrádon székelő ügyvéd barátom számára még 1848-ik évben irtam, de közbejött körülmények miatt neki el nem küldhettem. — Jó ideje már, mióta a Feketetenger kisázsiai partjain kereskedési foglalkozást üzök, és midőn ügyeim elintézése végett Stambulba utaztam volna, kevéssel ezelőtt ugyanott Szilágyi Dániel barátom a Vasárnapi Ujság néhány számával igen kellemesen lepett meg. Innen tudom, hogy Ön mindent, mi nemzeti ismereteinket gyarapitja, szivesen felkarol, s ez bátoritott utazási jegyzeteimnek Ön elébe terjesztésére. Kérem, sziveskedjék azokat, ha érdemeseknek itélné, becses lapjaiba fölvenni; mely esetre hasonló tartalmú több levéllel is szolgálhatok. — Irói képzettséggel nem birván, a dolgokat, amint látám, egyszerüen adom elő, — és nevem az 1847. évben Pesten megjelent „*Nogell István utazása Keleten*“ czimü kis munkám után a magyar olvasó-közönség előtt nem is mint iróé, de mint természetrajzi tárgyak gyüjtőjeé ismeretes. — Mivel pedig hozzám hir vagy levél ritkán juthat, ennélfogva ha t. szerkesztő urnak valami kivánsága volna : sziveskedjék erről Konstantinápolyban lakó Szilágyi Dániel barátomat értesiteni s én azt a legnagyobb készséggel s örömmel fogom teljesiteni. — Kis-Ázsiában január 8-kán 1860. — Tisztelettel maradok Nogell István m. k. kertész.

Vizkelety Béla, vizkeleti, festő; szül. 1825 nov. 25-én Ujaradon, megh. 1864 júl. 22-én Pesten. V. Imre (l. o.) öccse. A gimnaziumot Pesten és Aradon, a bölcsészeti és jogtudományi tanfolyamokat Temesvárt végezte. Atyjar halála után főleg rajztanitással tartotta fenn magát. Tizenhatéves korában Gorove István követté választása cz. rajzával tünt fel Temesváron s már ekkor ébrederett érdeklődése a magyar történet romantikus és festői epizódjai iránt. Ezt az érdeklődést Tósika regényei ébresztették fel benne, melyeknek egyes jeleneteit meg is rajzolta. Komolyabb rajzstudiumokba Temesvárt kezdett s itt próbálkozott először az olajfestéssel. Első olajfestményei közé tartozik Wesselényi Miklós arczképe, melyet a Temesvári Olvasókörnek ajándékozott. Jó hatással volt rá Imre bátyja társaságában 1844-ben Herkulesfürdőre és a dunamelléki végvárakba tett utazása. 1848-ban, már jogvégzetten, a magyar hadseregben nemzetőr, utóbb hadnagy lett, s a világosi fegyverletételig részt vett a szabadságharczban. 1849 augusztusában Vizesdián Imre bátyjánál vonta meg magát s itt kezdte meg a magyar várak leirását, sközben, bátyja utmutatása alapján, szorgalmasan festegetett. Néhány hónap múlva Aradra ment, ahol számos arczkép megrendelést kapott. Mikor bátyját Lugosra helyezték át, ő is oda költözött s itt nyert először megbizást történeti képek festésére. Két képes festett IV. Béla király életéből; az egyik Béla megmentését ábrázolja Forgách által, a másik a király visszaérkezését a tatárok által elpusztitott országba. 1855 deczemberében festészeti tanulmányai befejezése czéljából Bécsbe indult, de Pesten rekedt.

Vízkelety Béla

Több megrendelést kapott történeti és oltárképekre s tanitványokat ~~is~~ vállalt. A Lichtenstein herczegi családnak is ő volt a rajzoktatója. Anyagilag megerősödvén Bécsbe ment, ahol szorgalmasan tanúlt a képzőművészeti akadémián. 1856 nyarán hazajött s hosszasabban időzött Buziáson Ormós Zsigmondnál, kinek arczképét ekkor megfestette. Ebben az évben, a szept.-okt. kiállitáson egy női és egy férfi tanulmányfővel vett először részt a Pesti Műegylet kiállitásain. Ugyanitt az okt.-nov. kiállitáson A felolvasás cz. kisebb méretü olajfestménye volt kiállitva. Még 1856 őszén visszatért Bécsbe s az év végén onnan küldte Pestre A kenyérmezői csata (Kinizsi kenyérmezei diadala) cz. olajfestményét, mely a Műegylet 1857 jan.-febr. kiállitásán volt látható! V. Bécsben idejének jelentékeny részét a magyar történeti festészettel kapcsolatos, főleg kosztümtani tanulmányokkal töltötte, s ~~[illegible]~~ a magyar viselet történetére vonatkozólag számos rajzot, vázlatot és jegyzetet készitett. E tanulmányainak eredményeképen rajzolta meg Dalidó és palotás magyar táncz az erdélyi fejedelmek udvarában cz. képét, mely lithographálva 1858-ban a Napkelet cz. heti lap az évi első számának mümellékleteként jelent meg s amely Pesten a szenzácziós erejével hatott. Vachott Imre, a Napkelet szerkesztő-tulajdonosa ~~[illegible]~~ lelkesedéssel karolta fel a fiatal művészt és sokat foglalkoztatta. Az ő ~~[illegible]~~ részére készitette a Hunyadi-ház diadalünnepe, ~~[illegible]~~ Mátyás az igazságos (1858), Báthory István lengyel király fogadtatása Krakó előtt, ~~[illegible]~~ Eger váranak hősi megvédése (1860), A hét magyar vezér megjelenése a pusztaszeri nemzetgyülésre (1862), A magyar korona népeinek testvéries egyesülése élet és halálban stb cz. képeit, melyeket részben Kaiser Ede (l. o.) és részben Kollarz (l. o.)

Vizkelety Béla

rajzoltak köre. Hasonló megrendeléseket kapott a Családi Kör cz. hetilaptól is, mely† Bornemisza Anna egy órai uralma (1863) és Izabella királyné anyai áldozata (1864) cz. műveit ~~[illegible]~~ Marastoni A. (l. o.) körajzában (adta ki) 1858-ban V. Münchenbe s onnan Olaszországba készült, de 1859-vágén ~~[illegible]~~ már Pesten volt s számos magyar viseletképet rajzolt a Vasárnapi Ujság (1860-61) és Az Ország Tükre (1862) cz. hetilapok részére. A magyar viseletről és a magyar fegyverekről tanulmányokat is irt, melyek a Vasárnapi Ujságban ~~[illegible]~~ és a Napkeletben ~~[illegible]~~ láttak napvilágot. Közben a Pesti Műegylet kiállításai is részt vett

s 1859-ben Madonna és Kemény Simon önfeláldozása cz. ~~[illegible]~~ festményeit állította ki.

1863-ban a budapesti Nemzeti Szinház részére próbafestmények elkészitésével bizták meg, melyeknek sikerétől tették függővé szinházi festőként való alkalmazását. Erre

---

† V. László esküttétele (1861) cz. ~~[illegible]~~ képét Canzi Ágost (l. o.),

Oronban már nem kerülhetett sor; sorvasztó betegség lepte meg, mely a következő év nyarán kioltotta életét. A magyar viselet történetére vonatkozó rajzait és jegyzeteit tizenöt csomagban az O.M. Képzőművészeti Társulatra hagyományozta, melynek megalapításától kezdve tagja volt. Könyvtárát halála után a társulat vette meg V. özvegyétől.

Művei közül Önarcképe, Attila cr. olajfestménye és egy ifjú fejéről képe 1859-ből a Délmagyarországi Tört. és Régészeti Múzeumban Temesvárott, Ormós Zsigmond olajf. arcképe pedig az Ormós-család tulajdonában van. Nehány vázlata, egy ifjú korabeli képe vízfestménye és rajza Dorozsmay Lajosné tulajdonában Pécsett volt.

Vízkelety Béla

Az Ország Tükre. 1862. 134, 169, 181, 201, 211, 225, 235, 247, 373.l.– 1864. 262 (Nekrolog.), 298, 313.l. Életrajz és arckép Marastoni Józseftől.) –

Batizfalvi István: Magyar vezérek és királyok arcképcsarnoka. Pest, 1863. (A képeket rajzolta V. B.) –

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 76–80.l. (Önarcképeinek reprodukciójával.) –

Bocskai Papp Lajos: Dalidó Apafi fejedelem udvarában. Napkelet. 1858. 84–86.l. –

Borovszky Samu dr.: Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár. Bpest, é.n. 247.l. (Arcok.) –

Családi Kör. 1864. 837.l. –

Delejtű. 1858. 85.l.

Divatcsarnok. 1858. 236, 427.l.

Ernst Lajos: A magyar történeti festészet. Bpest, 1910. 40, 94, 95.l. –

Vizkelety Béla

Évkönyve, A Magyar Képzőművészeti Társulat—. 1861 és 1862. Pest, 1863. 79, 92. l. — 1864. Pest, 1865. 117–120. l. (Életrajz Vizkelety Imrétől.) —

Hazánk s a Külföld. 1865. I. 73, 100. l. — 1867. 305. l. — 1868. 201, 206. l. —

Jókai Mór: Némi magyarázatul a „Dalidó és palotás magyar tánc az erdélyi fejedelmek udvarában" cz. képhez. Napkelet. 1858. 45–46. l. —

Kalauz a Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Múzeum-társulat képtárában. Temesvár, 1907. 4, 7/l. —

Kertbeny: Ungarns Männer der Zeit. Prága, 1862. 132. l. (Tévesen V. Sándornak írva.) —

Vízkeleti Béla, festő, szül.
megh. 1864 július 22-én Pesten.

Vizkelety Béla

Lisznyai Kálmán: Dalidó és palotás magyar táncz az erdélyi fejedelmek udvarában. (Vers.) Napkelet. 1858. 4. sz. —

Márki Sándor dr.: Mátyás király emlékkönyv. Bpest, 1902. 277. l. —

Nagy Miklós: Magyarország képekben. Honismertető album. Pest, 1870. I. 247–258, 298–306. l. (Képekkel). —

Napkelet. 1858. 16 (Dalidó és palotás magyar táncz az erdélyi fejedelmek udvarában.), 224, 383, 560 (Arczképpel), 623. l., az 1. és 6–8. számokban műmellékletek.

Ormós Zsigmond műgyűjteményének catalogusa. Temesvár, 1874. 48. l. — U. a.: Visszaemlékezések. III. Gyűjteményeim. Temesvár, 1888. 112. l. —

Szana Tamás: Száz és a magyar művészet történetéből. Bpest, 1901. 101. l. —

Szendrei János dr.: Magyar női viselet és a millennium. Vas. Ujs. 1894. 137. l. —

Történelmi és Régészeti Értesítő. Temesvár, 1889. 83. l. —

J, kiadta Vachott J., nyomt. Rohn, Pesten.)

Viskelety Béla

Vasárnapi Ujság. 1857. 534. l. — 1858. 357, 610. l. — 1859. 260. l. — 1860. 21, 173, 190, 257, 273, 297, 313, 337, 360. l. (továbbá 13. és 24. szám. — 1861. 8. sz., 100, 112, 124. l. stb. — 1863. 151, 357. l.

Váradi Ferenc: Baranya multja és jelenje. II. k. Pécs, 1897. 383. l. —

Wurzbach: Biogr. Lex. Wien, 1885. 51. k. 99–100. l.

Vízkeleti Béla: Magyar dalidó 1860-ban.

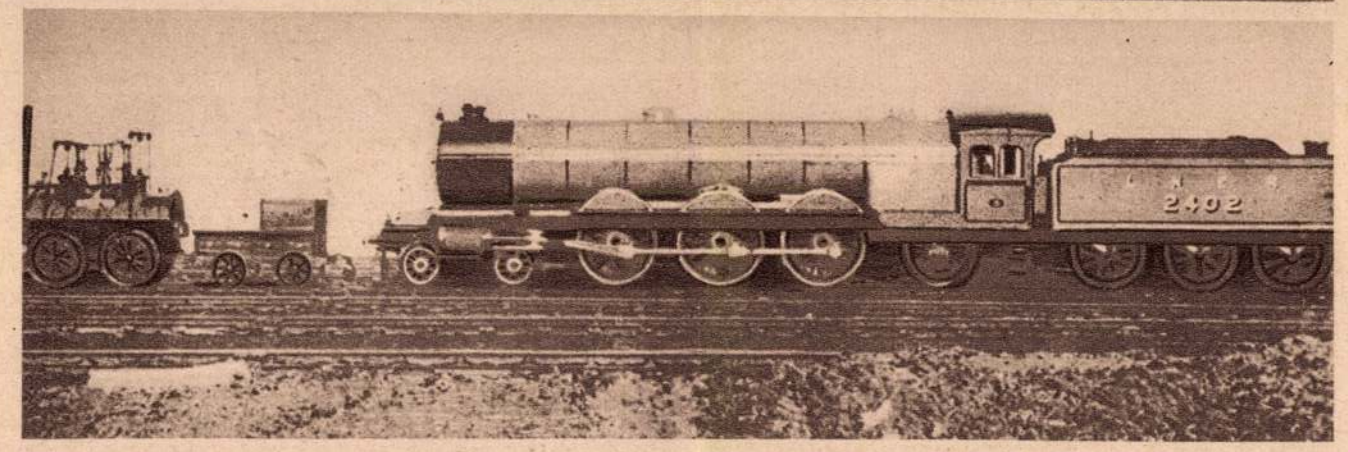

Száz évvel ezelőtt, 1825-ben Stevenson átalakította az utazást, amikor a Stockton—Darlingtoni vonalat megnyitotta. Képünk az első és a legujabb tipusu lokomotivot ábrázolja.

A TECHNIKA FEJLŐDÉSE

A modern technika hétmérföldes lépésekkel rójja utját: egyes ágaiban többet haladtak az utolsó huszharminc esztendő alatt, mint annakelőtte évszázadokon át. A máltai lovagrend középkori gályájától a *Norddeutscher Lloyd* hatalmas turbinás gőzöséig, a primitiv fahidtól a Forth-öböl nagyszerü vasuti hidjáig, *Stephenson* első lokomotivjától a legujabb tulhevitett gőzzel járó mozdonyig, vagy pedig *Daimler* első motoros kocsijától a legmodernebb *Mercedes* autóig épugy megfigyelhető ez a merész ivben emelkedő fejlődési folyamat, mint az emberi leleményesség számtalan más munkaterén. Hogy a technika vivmányainál jobban szembeszökik, mint például a kémiáénál, az egyszerüen onnan van, mert többet látjuk a mérnök keze nyomát mindennapi életünkben, mint a laboratóriumának négy fala között dolgozó vegyészét.

Alábbiakban egy-egy jellegzetes képviselőjét mutatjuk be az egykori és a mai technikai kulturának. A gálya, noha evezők százai hajtották előre, a Földközi tenger medencéjét alig merte elhagyni, az óceán veszélyeivel amugy sem tudott volna megküzdeni. Hiszen még *Columbus* karavellája is, amellyel Amerikát felfedezte, igen szerény méretü, 30—40 méter hosszu hajócska volt. Mennyivel különb ez a hatalmas gőzös — történetesen *Columbus*-nak hivják — amelyet képünk tulsó oldalán látunk! Urtartalom és sebesség dolgában ma ez a német hajópark első hajója nem is a régi, lassu dugattyus gépek, hanem szaporán járó, kevés szenet fogyasztó turbinák hajtják előre 44—46 kilométer sebességgel.

A tegnapi fahidnak és a mai vashidnak is van azért közös eleme: mindkettő egyazon elven épült: a két partról konzolos alátámasztással képezik ki, a középen pedig egy-egy csuklós ivrész fogja össze a két oldalkart. A Forth-öböl hidjánál, persze, óriási méretekben valósitották mindezt meg, a két főnyilás 521 521 méter hosszu, a hidpálya pedig, tekintettel a tengeri hajókra, 40 méter magasan fogja át az öblöt.

Nem nézhetjük megindulás nélkül *Stephenson* első lokomotivját sem. Pedig ez a kis gép, a maga igénytelen külseje dacára, már mai szemmel nézve is, jelentékeny teljesitménnyel dolgozott; fürgébb

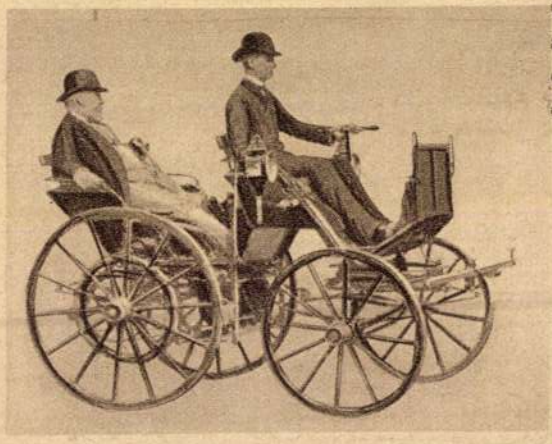

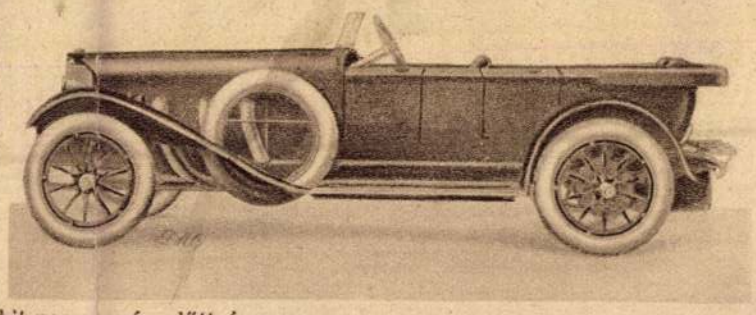

Az automobil negyven év előtt és ma.

beszélt vele, mert ő az egyetlen ember a ki az országban, a ki ért a művészethez.

— Ki az?

— Az öreg . . . Itt lakik a szomszédban . . . Jöjjön mindjárt; meg fogja hallani az igazságot. Goromba lesz, de ne törődjék ezzel . . .

(Folyt. köv.

A kis Demeter Rózsikáról.

Uram, a telet Te formáltad,
A zivatarnak Te adsz szárnyat . . .
— S gondod kinek kiterjed mindenekre:
Tudod-e, hogy meghalt az este,
A kis Demeter Rózsika?

Még bizonyosan emlékszel rá,
Maga az élet lehellet rá!
Szép szeme mosolygott unos-unatlan;
. . . Ott ült mindig az első padban,
A kis Demeter Rózsika.

S óh, hogy tudott kérlelni Téged,
Az ártatlan, ki sohse vétett!
Anyja, az esztendős nagy beteg ágyon,
Biztatta, hogy Téged csak áldjon,
Mert Te az árvák atyja vagy!

— Hozzánk a város nagy-közel van,
S ma mégis, úgy lelték meg, holtan
Anyjának orvosságért tipegett be,
S jövet a vihar útba lepte,
A kis Demeter Rózsikát!

Keze még össze volt kulcsolva,
Ahogy az orvosságot fogta.
S ott is, tudom, a végső pillanatba',
A „Mi atyánk"-ját morzsolgatta,
A kis Demeter Rózsika!

És . . . most nekem kell majd felette
Hirdetnem, Uram, hogy bölcs vagy Te!
Hogy jó vagy, és irgalmas véghetetlen,
Hogy végig ott volt kegyelmedben,
A kis Demeter Rózsika!

Én Istenem, óh feddj meg engem,
Hadd tudjak hinni rendületlen!
— Nehogy majd én is, pogány zokogással,
Odaboruljak vétkes gyászszal,
A kis Demeter Rózsira!!

Szabolcska Mihály.

Mandi.

A góthai almanach!

Nincs az az imádságos könyv, a melyből annyi vigaszt meríthetne a megalázott büszkeség, a fényes napokat látott szegénység, mint az emberi hiábavalóságoknak ebből a rangosztályokba sorozó enciklopédiájából. A kit még az istene is elhagyott, a kinek ezer oka van megbánni, hogy élt, a hiúságok zsibvásárának ebből a kiabáló betükkel nyomtatott leltárából olvashatja ki azt a nagy megenyhülést, hogy *született.*

Kopott kötésü, a sok forgatástól gyűrött levelü volt a könyv, a melyet türelmetlen hévvel lapozgatott a *sápadt asszony,* a hogy a környékbeli szatócsok, bérkocsisok, és puttonyosok nevezték. Ott ült a Ferencváros egyik földbebuvó házának ablakánál és forgatta-forgatta a nehéz szagú leveleket, egy-egy menekülő könyvskorpiót verve föl avas rejtekéből, mikor egyszerre csak fölkiáltott:

— Igen Emma, a darenheimiek ágából való a menyasszony, a hercegi ágból, tehát rokonunk.

Fáradt pillantásával ránézett az ablak másik oldalán ülő leányra és a mint ránézett, rövid egy másodpercre kigyult a tekintete. Fonnyadt kezét rányugtatta a felütött könyv lapjára, úgy nézte hosszasan a leányát, miközben a kéz finoman rajzolt kékes erezetén mintha gyorsabb lüktetéssel buzgott volna az a kevés vér, a mely erős szabásu, szintelen arcához már alig talált utat.

— Mit bánom én anyám a darenheimieket! Bennünket úgy sem hívnak meg a lakodalmukra, mert mi csak szimpla Kovácsok vagyunk.

Unott, nyujtott hangon beszélt a leány, mint a ki már régen túl van az ilyen bolondságokon. Összecsucsorította a száját, (vérszinü, tömött ajkai valami biborpiros virág kelyhét utánozták ilyenkor) úgy fütyörészett a varróasztala fölött lógó kalitka felé és mondta a benne gubbasztó kanári madárnak:

— Mandi, Mandi!

— Ugyan hadd azt a félvérü pipes állatot és figyelj reám, — korholta boszusan az anya.

— De mikor szeretem a félvérüeket, anyám! Magam is az vagyok, magam is csak igy gubbasztok.

— Nincs igazad Emma. Nem szabad felejtened, hogy anyai részről Izlányi leány vagy, a kinek Váralljai grófnő volt az öreganyja. Ennek az anyja volt Gunhilde von Darenheim, a hercegi ágból.

— A kik az uralkodó Altenstein ház törvénytelen ágából származtak, felelt nevetve a leány. No, ezeknél az én apám különb ember volt, annak legalább törvényes apja volt az a harangozó, az öregapám.

— Ugyan ne izetlenkedjél Emma; tudod, hogy bántasz vele. Apád a nemes Kovácsokból való volt aztán a maga erejéből emelkedett. Tiz évig sem szolgált és már titkár volt a pénzügyigazgatóságnál . . .

— És meghalt, mielőtt betöltötte volna a tiz esztendőt; igy hát nyugdíj nélkül nyomorgunk itt a fővárosban és nekem keztyüket kell varrnom. Ugyan anyám, hagyjuk ezt az előkelő tónust; én azt hiszem, az apám a paraszti Kovácsokból való, hiszen maga mesélte, hogyan huzatta deresre a vén harangozót a nemes ember plébánosa a régi jó időkben!

Csodálatos hévvel ugrott fel a sápadt asszony a székéről. Megragadta a leánya kezét és ugy mondta nagy hirtelenséggel:

— Nem igaz, nem igaz; öregapád is nemes ember

Ujdők 1897. III 7.17.

volt; nagyon szegény, de nemes ember. Armális nemessége még Zsigmond korából való, csakhogy nem tudta kimutatni, mikor az az eset történt meg vele. Apád bemutatta a nemes levelét, a mikor megkéretett. Szerettem, mert szép ember volt és jó ember volt — de még az ő kedvéért sem deklasszáltam volna magamat soha. Izlányi leány vagyok, még Kun Lászlótól kaptuk a nemességünket és az izlányi dominiumot.

— Hej anyám, azaz izlányi dominium! Ha az megvolna, nem törném rajta a fejemet, férjhez menjek-e a gazdámhoz.

— A gazdádhoz, Emma? A kesztyűshöz? Az megfizeti a tisztességes munkádat, de azért nem gazdád. Honnan is veszed ezeket a közönséges kifejezéseket?

— Hát nem közönséges-e itt körülöttünk minden? Ez a cic függöny, ez a fakó almárjom, ezek a sánta székek, a törött karu pagodlik és ez a pipes, szundikáló madár? Ugyan anyám, felejtsük el azt a dicső multat és béküljünk ki ezzel a pénzeszsák világgal. Igazán ha látnád, milyen golyóbis szemeket mereszt rám az a boldogtalan keztyűs! Azt hiszem, egészen belém . . .

De az anyja már nem hallgatta. Fölényes mosolygás ült az ajkára, szemét jóságos szeretettel hordozta végig leányának egészséges, a beszéd hevétől kicsattanó arcán karcsu termetén, kövér kis kezein, formás kis lábán és mint a ki nem hiheti, a mit hall, nyugodtan mondta:

— Már megint tréfálsz, Emma! Hiszen egészen más dolgokat beszéltél a minap Béla grófról . . .

— Ah, arról a kehes öreg úrról, a ki az operából kisért bennünket? No annál a Grosser Géza igazán különb legény, ha mindjárt keztyűket is fabrikál.

— A gróf atyámnak a gyámfia volt. Atyám elverte a saját vagyonát, de gyámoltjáét hűségesen megőrizte. Könnyelmű volt az utolsó Izlányi, de nemes ember, becsületes ember volt, a mint nem is lehetett máskép. Mácsay Géza gróf csak a hála kötelességét rótta le, a mikor megismert bennünket és megújította velünk a régi barátságot. Te szép és okos leány vagy — és előkelő vagy, nagyon előkelő. Előkelőbb a Mácsayaknál, a kik holmi labancságuknak köszönhetik a grófságukat; gróf Mácsay Géza nem csinálna mésallianceot, ha gyermekei ősei közé az Izlányiakat és a Darenheimeket számíthatná.

— Meg az öreg harangozót anyám, hozományul pedig a sok aprólékos adósságot, meg a pipes kanári madarat. Ugyan anyám, nem élünk már a középkorban, jó lesz nekünk a keztyűs is, ha ugyan igazán elment az esze és holmi szegény ördöggel nyomorítaná meg magát. Aztán azt a grófi majmot úgy sem szerethetném.

De a sápadt asszony már újra nem figyelt a beszédre. Büszke szeretettel nézett leányára, a mint összecsucsorított ajkakkal, azokkal a piros ajkakkal, a bús madár felé fütyörészett és mondta hangos nevetéssel:

— Mandi, Mandi! Igazán, olyan pipes, akár az a vén Mácsay.

Anyja gyönyörködve nézte. Majd ujra lapozgatni kezdett az almanachban és a mint egyik-másik fényesnél-fényesebb névre bukkanva konstatálta magában a rokonságot, félig lehunyta szemeit és alig hallható hangon susogta, mintha imádkoznék:

Magyar da

— Majd meglátod, majd meglátod.

Ő már látta most is; látta a család helyreállított fényét, a pompás kastélyt, a ragyogó termeket, a csillogó ebédlőt és magát ott az asztalfőn, a mint kifogástalan hátrarugással tolja el maga mellől a széket és nyújtja karját a vejének, az Izlányi-Darenheimok vérére szomjas háladatos grófnak.

II.

Gróf Mácsay Géza pedig csakugyan szomjazta az Izlányi-Darenheimok vérét.

Nagyon meglepte, mikor hatalmas gukkerával szertelövöldözve páholyából, megismerte az asszonyt. Tudta, hogy szegény, tudta, hogy özvegy, de ilyen elhagyottnak mégsem hitte.

Az asszony elfakult ruhája szinte kirítt a zártszék közönségének díszes toálettjéből; szinte furcsa volt, azt a szegény, fakó ruhát ott látni azon a neki bizonyosan nagyon drága ülőhelyen.

Valami — a jó isten tudja a vezetéknevét — Pista báró meglökte a könyökével.

idó 1860-ban.

— Ugyan Béla, mit nézel azon az öreg asszonyon? Inkább azt a lányt nézd mellette.

— Kérlek ne bolondozzál és ne kompromittálj — és ne hányj feléjük cvikipuszikat. Előkelő emberek, közibünk valók. Az a leány a leánya.

— No-no; hát partie?

— A mint vesszük; Feleségnek olcsó, mert az első szóra megkaphatod, szeretőnek meg drága, a kire százezer szót is hiába vesztegetek, ha a bolondságaiddal felriasztod az anyját. Özvegy Kovácsné . . .

— Csak?

— De Izlányi leány.

— Sapriszti!

— Az apja gyámom volt; a saját vagyonát elverte, de az enyémet megőrizte. Tudod, afféle regényes gentleman volt a régi slágból, olyan özönvízelőtti. Ma a gyámfiakét verik el és a magukét tartják meg. A leánya, gondolom Klotildnak hítták, szintén ilyen ság volt. Büszke és vérbeli, erősen vérbeli, szenvedélyes. Vagy tizennyolc esztendős suhanc lehettem — ő már megvolt talán harminc és belébolondultam. Szavamra, el is vettem volna, hiszen tudod, mikor az ember olyan gelbsnábli. De a leány észre se vette sóhajtásaimat és valami Kovács nevü finánchoz ment férjhez.

— Az a büszke gentlewoman?

— Hát tudod, minden Kovács lehet »von« Kovács; ki keresi már az ilyeneket? A fiú nagyon szép gyerek volt: erős, magas, nagy csillogó szemű, magas homlokú, aztán a szája körül volt valami, a mi az asszonyoknak nagyon tetszhetik — tudod, azoknak az édes, hosszú csókoknak az ígérete . . .

— Ahán, látom, látom! a leány örökölte az apjának az ajkait.

— Elég hozzá, belébolondult a büszke lány és minden ősöstül-üköstül belédobta magát a nyomorúságba. Kovács uram vagy tíz esztendő mulva meghalt — a többit meg, engedelemmel, megtudom tőlük, mert utánuk megyek.

Az előadásnak épen vége volt, a közönség tódult kifelé. Béla gróf a ruhatárban találta a hölgyeket és rövid pár ah-ah után sietett rájuk segíteni a felöltőket.

— Nagyságos asszonyom állandóan a fővárosban lakik? kérdezte, a mint hozzájuk csatlakozott.

A sápadt asszonynak könytódult a szemébe, mikor felelnie kellett. Ez volt az első előkelő ismeretség, a mely a nagy szegénység óta rájuk ismert.

— Itt lakom a leányommal, felelte.

— És a régi barátnak szabad lesz-e önöket meglátogatni?

— Ha a régi barát nem felejti, hogy a Ferenc-város alházában Izlányi Klotild lakik . . .

— A régi barát boldog lesz, ha Izlányi Klotild fogadja. Neki az az alház fényes palota lesz és a fényes palotának Emma, a gyönyörü Emma lesz a tündérkirálynéja.

És nagy áradozással szorította meg a leány apró kövér, kis kezét.

Éppen egy fényes kávéház előtt mentek; valami csúnya, triviális nótát harsogtatott holmi hölgyzenekar. A villamos lampák erősen megvilágították a leány arcát és a gróf hüledezve látta, milyen hideg, tudó mosolygás rebbent végig azon az arcon.

Még mindig szorongatta a kövér kis kezet és a

kövér kis kéz enyhe, meleg szorítással nyugodott az övében.

— Ugyan ne trubadoroskodjék, susogta hirtelen a leány. Mentsen meg a nyomorúságtól, de ne ölje meg vele az anyámat. — Nem akarja, hogy deklasszáljam, magamat . . . s én már úntig vagyok keztyücsinálással Csak az anyámat kimélem: hitesse hát el vele, hogy a feleségének akar.

És hozzá tette, mintegy mentegetőzésképp:

— Olyan nyomorúságos ez az élet — és olyan fényes ragyogó a világ.

III.

Gróf Mácsay Géza azóta mindennapos lett a háznál de a Grosser keztyűs neve még mindennaposabb.

— Emma, ne halljam többé annak a roturiernek a nevét. Igazán, nem vehetem komolyan, hogy ilyen közönséges hajlamod lehessen.

— Nem a hajlam anyám: a szerelem. Grosser a legszebb férfi. Erős, magas, szélesvállú; aztán olyan gazdag és mi olyan szegények vagyunk.

— De hát Emma, mond, vak vagy hát igazán? Hát nem látod azt az őszinte, igaz vonzalmat, a melyet házunk régi barátja, a gróf . . .

— Ah anyám, ce vieux salapiat, a hogy a francia regényedben olvastam. Nos anyám, azt akarod, hogy büszke legyek fajomra, büszke származásomra. Jó, tehát tudd meg, hogy ha ennek a büszke vérnek fel kell lázadnia a Grosser név hallatára, hát még jobban fellázad bennem minden cseppje ennek az ősi vérnek arra a gondolatra is, hogy szerelem nélkül adjam el magamat.

Éppen a gróf nyitott be az utolsó szókra; Emma büszke főhajtással rögtön ki is sietett. Kacagott és halkan hajtogatta egyre:

— A Grosser, az a bamba Grosser! Ha tudná, mire használom!

Mácsay gróf megilletődött arccal tekintett a menekülő leány után és elkeseredve szólt:

— Soha sem fog megszeretni, soha sem fog beleegyezni.

— Nos, akkor tanuljunk lemondani gróf; kényszeríteni nem birom és nem akarom.

Olyan szomorú volt és olyan büszke, a mint mondta.

— De talán mégis van mód, hogy megszokja, hogy kibéküljön a gondolattal, hogy az enyémnek kell lennie bár nem is szeret. Ha kiragadnók ebből a környezetből, ha belévinnők abba a világba, a mely megilleti. Ha megismerné a fényt, a ragyogást, ha megszokná — hiszen asszony — és a fényért, a ragyogásért cserébe adná a kezét . . . oh tudom, érzem, hogy később a szívét is.

— Hogyan szerezzem meg én azt a fényt, azt a ragyogást. Jól tudja, hogy házam nagysága régóta letünt . . .

— A melyet én régi fényében újra helyreállítok. De hallja tervemet. Az Izlányi családnak sok a dúsgazdag rokona. Nos, egyik-másik csak elhalhat hirtelenül — és az örökség, a dúsgazdag örökség rászállhat Izlányi Klotildra. És a mit én Emma tudta nélkül ez örökség érdekében áldozni fogok, azt én nem ajándékozom Izlányi Klotildnak hanem jegyajándékul, hozományul adom Emmának, a ki a helyreállított régi fényből nem akar majd többé kiszokni — és engedelmeskedni fog az édes anyjának.

*

Olyan szépen mondta, olyan rábeszélőn, olyan meleg szerelemmel, hogy két hét mulva fényes, aranyos palotában (olyan, félreeső utcában épült kis palota-féle volt) lapozgatta már özv. Kovácsné, született Izlányi Klotild a góthai almanachot Nagyon boldog volt és nagyon elégedett. Emma mintha már jobban hajlanék a grófhoz, noha még most is nem egyszer ugrik fel idegesen és fut ki a szobájába, ha belép a gróf.

— A kiállhatatlan, mondja ilyenkor a büszke leány. De azért most már az anyja bátorítja a grófot, hogy menjen utána és engesztelje a haragosat.

Éppen most is arra bátorítja.

— Nos, csak menjen; menjen hamar utána. A gyermek már engesztelődik, a pompás milieu megtette a hatást. Engesztelje ki, kérlelje meg; de okosan és kíméletesen.

Maga is utánuk osont és a lámpa rózsaszínű világánál látta, hogyan síklik a gróf árnyéka a durcásan álló leány árnyéka felé.

Aztán hallotta, hogyan csucsorítja össze a szép leány azt az égő piros száját és hogyan mondja nagy csintalanul:

— Mandi, Mandi.

Lassan, nagyon lassan megbökte vékony ujjával az ajtót, hogy lássa a dépit amoureux bohókás jelenetét. Mosolyogva tekintett be a résen . . .

És látta, a mint a leány két karjával átfonta a férfi derekát és vérpiros ajkait a férfi szájához szorítva mondta nagy kedvteléssel:

— Mandi, Mandi.

. . . Egyszerre sötét lett a szegény sápadt asszony előtt a világ. Hangos eséssel hullott ki a góthai almanach a kezéből és elhaló tekintete nem látta többé az Izlányiakat, a Darenheimokat, csak a vén harangozót, a paraszt Kovácsot, meg a hajdút, a derest és azt a sok-sok komiszságot ezen a nyomorult, pénzeszsák világon.

Nagyon, nagyon boldog volt, mivel érezte, hogy soha, soha sem láthatja többé.

Bodrogi Lajos.

Régi bálok Pesten és Budán.

A minap meglátott egy szép asszony valami régi hordszéket, afféle *gyaloghintót* és nagyon megirigyelte miatta a régi idők bálozó szépségeit, mert még a lakásukban beleülhettek és nem törődve a rossz idővel, a sáros utcával, vagy a rosszul záródó és a légvonatot bebocsátó kocsival, egyenesen elvitették magukat a bálterembe.

Persze, persze, így fölfogva a dolgot, nem is volt olyan rosz institució az a gyaloghintó, hanem maga az utazás egy ilyen hajdani bálra mégsem volt olyan kényelmes, mint a látszata. Mert valóságos utazás volt, nem is egészen veszedelem nélküli, különösen ha Budán volt a bál, a mi pedig éppenséggel nem ment ritkaság számba.

Budán lakott a ország minden főméltósága, vagyis olyan emberek, a kiknek már *ex offo*, az az hivatalból kellett bálokat adniok. Már pedig a Dunán abban az időben csak egyetlen fahid vezetett át, azt is kikapcsolták jégzajláskor, a mi többnyire december közepe táján megindult. A budai bálokban résztvenni akarók tehát az átkelésnek egy egészen különös módját használták a mit ugy hívtak, hogy *lulaj*.

A társaság bele ült egy nagy csolnakba, a minek legénysége hosszunyelü csákányokkal volt fölfegyverkezve. Az egyik legény belekapaszkodott

csákányával egy elöl úszó jégdarabba és úgy huzta előre a csolnakot, a másik hátulról tolta, szintén a csákány és uszó jégdarabok segitségével, a többi pedig egyforma ütemü mozdulatokkal ringatta a csolnakot, a mely mozgás hasonlitott a tiszai révészek *átvádolásához* s ennek az egész manipulációnak *lulajozás* volt a neve. Habár nem volt minden veszedelem nélküli, mégis csupán a drágaságát szidták, a mennyiben egy-egy átkelésnek husz pengő forint volt az ára.

Ugy-e, nagyságos asszonyom, mégis csak kényelmesebb a mai báli közlekedés módja, ha ki is ment már divatból a kényelmes gyaloghintó?

Más esetekben meg csolnak helyett egy egész tutajt raktak tele batárba zsufolt hölgyekkel és igy vitték őket át Budára. A tutaj reggel hat órakor indúlt el eleven rakodmányával és rendesen délután négy óra tájban kötött ki ott, a hol ma az elevátor áll. Volt olyan tutaj is, melyen sátor állott, de ez már olyan drága közlekedési eszköz vala, hogy csak a leggazdagabb emberek használták. Legboldogabb idő azonban a budai bálozókra az volt, mikor a jég megállott szilárd rétegben és megnyilt a szánút a hatalmas folyamot lenyügöző sima jéglapon.

A pesti fiatalság szívesen járt át a budai bálokra, mert a budai lányok hiresek voltak szépség dolgában. Mint a szabadelvü párt elnöke báró *Podmaniczky* Frigyes baráti körben nem rég elmondotta, maga a mágnás-ifjúság is sokszor éjfél tájban megszökött a pesti bálokról és átrándult a jobb partra, hogy valamely polgári bálban megforgassa táncban a szépeket.

Ez a megforgatás azonban nem veendő szószerint, mert akkor leginkább a *gavotte* járta, a mi inkább beillett szépen lengő járásnak. A Párisból éppen akkor ideszármazó *francia négyest* is chassé-lépésben lejtették és a különféle figurának nemtökéletes ismerete még nem volt diszkvalifikáló bálrendezési szempontból.

A bálok nagy forradalma az 1844-i esztendőről datálódik. Ekkor táncolták Pesten először a csárdást, a melyet a nemzeti kaszinó táncmulatságán először báró *Wenckheim* László és báró *Podmaniczky* Frigyes jártak a *Rosthy*-lányokkal. (Az egyik később báró Eötvös József felesége lett.) Ettől fogva meg volt alapítva a csárdás uralma, a melyhez kezdetben német banda húzta a talp alá valót — többnyire a Morellié — és csak később vált a cigányok előjogává, hogy a csárdást ők húzták.

A *Hét választó fejedelem*, valamint a nemzeti kaszinó farsangi három bálja csakhamar országos esemény számba ment. Annál is inkább, mivel a kaszinó alapitójának, gróf Széchenyi Istvánnak intenciója szerint, meghivták abba a mágnás családokon kivül a gentri, a hivatalnoki és a kereskedői osztály kiválóbb tagjait családostól együtt. Hogy a szerelem istene is demokratább szellemü volt még akkor, mi sem bizonyitja jobban minthogy, egy ilyen bálon jegyezte el báró *Vay* Miklós *Gaymüller* bankár lányát, *Lónyay* Menyhért pedig a Kappeli-lányt.

Pesten sok volt már akkor az uj palota, azért is fényesebbeknek készültek a báljai. A táncmulatságot rendesen nagy ebéd előzte meg. A leghiresebb ebédeket adták: gróf Károlyi György, gróf Csekonics János, báró Orczy György és Batthyáni Kázmér gróf, a későbbi forradalmi külügyminiszter. Az utóbbinak szakácsa annyira kitünt művészetével, hogy valóságos regekör szövődött személye körül. Gróf Batthyáni Lajos báljain és ebédein pedig gyakori és szívesen látott vendégek voltak *Liszt* Ferenc és *Vieuxtemps*, a hegedü-király. Más művészt még akkoriban nem igen hivtak meg főúri estélyekre. Csupán egy helyre jártak el ők is, meg az akkori íróvilág nevezetességei: a jogász bálra.

S ki hinné, hogy abban az időben a pesti *álarcos* bálokon mulattak az emberek? Még pedig, ha az öregek emlékezetébe bizni lehet, nagyon jól. Vasárnapokon uri asszonyok öltöttek magukra dominókat és egészen olasz módra folyt az intrika, a tréfa, a szellemes mulatság. Persze a szakácsnék, meg a szobalányok még nem vonultak be akkor testületileg a bálterembe és még nem alakult meg a vigadóban a falkavadász társaság, a mely puszta hecből végig kerget a termen egy-egy visitó cselédet . . .

1846-ig csakugyan mulatság számba ment még a farsang, a mely időtájban a konzervativ és liberális pártok surlódása folyton mindinkább kiélesedtek a társadalmi ellentétek. De azért párbajokról még akkor sem lehetett hallani, a melyeknek oka báli összekoccanás lett volna. Ezek csak sokkal később jöttek divatba.

Aztán jött a szabadságharc, a mely az ágyuk muzsikájával helyettesitette a cigányzenét és utána az a mélységes halotti csend, mikor senkinek sem volt kedve tátongó sírok mellett és sírhantok fölött eltáncolgatni. Tiz esztendőt törölt ki ez a kor a nemzet mulatságaiból.

GARA ILLÉS.

A tuberkulozis orvoslása.

A megismételt szenzáció csöppet sem szenzáció. Ime, hat évvel ezelőtt az emberek nem tudtak hova lenni az elragadtatástól, mikor Koch Róbert világgá hirdette, hogy fölfedezte a tuberkulozis gyógyitását. Úgy örültünk, mintha valamennyünk fölött kimondták volna a halálos itéletet és egyszerre kegyelmet kaptunk, hogy bizonytalan betegség vagy bizonyos végkimerülés nyissa meg előttünk az Elmulás ajtaját. És hogy igy éreztünk, volt abban valami igazság. Mindnyájan félünk a tuberkulozis apró bacillusaitól, melyek orozva támadnak és biztosan ölnek és mindnyájan ismerünk szegény, köhécselő, vézna betegeket, kik egyre bizakodnak és egyre fogynak, kik remegve gondolnak a napsugaras tavaszra és borzadva érzik közeledni az édes melancholiáju őszt, mert tavaszi fény és őszi borongás egyformán a gyász ideje nekik, — a halálnak ekkor van legdúsabb aratása . . . Az öröm, hogy sikerült diadalt venni a kérlelhetetlen ellenségen, az életösztön legmélyéből fakadt és a mámor általános volt. Három világrész lapjai visszhangoztak Koch Róbert dicsőségétől és Európában csak úgy, mint Amerikában meg Ausztráliában nem volt tiszteltebb név, mint a berlini tudósé. Mily lendület szállt az elcsüggedt lelkekbe, mennyi remény gyuladt fel a reményvesztettek táborában és mily kétségbeesés kelt a kiábrándulás nyomán, mikor kiderült, hogy a tuberkulin nem adja vissza az egészséget! Azóta szinte minden év meghozta a maga fölfedezését, mely a tuberkulozis gyógyitását igérte; de az emberekben tanyát ütött a skepszis és minden ujabb hirt egyre nagyobbb közönyösség fogadott. A közelmult hetekben egy másik berlini bakteriologus: *Niemann* állott elő azzal a kijelentéssel, hogy megtalálta, a mit annyian és oly hiába kerestek: a tuberkulozis gyógyszerét, — a lapok egyszerűen regisztrálták a hirt, a közönség pedig alig vesz tudomást róla. A szenzációnak hire-hamva sincs.

Balga vállalkozás volna a fölfedezés értékéről már

most itéletet mondani és bizonyos, hogy nem baj, ha nem vagyunk is nagyon vérmes varakozásokkal, de nincs jogunk arra sem, hogy már eleve vállat vonjunk a berlini doktor találmánya felett.

... Budapest nem a Duna-sor és nem is az Andrássy-út révén kapcsolódik az európai fővárosokhoz. Az érintkezés sokkal szerényebb helyen és sokkal csöndesebben történik. A hol a Mária-utca az Üllői-útba torkollik, elég távol arra, hogy a lóvasút tülkölését csak tompítva lehessen hallani, áll egy emeletes sárga ház. Átellenben a klinika udvara, mellette egy nagy üres telek, benne az egyetem I. kórbonctani intézete. (A másik intézet még jobban el van dugva.) Őszi napokon, alkonyat táján, mikor alig jár arra egy-két ember, a párázatos levegővel mély, szinte falusi csend borul a tájra és ilyenkor úgy tetszik, mintha a sárga ház virrasztana az elalvóban levő vidék felett. Ablakain széles sávokban verődik ki a világosság és a ki az utcáról benéz, mikroszkop fölé görnyedt, vászonzubbonyos alakokat lát, a mint elmélyedt, komoly arccal néznek a sárgarézcsőbe. Ezekkel a csöndes, komoly emberekkel, ezzel és még egy ily csöndes házzal nyúl be Magyarország legközvetlenebbül Európa kulturájába, itt veszi ki részét a nagy közös munkából. Ezek az emberek csakugyan virasztanak, az emberi egészség fölött őrködnek; a munka, a mit végeznek, összekapcsolja őket Bécscsel, Berlinnel, Párissal és a cél, a melyért dolgoznak, közös mindenük: a betegség csökkentése. Szétszórt őrszemek abban a nagy harcban, melyet az orvosi tudomány a betegségek ellen folytat; ezekből a többé-kevésbbé jól felszerelt intézetekből indul világgá minden fölfedezés, mely vígasztalást visz a betegeknek és Koch Róbert tanítása adja meg az irányt mindegyik intézetben.

Mert ha nem is ő volt, a ki legnagyobb sikereket ért el és habár a módszer feltalálásának dicsőségében is osztozkodnia kell Pasteur-rel, abban a nagy munkásságban, mely szinte úgy indul, hogy átalakítja az egész orvosi tudományt, óriási része van és mesternek bizonyult.

Még alig több, mint egy félszázad mult el azóta, hogy a gyógyítás mestersége igazán tudománnyá alakult. Még nem több, mint félszázadja, hogy a therapia, mely addig a nyers tapasztalatból megállapított recept-ek és eljárások katalógusa volt, szigorú tudományra változott. Az átalakulás munkája *Virchow* nevéhez fűződik. A modern orvosi tudománynak ő az apja, a ki egyfelől a szervezetnek a betegségekkel együtt járó kóros elváltozásaira támaszkodva, másfelől az élő sejtre, az élet ez alapegységére vonatkozó fölfedezéseket szem előtt tartva, azt hirdette, hogy a betegség a sejt betegsége és ha megakarja magyarázni, a sejt biológiájához kell fordulnunk. — Körülbelül Virchovval egy időben Pasteur csak mikroszkóppal látható gombafélék okozzák a kórt. Ugyanaz a gondolat lebegett a magyarországi tanár Semmelweiss előtt, mikor azt hirdette, hogy a gyermekágyi-láz fertőzésnek a következménye; de az uj tanoknak Koch Róbert szerezte meg a diadalt. A bakteriológia hódítása nagy részben az ő munkásságának az eredménye.

A betegségek okainak földerítésében ezzel ismét nagy lépés történt. Ujabb fölfedezés volt, hogy nem a bakteriumok, hanem ezeknek a produktumai: a *toxinok*, mérgező anyagok, idézek elő a kórt. Ha azonban a betegséget a toxin idézi elő, nincs-e erre ellenméreg? Ez az antitoxin eszméjének a keletkezése és bejutottunk a legutóbbi idők munkásságának kellő közepébe.

A toxin ugyanis nem minden állatra hat egyformán. Vannak olyan állatok, melyek bizonyos mérgekkel szemben természettől fogva immunisak. Sőt az immunitást nevelni is lehet azzal, hogy az állatot hozzászoktatjuk a méreghez. Ebben az esetben még más meglepő dolog is történik. Az immunizált állatok vérsavója, vagyis az a folyadék, melyben a vértestecskék úszkálnak, hathatós antitoxin a méreg ellen és megtámadott állatok vérébe fecskendezve alkalmas arra, hogy a méreg hatását meghiusítsa.

Az immunitást sokféle módon iparkodtak megmagyarázni, de sikertelenül. Legtöbb világot vet reá még Mechnikoff fölfedezése, a ki a fehér vérsejtek művét látja benne. A vérben ugyanis kétféle sejtek úszkálnak: vörös és fehér vérsejtek. Ez utóbbiak a legcsodálatosabb sejtek a világon, valósággal az élő szervezet katonái. Munkásságuk oly tervszerű, szinte öntudatos, hogy az ember hajlandó volna élő és gondolkodó állatkáknak tartani őket. Ha ujjunkat megkarcoljuk, úgy, hogy kiserked a vér, a környéken levő összes fehérvér sejtek mind odagyűlnek és ők indítják meg az új szövetképződést. Hasonló eset történik minden megsebesülésnél, mindig a fehér vérsejtek segítenek kipótolni a veszteséget; de még csodálatosabb, ahogy a bakteriumokkal szemben viselkednek.

Mechnikoff mikroszkopon látta ezt a küzdelmet, melyben a fehér vérsejt olybá tűnik fel, mint valami bátor katona. Mihelyt bakterium jut a szervezetbe, a közelben levő fehér vérsejtek egyike reárohan és megtámadja. Ha a bakteriumban nagy az életképesség, a fehér vérsejt áldozatul esik, de ha a fehérvérsejt erősebb, a bakterium veszíti el ártalmasságát.

Az immunitás fokozása tehát a fehér vérsejtek erejének a növelésében volna; de hogy mi módon történik ez és miért tartalmazza a vér szeruma ezeket az erősítő anyagokat, — azt még nem sikerült kikutatni.

A míg a magyarázatra reá nem találunk, meg kell elégednünk a puszta tényekkel. A difteria gyógyításához ez is elég volt, a tetanus eseteiben is oly eredményre vezetett, a mely megjutalmazza a fáradozást és talán sikerhez segít a tuberkulozis gyógyításában is.

Koch Róbert miután fölfedezte a tuberkulozis bacillusait, megpróbálta, hogy megtalálja az ellenszert is. Elő akarta állitani azt a gyógyszert, a mi a bacillusokat megöli, de nem sikerült. Utódai ő utána haladnak, de másfajta ellenszert keresnek. A tuberkulozis mérgének antitoxinját akarják előállítani és a vérsavóhoz fordulnak.

A mult évben Maragliano olasz professzor lépett fel azzal, hogy sikerült megtalálnia a tuberkulozis gyógyszerumát, most Niemann hirdeti ugyanezt. Maraglianó szeruma fölött még nem döntött a tapasztalat. Még folynak a kísérletek, — jegyezzük meg, hogy az eddigi eredmények elég kedvezők. A Niemann gyógyszeréről most még nem mondhatunk ennyit, — de lehet, hogy a jövőben mindent lehet majd mondani.

Lehet, hogy Maragliano gyógyszere sem válik be, lehet, hogy Niemann is téved; de minden jel arra mutat, hogy a helyes úton vagyunk és ha nem találjuk meg a tuberkulozis gyógyszereit ma, meg fogjuk találni holnap, holnapután. Ám a dicsőség most már aligha lesz egyetlen egy emberé. Kochtól kezdve soknak kell belőle részt adni. Ez talán kellemetlen a fölfedezőre; de hát úgy látszik, hogy a tuberkulozis erején csak sok tudós munkájának sikerül diadalt venni. *S. E.*

Vizkelety Béla

Irodalom és művészet.

=(*A „Magyarország Képekben“*) czimü honismertető folyóirat V-ik (májusi) füzete megjelent. E füzet tartalma következő: „A magyar Duna és melléke: IV. Bajától Péterváradig.“ *Kenessey* Alb.-től. „Pannonhegye.“ *Fehér* Ipolytól. „Nagyág és Déva vára.“ *Lukács* Bélától. „Borszék és a borvizes székelyek.“ *Gergely* Lajostól. „Magyar alföldi népszokások: V. Átalános ismertetés.“ *Török* Károlytól. „Vázlatok a magyar viselet történetéből.“ *Vizkelety* Bélától. „Magyar viseletek a nemzeti fejedelmek korából.“ *Kőváry* Lászlótól. „Mátyás király fennmaradt holmija a bécs-ujhelyi régiségtárban.“ „Egy régi magyar zászló (1526-ból).“ „A budai koronaőrség gránátosai.“ „A budapesti bandérium.“ „Vásárról hazatérő csizmadia.“ *Benedek* Aladártól. „Székely népélet.“ „A rongyszedő zsidó.“ *Osváth* Alberttől. „Vizmenti népélet: II. Nők. — Egy különcz vén leány.“ *A. L.*-tól. E czikkek számos képpel vannak illustrálva; az egész füzetben összesen 35 kép van.

Vas. Ujs. 1867. 261. l.

palota keresztmetszete

prajza

gyház alaprajza

gi templom alaprajza

mplom alaprajza

prajza

ajza és hosszmetszete

rajza

om alaprajza

akótornyának alaprajza

a II. kalocsai székesegyházból /Foerk
rajza/

és lábazata a II. kalocsai székes-
a/

** *Vizkeleti Béla ismert festészünket)* a nemzeti szinház igazgatósága két nagy szinpadi próbafestmény elkészitésére szólitotta föl. Ha ezek sikerülnek, — ami kétségtelen, — Vizkeleti a szinház állandó festője leend.

Vas. Ujs. 1863. 151. l.

Vizkelety Béla

Buday Árpád: A római limes Németországban. Kolozsvár, 1910. V. 253.

Vizkelety Béla

Lásd II. 63, 65
III. 76, 110
IV. 31, 52, 153

Vízkeleti Béla

Vízkeleti Béla

Ujaradon született 1825. nov. 25.
1840-ben Bécsben Kupelwieser tanít-
ványa; + 1864.

Trafos Vác műemlékei + ... 94. l. –

Vízkeleti Béla

Vizkelety Béla festő, ruha-
tanulmányokat Eötvös, rap-
kiséretében Eülönböző folyóirá-
tokban, ~~1857-ben a~~ továbbá
a régi magyar fegyverzetről
és női viseletről*. „1857-ben
megfestette a kunjérmezei csatát,
a 48 évvel később köre rajzolta
a Hunyadi-ház diadalünnepét,
amely mülap gyanánt terjedt el".

* Napkelet, Vas. Ujság, stb.
(Berz. Albert: Abs. k. Mon. II-VI. 527)
V. ö. Szana: 1901. 101. lapon (M. müv. cáza-
dunkban).

Viselet. T.1922.

Férfi-, női- és gyermekruha.

A fiu- és leánygyermekkel ábrázolt család tagjai különböző tavaszi magyar ruhát viselnek zsinórzással. Felirata:

BUDAPESTI MAGYAR DIVATKÉP
tavaszi viseletekkel

oldalt balra: Kiadta a Napkelethez.
jobbra: Vahot Imre 1860.
alól balra: Rajz: Vizkeleti Béla.
jobbra: Nyomt. Rohn, Pest 1860.
legalól: Közli: Viller Imre, férfiszabó, Sándorutcza 12-ik sz.a.-
s Gitling Adolf, nőruhaszabó Régi postautcza, 2.sz.a. 1-ső emelet.
Monaszterli és Kuzmik, divatterme vácziutcza 15-ik sz.a.-
Takácsi József, gyermekruha-szabó, kigyóutcza 16-ik sz.a.

Kny., mér. 22.8: 20 cm.

Viselet. T. 1918.

Magyar diszruha.

A vállra vetett mentével ábrázolt úr a fehér prémes mentét viselő magyar hölgyet karonfogva vezeti. A háttérben balra pillér látszik. Felirata:

MENYEGZÖI MAGYAR DISZÖLTÖZETEK
Közli: Tóth Gáspár és fia, uri utcza, Jankovicsház,- és Bencsik György, nőruhaszabó szép utcza 3-ik sz. a.
Monaszterly és Kuzmik divatterme, vácziutcza, 15-ik számalat
Kiadta a Napkelethez: Vahot Imre 1860.

alól balra: Rajz. Vizkeleti Béla.
jobbra: Nyomt. Rohn, Pesten 1860.

Kny., mér. 22.7: 19.2 cm.

Pest. T. 121.

A Budáról felvett látképen a Duna tulsó partján, hová hajóhid vezet, látjuk a Belvárost, melynek bástyáin innen apró házak vannak. Felirata:

Pest belvárosa 1781 évben.

alól balra: Kiadja és rajz: Vizkelety Béla.
jobbra: nyomt. Deutsch Testverek Pest 1873.

Kny., mér. a vk. 13.7: 19.4 cm.

Viselet. T. 1917.

Férfi és női ruha.

Az előtérben sétáló urak és hölgyek különböző őszi és téli öltözeteket hordanak. A háttérben a Nemzeti Muzeum épületét szemlélhetjük. Felirata:

Budapesti magyar divatkép,
őszi és téli viseletekkel
Közli a férfidivatot: Tóth Gáspár és fia, (uri utcza, Jankovicsház,)-
a nőidivatot: Bencsik György, (széputcza, 2-ik szám) és Kuzmik
és Monaszterly (vácziutczai-
nőruhakelmeraktára.)
Kiadta a Napkelethez: Vahot Imre, 1859.

alól balra: Rajzolta: Vizkeleti Béla.
jobbra: Köre rajz. és nyomt. Rohn, Pesten 1859.

Kny., mér. a papirosnak 31.8: 47.1 cm.

Viselet. T.2169. II.

Az első alak öltözete szür, a másodiké atilla, a harmadiké házi köntös, a negyediké Deák köpeny és atilla, az ötödiké hosszú bekecs prémmel, a hatodiké prémes mente rövid ujakkal és atilla, a hetediké felöltő gombolóval, a nyolczadiké prémes buda, a hölgygyé pedig magyar fökötő, bő felöltő prémmel és sima szoknya. A háttérben a falon kép és két szobor képez diszt. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.

ajobbsarokban: VB.
legalól ballra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez Pest, Decemberhó 1862.
középütt: Ny. Rohn és Grund Pest 1862.
jobbra: Közli: Jámbor Endre.

Kny., mér. 30.5: 49.2 cm.

Viselet. T.2164. II.

Az előtérbeli társaság hölgytagjai magyar diszt öltöttek, a férfiak közül pedig az első prémes bekecst, a második (kis fiu) prémes budát és atillát, a harmadik szürt, a negyedik prémes budát és atillát, az ötödik pedig Frangepán atillát visel. A háttérben lévő palota előtt portás és szolga áll. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP. Vázlet

legalól balra: Melléklet a férfi-divat-közlönyhez, Pest, Novemberhó 1861.
jobbra: Közli: Jámbor Endre.

Kny., alányomással, mér. a vk. 31.5: 50.3 cm.

Viselet. T. 2177. II.

Diszes tánczterem előterében lévő társaság legnagyobb része jelmezben jelent meg, a jelmez nélkül megjelentek közül pedig a férfiak atillát és a hölgyek kivágott magyar ruhát viselnek. Felirata:

NEMZETI DIVAT-KÉP.
Az 1863dik Évi Farsangi alkalomra.

a bal sarokban: VB. (Vizkelety)
legalól balra: Ny. Rohn és Grund Pest 1863.
jobbra: Közli Jámbor Endre.

Kny., alányomással, melynek mér. 33.5: 54.7 cm.

Hadsereg. T. 4736.

A balra fordulva álló de jobbra visszatekintő kaszás parancsnok tollas kalapot, zsinóros köpenyt, sötétbarna kabátot, kék nadrágot és magas szárú csizmát hord. Felirata:

Az aradi kaszás-csapat parancsnoka 1849. ben

alól jobbra: Festette Vizkelety 1849.

Aquarell, mag. 17.3 cm.

107-95-

Solymos. T. 7043.

A középtérbeli sziklán látjuk a várat, mig tövében a fák közül a községbeli templom tornya válik ki, a háttért hegyek képezik, az előtérben pedig a Maroson tutaj ereszkedik lefelé, és a partot járókelők élénkitik. Felirata:

Solymos
a Maros jobb partján
Arad megyében.

alól jobbra: Vizkelety .

Tusrajz, mér. 23: 34.6 cm.

Szn. 573-98.
112-98-1798.

Viselet. T. 2010.

Huszárok és hajdúk.

A jobbra haladó lovon ülő huszárral a teljes fegyverzetben ábrázolt hajdú beszél, kinek társa balra a vár felé fordult. A középtérben jobbra huszárok vágtatnak. Felirata:

Hajdankori magyar huszárok és hajdúk.

alól balra: Rajz. Vizkelety.
legalól balra: Müller Emil könyvnyomdája. Pest, 1857. Dorottya-utca 12 sz.
jobbra: Melléklet a Napkelethez.

Kny., mér. 15.2: 21.3 cm.

6748

Életkép. T. 6312.-

Dalidó és palotás.

A fejedelmi palotában összegyült főurak és hölgyek a palotást járják, mit a vendégek egy része, a kiknek hüsitőt szolgálnak, néz. Felirata:

DALIDÓ ÉS PALOTÁS MAGYAR TÁNCZ AZ ERDÉLYI FEJEDELMEK UDVARÁBAN

alól balra: Rajzotta Vizkeleti Béla.
középütt: Kiadta: Vahot Imre.
jobbra: Melléklet a Napkelethez, 1858.
legalól középütt: Nyomt. Reiffenstein és Rösch Bécsben.

Kny., alányomással, melynek mér. 22 : [redacted] 34.3 cm.

Szn. 869-98
415-98-22.

Viselet. T. 1921.

Férfi- és női ruha.

A képekkel diszitett tánczteremben különböző párok láthatók, a melyek mind megannyian magyar ruhát viselnek. Felirata:

MAGYAR DALIDÓ 1860-BAN.
Kiadta Vahot Imre mellékletül a Napkelethez.

alól balra: Rajzolta Vizkeleti.
jobbra: Köre rajz és nyomt. Rohn, Pesten 1860.

Kny., mér. a vk. 20.8: 35.5 cm.

Viselet. T. 2017.

Huszárok.

A hetes csoportot képező huszárok közül egy ül, a többi pedig áll//. Felirata:

Magyar huszárok a 16-ik századtól a jelenkorig.

alól jobbra: Rajzolta Vizkelety.
legalól balra: Melléklet a Napkelethez.
jobbra: Müller Emil könyvnyomdája 1858 Pest // Dorottyautca 12 sz.

Fm., mér. 13.4: 19.2 cm.

Árpád a pusztaszeri nemzetgyülésen. 10425.

A balra emelkedő dombon az oltár előtt, melyre serleget tettek, áldozati tüz ég. Jobbról Árpád közeledik lóháton a vezérektől körülvéve. Az oltárnál a szertartást végző főpap áll kiséretével s háta mögött az áldozatra kiszemelt fehér ló látszik. Az előtérben a zenészek mögött férfiak képeznek csoportot és egy nő mutatja a vezéreket két gyermekének. A háttérben hegyes vidék terül el. Felirata a kép alatt:

A HÉT MAGYAR VEZÉR MEGJELENÉSE A PUSZTASZERI NEMZETGYÜLÉSRE.

ez alatt három sorban: (A Napkelet VI-ik mülapja.)
Rajzolta Vizkeleti Béla -- Kiadta: Vahot Imre.
E kép utánzása és utánnyomása tilos.
alól balra: Köre rajzolta Kaiser E.
jobbra: Nyomt. Reiffenstein és Rösch müintézetében Bécsben.
és e fölött: Eduard Kaiser fecit.
1862.

Kny. alányomással, melynek mér. 50.4:73.3 cm.

Szn. 249-99
572-99-12.

Vizkelety Bela

lásd

Berkeszi. Tem. univ.

~~74~~. 76. — 80.

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

Viz kelety Béla

lásd telj. felerb. -

E Kpt 1864 - 117 l. -
-120.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Vikkelety Béla

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 516, 519

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon
cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk! A

Az 1933. év nagy erőpróbája le

A nemzetközi világtáborozás, J
kívüli követelményeket és feladatokat áll

A Baross Szövetség cserkész
részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük
patok minden erejükkel részt vegyenek
szeretnénk, ha az ilyen ifjusági világta
részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a
csületes munkája alapján mindig eleget

Vízkelety – Univerzitá-
lád

~~Revái lex. 19. k. 420. l.~~

Univerzeti lex. 820 l.

Vízkelety Béla, festő, szül –
1825 XI. 25. Ujaradon, megh.
1864 VII. 22. Pesten. Bécsben
tanult s azután Pesten történeti
képeket (A Hunyadi-ház
diadalünnepe, Egy hősi meg-
védése stb) festett s ezzel Kapcsolatban
a magyar visselet és fegyvezet történetére vonat-
kozóan szamos rajzot ~~és fegyvezet~~
~~készitett~~ készitett és több tanulmanyt
irt.

SZEPTEMBER

3

Vizkeleti Béla

Művészet 1911. 232

Magyar Művészet
-1925. 576, 579

Cserepek, őskori díszített VII. 148.

Vrzkolety Béla

a Hunyady kai diadal-
ünnepe.
a Napřelet 1858 eni
nyári nellérlete.

Vas. Ujs 1857. 534 l

Virkeletynek

a felsoroltakon kívül
meg egy csomó magyar
viseletkepe a Vas.
Ugs 1861 erfolyamában

Virkelety Bilo

Lvod

Szent-Tört 40 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt* ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Vizkelety Béla

1856 szept. okt
Női hamlmajtó, olyf 50 fr
Férfi hamlmajtó, olyf 50 fr

1856. okt. nov
A felolvasás, olyf 40 fr

1857. jan. febr.
A kenyérmezői csata olyf 150 fr.

Kovács Mihály, Kiss Balint
Történeti terstők mellette
Weber Henrik Madarápo
Than Mór,
Viktor, Székely Bertalan Orlai Petrics
Soma, Plachy Tsénen.

Szalé István

Bocskay György

2.

Vizkelety Béla festő

Apaffi Mihály fejedelemné egy órai uralma, czimű festmé-nyének mülapja eredetileg a Családi kör számára készült. Vizkelety neve az ötvenes ivekben nagyon ismeretes volt, a magyar közönség előtt s kora elhúnyta annál nagyobb vesztesség, mert ő volt az egyedüli festő, ki a régi magyar jelmezek, fegyverzetek és bútorzatoknak különböző korok szerinti tanulmányozását — különös feladatául tüzte ki, miknek ismerete mint történeti regényirásunk mint történeti festészetünk és szinmüvészetünkre nézve igen szükséges! ~~Ez~~ E kép körajzban megjelent a 2)

2) Hazánk s a külföld. 1868 – 201 lap
3) " " " " " 206 lap

Vízkelety Béla

vnod

z

Bo Temesvár

247.

arch.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Vizkelety Béla festőművész könyvtárát a magyar képzőművészeti társulat meg-vette.

~~Családi kör. 1864. év. / 35 szám 837 szép~~

Virkelety Béla

festő

Teljes életrajzát a dra. Az
ország tükre (1864. 27 sz)
alapján

Wurzbach Biogr. Lex.
Wien 1885. 57 K. 99–100 l

Egyéb forrása nincs, de
az felhasználandó.

Vízkelety B

1865 már nem élt.

1) Vác vára hajdan fametszetben repr. Hazánk sa Külföld 1865 X. 731. a szöveg ben

2) emlitve –

A pesti Dunapart 1800-ban Vízkelety rajza után kiszúlt fametszet. u. ott 1865. I. 100 l

Vvikelety

nad

Vas Vys. 1863. 357 l

Vízkelety Béla

Lírod
2

Erit-Tott 94-95-

..... *műhely.*

főnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Vrrkolaty
Bila

teljes
elektropa
kapitán
társ
cvk
1865

Vízkelety Béla

Část

Ekpt. 1861-2. 79 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Vizkeleti Béla jeles történetiszerű élete virágzó korában 1864., jul. 22 én, rövid sorvasztó betegség után meghalt. Vizkeleti a „Nápkelet" nagy múlapjainak rajzával tűnt fel a közelebbi években s „Mátyás az igazságos", „A Hunyadiház diadalánnege", „Egervár ostroma" sat képei az egész országban el vannak terjedve, a fental festészt, fájdalom, szép pályájának csak nem kezdetén rajzáttal a halál, s megsemmisíté a szép jövőt, melyet eosetje már is biztosított számára.

Az Ország Tükre. 1864. 262. l.

Vizkelety Béla festő

Pest ~~[illegible]~~ szárnegyven év előtt. fametszet. 1.)

1.) Hazánk s a J. Lülföld 1867 év. 305 l.

MDK

Vizkelety Gusztáv, faragó

Vizkeleti Vizkelety Imre életleirása. Történelmi és Régészeti Értesitő, Temesvár, 1889. 82-87 l.

MDK

Virkelety Gusztáv fafaragó

Főleg 1849-57. hőt avadi várfogsága alatt farag. V. Béla testvére.

MDK-A-I-1/337

Virkelety Gusztáv

Laid

Bekeszi: Tem. mův.

~~73.~~ 74. l

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

MDK

Vízkelety Ignác rajzló

1849-ben honvédként hal meg, rajzban és hőmetnésben tehetséges. V. Béla testvére.

MDK-A-I-1/337.

Vizkelety Béla Pesten

1857 ben a Kenyérmezői csata c. olajf. 150 fölést megvette a Műegylet.
PMÉvk 1856-ra. 20. l.

1858-9. ben Mohácsi csata c. olajf. 210 fölést megvette a műegylet.
PMÉvk. 1858-ra. 18. l.

Gyöngy, népvándorláskori III. 111.

VIZKELETY Béla

Rósa György: Vízkeleti Béla
litografált magyar tájképsorozata.
= MKSz 1995/1. 97–100. ill

VIZKELETY Béla

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 83.p.

Hunyadi Mátyás szabácsnál:

„A Magyar Korona Népeinek
ban" czimü „Ezen kép azon jele
ja, midőn Hollós Mátyás kir
ostroma, s kitünő vitézséggel es
testei fölött, dicsőséges diadal-
rokoni egyetértés jelképeül bar
és román ostromló hadak a győ
ugyanazon népfajok közbajnok
Középütt áll a vértbe öltözött M
jával pedig egy magyar vitézzel
góját tartó harczosok vannak,
nák hevernek s a jelenet látta
ra látható vitézek örömrivalg
zett szövegen kívül, mely horvát, s
balra: „Köre rajz. Kollarz F" s jo
intézetében Bécsben"; végre legaló
Vahot Imre. Rajzolta Nizkelet

Könyomat, méretei az alán

Ltfa: 7641

Vízkelety Béla

Testvéries Egyesülése Élet- és Halál-

ntékeny történeti mozzanatot ábrázol-
ály Szabács várának személyesen vezetett
közölt bevétele után az elesettek holt
és önérzettel, a legszebb honpolgári és
áti keret szorít a magyar, horvát, szerb
elmet vele együtt kivivott vezéreivel
ainak diadalmi örömriadása mellett".
ítyás király s jobbjával egy horvát, bal-
fog keret. Körülötte a négy nemzet lobo-
lábainál elesett és megsebesült kato-
ra a vár fokán s bástyáni álló, s a bal-
ásban törnek ki. Feliratai a már idé-
erb és román nyelven és olvasható, alól
bbra: „Nyom. Reiffenstein és Rösch mű-
k középütt: „E kép tervezője s kiadója:
Béla".

yomás véve 51.3 : 72.2 c/m.

31/93 № 132

Visclet kép

Honvéd tiszt 184

~~[illegible]~~

va, öfnetett kar

szalagos pörge

van tüzve, fehe

vörösbarna, na

dalán kard lög

Aquar

8/9-ből.

Az arabi kaszáscsapat parancsnoka, aki áll-
ekkal és jobbra nézve van ábrázolva. Piros
kalapjának kokárdája mellé vörös toll,
és kabátjának hajtókája s bélése piros, atillája
drágja kék, csizmájának magas szára bő. Al-
. Alól jobbra ez áll: „Testette Vizkeletj" 1849."
ell, az alak nagysága 17.3 cm.

T. 4736.

107/95: 171.

V35
~~265~~

VIZKELETY Béla

BASICS Beatrix: Kiállítás Féltoronyban : Az osztrák és magyar történeti festészetről. = Pavilon, 5. 1991
27. p.

N. József. 11629.

A Hegedűs-család.

Olykép van ábrázolva, hogy tagjai közül balról ül Hegedűs Lajos, ki műveinek szimeit az asztalon lévő papirosra irta; jobbról áll a szék támlájára ~~[illegible]~~ támaszkodó Bodenburg Lina; előt tök pedig az ostort tartó fiok van, ki anyjának bal kezét fogja s apjának ~~[illegible]~~ térdére könyökölt. Felirata a kép alatt:

HEGEDŰS CSALÁD.; Mögöttük draperia lóg.

ez alatt: Kiadja Király János, Pesten 1861.

balról: Vizkeleti B. festvénye után kőre rajzolta N. József.

jobbról: Nyomta Reiffenstein és Rösch Bécsben.

legalól: Tutalomkép a Pesti hölgy-divatlaphoz.

Utánnyomat tilos.

Szaklelt. 271-914

Lelt. n. 14451.

897-914-~~16~~ 17

Könyomat, méretei 47·1 : 38·6 cm. 3 K.

Vörkeleti Béla

Próba festmények a nemzeti
mutár vésére. Ha szkárul
a mutár festője lett.

Vas. Ny 1863. 151. l.

Vizkelety Béla

Gestő.

Nehány vajlat és kezdő korabeli képecske (többnyire aquarellek és rajzok)

Doroszlay Lajosné tulajdonában Tecset.

Magyar vezérek és kirakok a rajzok csarnoka Pest. 1863, ista Batizfalvi Mis, rapolta Gentz.

Vörkelety Béla

1) Régi magyar huszárok és hajduk.

2) Magyar huszárok a XVI-ik századtól a jelenkorig. Mindkettot rajzolta <7.

A „Napkelet" 1858. 7 és 8 szám mindkettőt.

< Vízkelety Béla >

festesznek egy szép haladást tanusító művet adta ki Vahot Imre. Cine Mátyás az igazságos, a Király hene trónon állva jelenik meg, amt az ellene pártoskodó főurakat a magarészére megtartott, kibéktti. A kép köre rajzolása Reiffersteinnél készült Bécsben. A képet a napkelet előf. Kedvezőtt feltételek mellett kapják, bolti ára 4 Ft.

< >. Vas. Ujs 1858. 357.

Virkelety Béla

festő

1858. Münchenbe
sorban talán Olastor-
szajba meg.

Budapesti társaselet.
Divatcsarnok. 1858.
236.

Vízkeleti

1, Széchenyi gyászravatala Pesten a belvárosi temp-lomban, fam. rajz VISSKEI ETI (SIC) metsz. ~~[illegible]~~ Pollák ~~Riewel E.~~ Vas. Ujs 1860. 257 l

2 Hadi viseletek a XVI szá-zadban. Rajz: Vízkety Riewel sc. Vas. Ujs 1860 293 l

3) Uri viseletek a XVII. század-ból. fam. Vas. Ujs 1860 24 sz. (Szoveggel Vízkele-tytől)

4) Magyar hadiviselet a XVII század. elejéről. Vas Ujs 1860. 297 l

Virkolety Béla

<7. Napkelet

1858. 224. l.

Ez az adat a vég-
teges megírásnál
okv. felhasználá-
dó és Mérvandó

Vízkeleti

1) Hadviselet a XVIII. Harad elejérol. Huszárok-Mettette Weniem. (ahol indikálandó) Vas. Ujs. 1860. 337 l

2 Magyar förangu viseletek a XVII. Harad elejérol - Pollák igen gyenge mét szeteben Vas. Ujs. 1860 360 l

V. Vízkeleti

Magyar diszviselet a XVI
századból. fametszet.
Vízkeleti f. Pollák sc.
Vas. Ujs 1860. 13. szám

Vízkeleti – nek ísze
magát.

Virkoleti

crod

„Frinyi ābrázolatok."
Vas. Ujs. 1860. 190 l

Virkelety Béla

wód,

Vas. Typ | 1858. 6 iol

Virkeleti Béla

festi

irod

Eger várának hősi magvedése. Vas. Ujs 1860. 21. l.

irodalmulag is miködött főleg a magyar viselet történetéről s mencsak a Vas. Ujsagban, hanem a Napkelet 1858 évfolyamában is.

Vörkeleti Béla

[illegible]

Dr. Hendrei Janos: Magyar
női viselet és a millenium.
Vai Lyp 1894. 137 l.

Egyet.

Virkelety Béla

Neuvreti nuvrenni neve-
zetesebb mintaszak és
sztrasagok. fametszet
Rajzolta Virkelety
és Marschall. A
Napkelet 1858 évi 6ik
mellékletе

Virrelety Bela

laid

=

=

Osmos Eat. 484

Virkeleti Béla

vrod

A pesti nyomegylet Nap
kelet 1858. 383 l

archeje megelent
Naphelet 1858 évfa
indlbett
ez emlitve.

Naphelet ~~1858~~ 1858
~~560 l~~
és 623. l

Visskeleti 2

5) Magyar viselet a XVII
harad közepéről
VISSKELETI! (sic) rajza
után Pollak sc. (Pollak-
nos is odaírandó) Vas.
Ugs 1860. 3x3 l

Vizkeletý Béla

1. Magyar női viselet a XVIII. századból. rajz. Vizkeleti szignálva mincs. Vas. Ujs 1861. 8 sz. saját cikkével.

2. Magyar női viseletek a XVIII. századból. II. Téli öltözék. fan. Vas. Ujs, 1861. 100. l.

3. Magyar női viseletek a XVIII. századból. III. Nyári öltözék. Vas. Ujs 1861. 112. l.

4. Magyar női viseletek a XVIII. századból. IV. Nyári öltözék. Vas. Ujs 1861. 124. l.

Vízkeleti

1859. tartat. 1) Madonna.
2) Kemény Simon önfeláldozása.

Kakas Márton a műtárlatban.
Vas. Ujs. 1859. 260 l.

Virkelety Béla

lárd

Kaldélm 71.

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Virkelety Béla

1835 – 64

láid

Kaldélm 4 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Virkeleti Béla

irod

Liszonyai Kálnám. Dalidó és palotás magyar tánc az erdélyi fejedelmek udvarában. (Vers). Napkelet 1858.

4 szám.

irod

Bocskai Pappy Lajos: Dalidó Apafi fejedelem udvarában. Napkelet. 1858. 84–86 l

Virkoleti Béla

irod

A budapesti mügyl-
let. Divatcsarnok
1858. 427 l

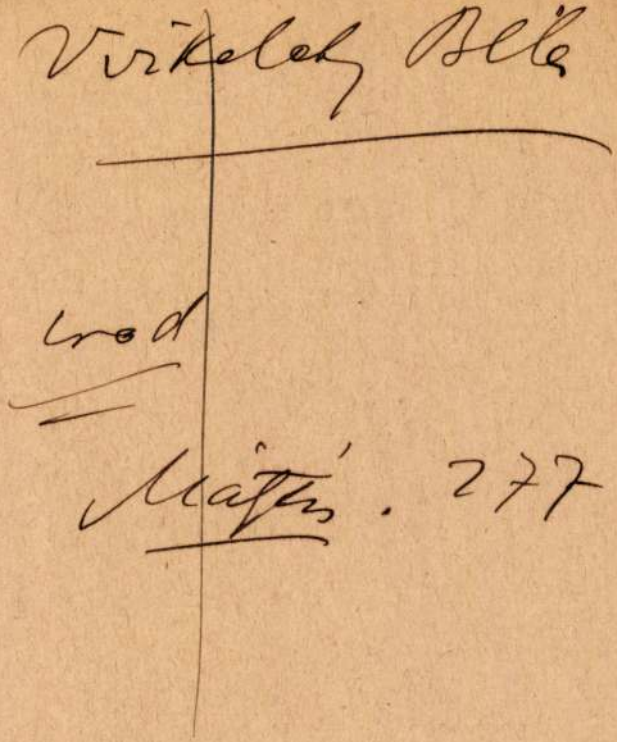

Vrikelely Béla

Lvod

Máfin. 277

Vörkeleti Béla

Dalidó és palotás magyar tánc, az erdélyi fejedelmek udvarában. Rapolta Vörkeleti Béla. Mindelöklet a Napkelet 1858 évi első számához. A kép magyarázata 1858 évi 16 lapon

és irodalmához

Tokai Mór: Nemi magyarázatul a „Dalidó és palotás magyar tánc az erdélyi fejedelmek udvarában" cimi lapunk 1-ső számát mellett megjelent képhez. Napkelet 1858. 45–46. l.

Vizkelety Béla

Vas. Ujs. 1864.

316

** *(Halálozás.)* *Vizkelety* Béla, kinek „A Hunyady-ház diadalünnepe," „Eger ostroma" s több a magyar történelemből vett képét ismeri és kedvvel fogadta a közönség, s a ki lapunknak is, különösen a régi magyar viselet körüli szép tanulmányai által, hosszabb ideig szorgalmas munkatársa volt, pályája közepén, 39 éves korában, e hó 22-én Pesten elhunyt. Benne oly életet oltott ki a halál, mely a hazai festőművészetnek még sok hasznos szolgálatot tenni volt hivatva. Hült porait e hó 24-én tették a kerepesi-uti temetőben örök nyugalomra. Béke legyen hamvai fölött!

hatatlanságának tudatát.

Az előadások ál
lódási és hazafias cél arra bátor
forduljon támogatásért a Fővárosi
lőadássorozatainkalkalmával oly
ügyünk népszerüsitése terén. Szül
a Bizottság számára,hogy az előad
lenéseért a szokásos dijakat megf
gos Bizottságát őszinte háláraköt
tőség, ha az idemellékelt előzete
jának január hó 22.-i számában, v
dások előtt beküldendő néhány sor
a lap művészeti rovatában dijtala

Kiváló tisztele

Budapest, 1928. január hó 9.

14. *Vizkelety Béla. Olajfestmény.* IV. Béla király menekülése a tatárok elől.

1857, a Királyneinak

Ka Erzs. Museum 24. l.

II. kép. **Dolgozó és**

Vizkelety Béla

Vas. Ujs. 1860

337. l. 338. l.
keppel
360. l. keppel
~~[illegible]~~, 363. l.
384. l. keppel
385. l.

~~[illegible] 2000~~

226. lev. 2000
925

[illegible] 2000
[illegible] lev. [illegible] 1000

[illegible] 250/925. 2000
[illegible] lev. [illegible] 1000

2000
2000
4000

Vizkelety Béla

Magyar női viselet a XVIII. században
Vas. Ujs. 1861. 8. sz.
képpel. 100 l. képpel 112. l. (képpel) 124. l. (képpel)

Régi magyar hadsereg. 337. l. képpel. 361. l. 376. 377. l. (képpel). 383. l. (képpel, 397 l. (képpel.)

yház
elen-
je ki-
ezet-
emelnek.
sulyo-
árult
ato-
idéze tt
a szé-
harok
esegy-
kra ve-
sára a
izottsá-

Földmivelésügyi minisztérium
gazdasági könyvtára

VI. 68.

Vizkelety Bélára

nagyre okv. lásd

Vahot Imre emlékirat-
tait. Bpest. 1880.

2 kötet

Nagyságos

Kándy Samu urnak

Pákson

Zalam.

Virkelety Béla

Canzinál

Vi Laszló eskütételen

A Csalada kör 1861 ki

ünnepjen

Festette Virkelety Béla

Kőre rajzolta

Canzi

Iskis.

Virkelety Béla Pesten

1856. szept. – okt. kiáll. Műcsrlt.: Női tanulmányfő, olajf., 50ft. – Férfi tanulmányfő, olajf., 50ft.

1856. okt. – nov. kiáll.: A felolvasás, olajf., 40ft.

1857. jan. – febr. kiáll.: Kenyérmezői csata, olajf., 150ft.

1858. jan. – febr. kiáll.: A Hunyadi-ház diadalünnepe, Kőrajz V. műve után Kollarz F.-től, Vahot Imre tulajd.

1858. máj. – jun. kiáll.: Mohácsi csata, olajf., 250ft.

1858. jul. – aug. kiáll.: Mátyás az igazságos, V. műve után Kollarz F. kőrajza, Vahot Imre tulajd.

1859. máj. – jun. kiáll.: Madonna, olajf., Vahot Imre tulajd. – Keménny Simon örfeláldozása Hunyadi Jánosért, olajf., Vahot Imre tulajd.

1860. febr. – márc. kiáll.: Eger várának hősi megvédése Dobó és bajtársai és az egri nők által ~~1552~~ 1552-ben, Kollarz F. kőrajza V. műve után.

Labrum V. 242

Vízkelety Béla

1) Emeső álma. „Vízkelety" köre rapsolta Marastoni Lozsef. Az ~~ország~~ tükre ~~1862.~~ ~~134.~~ l.

2) Sarolta, Gejza neje. „Vízkelety". Körajz. u. ott. 1862. ~~181.~~ l.

3. Hroszwitta. jelz. Vízkelety Béla. u. ott. ~~1862.~~ ~~201.~~ l.

4.) Zsolt arája. Szigúalva mies. u. ott ~~1862.~~ ~~169.~~ l

5. Iza Hadur Tópapnéja. Szigúalva mies. u. ott. ~~1862.~~ ~~211.~~ l.

Vízkeleti Béla

1. Rikéza, I. Béla neje. Hignálva mincs. Korapi. Az ország tükre 1862. 225 l.

2. Két Etelka. Hignálva mincs. u. ott. ~~1862.~~ 235 l.

3. A cserhalmi hölgy. Hignálva mincs. u. ott. ~~1862.~~ ~~247 l.~~

4. Árpádás a honalkotás. Hignálva mincs. u. ott. ~~1862. 373 l.~~

Vizkelety Béla

irod.

Szana Szárév

101. l.

Vízkelety Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. máj. 23., 1. old.
(Kiss Tamás: A műcsarnokból.)

Vizkelety Béla

A Nemzeti Múzeumban látható tárogatók – Vas. Ujs. 1859. 560 l.

fenti rajzaival.

Virkleti Béla

Vázlatok a magyar viselet történetéből (Uri viseletek a XVI. századból)

Vas. Ujs

1860. 173. l.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

hivatali helyiségében (VI., Állatkerti-út 1 szám)

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T., Budapest.

V i z k e l e t y B é l a festő, sz. Uj-Aradon 1825. nov. 25. 1840-ben Bécsben tanult Kupelwiesernél, 1864-ben halt meg Pesten.- Főként ruha- és viseletttanulmányokat készitett, amelyek a korbeli folyóiratok /Napkelet, Vasárnapi Ujság, stb/ illusztrációiként jelentek meg. Néhány kőnyomatot is készitett: "Dalidó és palotás magyar tánc az erdélyi fejedelmek udvarában". Jelz: "Rajz. Vizkeleti Béla" Kiadta Vahot Imre 1858-ban a Napkelet mellett.- A Hunyadi-Ház diadalünnepe. 1858.- Bibl: Berzeviczy Albert: Az abszolutizmus kora Magyarországon, II. 527. l.- Lantos X.A. 738.- Tragor: Vác müemlékei és müvészei, 94. l.- Szana: Száz év... 101. l.-

Weissenberg

Vízkeleti Imre

Vízkeleti (vízkeleti) Imre, festő; szül. 1819 jan. 21-én Ujaradon; megh. 1895-ben Pécsett. V. Béla bátyja. A gimnasiumot Aradon, a jogot Temesvárt, Nagyváradon és Pesten végezte s közben arcképfestéssel tartotta fenn magát. 1840 decz. 22-én Bécsbe utazott, beiratkozott a képzőművészeti akadémiára, hol Kupelwieser, Danhauser és Petter Antal voltak tanárai. Rövid ideig Ranftl műtermében is képezte magát. 1841 nyarán bejutva Olaszországot s azután Münchenbe, majd Párisba ment, ahol legnagyobb a képtárakat tanulmányozta. Ez évben vesztette el bátyját, majd rövidesen egyik szeme világát, ami miatt kénytelen volt művészi tanulmányait abbahagyni. Haza térve egy ideig Sopronban üdült, majd Esterházát látogatta meg Brucs Zsigmonddal, azután bejárta a Fertő és a Balaton vidékét, s megfordult (Beszterczebányán, a következő évben (1843) pedig Pozsonyban, majd 1843 őszén visszatért szülőhelyére s kincstári szolgálatba lépett. Az 1840-es évek második felében Temesvárt lakott s ott is nősült. Ez időben Ormós Zsigmond ajánlatára — kinek arcképét is megfestette — mint rajztanító több kiváló temesvári családnál nyert alkalmazást. 1848-ban a magyar kormány előbb Nagyszentmiklóson, majd Vízesdián (Torontál vármegye) kincstári tisztviselőként alkalmazta. A szabadságharcz leverése után hivatalától megfosztották, de egy év múlva mint kincstári pénztárnok újból alkalmazták. Ez időtájt festette a Magyar szabadság hajnala cz. allegorikus képét. 1852-ben Lechner nevezték ki pénzügyi fogalmazónak, 1857-ben kerületi biztosnak Ujvidékre, mely városokban mellékkeresetül állandóan foglalkozott a festészettel is. 1867-ben pénzügyi

Vizkelety Imre

titkári kinevezést kapott s Pécsre helyezték át, ahol a pénzügyi felügyelőség főnökhelyettese volt. 1884-ben, negyven évi állami szolgálat után, nyugalomba vonult. Művei vannak: Szirmiumban, Ujzalánkeménen, Weliskovczen, (Zágrábban,) Pécsett a fogház kápolnájában (Krisztus az olajfák hegyén), és a megyeházán (Draskovics gróf főispán arczképe), Temesvárt a múzeumban (Aradi honvédek 1848-ban, vizf., Herkulesfürdő 1844-ben, vizf., Zrinyi Miklós, a szigetvári hős, olajf.). Említést érdemelnek Tizian, Correggio és Van Dyck után készült másolatai. Okmányai és néhány képe az 1890-es években leánya, Doroszlay Lajosnél. sz. V. Fennéna tulajdonában Pécsett voltak, Ormós Zsigmondhoz intézett levelei a Délmagyarországi Tört. és Régészeti Múzeum levéltárában ~~voltak~~ vannak.

Vízkelety Imre

vród

Koppllagzbiedfest.

12. l. 14. l.

Gyjöri nemes mátka-
pár, olasz.

1843.

Föv. Kipt. Inl.

Repr-

9695

40.214. — K. M. E. Ny.

Vizkelety Imre

testő

l. Szépművészet

1941. 168. l.

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATAL
BUDAPEST, I., VÁR.

..... szám.

BUDAPEST 1936 OKT. 26. 12

Műemlékek orsz. Bizotts. Elnöksége
Budapest.
IX. Üllői út 33-35.

Hivatalból.
Díj átalányozva.
3398/1936.

..... ker., ... utca ..... sz.

Vizkelety Imre

1819 – 1895

Győri nemes mátkapár.

1843

Székesfőv. Képtár tulajd.

Kopp Ism 19, 31. l.

Repr. u.o. XXXIV. tábla

Vizkelety Imre

Biederm. kiáll. 1937 –

VIII. tsem.

Győri nemes mátkapár

akv. min.

Repr. a Katalogusba.

Háromo

Kyolc doboz, dészel, egyik bársonyhuzattal, XIX. sz.

Vizkelety Imre

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

48 l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI R.K. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK.

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Virkeleti Imre

1819–1895

Lieb. IV. 153

Viskolczy Imre

22 éves, nül. Ujarad

1841 Bécsi akadémia

Ujházy

Szentes - nagykirályjási olvasókör

VI. 227

Vizkelety Imre

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 8, 73–76. l. — Borovszky Samu dr.: Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár. Pyest, é.n. 246. l. — Kalauz a Délmagyarországi Történelmi és Régészeti Múzeum-társulat képtárában. Temesvár, 1907. 11, 12. l. — Szinnyei József: Magyar írók. Pyest, 1914. 1299–1300. h. — Történelmi és Régészeti Értesítő. XIV. k. Temesvár, 1889. 82–87, 114–115, 137. l. — 1891. 80, 85, 88, 95. l. — Várady Ferenc: Baranya multja és jelenje. I. k. Pécs, 1896. 413, 438. l.

Vizkelety Imre
festő.

teljes életrajzát lásd:

Történelmi és Régészeti Értesítő.
A Délmagyarországi tört. és régészeti Muzeumtársulat Közlönye.
Temesvár 1889. II–III. füzet.
82. I. továbbá lásd u. i.
114–115 és 137. lapokon.

U. ott. 1891. IV. füzet. 80.
85. 88. 95. lapokon.

Okmányai és nehány képe leánya
Doroszlay Lajosné született vizkeleti Vizkelety Fennéna
tulajdonában Pécsett.

Vízkelety Imre

lásd

Kal Délm

11/l.
12/l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Virkelety Imre

Vaid

Berkesi. Temesvári
univ. 73.

Vörkelety Imre

csod

Bo Temesvár

2461

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél / .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Vízkelety Imre

irő és festő

Szül. 1819 jan. 21 — megh.

1895 apr. 25. Pécs

Az alábbi temetőben el-

temetve:

Szőpécstemető 89. l

Várady: Baranya multja

és jelenje. Pécs 1896. 413,

439. l.

Vizkelety Imre

festő

Aradról, 1841-ben 22 évs

láid

Fleischer Bécs

93. l.

Rárbók:

A kastély ~~látkép~~

~~A~~ Két e

homlokzatán két-

Bolthajtásos ~~ő~~

két ablak~~ok~~ látható. ~~A~~

öt szegletű palá

Felirata fölül:

„Ro

Rézmetszet, mér

Lth

Vizkelety Imre

Jestö.

Laisd

Berkeski: Temesvári mův.

8. l.

..... -i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

..... azaz: ..... Korona .....

mely összeget mint évi ... K lakpénzemből ... 190...

Vizkeleti Imre

l.

Győri városi kiáll 1943

25. l.

MDK

Vizkelety Ignác, kőmetsző
/+1849/

Vizkeleti Vizkelety Imre életleirása. Történelmi és Régészeti Értesitő, Temesvár, 1889. 82-87 l.

Vízkelaty Imre

A Balaton környékét festete, rajzolta

Jelenkor 1966 VIII n. 741 old

MDK

Vízkelety Imre

(XIX. sz.)

Zrinyi Miklós, a szigetvári hős arképének másolata (Eredeti a szigetvári városházán)

Herkulesfürdő 1844-ben

Temesvári Képtár

11

MDK

Vizkelety Imre, 1819-1895.

Győri nemes mátkapár, olaj

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. N.Szal.kiáll. 1939. jan. 12 l.

ilönféle fanemekből. A kéjlak való-
tély parkban épült fel? [39].
smartonba indul, hogy az ottani kő-
bizonyos faragványok ügyében. Ezeket
állitatni.[40]. Az eszterházay Monbijou
unkálatok. A szobrász és asztalosmester
a felül, helyesbiti az elszámolás-
nőrzi. A herceg a bemutatott szám-
sul veszi.[41].
mérnöki feladat megoldása vár. Össze
tudását, földmérői felkészültségé-
dezik, ujjá kell épiteni.[42]. A fel-

MDK

Vizkelety Imre

V. i Béla festőnek bátyja, bintén festő. 1864-ben ki akarja adni ~~ki~~ öccse hagyatékát, erre héri a KT segítségét.

Egy m. történeti albumot is ki akar adni, s erre is héri a KT támogatását. Ő (Imre) a Vasárnapi Újságban „Alaga" álnév alatt „Bács várának leírását" több rom rajzzal közölte, majd a radnai kolostor és templom rajzát is V. Béla aláírásával.

MDK-A-I.-~~II~~ ~~1864~~ 1/214.

Virkelety Imre
festő

M.D.K.

Vahot Imrével négy albumot adott ki 1857-től.

Gerő Ferenc: A magyar történelmi litografia
M.M.M. Évkönyve 1952, 57 l.

MDK

Varkelety Imre

A „Családi kör" folyóirat rajzait készítette

Gerszi Terézia: A magyar történelmi litografia
M.M.M. Évkönyve 1952, 591.

Vízkelety Imre
festő

M.D.K.

„Zrínyi Ilona találkozása férjével"

Gerszi Teréz: A magyar történelmi litográfia

M.M.M. Évkönyve 1952, 60 l.

M.D.K.

Virkelety Imre
festő

Mátyás király és Beatrix menyegzői
bevonulását ábrázoló litografia

Gerszi Terézia: A magyar történelmi litografia
M.M.M. Évkönyve, 1952, 591.

MDK

Vízkelety Imre

Knopp J: Ismeretlen magy. festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.

79 1.

Vizkelety Imre
Győri mátkapár, olaj

Reformkor művészete. Föv.Népt. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 11 l.

MDK

Vizkelety Imre

Győri nemes mátkapár

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

22 l.

MDK

Vizkelety Imre

Győri nemes mátkapár, festm.repr.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

MDK

Vizkelety Imre

Győri mátkapár, of.

Reformkor művészete. Főv.Képt. 36.kiáll. 1948.jul. 11. l.

MDK

Vizkelethy Imre, 1819-95.

Férfi diszmagyarban, elefántcsontra festett miniatür

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.

48 l.

Vízkelety Ignácz, (vízkeleti,) festő; szül. az 1820-as években Ujaradon, megh. 1849-ben mint honvéd; V. Béla és Imre testvére. A kömetszésben tett sikeres kísérleteket. Nétány vázlata (az 1890-es években) Doroszlay Lajosné tulajdonában Pécsett volt.

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 74. l.

Vízkelety Ignác

+ 1849

Ltáb IV. 153

Viz kelety Ignácz

Jestö.

Nehaný vážlat

Dovosslay Lajosné tulaj-

donábaň Pécsett.

Vizkoléty Ignác

Lásd

Berezi Tom. univ.

74. l.

40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

IRODALOM

ZUBOLY, GYALU ÉS TÁRSAI

Elbeszélések, írta *Rákosi* Viktor. Budapest, 1894. *Singer és Wolfner* kiadása.

Egy olyan könyv, a mit mohón veszünk a kezünkbe s alig teszszük le, míg végig nem olvastuk. Legföljebb olyankor, mikor a nagy nevető-viszketeg miatt pauzát kell tartanunk az olvasásban.

Sipulusz, a ki egy előkelő lap révén hétről-hétre megnevetteti groteszk ötleteivel a nagy olvasóközönséget, tárczái javát adta ki ebben a kötetben. Hogy a ki eddig nem olvasta, gyönyörködjék bennük most; s a ki ismerte már őket, újítsa föl az ismeretséget s élvezze végig a pompás apróságokat újra, meg újra.

Hamarosan végezhetnénk ezzel a könyvvel. Amott van, néhány oldallal előbb a mutatvány belőle. Méltóztassék azt elolvasni. Utána mindenki egyet kérdezne; megfelelhetnénk rá íziben: kapható minden könyvkereskedőnél, az ára másfél forint.

Ám ha ezzel fényesen eleget tettünk is könyvismertető kötelességünknek, jól esik mégis elidőzni Sipulusz apróságai mellett.

Komolykodva nézni, mennyi van ezekben a tárczákban a felkapott divatczikkekből és mennyi bennük a számottevő irodalmi érték. Meg tud kaczagtatni minden bohócz; gyarlóságokon nevetni, ferdeségeket mosolygó szatirával ostorozni — a humorista művészete.

Végiglapozom a könyvet. A falusi élet kicsinyes komédiái, a nagyvárosi pózolók karrikatúrája: nem, ez több a bohóczkodásnál, ez érző és látó íróembernek a munkája, életben és művészetben gazdag.

Ha nézed Mark Twaint: nem az; ha olvasod Dickenst: nem hasonlít hozzá. És mégis annyi nekünk, mint amazok a maguk fajának. A mi viszonyainknak, a mi életünk tarkaságának humoristája. Hangban, tárgyban nem is mérhető össze mással; a minthogy a mi karakterünk, szedett-vedett szokásaink, a külfölddel versengő, pedig tőle mégis messze álló munkánk is olyannyira individuális, hogy mását nem találni egyebütt.

A mai magyar társadalom sajátságos vergődése, kapkodása, a mint hol előre akar menni a nyugat útján, hol meg hátra nyúl, hogy régi, sovinizmusában annyiszor felmagasztalt szokásait valahogy el ne hagyja: a humoristának igen érdekes és kimeríthetetlen anyagot adhat.

Rákosi Viktor erős tehetsége meg is találja könnyen ezt az anyagot s a mi fonákságot éles szeme észrevett, szatírája készen áll azt kigúnyolni.

Rakjátok össze az ő könyveit sorban egymás mellé s megkapjátok a mai társadalom kicsinyes küzdelmeinek a képét.

Ezer detail, de mindegyik művészi, a kép is tiszta lesz, a mit adnak, tiszta és jellemző.

Ha azzal a szándékkal veszem kezembe a könyveit, hogy nevetni akarok: elégedetten tehetem le, mert a a czélomat bizonyosan elérem. Ha azzal a föltevéssel lapozgatom, hogy az értékét bírálom meg, örömmel látom a végén, hogy egy erős talentumnak sokat érő munkáival van dolgom. S ő rá, a ki ellensége minden frázisnak, nyugodt lélekkel olvashatom rá azt a banális mondást, hogy újabb munkája is nyereség az irodalomra nézve.

Elmondták különben ezt róla sokan, gondolják magukról akárhányan, a kik az ő modorát utánozva, rossz ötletekkel, ízléstelen élczekkel futtatnak nyomába. Hogy félreértik Sipuluszt, hogy csak azt majmolják, a mi nála külsőség, azt is rosszúl, észre már nem veszik. Hamarjában nem lehetne nevet találni az újabb irodalomban, a kinek annyi utánzója volna, mint Sipulusznak.

De mikor az ő könyve kerül a kezünkbe, szivesen elfelejtjük a boszúságot, a mit az utánzói okoznak. Mert annyi rosszat azok nem követhetnek el, a mennyi jót kaptunk már Rákosi Viktortól. ◎

Komócsy József síremlékét a Petőfi-Társaság, a melynek az elhunyt buzgó alelnöke volt, közadakozás útján akarja felállítani. Az adakozásokat maga *Jókai* Mór kezdte meg 100 frttal. Adományokat e czélra a Petőfi-Társaság pénztárosa, *Jeszenszky* Danó közjegyző (Koronaherczeg-utcza, Haris-bazár) már most elfogad.

Tompa-alapitvány. A feketehegyi fürdőben emelt Tompa-szobor költségeiből megmaradt egy kis összeg, melyből 200 frtos alapítványt létesítettek, melynek kamatait Merény község r. katholikus és luteranus iskoláinak ama tanulói kapják, kik a magyar nyelv tanulásában jeleskednek. További 130 frtot a merényi luteránus egyház lelkészi épületének kijavítására fordítottak. Az idei Tompa-ünnep tiszta jövedelmét, 70 frtot, az előljáróságnak adták át, hogy azzal 1895-ben jutalmazzák meg azt a tanítót, a ki a magyar nyelvet legsikeresebben tanította. A Tompa-ünnep a feketehegyi fürdőben az idén julius 29-én volt. Az emlékbeszédet *Gyulai* Béla budapesti igazgató-tanár tartotta, *Tóth* Antal törvényszéki biró pedig fölolvasta alkalmi ódáját. A hangversenyben és műkedvelői előadáson résztvettek: *Tolnay* Mariska, *Oláh* István és *Báthory* Béla. Mi sem dicséri jobban a szép fürdő szellemét és közönségét, mint ez a lankadatlan kegyelet a költő iránt, ki egykor ott enyhülést talált. Vajjon hány fürdőnkben emlékeznek meg ott járt nagyjainkról?

A Toldy-kör pályázata. A pozsonyi *Toldy-kör* a következő két pályadíjat tűzte ki: 1. *Egyfelvonású vigjátékra* 100 koronát; a beküldés határnapja 1894. évi szeptember hó 30-ika. 2. A *pozsonyi magyar színészet történetére* 400 koronát; a beküldés határnapja 1895. évi márczius hó 31-ke. Mind a két pályadíj csak abszolut becsű műnek fog kiadatni. A vigjáték első előadásának jogát a Toldy-kör magának tartja fenn; azontúl a szerző rendelkezik vele. A *pozsonyi magyar színészet története* a szerző tulajdona marad, ha azonban a díj kiadásától számítva egy év alatt a szerző nem adná ki, a kiadás joga átszáll a Toldy-körre. Az idegen kézzel irott, bekötött pályamunkák a szerző nevét rejtő jeligés levéllel együtt a fent kitett határidőig a Toldy-kör irodalmi bizottságának elnökéhez küldendők be.

Tanulók, mint a honvédek visszaemlékezéseinek feljegyzői. A Kolozsvárt megjelenő *Történelmi Lapok* szerkesztő-bizottsága, tekintettel a nyári szünidőre, a következő felhivást adja ki: A tud. egyetemnek s más felsőbb és közép-tanintézetek növendékeinek figyelmét a szerkesztő-bizottság felhivja a közelükben élő 1848—49-es honvédek élményeinek lejegyzésére. E leirás a honvédek elbeszélése után történhetik. E czélból több ízben felkeresendők az öreg honvédek s megkérendők a nagy napok eseményeinek részletes elbeszélésére. Az így keletkezett leirás az elbeszélő honvéd élettörténetének és egyéb viszonyainak ismertetésével a *Történelmi Lapok* szerkesztőségébe, szépen, irodai papir egy oldalára leírva, a beküldő nevével ellátott zárt jeligés levélke kiséretében október 15-ig beküldendő. E leiráshoz az öreg honvéd megszerezhető arczképének, netán meglevő egykorú jegyzeteinek, vagy egyéb okmányainak csatolása is kivánatos. A szerkesztőség a beérkezett munkákat e czélra alakított bizottsága által átnézeti. Azokat, a melyek még meg nem irt új történelmi adatokat tartalmaznak, egészben, vagy részben a *Történelmi Lapok*ban feldolgozza. A történelmi s egyúttal életrajzi adatok a kolozsvári ereklye-muzeumban helyeztetnek el állandó őrizetre. A beérkező munkák közül három általános történelmi értékkel biró legjobb mű közül az I. a *Történelmi Lapok* három évfolyamának nemzeti színű borítékú, díszbe kötött példányával (30 korona értékben), a II. ugyanennek két évfolyamával (20 korona értékben), a III. pedig ugyanennek egy évfolyamával (10 korona értékben) fog megjutalmaztatni. Ezenfelül minden értékkel biró leirás a *Történelmi Lapok* egy-egy kiadványának díszbe kötött művével (2—4 korona értékben) lesz kitüntetve. A pályázat eredménye a *Történelmi Lapok* 1895 jan. 1. számában tétetik közzé. E munkára, tekintettel arra, hogy az öreg honvédek emlékezetének fiókjai napról-napra záródnak, sőt számuk is mindinkább fogy s így együttes munkálkodással kell a multak emlékeit összegyüjteni, felkéretnek a vidéken lakó tanárok és tanítók is.

Felhivás előfizetésre. *A Magyar Nyomdászok Évkönyve* a jövő esztendőre már tizedik évfolyamában fog megjelenni. Erre az érdemes szakmunkára kéri most újra a szerkesztőbizottság az előfizetést. Hasznos szakközlemények képezik a tiz-tizenegy ívnyi kötet tartalmát; a szerkesztő, kihez a kéziratok is küldendők, Gelléri Mihály. Az évkönyv vászonkötésben díszes kiállitásban helyben 60 krba, vidéken 67 krba kerül. — *Betük a homokban* czímű költeménykötetre hirdet előfizetést *Baka* Elek M.-Szigeten. A szokásos ár: fűzve 1 frt, díszkötésben 2 frt. — *Telekkönyvi kalauz* czímű szakmunkájának második kiadására hirdet előfizetést *Harmath* Domokos telekkönyvvezető Szamosújvárott. A könyv deczemberben jelenik meg, ára 3 korona.

Vasárnap czímmel Polczner Árpád, a *Magyarország* munkatársa, verskötetet ad ki, melyre 1 frtjával előfizetést hirdet. Az előfizetés szeptember végéig a szerző nevére, a *Magyarország* szerkesztőségébe küldendő.

Megjelent és szerkesztőségünkhöz beküldetett: *Armenia* magyar-örmény havi szemle f. évi augusztusi füzete. Az érdekesen szerkesztett füzet közreadja *K. Hegyesi* Mari asszonynak, a Nemzeti Szinház kitünő művésznőjének s *Kábdebó-Simay* Rozália zongoraművésznőnek sikerült arczképét s hosszabb czikkeket közöl Szongott Kristóf, dr. Molnár Antal, Simay Gergely, Lukácsi Kristóf, Krizsa Klára, dr. Temesváry János tollából. — Az *Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben* czímű vállalat 209. füzete, mely Csehország ismertetésének 14. füzetét képezi. A cseh nép szokásait és karakterét ismerteti, hosszabb czikkekkel Jirasek Alajostól és Sobotka Primustól. — *Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz*; junius-augusztusi szám. Irtak bele Margó Tivadar, Heller Ágost, Borbás Vincze Farkas Jenő, Téglás Gábor, Flatt Károly, Richter Aladár stb.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET.

Régi horvát bánok arczképei. *Vizkelety* Imre nyugalmazott pénzügyi tanácsos és akadémiai festő megfestette *Zrinyi* Miklós gróf és *Nádasdy* Ferencz gróf egykori horvát bánok arczképeit ama régi képek alapján, melyeket horvátországi kolostorokban őríznek. A képeket Vizkelety felajánlotta *Khuen-Héderváry* Károly gróf horvát bánnak a báni palota díszterme számára. A bán szivesen elfogadta e képeket, a melyeket a művész, mielőtt rendeltetési helyökre kerülnének, kiállitotta az *Otthon* irók és hirlapirók köre új helyiségében.

Az országos képtár kiegészítése. *Pulszky* Károly, az országos képtár igazgatója most utazik el Olaszországba, hogy ott képeket vásároljon a vezetése alatt álló képtár számára. Pulszky antik és lehetőleg magyar történeti vonatkozású képeket fog megszerezni, részint műkereskedőknél, részint árverésen. E vásárlásokra a vallás- és közoktatásügyi miniszter a minisztertanács felhatalmazása alapján 267.000 forintot utalványozott, mint első részletét az ezredéves kiállításra készülő műtörténeti múzeum czéljaira megszavazott összegnek.

Rákosi Szidi szinésziskolájának értesítője. Lapunk terén ugyan kivül esik, hogy iskolai értesitőkkel foglalkozzunk, de ez egyszer szivesen teszünk kivételt, megemlékezvén egy derék intézetről, mely fennállásának rövid esztendeje alatt már is sok jelét adta használhatóságának és életrevalóságának. Azok a nyilvános vizsgálatok, melyeken Rákosi Szidi a tavaszszal bemutatta növendékeit, meggyőzhettek mindenkit arról, hogy helyes úton, jó irányban vezeti iskoláját. Az első évről szóló értesitő örvendetes jelentéssel szolgál: a kultuszminiszterium megadta a nyilvánossági jogot az intézetnek. A tanári kar három tagból állt, beiratkozott 45 növendék.

Fiatal művésznő halála. Egyik brombergi (északnémetországi) ujságban olvassuk, hogy *Pichler* Jusztin, magyar származású fiatal énekesnő, ki Budapesten végezte a konzervatóriumot, huszonötéves korában, agyvelőgyuladás következtében hirtelen meghalt. A német ujság nagy elismeréssel emlékezik meg a korán elhúnyt művésznő szinpadi képességeiről és sikereiről.

Ill' a berek. Az ó-budai szinkörben ismét premiére-este volt. *Illés* József fővárosi irónak *Ill' a berek* czímű háromfelvonásos bohózata került szinre. A darab, daczára annak,

hogy sok ismerős alakkal van népesítve, igen jól bevált és a publikum, mely a szinházat megtöltötte, sokat kaczagott rajta. Meséje meglehetős régi, de olyan sok ügyes fordulat és kómikus jelenet van benne, hogy ezt a hibát észre sem veszi a néző. A szereplők is kitettek magukért, különösen *Hahnel* Aranka, *Szabó* Irma és *Pesti*.

A városligeti szinkör legközelebbi ujdonsága *Zöldi* Márton *A pópa* czímű népszínműve lesz, melyhez a zenei részt *Elbert* Imre, *Kéry* Gyula és *Weisz* Jenő fiatal zeneszerzők irták. A főszerepeket Völgyi Katicza, Andorfi, Szarvasi, Nyilassi, Tóth Antal és Sziklai játszák. A szerző a népszinmű tárgyát az erdélyi oláhok életéből merítette.

A nábob szinháza. Az *újvidéki* díszes új szinházat, melyet tudvalevőleg *Dungyerszky* Lázár, az ismert bácskai nábob épittetett, szeptember elején nyitják meg. A szinházban *Zoltán* Gyula igazgató társasága fog működni.

ZENE

Magyar művész diadala. Mint Párisból jelentik, az ottani konzervatóriumon az első dijak egyikét *Flesch* Károly hegedűművész, egy 19 éves fiatalember, mosonmegyei származású magyar fiú, nyerte meg. E díjra 34 konkurrens volt.

Hangverseny volt e hó 2-án — mint nekünk *Radegund*ból irják — e különben nagyon is csöndes fürdőben, a melyen majd kivétel nélkül magyar művészek vettek részt. Kitünt *Szegő* Ignácz, a zeneakadémia opera-tanszakának kiváló tehetségű növendéke szép énekével és *Rupnik* Rezső gordonkájával. *Rózsavölgyi* tanácsos szintén közreműködött.

Magyar dalosok Gráczban. Az *Egyetértés* budapesti férfi-dalegyesület tagjai a gráczi *Typographia*-dalkör meghivására augusztus 18-án Gráczba utaznak, a hol 19-ikén este nyilvános hangversenyt rendeznek.

Felhivás előfizetésre. *Lányi* Ernő egri székesfőegyházi karnagy, kinek nevét a zenevilágban számos sikerült szerzeménye tette populárissá, *Gyermekek világa* czímen ad ki hat magyar stílű gyermekdarabot. A zenemű előfizetési ára 3 korona, mely összeget szeptember közepéig kell a szerző nevére, Egerbe küldeni.

HIREK.

Szent István napja. Az első magyar király emlékünnepét, augusztus 20-át ez évben is a szokott Szent István-napi körmenettel ünneplik meg Budavárában. Az ünnepi szertartás reggel hét órakor kezdődik a királyi palota Szt. Zsigmond-kápolnájában, honnan a körmenet a budavári Mátyás-templomba megy. Reggel nyolcz órakor itt lesz ünnepi nagy mise, a melyen *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás pontifikál. Az alkalmi szent beszédet *Walter* Gyula dr. esztergomi érsekigazgató mondja. Az ünnepi körmenetben részt vesznek a fővárosban időző állami méltóságok is.

A honvédszobor környéke. A budai honvédszobor környékét is rendezik a közelgő István-napi ünnepre való tekintettel. A honvédszobortól kezdve a dísztér közepéig egy tojásalakú parkot készitenek A parkot egy méter magas vasrácscsal veszik körül, azonkivül díszes lámpákat állitottak a szobor mellé. Most a park bokrait ültetik és a vasrácsot festik s néhány nap alatt az összes munkákat befejezik, ugy, hogy Szent István napján a szobor díszes park közepén fog állani.

Az Otthon új helyiségei. Az *Otthon*, az irók és hirlapirók köre most költözködött új helyiségébe, a New-York erzsébet-körúti palotájába. A klub a második emeleten van, hova felhuzógépen jutnak a tagok. Az új helyiség, mely a réginél sokkal nagyobb és fényesebb, két nagy teremből és számos mellékhelyiségből áll, melyekbe be van vezetve a központi légfűtés és villamos világitás. Igen nagy a társalgó- és olvasó-szoba, van külön ebédlő és fürdőszoba s a diszterem szini előadások tartására is alkalmas. Van még egy kisebb felhuzó-gép is, mely a földszint alatt levő vendéglőhelyiséggel köti össze a klubot. Elsején a kört már megnyitották s a nagyszámmal megjelent tagokat *Gelléri* Mór, a kör gazdája fogadta.

KÉPEINKHEZ.

Az uj Tower-hid Londonban. Csak az imént avatták fel a mai kor egyik legnagyobb épitészeti remekét, az új Tower-hidat Londonban. A Themse két partját köti össze ez a csodálatos alkotmány. Kisebb hajók könnyen surrannak el alatta; hosszú árbóczos tengeri hajók ha jönnek olykor, fölemelik óriási gépek segélyével (mint képünkön látható) a hid szerkezetét. S a mi a legérdekesebb: a közlekedés, legalább a gyalogjáróké, ilyenkor sem akad meg: a roppant oszlopokban felvonó gép van, avval emelik fel a gyalogjárókat, hogy három-négy emeletnyi magasban folytassák tovább az utjokat. A másik oszlopnál aztán megint leereszkednek. Persze, ezek a tengeri hajók nem járnak arra léptennyomon; ugy, hogy a közlekedés rendszerint a hid alsó vonalán folyik s csak kivételes eset az, mikor az átjárókat a magasba transzportálják. Különben a Tower-hid nem unikum ezen a téren; Chicagóban most épitenek hasonló szerkezetű, de jóval nagyobb arányú hidat.

Kovald Péter és fia mű-selyemfestő és vegyészeti tisztító intézetében (Budapest, fő-üzlet: VII., Szövetség-utcza 37. sz. Fiók-üzletek: II., Fő-utcza 17., IV., Kecskeméti-utcza 5., IV., Kis-Korona-utcza 6., VI., Andrássy-út 26., VI., Akáczfa-utcza 50., VIII., Rökk Szilárd-utcza 18. szám) legszebben és tartósan festetnek vagy vegyileg tisztíttatnak mindennemű női, úri- és gyermek-ruhák fejtetlen állapotban is. Nemkülönben meglepő eredménynyel festetnek butorszövetek, szőnyegek, függönyök, mindenféle színehagyott szövetek és végárúk a legjutányosabb árakon, a hol egyuttal az idényszín, mintalapok is megtekinthetők. Kovald Péter számos éremmel van kitüntetve s általánosan el van ismerve, hogy az általa festett és tisztított ruhák és szövetek oly szépek, hogy egészen újaknak látszanak. Különösen ajánljuk t. olvasóinknak e czéget, hol nemcsak a helybeli, de a vidéki megrendelések is gyorsan és lelkiismeretesen teljesittetnek

Vellay Imre szíj- és nyereg-gyártó üzletét kecskeméti-utcza 6. szám, ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Makó Mihály 1825-ben alapított *vaskereskedését* Budapest, Üllői-út 2. szám (Kálvin-tér és Üllői-út sarkán) különösen ajánljuk olvasóink becses figyelmébe, a hol mindennemű háztartási és konyha-felszerelési czikkek, gazdasági eszközök, kályhák, tűzhelyek e szakmába vágó tárgyak és más egyéb a legelőnyöseben szerezhetők be.

Gresz Lajos jóhirű *kárpitos- és díszitőmester* minta- és készbutor-raktárát (Budapest, VIII. ker. József-körút 17) kiváló figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak, a hol a legszilárdabb készitésű teljes szobaberendezéseket szerezhetik be a legjutányosabb árakon.

Hegedűs J. és társa díszműárú-raktára Kossuth Lajos-utcza 17, ajánlja nagy raktárát alkalmi ajándékokban, utazó czikkekben, sétabotok stb., továbbá új találmányú koronatárczáját, mely eddig a legczélszerűbbnek bizonyult.

Pedálos czimbalmok, jobbak és olcsóbbak, mint bárhol és már 80 frtért kitünő szép szalon pedálos-czimbalom kapható *Varga* Pálnál a *Herkules-czimbalom* feltalálójánál, Budapest, Akáczfa-utcza 5. sz.

HYMEN

Eljegyezte: *Komor* Arnold királyi mérnök Liptó-Szent-Miklóson *Barach* Juliska kisasszonyt, *Barach* Mór pozsonyi ügyvéd leányát. — *Schiefner* János Budapesten *Novák* Ilona kisasszonyt. — *Weisz* Alfréd, a *Weisz* Vilmos és fia férfiszabó-czég beltagja, *Löwenbein* Henrik budapesti kereskedő leányát, Jennyt. — *Göbel* Oszkár *Sörös* Lujzát József kir. herczeg-telepről. — *Zakál* Vilmos csáktornyai m. kir. adótiszt *Zakál* Henrik csáktornyai ügyvéd leányát, Kornélt. — *Pozsagár* Gyula végedi tanító, az ottani tűzoltóság főparancsnoka, *Payer* Anna kisasszonyt, Payer Antal mikondi főkertész leányát. — *Kapy* Lajos kecskeméti törvényszéki biró *Csilléry* Malvin kisasszonyt, Csilléry Kálmán budapesti itélőtáblai biró leányát.

Feleségül vette: *Kmety* Károly dr. ügyvéd, a pozsonyi jogakadémia rendes tanára Pozsonyban *Schmalhofer* Paula kisasszonyt. — *Hlatky* Gyula *Pesch* Mariska Budapesten. — *Böröndy* Gyula nagy-martoni kir. járásbirósági albiró, Budapesten *Vitéz* Angela úrhölgyet Pécsről. — *Schmidt* Atilla dr. nagyszebeni tanár Kassán *Battay* Erzsike kisasszonyt, Battay kir. ügyész leányát. — *Telegdi* Ármin nyomdatulajdonos *Guttmann* Mariska kisasszonyt Pécsett.

GYÁSZROVAT

Elhunytak a közelebbi napok alatt: *Hucskó* Mthályné szül. Bitsey Mária asszony 59 éves korában, augusztus hó 6-án Görömbölyön, — *Ladányi* Józsefné szül. Kurucz Mariska asszony 32 éves korában, augusztus hó 7-én Kassán. — Ádámosi *Székely* János, nyugalmazott állami főmérnök, egyházi állandó igazgatósági tanácsos 79 éves korában, augusztus 6-án Kolozsvártt. Az elhúnyt egyike volt Erdély legjelesebb mérnökeinek.

Az *Ország-Világ* 31. számában közölt számrejtvény helyes megfejtése:

Tóth Kálmán emlékszobra.

Helyesen megfejtették: Dr. Röszler Istvánné, Papp Emma, Benedek Ignácz, Keller Ferencz, Samarjay Ede, Winter Teréz, Solnay nővérek, Kelemen Anna, Csemez Béla, Záváry testvérek, Rosenberg Ida és Emma, *Szerepi Simon*, Weisz Andor és Elza, Havel Tamás.

A sorsolás megejtetvén, elsőnek *Szerepi Simon* úr neve húzatott ki, kinek is a kitűzött jutalmat legott megküldtük.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Sajtó alatt levő könyvekből szívesen közlünk mutatványt, ha a mutatványok jók; de ilyen gyönge dolgokat semmi esetre sem. — *R. Henrik.* Nem közölhető egyik sem. — *Sz. F.* Biztató kisérlet, de még a közhelyekből táplálkozik. *Ezt* nem közölhetjük. — *B. N.* Kérdéseit átadtuk az illető rovat vezetőjének. A választ magánlevélben kapja meg. — *M. Mihály.* Családi ügyekben nem adunk tanácsot. Az kellene még, hogy ezért is magunkra vállaljuk a felelősséget. — *B. K. Pécs.* Levelet irtunk. Szíves üdvözlet. — *M. V. Mohács.* Megkaptuk. Hanem a novellát, a miről beszél, úgy látszik, kifelejtette leveléből. — *N. Jolán.* Talányokat szívesen fogadunk és szívesen közlünk, ha jók. A sorsolásban minden előfizetőnk részt vehet. — *Byron.* A fordítás nem üti meg a mértéket. Gyönge és szintelen. Ne is vesződjék tovább vele.

Dr. Váradi Antal, felelős szerkesztő.
Országos Irodalmi Részvény-Társaság kiadása
Pesti könyvnyomda részvény-társaság nyomása,
a **cs. és kir. szab. hermanetzi papirgyár papirosán.**

HENNEBERG G. (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Züriehben, a privátmegrendelők lakására közvetlenül** szállít: **fekete, fehér** és **színes** selyemszöveteket, méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér és vámmentesen, síma, csíkos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czímzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 1

Vizkelety Imre. F.mg.19.2.

Apja hivatalnok

Magyar szabadság allegóriája

hivatalnok volt Lugoson (1852), Ujvidéken (1857) Pécsett (1867) /Lyka: N.r.39./

Anyakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

Vizkelety Imre.

F. Mg. 19. 2.

1884. 4 pécsi [illegible] volt. (Ly. III. 67.)

építsük, szeressük szabad szocialista
hazánkat.

a) Nocturne e moll.
b) Polonaise c. moll.
Zongorán előadja Ungár Imre, Kossuth-díjas művész.

6. Három vers.

Tamási Lajos: Lenin lobogója,
Kónya Lajos, Kossuth-díjas költő: Amikor Incsonban partraszálltak a támadók,
előadja Palotay Erzsi, előadóművésznő,
Aczél Tamás, Kossuth-díjas költő: A néppel és a Párttal, előadja Békés Rita színművésznő.

7. Szabó Pál:

A Szovjetunió a béke bástyája,
felolvassa a szerző.

8. A Magyar Írók Békeüzenete.

Elmondja; Tőkés Anna, a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze.

9. Alexandrov; Sztálin kantáta.

Sárközi: Dal a békéről.
Előadja a Ganz Vagón- és Gépgyár énekkara,
kíséri a Rádió Szimfonikus zenekara,
vezényel Lehel György.

Vizkelety Imre festő

Szöreg muret nem emlit.

Bodnár Éva:
„A Balaton a képzőmü-
vészetben"

Jelenkor, 1966-8

Vizkelety Imre MDK

Győri nemes mátkapár, repr.

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Yisheloty Tare

"Yöri nomos mekkapér, repr.

Melk
akvarell, papír 250 x 300 mm

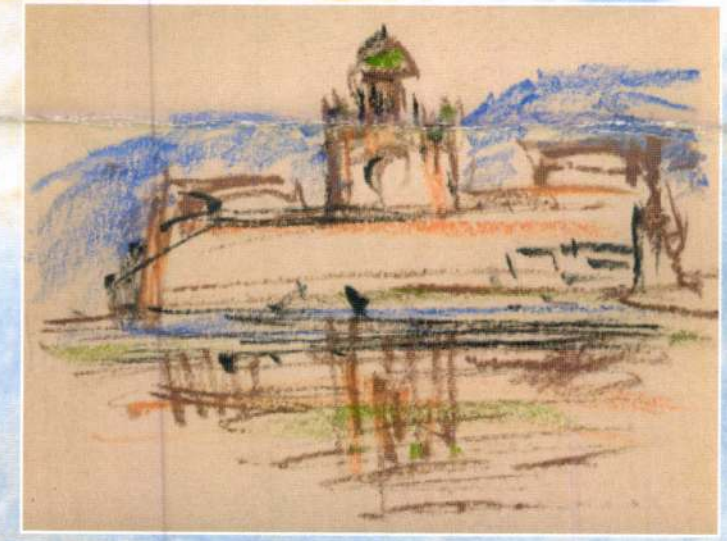

Esztergom
akvarell, papír 250 x 300 mm

Címlapon:
Duna-kanyar
krétarajz, papír 210 x 296 mm

Háttér:
Esztergom
olaj, farost 500 x 700 mm

VÍZY

A DUNA VÖLGYÉBEN

BUDAPEST
2004

Győr
krétarajz, papír 340 x 230 mm

Európa egyik legnagyobb folyója történelmi emlékekben és megkapó festői látványokban gazdag világából válogattunk egy csokorra valót:
a felső Duna mentén Melk, itt született Szent Lipót (Luitpold) őrgróf, Ausztria védőszentje;
a Dévényi kapu;
az egykori koronázó város: Pozsony;
a Kis Duna mentén Győr városa;
a Dunakanyar festői vonalában Esztergom, Szent István szülőhelye;
Visegrád, egykor királyok találkozásának színhelye;
Zebegény, hol Szőnyi István alkotta híres képeit;
Budapest világörökségre méltó Duna-partjai, hídjai, a Gellért hegy és a Vár.

Az építész és a festő a Duna völgyének történelmi hangulatát jegyezte fel és gyűjtötte csokorba.

Budapest, 2004. szeptember

Vízy László

Budai Duna part
akvarell , papír 230 x 340 mm

Esztergom a csonka híddal, 1999.
krétarajz, papír 230 x 340 mm

A Duna-part a Margit híddal
krétarajz, papír 230 x 340 mm

a Renée Művészeti Társaság
meghívja Önt és kedves ismerőseit
a Műhelygaléria
Renée Művészeti Napok díjazottainak
kiállításai keretében

VIZSOLYI JÁNOS

szobrászművész
a Magyar Szobrászok Társasága díjazottja
karácsonyi-kiállítására

1997 december 29-én hétfőn 17 órára
az Erdős Renée ház pincéjébe
megnyitja:
Benedek József szobrászművész

(Budapest XVII. ker. Rákoshegy,
Báthori u. 31. T:2566062)
A kiállítás megtekinthető
1998 január 14-ig hétfő kivételével
naponta 15-18 óráig

Az Erdős Renée ház megközelíthető:
Kőbánya-Kispesttől a 98-as, vagy az
Örs vezér tértől a 168-as busszal és a
61/E, majd a végállomástól a 98-as
buszokkal a Rákoshegy vasútállomásig.

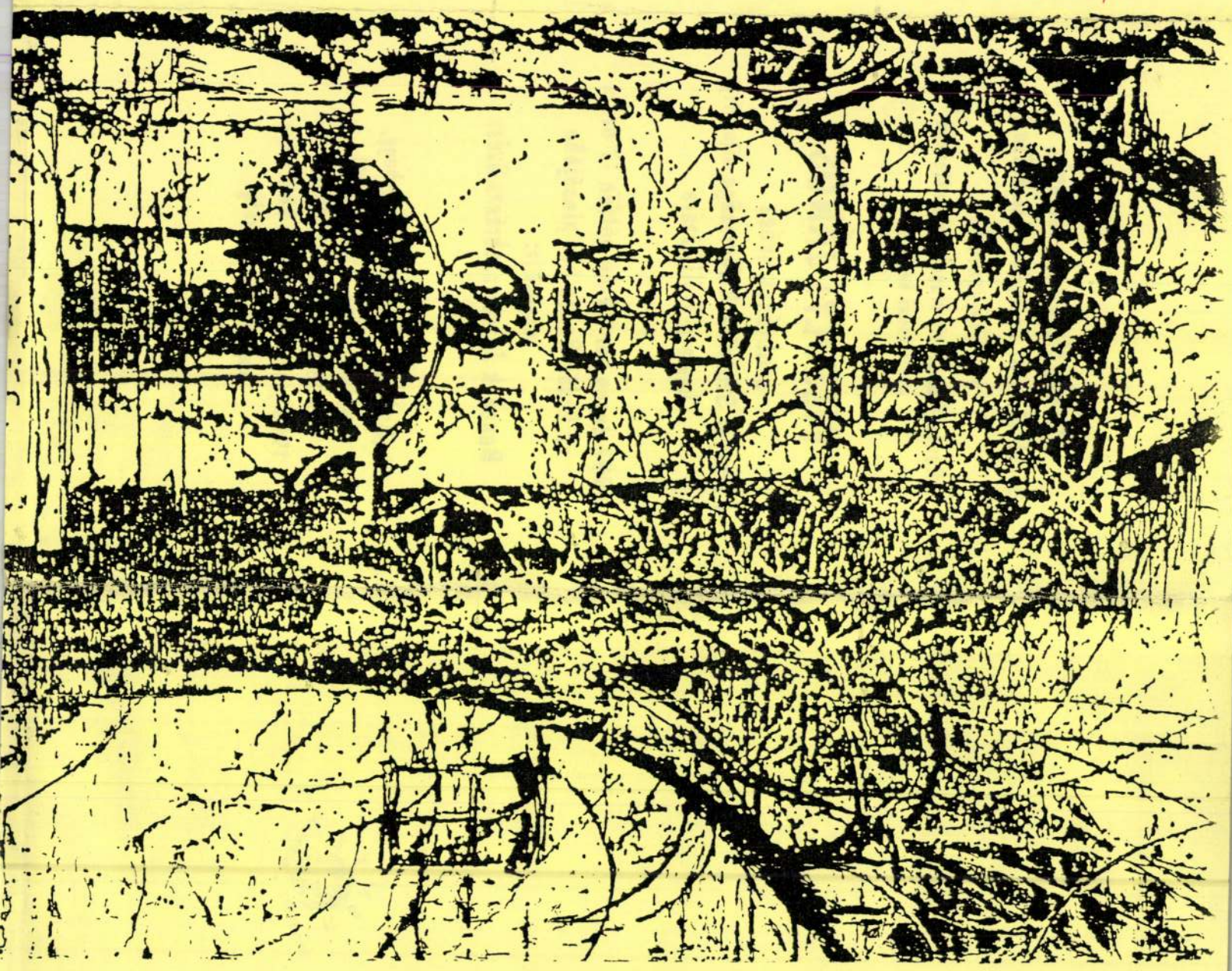

M e g h í v ó

MDK

Vizkelety Imre

A Balaton tájfestészetünkben. Szépmüvészet 1941. 168.l.

MDK

Vizkelety Imre

Győri nemes mátkapár

M. Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Műcs. 22 l.

MDK

Vizkeletv Imre, festöm.
1819-1895

Györi nemes mátkapár. Olf.fa. Jelz.l.b.: "Vizkelety 843

Nemz.Szal.- A Szfv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. .
1939 jan.-febr. Kat.

Vízkelety Imre

pécsi ny. pénzügyi tanácsos, mint Ecdvelő festő

szül. Ujaradon 1819 jan. 21.

+ 1895-ben Pécsett.

Irodalmi lap is mint-
hódott.

Életrajzát

lásd okv

Várady Baranya

I. 413. l.
438. l.

és lásd Szinnyeit

⊗ Várady a 438. lapon azt
írja róla, hogy fiatalon halt
el. (76 éves korában ??)

4892

Gyüjt

A hely neve .	A tárgy megnevezése
Ágya, Arad vm.	Templom távlati képe

MDK

Vizkelety Imre, festőm.

a XVIII. sz. végén felbukkannak már a magyar vér első képviselői is.

V.I. az ország legkülönbözőbb városaiban felbukkanó, finoman képzett művész.

Kopp Jenő: Ismeretlen magyar festők a XIX. sz. első felében.
Képzőművészet. 1941. 75-80.l.

Vizkelety Imre festő

1884-ig pénzügyi titkár volt.

Lykaköröns

67. l.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁB

kölcsön vettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	cím, rész	darab-szám	alak	kötés	jeg

Kelt 19.....

Határidő 19.....

Sajátkezű aláírás:.....

Állás:.....

Lakás:.....

A kikölcsönzés tartama legfeljebb két hónap. (Lásd M. N. Múz. szerv. és szolg. szab. 53. §

MDK

Vizkelety Imre festő
/sz. Uj-Arad, 1819.jan.21./

Vizkeleti Vizkelety Imre életleirása. Történelmi és Régészeti Értesitő, Temesvár, 1889. 82-87 l.

MDK

Vizkelety Imre

Biró Béla dr.: Sikó Miklós élete és művészete 1818-1900. Kolozsvár, 1944.

MDK

Vizkelety Imre

Győri nemes mátkapár, repr.

KMTárs. Biedermeier kiáll. 1937-38. kat.

MDK

Vizkelety Imre

Győri nemesi mátkapár, repr.

Szépmüvészet 1941. 4. sz.

Vizkelety Imre MDK

Győri nemes mátkapár

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Gyűrű Imre Művészpár

Miskolc 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

VIZKELETY Imre festő

BODA MIklós: Vizkelety Imre Zrinyi-kultuszáról. = Somogy, XVIII. évf. 1. sz. 1990 84 - 89. p.

Vizkelety Imre (1819-1895)

VIZSOLYI JÁNOS

A címlapon:
BARTL JÓZSEF: *Jelek feketében,* 2003, akril, vászon, 120×90 cm
VIZSOLYI JÁNOS: *X-kereszt,* 2003, kő

A Budapest Galéria meghívja Önt

BARTL JÓZSEF festőművész és
VIZSOLYI JÁNOS szobrászművész

kiállításának megnyitójára

2003. szeptember 18-án, csütörtökön 17 órára
a Budapest Kiállítóterembe. (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)

A kiállítást megnyitja
FITZ PÉTER művészettörténész.

Közreműködik
MAROS ÉVA Liszt-díjas hárfaművész és
GEIGER GYÖRGY Liszt-díjas trombitaművész.

Megtekinthető 2003. október 12-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

BUDAPEST GALÉRIA

A VIGADÓ GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

"A MONUMENTÁLIS SZOBRÁSZAT RAJZAI ÉS KÉPI TERVEI"

CÍMŰ

VII. ORSZÁGOS SZOBRÁSZRAJZ KIÁLLÍTÁS
MEGNYITÓJÁRA

2003. NOVEMBER 6-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE ÉS MEGNYITJA:

WEHNER TIBOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A TÁRLATON MEGTEKINTHETŐK BAJI MIKLÓS ZOLTÁN (BMZ), BALÁS ESZTER, BENEDEK JÓZSEF, BOBÁLY ATTILA BUDAHELYI TIBOR, CSONTOS LÁSZLÓ, DRABIK ISTVÁN DROZSNYIK ISTVÁN, FISCHER GYÖRGY, GULYÁS GYULA GYURCSEK FERENC, HERITESZ GÁBOR, ILLYÉS ANTAL JÓZSA BÁLINT, KISS GYÖRGY, KOCSIS ELŐD, KOVÁCS TAMÁS LÁSZLÓ, KŐ PÁL, KUNGL GYÖRGY, B. LABORCZ FLÓRA, LUGOSSY MÁRIA - KÉRY BALÁZS, NAGÁMI, ÓCSAI KÁROLY, PAULIKOVICS IVÁN, PÁL MIHÁLY, PÁLFFY KATALIN PÉTER ÁGNES, PUSZTAI ÁGOSTON, RAJKI LÁSZLÓ, RUPPERT JÁNOS, SALLAI GÉZA, SIMON FERENC, STREMENY GÉZA SZABÓ GYÖRGY, SZANYI PÉTER, SZÉRI-VARGA GÉZA SZÖLLŐSSY ENIKŐ, SZUNYOGH LÁSZLÓ, TRISCHLER FERENC, VARGA TAMÁS, VELEKEI JÓZSEF LAJOS, VIZSOLYI JÁNOS TANULMÁNYRAJZAI, VALAMINT MAKETTJEI AMELYEK KÖZTÉREN FELÁLLÍTOTT VAGY PÁLYÁZATON SZEREPELT MŰVEIK MEGVALÓSULÁSÁT KÉSZÍTETTÉK ELŐ.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2003. NOVEMBER 6-23. KÖZÖTT
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

2003. NOVEMBER 21-ÉN, PÉNTEKEN
15 ÓRAI KEZDETTEL TARTJUK

"A MONUMENTÁLIS SZOBRÁSZAT RAJZAI ÉS KÉPI TERVEI"

CÍMŰ

SZIMPÓZIUMOT

A VIGADÓ GALÉRIA EMELETI
KIÁLLÍTÓTERMEIBEN.

ELŐADÓK:

BOROS GÉZA - MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

LUGOSSY MÁRIA - SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ÓCSAI KÁROLY - SZOBRÁSZMŰVÉSZ

SIMONFFY SZILVIA - MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

WEHNER TIBOR - MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

VIGADÓ GALÉRIA
1051 BUDAPEST, VIGADÓ TÉR 2.
TELEFON: 318 70 70
E-MAIL: GALERIA@VIGADO.HU

VIZSOLYI JÁNOS

VÍZSOLYI JÁNOS

BUDAPEST GALÉRIA

A címlapon:
BARTL JÓZSEF: *Jelek feketében,* 2003, akril, vászon, 120×90 cm
VIZSOLYI JÁNOS: *X-kereszt,* 2003, kő

A Budapest Galéria meghívja Önt

BARTL JÓZSEF festőművész és
VIZSOLYI JÁNOS szobrászművész
kiállításának megnyitójára

2003. szeptember 18-án, csütörtökön 17 órára
a Budapest Kiállítóterembe. (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)

A kiállítást megnyitja
FITZ PÉTER művészettörténész.

Közreműködik
MAROS ÉVA Liszt-díjas hárfaművész és
GEIGER GYÖRGY Liszt-díjas trombitaművész.

Megtekinthető 2003. október 12-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

VIZSOLYI JÁNOS

METRO 2003. OKT. 1.

Alternatív fesztivál

Az V. Kis Magyar Performance és Nehéz Zenei Fesztiválra várják péntektől vasárnapig az érdeklődőket Szentendrén.

A város öt helyszínén – Színházterem, Barlang, Művészet Malom, Vajda Lajos Stúdió pinceműhely, Asztor kávéház – a műfaj legismertebb hazai és külföldi előadói vesznek részt. Fellép többek között Bukta Imre, a Kikely Rada Szlovéniából, Pop Iván, a Sajnos Batár, Tomás Ruller Szlovákiából, a Frank Zappa emlékzenekar és az Analóg Indiánok. A moziban többek között Igor és Ivan Buharov filmjei, A Mézga család legújabb kalandjai, indiai videoklipek, fe Lugossy László és Szirtes János Tiszta Lap című filmje, illetve a Macskafogó lesz látható.

A fesztiválhoz kapcsolódóan pénteken a VLS pinceműhelyében Gátlástalan tisztaság, speciális bizonytalanság címmel tematikus kiállítás nyílik, melyet három pesti helyszínen – az Andrássy úti GAG Galériában, az Est Caféban és a Damjanich utcai MAMÜ-ben – is láthat a közönség. A programokra a belépés ingyenes. M. D.

KÉPEK, SZOBROK

KÁTONA LÁSZLÓ

Közös kiállítás Bartl József festő- és Vizsolyi János szobrászművész művei láthatók a Budapest Kiállítóteremben. (Metro)

„ Alig várjuk, hog
végre megny
a kika Bu

● 40 000 m²-e
parkolóhely! ●

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

Szombathely. Rákóczi F. U. 12.
Tel.: 94/508 800, Fax: 94/314 096
E-mail: szkeptar@elender.hu
www.elender.hu/~szkeptar

A Gyűjtők és Gyűjtemények
Mindenművészeti Magazin és
a Szombathelyi Képtár
szeretettel meghívja Önt és barátait
az újság 5 éves megalapítására rendezett
gyűjteményes kiállítására.

Megnyitja: Harasztÿ István (Édeske)

Időpont: 2002. május 9. 17 óra

Cím: Szombathelyi Képtár
Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12.

Dr Gál József
Szombathely
Sugár u. 2.
9700.

VIZSOLYI JÁNOS

Alföldi Róbert
Barabás Márton
Bartl József
Boros Tamás
Fajó János
Fehér László
Harasztÿ István
Herendi Péter
Kentaur

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

MEGHÍVÓ

Klimo Károly
Kováts Albert
Lantos Ferenc
Més-záros István
Morvay László
Polgár Csaba
Riegl Brigitta
Sarkadi Péter
Schwarz Volker
Bernd Svetnik
Szilárdi Béla
Szipál Márton
Szlabey Zoltán
Trombitás Tamás
Urbán Tibor
Varkoly László
Vásárhelyi Antal
Vizsolyi János